

In 2007 I sought the original analysis made by Ludo Martens about China, in order to develop a party point of view of what happened in China in June 1989 and what caused it. I began my analysis by a compilation of the most important statements in the series of articles in *Solidair*. I searched for point of view developed earlier and I compared all this with the "analyses" and "point of views" made by Boudewijn Deckers and Peter Franssen. I searched also in the texts of Deng Xiaoping himself. The result (in 2007-2008) is the text below....but she is in Dutch.....

Leidt Boudewijn Deckers aan geheugenverlies ivm partijstandpunten over China?

"Om het socialisme op te bouwen in een arm derdewereldland is een zekere ontwikkeling van kapitalistische bedrijven normaal en noodzakelijk".¹ Onderzoekers van de CPC verwijzen naar de Nieuwe Economische Politiek van Lenin, die volgens hen de ontwikkeling van het kapitalisme toeliet na de ravages aangericht door de imperialistische oorlog van 1918-1921.

Wij kunnen onmogelijk alle aspecten van deze kwestie beoordelen. Wij weten niet waarom de ervaring van de industrialisatie, de collectivisering en de centrale planeconomie van de jaren '30 in de Sovjetunie niet op een of andere manier van toepassing zou zijn voor China vandaag. We kunnen evenmin een volledige balans maken van de hele Chinese ervaring tot eind de jaren '70, noch de latere trouwens.

Maar we moeten objectief blijven en de politiek van de CPC en van de Chinese regering goed leren kennen. We moeten zowel de problemen erkennen waarmee het land te kampen heeft als de onweerlegbare successen waar de hervorming toe geleid heeft....

De CPC lijkt ons echt wel verenigd rond de huidige hervormingspolitiek. De verrassende resultaten zouden de meeste twijfelaars over de brug hebben gehaald. De hervorming blijft alle aandacht krijgen, men acht ze lang niet voltooid. China blijft immers een derdewereldland, ondanks de enorme vooruitgang. Het inkomen per hoofd van de bevolking ligt onder het gemiddelde inkomen in de wereld, net iets hoger dan in de arme landen. China telt momenteel nog slechts tachtig miljoen armen en dat cijfer daalt onophoudelijk maar het gemiddelde inkomen blijft erg laag.

Je kunt de politiek van de CPC niet begrijpen en de verwezenlijkingen niet naar waarde schatten als je deze werkelijkheid niet voor ogen houdt....

In 1989, na de gebeurtenissen van Tien An Men, hadden we de indruk dat het kapitalisme tamelijk wild om zich heen greep en het hoofdaspect dreigde te worden in China.² Maar vandaag beschikt de socialistische staat over steeds meer wetten en reglementen om de ontwikkeling van de kapitalistische bedrijven goed te controleren en te oriënteren naar een gemengde economie....

Ons vertrouwen in de CPC is gebaseerd op de verwezenlijkingen van vroeger en nu. De CCP wist haar eenheid te vrijwaren na de contrarevolutionaire beweging van Tien An Men. Ze kreeg de ontwikkelingen weer onder controle en de enorme economische groei bleef gevrijwaard.

Dit vertrouwen is ook gebaseerd op de rectificaties waar de CPC aan werkt of die ze aankondigt. Onze ontmoetingen gaven ons de indruk dat een toenemend deel van de kaders inziet dat met het invoeren van het kapitalisme en de opening op het Westen het gevaar dreigt dat de CPC zijn revolutionair bewustzijn zou verliezen."³

Op basis van het CITEREN van een algemene uitspraak ("Om het socialisme op te bouwen in een arm derdewereldland is een zekere ontwikkeling van kapitalistische bedrijven normaal en noodzakelijk"), die Boudewijn als EIGEN stelling ook had kunnen geven, verwijst hij naar de ad rem analyse die Ludo Martens maakte in verschillende opeenvolgende artikels in *Solidair* over de gebeurtenissen in Beijing in 1989 en de achtergronden hiervan. Door het uitgekozen en beperkte CITAAT, versimpeld Boudewijn de hele analyse van Ludo Martens tot de idee die HIJ, Boudewijn Deckers zelf, in zijn hoofd heeft en verdraaid hij ze eigenlijk (we geven verder op een samenvattend overzicht van al de artikels die Ludo toen schreef.) Met de tweede verwijzing "*In 1989, na de gebeurtenissen van Tien An Men, hadden we de indruk dat het kapitalisme tamelijk wild om zich heen greep en het hoofdaspect dreigde te worden in China.*"⁴ Maar vandaag beschikt de socialistische staat over steeds meer wetten en reglementen om de ontwikkeling van de kapitalistische bedrijven goed te controleren en te oriënteren naar een gemengde economie", zegt hij dat de meest uitgewerkte analyse die de PVDA had over de "hervormingen en modernisering in China" –namelijk de artikelenreeks van Ludo Martens in '89 eigenlijk achterhaald is door de actualiteit.

Intussen geeft hij geen hernieuwde analyse die de analyse van Ludo Martens verbeterd of aanvult.

Integendeel hij zeurt: "*Wij kunnen onmogelijk alle aspecten van deze kwestie beoordelen. Wij weten niet waarom de ervaring van de industrialisatie, de collectivisering en de centrale planeconomie van de jaren '30 in de Sovjetunie niet op een of andere manier van toepassing zou zijn voor China vandaag. We kunnen evenmin een volledige balans maken van de hele Chinese ervaring tot eind de jaren '70, noch de latere trouwens.*"

¹ Ludo Martens, *Solidair*, nr 23, 7 juni 1989.

² Ludo Martens, *Solidair*, nr 23, 7 juni 1989.

³ Uit "Vragen over de ontwikkeling in de Chinese Volksrepubliek", Boudewijn Deckers, *Marxistische Studies* 64, oktober-december 2003.

⁴ Ludo Martens, *Solidair*, nr 23, 7 juni 1989.

De PVDA van België, of wellicht beter gezegd, Ludo Martens, toen nog effectief leidend voorzitter van de PVDA, heeft de verdienste (gehad) dat zij het als marxistische partij (of hij als marxist) belangrijk vond een EIGEN analyse te maken en een EIGEN standpunt te ontwikkelen over de ontwikkeling van de politieke lijn in de CCP en over haar politieke verantwoording over de manier waarop zij (de CCP) vindt dat de opbouw van het socialisme moet doorgevoerd worden.

Zo neemt Ludo Martens zijn verantwoordelijkheid op om in 1981, dus aan het prille begin van de periode van de vier modernisering, en relatief nog vroeg na de Culturele Revolutie, een eigen analyse te maken, en een eigen standpunt in te nemen over de Culturele Revolutie. Dit is belangrijk omdat zowel heel het burgerlijk spectrum gaande van refomistisch "links", fascistisch rechts, de Culturele Revolutie als chaos, moord en doodslag bestempelen, maar ook "marxistisch" links (zoals strekkingen in de CCP zelf) de Culturele Revolutie als economische, politieke stagnatie en als totale mislukking bestempelen die zo vlug mogelijk achter zich gelaten moet worden. Maar ook moest Ludo Martens een antwoord geven aan degenen die vanuit een links dogmatische hoek in de strijd tegen de Bende van Vier, de strijd van de "nieuwe burgerij" in de CCP zien tegen hen (de links dogmatische fractie – later genoemd "De Bende Van Vier"), de revolutionairen die vasthouden aan een "echte revolutionaire lijn".

De analyse die Ludo Martens maakte, moeten we zien als het standpunt van de PVDA, omdat er niemand, behalve Ludo Martens zelf, bepaalde standpunten die hij toen innam, later nuanceert of zelfs weerlegt. De onvolkomenheden, die in zijn persoonlijke analyse zitten zijn nooit door een collectieve bestudering ervan BINNEN de PVDA aangepakt. Als ze niet door HEM ZELF later zijn veranderd, bleven ze dus nog altijd bestaan. De onvolkomenheden en fouten die door Ludo Martens zelf niet zijn aangepast, zullen later aanleiding zijn van totaal revisionistische analyses en standpunten van andere kaders van de PVDA, zoals Boudewijn Deckers, Peter Franssen, Herwig Lerouge en ook Bert DeBelder. Het is aan Ludo Martens dan niet meer toegelaten, hoewel hij nog altijd VERKOZEN voorzitter is, vanuit een functie van leidend voorzitter en de PVDA als zodanig vertegenwoordigend, over welke essentiële kwestie dan ook een standpunt in te nemen.

De laatste keer dat Ludo Martens nog enkele punten van analyse over de politieke ontwikkelingen in China gaf (en waar hij duidelijk een ANDER standpunt innam dan bovenvermelde kaders) was in 1996 in de tekst "About certain aspects of the struggle against revisionism"⁵.

Ik kom op die analyse van 1981 nog terug, na het weergeven van het overzicht van de analyse van Ludo Martens uit '89, een bespreking ervan. (de vetgedrukte passages worden door mij beklemtoond)

Uit "De oorzaken van het bloedige drama in Bejing", Solidair nr 23, 7 juni 1989

"Tijdens de 10 jaar hervormingen, die door Deng Xiao-ping waren ingezet in 1978, hebben zich in heel China kapitalistische bedrijven krachtig kunnen ontwikkelen. **Bij de opbouw van het socialisme in een arm land van de Derde Wereld is een zekere ontwikkeling van kapitalistische ondernemingen normaal en noodzakelijk. Maar in China verliep dit proces op overdreven, ongecontroleerde wijze en ging alles gepaard met een steeds lovender klinkende propaganda voor het kapitalisme en het imperialisme.**

De verantwoordelijkheid voor deze negatieve verschijnselen ligt bij de huidige leiding van de Chinese Communistische Partij. De kapitalistische krachten hebben de studentebeweging gebruikt om voor zich "vrijheid" en "democratie te eisen, dit wil zeggen het recht om zich volledig te onttrekken aan de controle van de socialistische staat. ...

De ontwikkeling van kapitalistische krachten in China veroorzaakt steeds meer uitgesproken verschillen tussen de Chinese provincies. Het imperialisme komt actief tussen om deze verdeling nog te versterken met als doel China te doen uiteenspatten en aan zijn neo-koloniale controle te onderwerpen. ...

Met de pro-kapitalistische ideeën is ook de corruptie via de wijd openstaande voordeur binnengestapt in de Chinese Communistische Partij. Daardoor werd de revolutionaire geest van de partij ondermijnd. De banden van de CP met de massa's gingen eronder lijden en de bekwaamheid van de partij om vastberaden te ijveren voor de belangen van de massa's ging erop achteruit....

De corruptie was een probleem dat de massa's het meest bekommerde...

De partij heeft campagnes ondernomen tegen de corruptie, maar heeft nooit drastische maatregelen kunnen opleggen om de kwaal uit te roeien. De ontwikkeling van een kapitalistische sector brengt onvermijdelijk corruptie met zich mee. De opvoeding van de jeugd in de principes van het marxisme-leninisme werd verwaarloosd en er werd plaats geruimd voor geldbejag en postjesjagerij.

De partijleiding heeft de ontwikkeling van een kapitalistische sector toegelaten en beleed een platvloers pragmatisme, waardoor ze niet in staat is gebleken de jeugd met een socialistisch ideaal te bezielen. In een maatschappij, die doorkruist wordt door talloze tegenstellingen, is de partijleiding niet in staat gebleken een elan te geven aan de socialistische democratie, waarover ze veel redevoeringen hield....

De impasse waarin de partij zich bevindt, wordt duidelijk in de figuur van Zhao Ziyang. (...) Aan de ene kant heeft hij toegelaten dat de kapitalistische krachten zich vrij konden ontwikkelen. Hij noemde zich een voorstander van de vrije ontwikkeling van de markt.(....)

⁵"About certain aspects of the struggle against revisionism", Ludo Martens in Marxistische Studies no 29, march 1996, (see www.marx.be), a discussion report on the International Seminar in Janashakti, India organised by the PCI(ML)

Maar de ontwikkeling van het kapitalisme en de kapitalistische zeden en ideologie stond haaks op andere fundamentele stellingen, die Zhao Ziyang eveneens benadrukte. Zijn standpunten kregen de steun van de studenten, die net zoals hij, heen en weer geslingerd worden tussen kapitalistische tendenzen en de herbevestiging van socialistische principes, die minder en minder greep hadden op de realiteit. Een visie op de leidende rol van de partij en een opvatting over de socialistische democratie, die vertrekt van de concrete problemen waarmee de communisten en de massa's bezig zijn, bestaan niet. ...(...)

Uit Solidair 23, 7 juni 1989, "Politieke hervormingen noodzakelijk"

In Beijing gebeurt er een drama. Het leger is na twee weken aarzelingen ingezet om een einde aan de onrust te maken. Daarbij zijn honderden doden gevallen.

De Chinese KP is niet in staat geweest de gebeurtenissen te controleren en de ernstige tegenstellingen, die zich binnen de maatschappij opstapelen, in de hand te houden. (....)

Partijkaders zijn corrupt, verdedigen de kapitalistische ideologie, verlammen de partij en ondermijnen de banden tussen partij en massa's.

De arbeiders maken zich ongerust over de inflatie (30%), de toenemende en niet te verantwoorden ongelijkheid, de corruptie.

De partij draagt een verantwoordelijkheid voor de invasie van de kapitalistische krachten en de opkomst van de kontrarevolutie. Haar banden met de massa's zijn verzwakt ...

Wij kunnen niet beoordelen hoe ver de invloed van het imperialisme in China reeds reikt en welke dreiging ervan uitgaat. ... De partij zal drastische initiatieven moeten nemen om de corruptie te bestrijden, om een einde te stellen aan de ongeremde ontwikkeling van het kapitalisme, om de socialistische democratie en openheid te bevorderen en om de anti-imperialistische eenheid van China te bewaren. Dat zijn de voorwaarden voor het overleven van China en zijn modernisering.

Uit Solidair 24, 14 juni 1989, "Het verdriet van de een, de vreugde van de ander."

Het imperialisme is al sinds 1973 in crisis. Het heeft dringend nieuwe markten nodig om de overproductie aan auto's, uitrustingsgoederen en computers kwijt te kunnen. Het imperialisme heeft een grote voorsprong op het vlak van de spits technologie, het is sterker en agressiever op het economisch vlak. Met "de vrijheid" te eisen, wil het de Chinese markt en die van de andere socialistische landen onder de voet lopen. ...(...)

Zeker, er stellen zich dwingende vragen als een socialistisch leger ertoe komt tegen een deel van haar volk op te treden. Het is de taak van de progressieven na te denken over de gemaakte fouten, over de methodes om de socialistische macht te vervolmaken om herhaling van het drama te vermijden. Dat is het standpunt dat landen zoals Cuba, Oost-Duitsland en de Sovjetunie hebben ingenomen. Alleen het socialisme en de Kommunistische Partij kunnen China redden. (....)

Het is duidelijk dat er drakonische maatregelen nodig zijn opdat de partij zich zou kunnen herpakken en om, meer dan in woorden alleen, de corruptie, de privileges, de illegale verrijking, het nepotisme en de bureaucratie aan te vallen. De partij moet zijn banden met de massa's herstellen en zijn revolutionaire geest terug vinden.

Daartoe zijn open en vrije politieke debatten nodig, een openheid in de socialistische pers en een meergedurfd ontwikkeling van de socialistische democratie. De partij moet terugkeren naar de revolutionaire principes en ze in de socialistische modernisering integreren. Ze moet een einde maken aan de neiging theorieën te ontwikkelen die het imperialisme en het kapitalisme huldigen. De materiele en sociale status van de intellectuelen moet ernstig verbeterd worden. ...

De strijd voor het socialisme is onlosmakelijk verbonden met de onbuigzame strijd tegen het imperialisme en tegen de propaganda die het imperialisme gebruikt om haar doel te bereiken.

Uit Solidair nr 24, 14 juni 1989:

(....)

De Partij van de Arbeid is een marxistisch-leninistische partij die vecht aan de kant van alle verdrukten ter wereld, tegen het imperialisme en kapitalisme. Wij verklaren ons solidair met de socialistische landen, in voor- en tegenspoed, bij succes zowel als bij mislukkingen. **Aandachtig volgen wij de verschillende standpunten binnen de Chinese**

Communistische Partij en weigeren ons uit te spreken over wat nu de juiste lijn is: binnen vijf of tien jaar zullen heel wat zaken in een ander licht komen te staan....

Sinds 1988 maakt China groeipijnen door en binnen de Communistische Partij botsen de meningen omtrent de vraag: hoe moeten wij vooruit? We moeten een blik werpen op de eigenaardige economische problemen van China om te kunnen begrijpen waarom een fractie van de studentenbeweging zich geschaard heeft rond het Vrijheidsbeeld, symbool van het Amerikaans imperialisme....

De nieuwe kapitalistische sektor in China ontwikkelt zich rond twee polen: de multinationals en het kleine wilde kapitalisme.

De Amerikaanse investeringen in China waren in September 1988 globaal goed voor 2,5 miljard dollar. Er zijn 600 Amerikaans-Chinese joint-ventures⁶. Tussen januari en november 1988 stegen de buitenlandse investeringen tot 3,99 miljard dollar, een stijging met 45% in verhouding tot 1987....

Op het platteland hebben de hervormingen geleid tot familiale ontginning van de grond: een soort van dekollektivering. Door intensief gebruik van de arbeidskracht op erg kleine akkers en dank zij de vrije markt is het reële inkomen van de boeren verdubbeld tussen 1978 en 1985. Maar na 1984 constateert men een accumulatie van gronden onder de controle van bepaalde boeren, die ook commerciële en industriële bedrijven opzetten.

Andere boeren gaan failliet. In 1985 telde men al 10,7 miljoen boerenbedrijven die gemiddeld 3 boeren tewerk stellen. *"Het platteland vormt ongetwijfeld de belangrijkste, zij het wellicht nog erg zwakke basis van een Chinees kapitalisme dat langzaam zijn weg zoekt"*⁷. In alle grote steden vormt zich een vlottende bevolking die zowat een \ twee miljoen plattelandsmensen telt⁸. ...

Maar een nog verder doorgedreven liberalisering zou de regering waarschijnlijk iedre controle over de economie kosten en anarchie veroorzaken. Het zou een onstuimige ontwikkeling van de kapitalistische ondernemingen op het platteland en in de steden tot gevolg hebben en het de multinationals mogelijk maken hun voorwaarden op te leggen als ze zich in deze of gene provincie vestigen. Het zou ook steeds scherper sociale tegenstellingen veroorzaken. ...

Tegen deze achtergrond van opkomende kapitalistische krachten moet men de herhaalde bevestiging van de Chinese leiding situeren dat men zich moet houden aan de socialistische weg, aan de leiding van de Kommunistische Partij, aan de marxist-leninistische ideologie en de gedachte Mao Zedong. Maar in de praktijk volgen bepaalde verantwoordelijken al de kapitalistische weg. Anderen zijn inkompetente bureaucraten die zich laten meedrijven op de sterkste stroom. En een derde strekking wil inderdaad het socialisme behouden doorheen hervormingen en modernisering van de economie.

Sommige bekende professoren en intellectuelen zoals de fysikus Fang Lizhi, de politologe Su Shaozi en de journalist Liu Binyan profileren zich als vastbesloten tegenstanders van het marxisme. Liu Binyan bekritiseert al wie de *"dekollektivering van de gronden"* in de weg staat en eist alle vrijheid op voor *"individuele ondernemers"*⁹. Zijn stelling luidt: *"Het is een strategische vergissing geweest na de bevrijding het socialisme van het kapitalisme te scheiden"*¹⁰. Su Shaozi, voormalig directeur van het Instituut voor Marxistisch-Leninistisch Onderzoek *"zette de Partij ertoe aan te erkennen dat het marxisme, dat lange tijd van zijn ware aard werd ontdaan door dogma's en manipulaties, in een crisis is aanbeland"*¹¹. Tot in 1987 waren al deze antimarxistische intellectuelen lid van de Chinese kommunistische partij en beschermelingen van Hu Yaobang, partijvoorzitter tot in 1987. Ook al was de studentenbeweging die loskwam ter ere van de op 15 april '89 overleden Hu Yaobang, niet tegen de partij gericht, toch ondersteunde ze van bij het begin de rechtse krachten in de partij en de antimarxisten die eruit waren gezet na het ontslag van Hu Yaobang. ...(...)

Wij beschikken niet opover de middelen om de verschillende tendenzen en strekkingen, die binnen de Chinese Communistische Partij bestaan, te kennen en de beoordelen. Het lijkt evenwel voor de hand liggend dat draconische maatregelen zullen moeten worden getroffen om te verhelpen aan de zware fouten die de partij uithollen. Als miljoenen Chinezen deel hebben genomen aan betogingen om de corruptie, de privileges, de onwettelijke verrijking, het nepotisme, de bureaucratische luiheid en de incompetentie aan te klagen, dan betekent dit dat de ziekte diep zit en veralgemeend is....(...)"

Uit Solidair nr 25, 21 juni 1989:

"(...)

Één van de meest tekenende aspecten van heel de crisis in Beijing was het onvermogen van de regering een initiatief te nemen dat de situatie zou deblokkeren. **Wij zijn niet in staat daar alle redenen van te kennen.** Het is zeer waarschijnlijk dat de Chinese maatschappij zich op een kruispunt bevindt, maar dat **de volksmassa's noch de partij zich daarvan bewust waren.** Het China van Deng heeft hervormingen op gang gebracht en moderne technologieën ingevoerd, die ontegensprekelijk **bijgedragen hebben tot de ontwikkeling van de produktiekrachten van het land.** Maar tegelijk was er ook de schaamteloze ophemeling van het Amerikaanse imperialisme, de misplaatste lof die Taiwan en Hongkong kregen toegezwaaid, de oogverblindende rijkdom van de westerse consumptiemaatschappij, waarmee werd gezwaaid, het duidelijke misprijzen voor de revolutionaire strijd in de Derde Wereld en de vleienende woorden voor de neokoloniale regimes, het wegvallen van het marxisme-leninisme als revolutionaire opvoeding die moet dienen om de strijd van elke dag te leiden....

De meest waarschijnlijke hypothese is dat de partij verdeeld was tussen diegenen, die toegevingen wilden doen aan de krachten die meer vijheid opeisten voor de privé-bedrijven, en diegenen die vreesden dat een kapitalistische golf alle socialistische structuren dreigde weg te spoelen....

⁶ Libération, 7 juni '89, blz 6.

⁷ Rolan Lew, Le Monde Diplomatique, november '88.

⁸ F.E.E.R. 2 maart '89, blz. 62.

⁹ Le Monde Diplomatique, november '88.

¹⁰ Le dragon et la souris, ed. Christian Bourgois 1987, blz. 137.

¹¹ FEER 2 februari '89, blz. 24.

Omdat de kapitalistische sector van de economie reeds vrij sterk staat, wil de socialistische regering in geen geval toelaten dat een sterke politieke macht à la Solidarnosc in staat zou worden gesteld het imperialisme en het kapitalisme te verdedigen en de socialistische regering aan te vallen. De grondwet verbiedt zoiets trouwens. De krijgswet werd uitgevaardigd om de twijfelende massa te laten verstaan dat de regering vond dat de gebeurtenissen een antisocialistische wending namen en dat alle middelen zouden worden aangewend om daar een einde aan te maken...

Door de situatie verder te laten verrotten zou voor de regering hebben betekend dat zij de weg vrijliet voor de antisocialistische elementen om in heel het land opstanden uit te lokken, in de overtuiging dat de regering voortaan machteloos was en omver kon worden geworpen.

Uiteindelijk werd aan het leger bevel gegeven met alle nodige middelen de orde te herstellen en men kan de niets ontziende methoden, die werden gebruikt slechts betreuren en veroordelen. De imperialistische pers wentelt zich in beschrijvingen over het "barbarendom", "de onmenselijke wreedheid" van het optreden...

Maar laat ons verder kijken dan de propaganda: wat zeggen de feiten? We houden het bij de anticommunistische pers....

The Far Eastern Economic Review: "Men kan moeilijk aannemen dat Yang of wie dan ook de omvang van het bloedbad, dat zich uiteindelijk heeft voorgedaan, bewust voorzien kon hebben. Zonder ervaring of opleiding voor het controleren van opstanden, hebben sommige eenheden waarschijnlijk alle discipline verloren toen ze onverwacht op weerstand stuitten en doden en gewonden begonnen te tellen, getroffen door stenen en molotovs van de betogers".¹²

Uit Solidair nr 26, 28 juni 1989:

"Sinds Hu Yaobang aan de macht kwam in 1982, is de Chinese communistische partij steeds vaker de marxistische ideologie gaan vervangen door een eng pragmatisme en door opvattingen die ze rechtstreeks overgenomen had van de ideologen van het kapitalisme. Bovendien hebben partijkaders zich verrijkt en waren ze niet meer aanwezig tussen de massa's om voor de socialistische zaak te vechten. Deze situatie werd jarenlang misbruikt door contrarevolutionaire krachten die door de Taiwanese en Amerikaanse geheime diensten werden bijeengebracht en gecoördineerd. Deze geheime kernen proberen al lang alle uitingen van ontevredenheid, van welke aard ook, tegen de socialistische regering te ondersteunen....

De studentenbewegingen van 1979, 1986 en 1989 waren in de eerste plaats spontaan, vreedzaam en "hervormingsgezind". Maar bewuste anticommunistische kernen zijn erin geïnfiltrerd om de beweging systematisch tegen de regering op te hitsen en om voorbereidingen te treffen zodat de vriendelijke beweging in gewapend geweld zou uitmonden, **Door in zijn eigen rangen antimarxistische opvattingen te ontwikkelen, door het einde van de klassenstrijd te verkondigen,** heeft de Chinese Communistische Partij zich schuldig gemaakt aan liberalisme en heeft ze deze contrarevolutionaire agitatie een voedingsbodem gegeven..."

Uit Solidair nr 27, 5 juli 1989:

("....)

In de loop van februari en maart wezen sommige partijverantwoordelijken reeds op de gevaren voor het socialisme van bepaalde rechtse tendenzen. **Chen Yun** bracht drie stellingen naar voor, die voor ons volledig pertinent lijken.

"1. Sedert vier jaar heb ik erop gewezen dat niet eenzijdig kan gesteld worden dat er "zonder industrie geen rijkdom is". Er moet bovendien bijzondere aandacht besteed worden aan het probleem: "zonder graan geen stabiliteit". De huidige situatie toont aan hoe deze waarschuwing gerechtvaardigd was. Indien we het probleem niet aanpakken, kan het graan de vonk worden die de vlakte in brand steekt, en op nationaal vlak onrust veroorzaakt.

2. Wat het probleem van de markteconomie: ik heb meermaals gepleit voor een markteconomie geleid door het plan. Ik onderlijnde dat een planeconomie de voornaamste vorm is van een socialistische economie, waarin de markteconomie slechts een ondergeschikte rol speelt. Indien ge het socialisme wil realiseren, is een planeconomie noodzakelijk. Er betaalt geen tegenstrijdigheid tussen een planeconomie en prijsregulatie. We moeten de prijsregeling zodanig toepassen dat ze een leidende rol speelt in de planeconomie. Voor het ogenblik "brengen wij een geleide wareneconomie op stand." In werkelijkheid gaat het om een niet-planmatige wareneconomie. We doen geen pogingen om een plan op te stellen en alles binnen evenwichtige verhoudingen te laten verlopen. Integendeel, wij moedigen het hele land aan om "ervaring" op te doen in het bordeel van de vrije concurrentie. Het resultaat daarvan is algemene chaos. Dit is niet verschillend van de eerste fazen van het kapitalisme. Dit is dan het verwerpelijke resultaat van het loslaten van de socialistische doelstellingen.

3. Ik heb regelmatig onderstreept dat het gedrag van de partijleden beslist over het leven of de dood, over het voortbestaan of het verval van de Partij. Dit is waar in twee betekenissen. De partijleiders moeten de regels en voorschriften van de partij naleven. Ze kunnen niet volgens eigen goeddunken hun ideeën uitdrukken, naargelang hun persoonlijke belangen. In dit opzicht heeft Hu Yao-bang slecht werk geleverd. Vervolgens is het nodig dat de partijleiders het voorbeeld geven aan het volk. Zij dienen vooraan te staan in de strijd tegen de kapitalistische corruptie en de ongezonde afwijkingen die daaruit volgen. Voor wat de burgerlijke vrijheidsstroming betreft, is het nodig dat ze een kordate houding aannemen en

¹² FEER, 15 juni 1989, p. 12.

een vastberaden strijd voeren. Vele ondernemingen worden geleid door verwante van hogere kaderleden. Dat stelt een ernstig probleem. Dit is betekenisvol voor het denken en het gedrag van de leidinggevende kaders.”¹³

Uit Solidair nr. 34, 13 september 1989:

“Inderdaad, de overwinning van het volk, de vrijheid en de democratie voor de werkers en boeren, eist diktatoriale maatregelen tegen het bestaande imperialisme en tegen de pro-imperialistische krachten in het binnenland....

Na vier of vijf eeuwen kolonisatie en onderdrukking zal het volk een eind moeten maken aan “democratie” voor de krachten die onderdrukken, voor de doodseskaders, voor de reactionaire partijen, die het belang dienen van het imperialisme. Het volk zal een einde moeten stellen aan “de vrijheid” van de grote kapitalisten en van de multinationals om de arbeiders en boeren uit te buiten, Dank zij een lawine van propaganda is de burgerij erin geslaagd haar visie omtrent de gebeurtenissen in China op te dringen, zelfs aan eerlijke anti-imperialisten: een vriendelijke, vreedzame studentenbeweging die alleen maar een beetje democratie vroeg en eiste dat een einde zou worden gemaakt aan de corruptie, werd in bloed gesmoord door een kliek conservatieve en tirannieke communisten. Nochtans bekennen de imperialistische middelen in hun vertrouwelijke documenten duidelijk kleur. Ja, de grote kapitalisten van Taiwan, Hongkong en de Verenigde Staten hebben de betoging in Beijing krachtig gesteund. Ja, de geheime diensten van Taiwan, Hongkong en de Verenigde Staten hadden reeds lang contacten met de belangrijkste “dissidente” intellectuelen, JA, de ideologen rond Zhao Ziyang die de privatisering van de Chinese economie en vrije markt voorstonden, kregen steun van de Verenigde Staten. Ja, het ordewoord van de studentenleiders “democratie en vrijheid” is niets anders dan de leuze van Taiwan en de Verenigde Staten. De officiële krant The Free China Journal titelt trouwens: “Vrijheid, democratie, welvaart”... (....)

Tot slot zet de regering van Taiwan de “salamie-taktiek” uiteen, die klassiek geworden is in het contrarevolutionaire proces in socialistische landen. “Bepaalde revoluties gebeuren in één slag. Andere verlopen volgens etappes. Eerste etappe: Li Peng moet vertrekken, Tweede etappe: dat wordt anders. Soms kan de leiding de revolutie niet in de hand houden – het is als het openen van de doos van Pandora”.¹⁴...

Uit Solidair nr 35, 20 september 1989:

“Een eerste kern van contrarevolutionaire krachten wordt gevormd in 1978-1979, op het ogenblik **dat de Chinese Communistische Partij de vergissingen van de Culturele Revolutie (op een soms overdreven en eenzijdige manier) kritiseerde**. Wei Jing-sheng lanceert het ordewoord: “De vijfde modernisering: de democratie”.... Wat houdt die fameuze “vijfde modernisering” in?

Ze stelt dat “het persoonlijk despotisme van Mao Zedong” China naar een catastrofe heeft geleid en dat het socialisme een weg is die China nooit had moeten inslaan”. “De volkeren van Europa en Amerika kennen de echte democratie.” “Zal de vijand ons toelaten de democratie in te stellen? Natuurlijk niet (...) Er zal bloed vloeien, er komen nieuwe martelaars.”¹⁵...

Shaomin Li, licentiaat economie, afgestudeerd aan de Universiteit van Beijing (1978-1982), waarna hij een doctoraat sociologie aflegt in Princeton, USA waar hij nu werkt als vorser voor ATT. Op school was Shaomin Li een groot bewonderaar van voorzitter Mao. Ten tijde van de kritiek op de Culturele Revolutie komt hij tot het besluit dat het socialisme in China mislukt omwille van de fouten van de partij....

Liu Bin-yan bevestigt op 2 september 1986: “Sinds de bevrijding hebben we al te veel betaald in een poging om drie principes te verdedigen: de uiterste perfectie van het socialisme is het eerste principe, het tweede principe is dat onze glorieuze partij altijd gelijk heeft en het derde dat het kapitalisme één grote vergissing is. Sinds de bevrijding is de vrijheid niet toegenomen, ze is integendeel ingekrompen en herleid tot niets. Vanaf het moment dat de boeren de collectivisering kregen opgelegd, werd de vrijheid beknot. Is dat wat wij na twintig jaar inspanningen bereikt hebben niet veel meer een feodaal-fascistische diktatuur.”¹⁶

Xiaokai Yang, een andere econoom die vanuit Beijing naar de Verenigde Staten trok. Schrijft: “Het privé-bezit vormt de ziel van het moderne kapitalistisch systeem; efficiënte managementmethodes en organisatievormen zijn er het lichaam van. Een lichaam kan niet leven zonder ziel.” Shaomin Li besluit dat de privatisering van de staatsbedrijven in China de eerste stap zal betekenen naar de vrijheid en de democratie. Dit vormt één van de belangrijkste lessen die China uit Taiwan kan leren.”¹⁷ Maar hij vreest dat miljoenen kaders van de regering en uit de industrie het collectief bezit van de productiemiddelen met hart en ziel zullen blijven verdedigen. “Wie zoekt naar vreedzame hervormingen om een systeem van privé-bezit door te voeren, moet toegevingen doen aan deze klasse van individuen. Van de kaders aandeelhouders maken, dat zou de eerste en belangrijkste stap naar de privatisering zijn. Dat zou de economische macht en de persoonlijke winst van de kaders veilig stellen.”¹⁸...

Uit Solidair nr 36, 27 september 1989:

In de loop van de zomer 1988 besluit de leiding van de Chinese Communistische Partij de centrale controle over de economie te versterken en de planning ervan te verbeteren. De voorstellen van Zhao Ziyang en zijn entourage

¹³ The Mirror Monthly, april 1989, blz 22-24; geciteerd in Inside China Mainland, juni 1989, blz 7.

¹⁴ Sinorama Taipei, Vol. 14 nr 8, 8/1989, blz 54-55

¹⁵ Tekst van Wei, integraal overgenomen in Simon Leys, La forêt et le feu, Ed. Hermann, Parijs, 1983.

¹⁶ Tournebise en MacDonald, Le dragon et la souris, Ed. Bourgois, 1987, blz. 38.

¹⁷ Orbis Summer 1989.

¹⁸ Idem.

om de staatsbedrijven te privatiseren en de prijzen te liberaliseren, worden weer in de schuif gestopt. Van dan af organiseren Wang Dan, student, en professor Fang Lizhi elke woensdagnamiddag discussiegroepen op de campus van de Universiteit van Beijing, in de nabijheid van het standbeeld van Cervantes. Ze houden debatten over de noodzakelijke uitdieping van de economische en politieke hervorming...(en) voorbereidingen voor de herdenkingen van 4 mei 1919...

Op 4 mei 1919 hadden de Chinese studenten een burgerlijk revolutionaire beweging ontketend rond de ordewoorden "democratie en wetenschap"... De idee die ten grondslag ligt aan de herdenking is de volgende: China heeft nooit het kapitalisme gekend, het socialisme werd te vroeg ingesteld in China en vormt eigenlijk een burokratisch, diktatoriaal regime van het feodale type, de "socialistische feodaliteit" moet omvergeworpen worden door een echte burgerlijke revolutie die vrijheid en democratie brengt, zoals in de Europese landen. (.....)

De dood van Hu Yaobang op 15 april 1989 brengt de antisocialistische elementen ertoe de strijd sneller te ontketen. Hu Yaobang was een rechts element die sekretaris-generaal was geworden van de partij in 1981 en in 1987 werd afgezet omdat hij Fang Lizhi en andere antikommunisten die in de partij waren gefiltreerd, de hand boven het hoofd hield. Op 18 en 19 april proberen bepaalde studenten de poorten van Zongnanhai, waar de Raad voor Staatszaken zetelt, te forceren. *"Een nooitgeziene gebeurtenis in de veertigjarige geschiedenis van de Volksrepubliek"*. Ze richten hun aanval openlijk tegen de belangrijkste verantwoordelijken van partij en staat: *"Weg met Deng Xiaoping! Weg met Yon Shangkun!"* schreeuwen ze.¹⁹ Van bij de aanvang van de beweging formuleren de studenten zeven eisen -de belangrijkste zijn van politieke aard- rechtstreeks gericht op het ontwikkelen van de antisocialistische stromingen die sinds enkele jaren opgeld maakten in de maatschappij en in de Kommunistische Partij zelf.... Van bij het begin ook bereiden de leiders de studenten systematisch voor op een gewelddadig treffen, ook al zweren ze bij het pacifisme....

Dat is een taktiek die door de CIA werd uitgewerkt voor de strijd tegen de socialistische landen: de confrontatie met de organen van de dictatuur van het proletariaat zolang mogelijk vermijden, een brede invloed zich te winnen bij de twijfelende massa's door de nadruk te leggen op pacifisme, de onvermijdelijke confrontatie psychologisch voorbereiden door crop te wijzen dat de autoriteiten tot de aanval zijn overgegaan en dat de betogers zich in staat van wettige zelfverdediging bevinden. Op 27 april nemen de studenten van de universiteit van Beijing een nieuw zeven-puntenprogramma aan, waarvan de twee eerste als volgt zijn geformuleerd: *"7. Een ernstige herwaardering van de standpunten van Hu Yaobang (...). 2. Een openbare verduidelijking van de natuur van de campagne "tegen de geestelijke vervuiling" en tegen het "burgerlijk liberalisme", openlijke rehabilitering van diegenen die onterecht te lijden hadden onder deze campagnes."*²⁰ De studenten willen dus dat de ichtse stroming binnen de partij, vertegenwoordigd door Zhao Ziyang, alle macht overneemt en dat antikommunistische intellectuelen als Fang Lizhi en Liu Binyan openlijk zouden kunnen handelen, met de goedkeuring van de overheid. Een tijdschrift van het Amerikaans establishment duidt goed de inzet van de strijd op dat ogenblik aan. *"Sinds het begin van het jaar gaan er geruchten in China dat een nieuwe fase in de strijd voor de macht wordt voorbereid en dat de aanhangers van de harde lijn druk uitoefenen op Deng opdat hij Zhao Ziyang zou bedanken. (...) De studentenbetogingen voor Hu Yaobang kunnen gezien worden als een politiek gebaar ten gunste van Zhao in zijn strijd tegen de harde lijn. Het is zeer goed mogelijk dat bepaalde studentenorganisatoren de zoon of de dochter zijn van verantwoordelijken die met Zhao sympathiseren."*²¹

In zijn analyse van de studentenbetogingen bij de herdenking van Hu Yaobang, schrijft de Kommunistische Partij op 26 april: *"Dit was een samenzwering die Uep volgens een goed voorbereid plan. Dit was een oproep tot opstand. De werkelijke oord ervan ligt in de fundamentele ontkenning van de leiding van de Chinese Kommunistische Partij en een ontkenning van het socialistische systeem. Als wij een tolerante of onbekommerde houding aannemen tegenover deze agitatie en toelaten dat er geen reactie op komt, dan zal het leiden tot een ernstige chaos."*²²

's Anderendaags wijzigen de studentenleiders hun tactiek, uit angst geheel geïsoleerd te geraken na deze waarschuwing. Op aanraden van mensen van Zhao Ziyang houden ze op met hun ordewoorden die openlijk tegen de regering en tegen de partij zijn gericht. Op de betoging van 27 april komen ze met spandoeken aandragen als *"Stem aan de Kommunistische Partij, steun aan het socialisme"*. Ze beslissen ook meer nadruk te leggen op de strijd tegen de corruptie, tegen de privileges en tegen de burocratie... een strijd die andere volkslagen kan aantrekken.

(...)

Van 16 tot 18 mei kent de beweging een fundamentele verandering, als arbeiders, workers en intellectuelen er massaal hun intrede in doen. We zien vanaf dat ogenblik eisen die juist tegenovergesteld zijn aan het programma van Fang Lizhi en de pro-imperialisten. Mao-badges en portretten van Mao en Zhou Enlai worden weer tevoorschijn gehaald. Deze nieuwe lagen verwerpen vaak de hervormings- en openheidspolitiek. Ze hebben kritiek op de waanzinnige inkomsten van de nieuwe kapitalisten en vinden dat *"de gedegenereerde elementen in de partij moeten bestraft worden, net zoals in de periode van Mao en de rode gardes!"*²³ Als deze agitatie voortduurt, kan China in alle richtingen uiteenspatten. Sinds den dagen geeft de regering een machteloze

¹⁹ Libération collection, no 1, juin 1989, blz 24.

²⁰ Inside Mainland China, Taipei, augustus 1989, blz. 4.

²¹ Natioonal Review, 4 augustus 1989, Nien Cheng, blz 28 en George Jochowitz, blz 31

²² Inside Mainland China, augustus 1989, blz. 6.

²³ Libération collection, no 1 juin 1989, blz 46-48.

indruk, is de partij verdeeld en verlamd. Overal hoort men dat de drie belangrijkste leiders van de partij en de staat, Deng Xiaoping, Yang Shangkung en Li Peng nu gauw zullen uitgeschakeld worden en dat Zhao Ziyang als grote overwinnaar uit de strijd zal komen. Het machtscentrum in Beijing ligt enkele weken volledig lam, en ondertussen kunnen in heel China onkontroleerbare relletjes en burgeroorlogen uitbreken. Op 19 mei wordt 's avonds de krijgswet uitgevaardigd in een aantal wijken van Beijing. Op 20 mei verhinderen honderdduizenden mensen, voornamelijk door vaak diametraal tegenovergestelde politieke motivaties, dat het leger de stad binnentrekt. De soldaten hebben de bevel gekregen geen geweld te gebruiken. Van nu af gaan de antisocialistische leiders van de beweging, die de krachtsverhoudingen in hun voordeel willen keren, op verschillende manieren proberen de regering omver te werpen.

Op 21 mei vraagt de studentenleiding van Tien An-Men in een open brief aan Deng Xiaoping dat hij zijn invloed gebruikt om al degenen die *"ongevoelig zijn voor de wil van het volk"* uit de regering te verwijderen.²⁴ ...Dezelfde dag gaan de vertegenwoordigers van de Vereniging van het hoger onderwijs van Beijing nog verder.

Ze eisen dat Deng Xiaoping, Yang Shangkun en Li Peng uit de partij worden gezet en voor de rechter gedaagd. Hun besluit: *"Wij doen in alle eerlijkheid een oproep voor de oprichting van een autonome organisatie die geleid wordt door intellectuelen, arbeiders, burgers en elke andere bevolkingslaag, eengemaakt op een democratische basis. Zo'n organisatie zou de regering en de fracties van de leidende partij kunnen controleren en terechtwijzen."*

²⁵ 's Anderendaags, 22 mei, stijgt de temperatuur nog enkele graadjes op Tien An-Men. De studenten verklaren: *"Li Peng en Yang Shangkun hebben een kontrarevolutionaire staatsgreep gedaan. Ze hebben sekretaris-generaal Thoo Ziyang afgezet. Heel de bevolking moet deze staatsgreep verpletteren en de regering Li Peng omverwerpen."*²⁶ Een kontrarevolutionaire staatsgreep verpletteren: kan zo iets wel op vriendelijke of pacifistische manier? De te volgen tactiek staat vanaf nu wel vast: een Chinese Solidamosc oprichten, de socialistische regering omverwerpen door ze als een salami in stukjes te snijden, de gemoederen voorbereiden op een gewelddadige konfrontatie. ...(...)

Uit Solidair 37, 4 oktober 1989:

(....)

...Chen Yizi..., ex-directeur van het "instituut voor de Economische hervorming, en medewerker van Zhao Ziyang. Na zijn vlucht uit China verklaarde hij in "Le Monde Diplomatique: "Zhao was van mening dat een planeconomie van het stalinistische type in China niet kon draaien en dat men die moest vervangen door een markteconomie...de oude conservatieven zetten de pplaneconomie voorop". En verder: "China, noch Joegoslavië na 40 jaar socialisme of Hongarije 30 jaar na 1956 zijn er in geslaagd de mensen te doen werken in een staatseconomie. De Sovjet-unie ook niet. En als Gorbatsjov daar niet toe komt, zal hij op zijn beurt mislukken." **Su Shaozi, de ex-directeur van het Instituut voor Marxistisch-Leninistische Studies, behoort eveneens tot de oprichters van de Federatie. Hij was de oprichter van de theorie van de "primaire fase van het socialisme". Deze theorie werd op het dertiende congres van de Communistische Partij in oktober 1987 aanvaard. De pro-kapitalistische, "hervormingsgezinde" vleugel van de partijleiding vond in deze theorie de basis voor een verregaande liberalisering van de economie ...**

Het stichtingscongres van de Federatie voor de Demofa-atie in China werd ook bijgewoond door een elite van Europese antikommunisten. ...

... Het manifest van de FDC ... Het gaat om de vrijheid voor de prive-onderneming en de kapitalistische uitbuiting, om de democratie en de macht voor de kapitalistische klasse en om de rechten van de kapitalist. Het manifest geeft klaar de strategische objectieven aan van FDC als nieuwe partij. Ten eerste de vervanging van de socialistische planeconomiedooreen kapitalistische vrije markteconomie.Devrijeonderneming,deprive-ekonomie,deprive-eigendom worden overvloedig geprezen. Ten tweede de omverwerping van de kommunistische partij en de machtsovername door een pro-kapitalistische en pro-imperialistische partij. (...)

Maar wat was het standpunt van de PVDA over De Grote Sprong Voorwaarts en over De Culturele Revolutie?

Het is na de gebeurtenissen in Beijing dat ik, zoals de oproep was binnen de partij, China, de geschiedenis van de revolutie en het verloop van de opbouw van het socialisme ben beginnen studeren, om zo een bijdrage te kunnen leveren aan het uiteindelijk partijstandpunt over China.

Zo leverde dit mijn bijdrage op voor het vierde congres, dat zou gaan over de ontwikkeling van het revisionisme en de directe gevolgen ervan – de zogenaamde "val van de muur" en de "fluwelen kontrarevolutie" in vooral Oost-Europa. Het congres moest de partijleden ook wapenen tegen anticommunistische analyses, omdat zo klaar te zien: waar wordt er heel feitelijk over de gevolgen van de ontwikkeling van het revisionisme gesproken en waar is er sprake van plat anticommunisme.

²⁴ Inside Mainland China, augustus 1989, blz. 7.

²⁵ Inside Mainland China, augustus 1989, blz. 8.

²⁶ Libération collection, no 1, juin 1989, blz 59.

Zo wilde ik vooral ingaan tegen het platte anticommunisme tegen de Grote Sprong Voorwaarts, omdat hierover ook in "linkse" kringen er tendentieuze en bevooroordeelde analyses worden gemaakt die uiteindelijk het anticommunisme maar aanmoedigen. Ik voelde mij ook enorm aangemoedigd door de analyse die Ludo Martens maakte in Solidair.

Een intern rapport daterend van eind juni-begin augustus 1990 –aan de datum van het oorspronkelijk bestand te zien. Opgesteld in word 5 voor DOS met grafieken vanuit Quatro bewaard in PIC-bestanden die via een "link" in het document worden opgenomen, dus nu 'herwerkt' in word for windows, met behulp van excel voor de grafieken.

Verwijzing naar artikelenreeks over de GSV....

Nooit enige positieve noch afwijzende reactie van welk leidend niveau in de PVDA, op mijn "andere kijk" op de Grote Sprong Voorwaarts

Het viel mij toen niet zo op(in 1990), maar ik heb hierop eigenlijk nooit enige reactie gekregen. Nu ik een aantal teksten opnieuw heb bestudeerd, vooral naar aanleiding van het indirect meegaan (door de "verzoenende" of "ik weet het ook niet"-houding van Boudewijn Deckers en Petere Franssen) met de anticommunistische hetze tegen de Grote Sprong Voorwaarts en de Culturele Revolutie, kwam ik uit op teksten van Ludo Martens uit 1981, dus net na de start van de "modernisering en hervormingen" van Deng Xiao Ping. Hieruit bleek dat Ludo (en zijn standpunt is – zonder enige weerlegging – dus te beschouwen als het PARTIJ-standpunt) iewat meeding, met de analyse die de CCP zelf maakte over de Grote Sprong Voorwaarts en de Culturele Revolutie. Dat ik met MIJN standpunt dus blijkbaar haaks stond op het algemeen partijstandpunt zal dus de reden zijn dat men op mijn tekst nooit gereageerd heeft, of zelfs maar dingen overgenomen. Men sprak het zelfs niet tegen. Aangezien deze teksten van 1981, zonder aanvulling of commentaar in 1989-1990, in de partij opnieuw verdeeld werden, bewijst dat de standpunten van 1981, PARTIJ-standpunten zijn ...in 1989!

Het standpunt van Boudewijn Deckers en Peter Franssen is blijkbaar niet erg geëvolueerd sinds 1981...

De standpunten van Ludo Martens zijn WEL geëvolueerd. Twee lijnen staan zo binnen de PVDA tegenover elkaar. Dat blijkt bijvoorbeeld uit de teksten van het 4e congres van de PVDA (die het boek vormen 'USSR - De Fluwelen Contrarevolutie'(EPO 1991)

Uit "Kulturele Revolutie: zware fout, maar schade werd beperkt", Ludo Martens in Konkreet nr. 27 5 augustus 1981:

"De resolutie die door het Centraal Komitee van de Chinese Kommunistische Partij op 27 juni werd uitgebracht, bevat een beoordeling van de Kulturele Revolutie die China tussen '66 en '76 in rep en roer zette. Het oordeel is ondubbelzinnig negatief. Nochtans zijn wij vooral getroffen door de duidelijke betrachting van de tekst om eenzijdigheid en overdrijving te vermijden. De voorbije jaren gebeurde het vaker dat Chinese auteurs wilde uitlatingen ten beste gaven over de periode van "zwarte, fascistische diktatuur" onder de Bende van Vier... Dergelijke overdrijvingen kunnen gemakkelijk de verwarring, de ontredde en de wanhoop van vele jongeren versterken en aldus voedsel geven aan antisocialistische stromingen. Het komt ons voor dat er binnen de Chinese Kommunistische Partij een ernstig en grondig debat heeft plaatsgevonden over de analyse van de Kulturele Revolutie. Wij kunnen ons in grote mate aansluiten bij de konklusies....

Chinezen die alleen de periode van de Kulturele Revolutie voor ogen hebben, gaan vaak twijfelen of het socialisme wel noodzakelijk is in China. De resolutie beklemtoont dat men een globale beoordeling moet maken van het opbouwwerk in China sinds de bevrijding in '49.

"De geschiedenis van de Chinese Kommunistische sinds de stichting van de Volksrepubliek is in het algemeen de geschiedenis geweest van de jaren waarin zij onze verschillende nationaliteiten met succes heeft aangevoerd in de socialistische revolutie en opbouw, geleid door het marxisme-leninisme en het denken van Mao Zedong. Voor de "Kulturele Revolutie" hadden we reeds fouten gemaakt zoals het te ver uitbreiden van de klassenstrijd en het overhaast en avontuurlijk vooruitgaan bij de economische opbouw. Daarna hebben we nog die zware, veralgemeende en langdurige fout gemaakt die de "Kulturele Revolutie" was. Al deze fouten hebben ons belet om de grotere successen te behalen die we hadden moeten halen..."

De Kulturele Revolutie zelf wordt beoordeeld als een "zware, gauchistische fout met nationale afmetingen en van lange duur".

De argumenten waarmee Mao deze revolutie heeft ingezet, waren fout. De resolutie formuleert vier stellingen. Vooreerst bestonden er wel bepaalde negatieve aspecten in China, maar er was geen revisionistische lijn en geen kapitalistische weg. Wanneer we de teksten van Mao uit de periode '63-'66 terug doorlezen, vallen een aantal zaken op.

Mao heeft de grote lijnen van het verval van de Sovjetunie duidelijk aangewezen. Hij heeft echter onvoldoende studie verricht over de vraag in welke maten de situatie van de Chinese Partij verschillen en gelijkenissen vertoonde met die van de Sovjet-Partij. Hij heeft ook niet aangeduid wat er specifiek was aan het revisionisme zoals het zich in China voordeed. In feite was er geen klare bepaling van wat in China precies revisionisme was en wat behoorde tot het domein van fouten en vergissingen die normaal in een partij kunnen voortkomen. Ook de weinig materialistische, idealistische opvatting van de Kulturele Revolutie valt op. Het doel ervan wordt als volgt

omschreven: "Het morele uitzicht van de hele maatschappij omvormen met het nieuwe denken, de nieuwe cultuur, zeden en gewoonten van het proletariaat." (8 augustus 1966)

Lenin had over dit probleem wel andere opvattingen die dichter staan bij de huidige moderniserings-campagne in China. "De kleine boer omvormen, geheel zijn mentaliteit en zijn gewoontes omvormen, is het werk van hele generaties. Alleen de materiële basis, de electrificatie op grote schaal kunnen dat probleem oplossen". (Lenin, deel 32, blz. 227)

Op de tweede plaats stelt het document dat de Kulturele Revolutie verwarring heeft gezaaid omtrent de vraag wie behoort tot het volk en wie behoort tot het vijandelijk kamp. Vele echte kommunisten werden ten onrechte als kapitalistische verantwoordelijken gebrandmerkt. In de termen van de "Circulaire van 16 mei '66", waarmee de Kulturele Revolutie van start ging, klinkt het als volgt: "De vertegenwoordigers van de burgerij zijn binnengedrongen in de partij, de regering, het leger, in de verschillende sectoren van de cultuur en vormen een contra-revolutionair, revisionistisch samenvoegsel. Indien de gelegenheid zich voordeed, zouden ze de macht grijpen en de diktatuur van het proletariaat omvormen in de diktatuur van de burgerij."

Dergelijke overtrokken maar vage richtlijnen moesten onvermijdelijk tot anarchie leiden.

Ten derde: de Kulturele Revolutie stond los van de partij-organisaties en het grootste deel van de massa's ging snel met veel scepticisme tegen deze beweging aankijken. Lin Biao houdt op 18 augustus een ophitsende rede waarin veel sprake is van "neerslaan" en "uitroeien" en waarin hij niet één woord besteedt aan de rol van de Partij. Hij stelt: "Waarop moeten wij ons steunen? Op het grote denken van Mao Zedong en op de wijsheid en de kracht van de massa's." Op vele plaatsen grepen slechte elementen de macht, wie een omvergeworpen communistisch leider durfde te verdedigen, werd als contra-revolutionair beschouwd; wie kritiek durfde uiten op de leiders van de Kulturele Revolutie, werd beschouwd als aanhanger van de kapitalistische weg. Vele mensen die in het begin actief aan de Kulturele Revolutie deelnamen, trokken zich terug omdat ze meenden dat haar methodes de socialistische democratie radbraakten.

Ten vierde heeft de Kulturele Revolutie geen enkel probleem opgelost maar alleen chaos en wanorde gezaaid in de partij en in de bestuurslichamen. In de circulaire van 16 mei werd de Kulturele Revolutie beschouwd als "een strijd tot ter dood". Zij heeft veel vernieling aangericht maar heeft geen alternatief weten uit te bouwen.

Voor alle zo juist beschreven fouten, wordt Mao Zedong aangeduid als de hoofdverantwoordelijke.

Maar, zo stelt de tekst: "Deze zware gauchistische fout werd gedaan door een groot proletarisch revolutionair." In een voorbereidend document schreef Huan Kecheng: "Ondanks zijn hoge leeftijd, koesterde voorzitter Mao grote ambities en hij probeerde voor zijn dood een werk te volbrengen dan men maar zal kunnen voltooien in meerdere honderden jaren. Men moet oog hebben voor de eerlijke wil van voorzitter Mao om de revolutionaire zaak van het volk tot een goed einde te brengen." (Beijing Information 17, 1981)

Het document van de Chinese Kommunistische Partij wijst er met nadruk op dat Mao Zedong tijdens de laatste tien jaar van zijn leven ook heel wat positieve zaken heeft gedaan. "Kameraad Mao Zedong had een voortdurende aandacht besteed aan het verbeteren van de onvolkomenheden in het leven van de partij en van de staat." "Terwijl hij ernstige fouten maakte, riep hij de hele partij herhaaldelijk op om ernstig de werken van Marx, Engels, Lenin en Stalin te studeren, in de overtuiging dat zijn theorie en praktijk marxistisch waren en noodzakelijk om de diktatuur van het proletariaat te versterken.

Daarin ligt zijn tragedie. Terwijl hij globaal gezien volhardde in de fouten van de Kulturele Revolutie, heeft hij in concrete gevallen bepaalde fouten gestopt en verbeterd....."

Bij de beschrijving van het verloop van de Kulturele Revolutie, wordt er nadrukkelijk op gewezen dat er een voortdurende strijd heeft plaats gevonden tussen de gauchistische lijn van Mao Zedong en de meer correcte marxistisch-leninistische standpunten van andere kaders.

Voor de rol van Choe Enlai wordt in het licht gesteld. Van hem wordt gezegd dat hij zich inspande om "de schade veroorzaakt door de Kulturele Revolutie zoveel mogelijk te beperken". Er valt inderdaad wat te zeggen voor deze stelling....."

Ludo Martens herzielt zijn standpunten over de Culturele Revolutie en de rol van Mao Zedong, maar wordt hierin dus niet gevolgd door de rest van de leiding van de PVDA, hoewel hij zijn standpunten naar buiten brengt als "de standpunten van de PVDA.

"De Partij van de Arbeid van België beschouwt het marxisme-leninisme en de gedachte Mao Zedong als ideologische gids. Onze partij schrijft aan Mao Zedong twee zeer waardevolle bijdragen tot de marxistische-leninistische wetenschap toe.

1. Voor de eerste keer in de geschiedenis heeft hij in een groot land van de Derde Wereld de theorie en de strategie van de nationale en democratische revolutie als voorbereidende stap op de socialistische revolutie ontwikkeld en heeft hij de Chinese revolutie doorheen onnoemelijke moeilijkheden geleid tot de instelling van de diktatuur van het proletariaat.

2. Nadat Chroesjtsjov in de USSR aan de macht kwam, heeft Mao Zedong de strijd tegen het moderne revisionisme geleid. Hij heeft de Culturele Revolutie geleid en de theorie van de voortzetting van de klassenstrijd onder de diktatuur van het proletariaat verrijkt....

We kunnen ervan uitgaan dat het denken van Mao Zedong een wending genomen heeft vanaf mei-oktober 1957. Op dat moment heeft de revisionistische lijn van Chroesjtsjov de bovenhand gehaald in de CPSU. Er waren gewelddadige contra-revolutionaire bewegingen uitgebroken in Polen en Hongarije. De Chinese reactionairen en

rechtsen hebben aanvallen opgezet tegen de communistische partij en het socialisme. Mao ontwikkelt dan een aantal nieuwe stellingen. "Onze partij telt bij zijn nieuw aangesloten een groot aantal intellectuelen. Een gedeelte van hen is tamelijk ernstig behept met revisionistische ideeën." Het revisionisme manifesteerde zich ook bij de leiding van de partij: "Momenteel voeren wij de socialistische revolutie door waarvan de speerpunt gericht is tegen de burgerij. (...) De hoofdtegenstelling is deze tussen socialisme en kapitalisme, tussen de socialistische weg en de kapitalistische weg. De resolutie van het VIIIe partijcongres maakt hiervan geen enkele melding." Vervolgens doet Mao een betekenisvolle bekentenis: "De socialistische revolutie is zo snel gekomen dat we zowel binnen als buiten de Partij geen grondige discussies hebben gehad over de algemene lijn van de Partij voor de overgangperiode."⁸⁷

De vraagstukken betreffende de overgang van de nationale en democratische revolutie naar de socialistische revolutie zullen van dan af aan een centrale aandachtspunt van Mao Zedong worden.

In deze optiek kan de Culturele Revolutie gezien worden als een zelfkritiek van Mao Zedong die voor de eerste maal de reële voorwaarden voor de overgang van de democratische dictatuur naar de dictatuur van het proletariaat formuleert. Maar op dat moment was Mao Zedong, ondanks zijn enorme populariteit, sterk in de minderheid bij de leidende kaders. De Culturele Revolutie werd vanaf het begin gesaboteerd door een gedeelte van de kaders van de CCP en door de krachten van de burgerij en de klein-burgerij die zeer invloedrijk waren in de maatschappij....

In 1966 zegt Mao: "De vertegenwoordigers van de burgerij die in de communistische partij zijn geïnfiltreerd... ontkennen categoriek de noodzaak van de strijd van het proletariaat tegen de burgerij, van de revolutie geleid door het proletariaat tegen de burgerij, van de dictatuur van het proletariaat over de burgerij. Daarenboven zijn zij trouwe lakeien van de burgerij en van het imperialisme; zij spannen met hen samen om de burgerlijke ideologie van onderdrukking en van uitbuiting van het proletariaat en het kapitalistisch regime in stand te houden. (...) Zij vormen een bende contra-revolutionairen, vijanden van de communistische partij en van het volk; de strijd die zij voeren tegen ons is een strijd tot de dood waarin er absoluut geen sprake is van gelijkheid. De strijd die wij tegen hen voeren kan dan ook niets anders zijn dan een strijd tot de dood, onze verhoudingen met hen zijn in geen geval verhoudingen tussen gelijken. Het gaat om de onderdrukking van één klasse door een andere, dit wil zeggen de dictatuur van het proletariaat over de burgerij." "De vertegenwoordigers van de burgerij die zijn geïnfiltreerd in de partij, in de regering, in het leger en in verschillende sectoren van het culturele domein vormen een samenraapsel van contra-revolutionaire revisionisten. Indien de gelegenheid zich zou voordoen, zouden zij de macht grijpen en de dictatuur van het proletariaat omvormen in een dictatuur van de burgerij."⁸⁸

Vanaf 1958 toont Kang Cheng aan dat bepaalde kaders zich in de CCP geëngageerd hebben met opvattingen die het kader van de consequente democratische revolutie niet overstijgen. "Tijdens de etappe van de democratische revolutie kunnen (deze burgerlijke en klein-burgerlijke democraten), die in verschillende mate blijken geven van een zekere inzet voor de democratische revolutie, het minimum strijdprogramma van de marxistisch-leninistische partij tenminste gedeeltelijk nog onderschrijven; ook kunnen zij, geleid en geholpen door de partij, nog een zekere nuttige arbeid verrichten voor de revolutie. Maar vanaf aanvang zijn er tussen hen en de partij principiële meningsverschillen geweest. Daar waar de partij zich stevig aan de leidende rol van het proletariaat houdt in de democratische revolutie en volhardt in zijn wil de democratische revolutie tot het einde voort te zetten opdat na de volledige voltooiing van de democratische revolutie deze onmiddellijk en zonder oponthoud zou kunnen overgaan in een socialistische revolutie, zijn zij van oordeel dat men de leiding van de democratische revolutie moet toekennen aan de burgerlijke klasse en hebben zij niet de wil om deze revolutie tot het uiterste te voeren en zijn zij nog minder bereid tot de socialistische revolutie."⁸⁹

Dezelfde stelling zal in 1976 ontwikkeld worden tijdens de strijd die Mao voerde tegen Den Xiaoping. De CCP schreef op dat moment: "In 1959 heeft voorzitter Mao deze indringende opmerking gemaakt: de rechts-opportunisten binnen de partij zijn nooit proletarische revolutionairen geweest; het zijn slechts burgerlijke of kleinburgerlijke democraten die geïnfiltreerd zijn in de revolutionaire rangen van het proletariaat; zij zijn nooit marxist-leninisten geweest: zij zijn enkel reisgezellen voor onze partij."⁹⁰....

Het lijkt erop dat op bepaalde momenten van de Culturele Revolutie Mao zich bewust is geworden van de gevaren van het nationalisme en dat hij inspanningen geleverd heeft om de beginselen van het proletarisch internationalisme te doen herleven. Het zou interessant zijn deze inspanningen en de weerstanden die zij in de partij hebben opgeroepen, te bestuderen. Op het moment dat Mao de Culturele Revolutie voorbereidde, verklaarde hij aan een Oostenrijkse delegatie: "Ik weet dat jullie komen uit een land waar men de mond vol heeft over het 'gele gevaar' en waar het nationalisme zeker bestaat. Maar dat bestaat ook in China, en indien we toegevingen doen aan het nationalisme, zullen we alles verliezen. Het is nodig om zich strikt te houden aan de standpunten over het proletarisch internationalisme."⁹¹....²⁷

Uit "De socialistische modernisering", Ludo Martens in Konkreet nr 28, 12 augustus 1981.

"...Chines Kommunistische Partij maakt bilan op van 30 jaar beleid....

Waarom een dergelijk bilan? Om een klimaat te bereiken waarin de gehele Chinese bevolking haar betrachtingen en haar krachten concentreert op een gezamenlijk doel: "geleidelijk ons land omvormen tot een machtige socialistische staat met een hoge graad aan democratie en een hoogstaande beschaving, uitgerust met een

²⁷ Uit Marxistische Studies no 29 maart 1996, 'Omtrent enkele aspecten van de strijd tegen het revisionisme', Ludo Martens

moderne landbouw, industrie, nationale verdediging, wetenschap en techniek". Opvallend aan deze definitie, is dat zij de "vier modernizeringen" verbindt met de begrippen democratie en socialistische beschaving. In het Westen werd vaak beweerd dat de modernisering van China's economie gepaard zou gaan met een geleidelijke overgang naar kapitalistische verhoudingen. Daarom onderstreept de Chines Partij dat de modernisering gebeurt "op basis van het behoud van de vier fundamentele beginselen: stevig vasthouden aan de socialistische weg, aan de diktatuur van het proletariaat, aan de leiding uitgeoefend door de Communistische Partij en aan het marxisme-leninisme en het denken van Mao Zedong".

De resolutie spreekt de mening uit dat de opvattingen die Mao tussen '49 en '66 uitwerkte over de economische uitbouw van China, grotendeels juist waren; de belangrijkste positieve ervaring waarop de partij thans haar economische politiek baseert, werden toen opgedaan. De resolutie herneemt dan ook de belangrijkste economische principes die Mao in die periode vastlegde. ...

Uit de ervaring sinds '49 leidt de Chinese KP drie fundamentele principes af voor de economische opbouw. "Na de voltooiing, voor het essentiële van de socialistische omvorming, was de belangrijkste tegenstelling die door ons land moest worden opgelost, de tegenstelling tussen de stijgende materiële en culturele noden van het volk en de achterlijke toestand van de sociale produktie. De partij en de staat hadden dus hun activiteiten voornamelijk moeten wijden aan de socialistische modernisering, met de economische opbouw als spil; zij moesten een grote ontplooiing verzekeren van de produktiekrachten van de maatschappij en op die basis geleidelijk het materiële en culturele leven van het volk verbeteren". Mao Zedong heeft deze stelling bekampt en gesteld dat de tegenstelling tussen proletariaat en bourgeoisie de hoofdtegenstelling is onder het socialisme. Zijn argumenten zijn echter weinig afdoende gebleken. Waarom hebben de Chinese arbeiders en boeren gewapende klassenstrijd gevoerd? Om het imperialisme en feodalisme omver te werpen en om de produktiekrachten in China snel te ontwikkelen in dienst van de belangen van het volk. Na de revolutie werd klassenstrijd gevoerd om met vreedzame middelen de economische macht van de nationale bourgeoisie uit te schakelen. Maar eenmaal het socialistisch systeem stevig is gevestigd en de burgerlijke elementen onderdrukt zijn, kan men dan nog stellen dat de hoofdzak de strijd tegen de bourgeoisie is?

Lenin was van mening dat de hoofdzak van het nieuwe sociale systeem erin bestond de produktiekrachten snel te ontwikkelen. Dit neemt niet weg dat de klassenstrijd en de politieke strijd een rol blijven spelen en op bepaalde momenten zelfs beslissend kunnen zijn. ...

De Chines partij stelt dat haar aandacht in de toekomst nooit meer mag worden afgeleid van de socialistisch modernisering, tenzij in geval van vreemde invasie. Hoewel dit in weze juist is, lijkt het toch te ongenueanceerd. "De veranderingen in de socialistische produktieverhoudingen²⁸ en de verbetering van deze verhoudingen moeten aangepast zijn aan het niveau van de produktiekrachten en moeten de produktie begunstigen. De staatseconomie en de kollektieve economie van de werkers die binnen zekere limieten mag bestaan, vormt een noodzakelijke aanvulling, bij de economie gebaseerd op het gemeenschappelijk bezit. Het is noodzakelijk om specifieke systemen van bestuur en van verdeling uit te werken, aangepast aan de verschillende sectoren van de economie. Het is noodzakelijk dat we een geplande economie hebben, terwijl we terzelfdertijd, als secundair hulpmiddel, de regelende rol van de markt laten spelen." In deze vragen heeft China over het algemeen een meer behoudzame en correcte politiek gevolgd dan de Sovjet-Unie in Stalins tijd. Toch werden fouten gemaakt doordat men te snel wilde vooruitgaan. In bepaalde sectoren met weinig ontwikkelde produktiekrachten, werd te snel het collectief bezit van de produktiemiddelen ingevoerd. Dit remde de ontwikkeling van de produktie in plaats van ze te versnellen. Daarom laat men nu in China binnen bepaalde grenzen opnieuw individuele bedrijvigheid toe in de sectoren van handel, ambachten en diensten. De oprichting van bedrijven in coöperatief bezit, wordt aangemoedigd. Bij de boeren blijft het werk in de kollektieve produktie centraal; maar daarna kunnen zij ook produceren op hun individueel stukje grond en artisanale produktie verrichten.

Ook op het gebied van de verdeling worden gauchistische fouten rechtgetrokken. Zekere verschillen inzake beloning worden ingevoerd volgens het principe: aan iedereen volgens zijn gepresteerde arbeid. Tijdens de Kulturele Revolutie oordeelde men dat als deze maatregelen een bron waren van heropleving van kapitalisme. In feite zijn deze maatregelen onvermijdelijk omdat ze beantwoorden aan de huidige stand van een deel van de produktiekrachten. Natuurlijk moet de staat ervoor zorgen dat het geheel in socialistische richting evolueert. Een derde principe wordt als volgt geformuleerd: "In de socialistische economische opbouw moeten wij krachtige inspanningen leveren om op een methodische manier, stap voor stap, de doelstellingen van de modernisering te verwezenlijken, rekening houdend met de omstandigheden en de bronnen van ons land.". "Wij moeten een wetenschappelijke houding aannemen, de toestand grondig kennen en analyseren, aandachtig luisteren naar de meningen van de kaders, van de massa's en van de specialisten en zoveel mogelijk rekening houden met de objectieve wetten van de economie en de natuur."

De resolutie spreekt de mening uit dat tegen deze regels ernstige fouten werden gemaakt door Mao en door de partijleiding vanaf de Grote Sprong Voorwaarts in '58. Men wilde al te snel successen behalen, men bouwde zijn politiek al te zeer op de subjectieve verlangens en de wil van de partij en de massa's

²⁸ Produktiekrachten: werktuigen, machines, techniekers en de mensen die ze bedienen. Productie-verhoudingen: de manier waarop het bezit van de produktiemiddelen is geregeld, waarop de resultaten van de produktie worden verdeeld, waarop de produktie wordt geleid en georganiseerd.

zonder voldoende materialistische studie en enquête, zonder de plannen eerst uit te proberen op beperkte schaal.

De resolutie onderstreept dat de economische opbouw maar succesrijk kan vorderen, wanneer de kaders en de massa's een dialectische materialistische werkstijl ontwikkelen. Er zijn immers zeer veel onopgeloste en nieuwe problemen. Men moet voortdurend het bilan maken van de praktische ervaring, de maatregelen die geen voldoening geven veranderen en de uitgewerkte politiek bijsturen en corrigeren.

Ludo, en met hem dus in principe de PVDA, sluit zich hier aan bij de verantwoording die de CCP geeft aan haar politiek van "hervormingen": "Het is de grotendeels de politiek die Mao ook voorstond, behalve daar waar hij in de fout ging. De hoofdtegenstelling is NIET zoals Mao dat stelde, de tegenstelling tussen burgerij en proletariaat, maar de tegenstelling tussen de achterlijke stand van de produktie en de stijgende materiële en culturele behoeftes van het volk."

Daar waar doorheen de standpunten van zijn huidige kaders de PVDA nog altijd de analyse van de CCP onderschrijft, komt Ludo Martens hier zelf op terug, lees bovenstaand citaat maar eens uit MS no 29, maart 1996. Ludo en met hem in principe de PVDA sluit zich verder aan bij de verantwoording die de CCP geeft aan haar politiek van hervormingen: -de veranderingen in de produktieverhoudingen moeten aangepast zijn aan het niveau van de produktiekrachten. Het is het gauchisme (bij Mao, van de Grote Sprong Voorwaarts) om "ten snel" het collectief bezit van de produktiemiddelen in te voeren als de produktiekrachten nog weinig ontwikkeld zijn. -Het is het gauchisme van de Culturele Revolutie om de verschillen inzake verloning volgens het principe "aan iedereen volgens zijn gepresteerde arbeid" te bestrijden als "bron van heropleving van het kapitalisme". Op de bijval aan de kritiek van de CCP op "de te snelle collectivisering" maakt Ludo in 1996 bedenkingen. Het is alleen eigenaardig waar hij de kritiek uit op Mao die tegen de te snelle en overdreven collectivisatie onder Stalin stelling neemt. Hij verwijt Mao "broukherinisme" daar waar, volgens mij, juist de "decollectivering" en "verrijk jezelf" van Deng Xiao Ping aansluit bij de politiek van Boukharin en waar, volgens mij in teksten die ik gelezen heb van Mao, Mao de collectivisering in Rusland onder Stalin juist als voorbeeld aanbeveelt. Maar in ieder geval komt Ludo op zijn standpunten van 1981 terug, daar waar de rest van de PVDA, men leze Boudewijn Deckers bijvoorbeeld, op die oude standpunten blijft.

Uit "Bestaat er nog klassenstrijd in China?", uit Konkreet nr 31, 2 september 1981, Ludo Martens

"De socialistische maatschappij strekt zich uit over een tamelijk lange historische periode waarin de klassen, de klassentegenstellingen en de klassenstrijd alsook de strijd tussen de kapitalistische en de socialistische weg en het gevaar van een kapitalistisch herstel blijven bestaan. Men moet begrijpen dat deze strijd lang en complex zal zijn, dubbel waakzaam zijn en de socialistische opvoeding voortzetten."

In deze paar zinnen borstelde Mao zijn bilan van het verval dat in de Sovjetunie is ingetreden. Velen beschouwen deze theorie over het voortzetten van de klassenstrijd onder het socialisme als de belangrijkste bijdrage van Mao. De Resolutie van de zesde zitting van het Centraal Komitee van de Chinese Kommunistische Partij stelt nu dat deze theorie van Mao Zedong "een vergissing" was. Op het eerste gezicht een ingrijpende wijziging in politiek. ... Wat wordt afgewezen is de uiterst-linkse lijn van de Culturele Revolutie die een hele groep van partijverantwoordelijken wou neerslaan.

De resolutie spreekt de bewering tegen dat China niet langer erkent dat er nog klassen en klassenstrijd bestaat. "De klassenstrijd is niet langer de belangrijkste tegenstelling na de uitschakeling van de uitbuitende klassen als klasse. Maar gezien de nationale en internationale factoren zal de klassenstrijd lange tijd binnen bepaalde perken blijven bestaan en hij zou zelfs in bepaalde omstandigheden scherp kunnen worden." ...

Naar onze mening levert de Chinese Partij thans terecht kritiek op een uiterste-linkse opvatting van het voortzetten van de klassenstrijd die tien jaar lang tot chaos en anarchie heeft geleid. Terzelfdertijd grijpt de Chinese Partij daadwerkelijk naar het wapen van de klassenstrijd, wanneer zich rechtse krachten in China tegen het socialisme verzetten. De partij heeft echter *nog* geen samenhangende theorie weten uit te werken over de manier waarop klassenstrijd onder het socialisme moet gevoerd worden.

Het is een historische verdienste van Mao Zedong dat hij de strijd tegen het revisionisme heeft aangewezen als een vitale taak voor alle echte marxist-leninisten. Mao zelf heeft deze taak met een grote revolutionaire bezieling aangepakt. Onder zijn leiding werd de tekst opgesteld: "Het pseudo-kommunisme van Kroetsjev en de historische lessen die het aan de wereld geeft".

Dit werk blijft een belangrijke mijlpaal in de strijd tegen het revisionisme. Het heeft ongetwijfeld ook zijn beperkingen: het is voornamelijk een principiële weerlegging van Kroetsjev's theorie terwiji de konkrete analyse van het verwordingsproces in de Sovjetunie nog weinig is uitgewerkt. Een aantal kritieken zijn eenzijdig en overhaast.

Mao heeft ook voor China het probleem van het revisionisme gesteld, **maar bij de aanpak heeft hij zware linkse vergissingen begaan.** Zwijgen over het probleem van het revisionisme kan echter al evenmin tot een korrekte oplossing leiden.

Het gevaar voor revisionisme en kapitalistisch herstel bestaat objectief en de huidige Chinese leiding zal in de toekomst worden beoordeeld op basis van de oplossing die zij heeft weten uit te werken.

In het werk dat de Chinese Partij de laatste jaren verrichtte, zien we een aantal belangrijke elementen voor een coherente strategie van strijd tegen revisionisme en kapitalistisch herstel.

Vooreerst zal de modernisering van China, de snelle ontwikkeling van de productiekrachten, het politieke en sociale leven sterk beïnvloeden. Vele feodale ideeën en gewoontes bij de boeren kunnen maar afsterven door het gebruik van radio en TV, van moderne communicatie en transport, door mechanisatie van de landbouw, door veralgemening van wetenschappelijke vorming.

Vervolgens wordt de strijd tegen het bureaucratisme op een ernstige manier aangepakt. Men zoekt nieuwe structuren, systemen, reglementen die een afbouw van de bureaucratie mogelijk maken en die efficiënte controle door het volk invoeren. ...

Een derde punt: China heeft tweeduizend jaar feodaliteit achter de rug en de feodale ideeën en gewoontes wegen nog zwaar op de schouders van het volk. Personencultus, onafzetbaarheid, verwerven van privileges, gebruik van relaties, onderlinge bescherming van de hooggeplaatsten, enz... **Deze kwalen kunnen niet afdoende worden bestreden door de chaotische massabewegingen zoals de Culturele Revolutie. Het komt erop aan de democratische structuren en organisatievormen te vinden die aangepast zijn aan het bewustzijnsniveau van de bevolking.** ...

(Het rapport van Hua Guofeng voor het Chinese parlement, 7 september '80)...roept op om "vastberaden de revolutionaire strijd voort te zetten op de verschillende terreinen", maar het komt ons voor dat er geen klaarheid is over de methodes om die strijd te voeren.

"Op geen enkele manier en op geen enkele plaats mag men opnieuw een chaotische situatie laten ontstaan gelijkend aan die van de Culturele Revolutie." "De revolutionaire strijd onder het socialisme wordt niet verwezenlijkt doorheen geweldadige klassebotsingen en conflicten, maar dankzij het socialistisch systeem zelf, onder een methodisch en geordende leiding."

Deze stelling is in wezen juist, maar zij kan aanleiding geven tot een eenzijdigheid. Ook Mao Zedong was van mening dat de massa's onder het socialisme hun problemen meestal kunnen oplossen door zich te wenden tot de partij, tot de staatsverantwoordelijken, tot de vakbonden. Maar Mao heeft terecht ook op het volgende aspect gewezen: "Indien er kaders zijn die in bureaucratie vervallen, de problemen van de massa's niet oplossen, hen aanvallen en tyranniseren en die blijven weigeren hun fouten te verbeteren, dan zullen de massa's gelijk hebben hen uit hun functies te ontslaan."...(1956, Deel V, blz 372)

Waar in september 1987 de PVDA over zogenaamde uitschuiers inzake de kritiek op het revisionisme van Chroetsjof dezelfde standpunten inneemt, en waar dit standpunt in de teksten van het vierde congres (in het boek "USSR – de fluwelencontrarevolutie") wordt ontwikkeld, wordt in teksten van hetzelfde congres/ boek, namelijk die van maart 1991 de analyse van Mao/CCP in "het pseudocommunisme van Chroettjsov" volmondig onderschreven en worden de uitschuiers van kaders in de CCP (in de periode na 1978 en dus onder Deng Xiao Ping) in de verf gezet.

Begrijpelijke onvolkomenheden in de analyse van Ludo Martens zijn een springplank voor revisionisten

Naast de overwegende scherpte van de analyse van Ludo Martens, zijn er volgens mij enkele elementen in zijn analyse die men zou kunnen bestempelen als "verzoenend tegenover de revisionistische lijn". Er wordt gedaan alsof de CCP van een aantal correcte stellingen vertrekt, maar ze fout toepast, te eenzijdig of te extreem toepast of te grote fouten maakt bij het toepassen van een voor de rest correcte stelling. Het lijkt alsof de revisionisten een rechtse beoordeling maken, een opportunistische beoordeling maken van voor de rest correcte "marxistische" stellingen.

Volgens mij passen de bewuste revisionisten, een PSEUDO-(en dus a priori een SCHIJN-)marxisme toe, om tot hun uiteindelijke standpunten te komen en dit te kunnen verdedigen BINNEN de partij, en BINNEN de massa's die eigenlijk heet socialisme willen versterken en verdere uitbouwen.

Van Ludo zelf is dit een relatief kleine fout, die de rest van zijn analyse zeker niet in de schaduw zet. Normaal zou zo'n fout via discussie BINNEN de partij kunnen gecorrigeerd worden, zodat de partij in zijn geheel tot de best mogelijke analyse en eigen standpunt zou komen.

Nu wordt juist dat kleine foutje aangegrepen door revisionistische partijkaders om hun revisionisme als lijn op te leggen aan de partij, en om het gezag dat Ludo Martens heeft (of had) in de partij te gebruiken om alle revolutionairen en marxisten in de PVDA over de revisionistische streek te trekken.

Van heel de analyse van Ludo Martens over de gebeurtenissen van 1989 in China, het serieus gevaar van het revisionisme en de gevaarlijke ontwikkeling van het kapitalisme in China met al zijn gevolgen, haalt Boudewijn juist datgene aan dat volgens mij juist een kleine toegeving was aan de revisionisten door Ludo. Boudewijn poneert het dan ook niet als een eigen stelling van hem, hij citeert met aanhalingstekens dan nog en met voetnoot, Ludo Martens.

"... "Om het socialisme op te bouwen in een arm derdewereldland is een zekere ontwikkeling van kapitalistische bedrijven normaal en noodzakelijk".²⁹..."

²⁹ Ludo Martens, Solidair, nr 23, 7 juni 1989.

Om deze stelling kracht bij te zetten haalt hij nog een argument aan van (revisionisten in) de CCP zelf: "Onderzoekers van de CPC verwijzen naar de Nieuwe Economische Politiek van Lenin, die volgens hen de ontwikkeling van het kapitalisme toeliet na de ravages aangericht door de imperialistische oorlog van 1918-1921."

Ten eerste bestaat er geen algemene universele waarheid, of "dwingende wetmatigheid" over kapitalistische ontwikkeling en het al dan niet toelaten ervan, bij de opbouw van het socialisme in "een arm derdewereldland". Ook is een concrete toepassing van een politiek van "toelaten van kapitalistische ontwikkeling" GEEN ALGEMEEN recept.

Dit is een dogmatische opportunistische analyse-methode die wordt toegepast (en door bewuste revisionisten tot systeem verheven)

Wat is de ESSENTIE van het kapitalisme? En wat is dan de essentie van het communisme die juist de essentie van het kapitalisme opheft of omkeert of teniet doet?

De essentie van het kapitalisme is volgens mij gelegen in het privé-bezit van de produktiemiddelen, waarbij de steeds groter worden klasse van werkers (en producenten van de maatschappelijk rijkdom) onteigend zijn geworden van die produktiemiddelen en OOK van de door hen geproduceerde maatschappelijke rijkdom. Die maatschappelijke rijkdom wordt in eerste instantie DAN OOK toegeëigend door de kleine klasse van "onteigenaars", de kapitalisten.

Door de (wat ze gewoonlijk noemen) socialistische revolutie worden de kapitalisten door de werkers onteigend en komen de produktiemiddelen in handen de maatschappij van de werkers zoals ook de maatschappelijk rijkdom. Op moment dat iedereen WERKER is en als zelfs de kapitalistische ideologie zal achterhaalt zijn, zal het communisme een feit zijn.

En om Lenin te citeren (die zelf Marx dan weer citeert) uit Staat en Revolutie: "Tussen de kapitalistische en de communistische maatschappij", zo vervolgt Marx, "ligt de periode van de revolutionaire verandering van de ene in de andere. Daarmee komt ook een politieke overgangperiode overeen, waarin de staat niets anders kan zijn dan de revolutionaire diktatuur van het proletariaat."...³⁰

Zou was de NEP geen "noodzakelijke en normale van het kapitalisme in de opbouw van een arm derdewereldland".

Om allerlei concrete redenen en omwille van de concrete situatie in de USSR werd een concrete politiek uitgedacht waarvan door de toepassing BEPERKT IN DE TIJD men een overbrugging hoopte te vinden van een concrete moeilijke situatie. Men wist dat deze politiek gevaren inhield en men zag het als een (weliswaar TIJDELIJKE) terugtocht maar zeker niet als een opgave van de strijd tegen het kapitalisme. Lenin schreef in oktober 1921: *"De Nieuwe Economische Politiek betekent de vervanging van de verplichte levering door de belasting, betekent in aanzienlijke mate de overgang naar herstel van het kapitalisme. In welke mate, dat weten we niet. Concessies aan buitenlandse kapitalisten, verpachting aan privé-kapitalisten – dat is zelfs een direct herstel van het kapitalisme en dat is met de grondslagen van de Nieuwe Economische Politiek verbonden. Want de opheffing van de leveringsplicht betekent voor de boeren vrije handel met de agrarische overschotten, die nie door de belasting getroffen worden; de belasting betreft slecht een klein deel van de productie. De boeren vormen het overgrote deel van de totale bevolking en de totale economie en daarom zal op basis van de vrije handel het kapitalisme onvermijdelijk groeien."*³¹

De ontwikkeling van het kapitalisme was helaas en slechts tijdelijk en (ontworpen voor de concrete situatie in de USSR, en daarom zeker niet te veralgemenen voor ALLE "arme derde wereld landen") "noodzakelijk" maar ZEKER NIET "normaal"! De NEP betekende een "terugtoch doorvoeren om beter voorbereid weer tot de aanval op het kapitalisme over te gaan."³²

Lenin liet er geen misverstand over bestaan dat de nieuwe politiek tot verscherping van de klassenstrijd zou leiden, Hij typeerde de nieuwe politiek als een economische wedstrijd tussen enerzijds het socialisme, dat zo snel mogelijk krachten wil verzamelen en opleiden om de economie in socialistische richting om te vormen, en anderzijds het kapitalisme, dat de tijdelijke concessies zal benutten om zijn posities te versterken en te proberen de proletarische staatsmacht omver te werpen. Deze strijd, aldus Lenin, is een verbitterde strijd, misschien niet de laatste, maar dan toch bijna het laatste gevecht op leven en dood tussen kapitalisme en communismen."³³

Ik meende (in 1998) dat de PVDA (nog) geen uitgewerkt standpunt had over de Culturele Revolutie en wilde bij de discussie erover bijdragen.

In mijn naïviteit waarmee ik dacht een bijdrage te kunnen leveren aan de analyse van de PARTIJ over het socialisme in China (uiteindelijk was het alleen Ludo Martens die echt analyseerde... en die leidde als sinds 1995

³⁰ Lenin in Keuze 3, Staat en Revolutie, p. 534.

³¹ W.I. Lenin, "Die NÖP und die Aufgaben der Ausschüße für politisch-kulturelle Aufklärung, in Lenin Werke, deel 33. P 44-45. (geciteerd in "Socialisme en herstel van het kapitalisme", uitgave Rode Morgen)

³² W.I. Lenin, Über die Rolle un die Aufgaben der Gewerkschaften unter den Verhältnissen der NÖP", in Lenin Werke deel 33 p. 169. (geciteerd in "Socialisme en herstel van het kapitalisme", uitgave Rode Morgen)

³³ W.I. Lenin, "Politischer Bericht des Zentraalkomitees der KPR(B), 27 Marz , in Lenin Werke deel 33 p. 274. (geciteerd in "Socialisme en herstel van het kapitalisme", uitgave Rode Morgen)

de partij niet meer), stuurde ik volgend rapport door naar de toenmalige hoogste leiding, secretaris-generaal Nadine Rosa Rosso.

Op 26 februari 1998 gestuurd naar de leiding van de PVDA (toen was de secretaris-generaal Nadine Rosa Rosso.)

Aan: Nadine RR Van: Betreft: de Culturele Revolutie

Hierbij een tekst die ik tussen mijn boeken heb gevonden. Ik herinner dat ik die geleend heb (van Mohammed Hassan) en nog moet teruggeven. Ik had die nog niet gelezen.

Het is een tekst van rond '77. Ik vind het zelf een evenwichtig bilan van de Culturele Revolutie. Het geeft een uitleg (eigenlijk een voorspelling) van zaken die nu de laatste jaren in China gebeuren. Het schetst ook de moeilijke politieke strijd tussen twee lijnen in een groot Derde Wereld land. In die zin is die tekst ook nuttig voor Congo. Er zijn zo een aantal lessen te trekken:

- de strijd tussen twee lijnen is in een groot Derde Wereldland heel ingewikkeld
- de invloed van het (imperialistisch) buitenland maakt het nog complexer
- het bestaan van een sterk revisionisme in de internationale Communistische Beweging beïnvloed in sterke mate de binnenlandse strijd binnen een KP.
- Door fouten in de linkse revolutionaire fractie en door de economische en politieke internationale ontwikkeling die (oppervlakkig) de rechtse fractie gelijk geeft maakte het moeilijk in de de Culturele Revolutie voor veel militanten om klaar te zien. Het is tegelijk een gebrek (een fout?) van de linkse fractie om niet te zorgen voor een goed bewuste massabasis.

- Een overdreven en niet uitgebalanceerde analyse (die in hoofdzaak wel juist is) kan omslaan in zijn tegendeel. Ze wordt voer op de molen worden van de reactionaire die bepaalde "linkse" overdrijvingen aangrijpen om de hele analyse te verketteren.

- Het is een toepassing in de praktijk van "de renegaat kautsky": noodzaak van dictatuur van het proletariaat, de noodzaak van een sterke socialistische staat met een socialistische repressie macht (een politiek bewust en proletarisch volksbevrijdingsleger) Want de "linkse revolutionairen" worden geïsoleerd als de rechtse stroming aanslaat bij de kaders in het leger.

- De noodzaak van bij een campagne "van boven af" met alle mogelijkheden en zo snel mogelijk een politiek bewuste massabasis te krijgen: indirect een argument in het voordeel van het besluit van Kabila om eerst de infrastructuur, het onderwijs, de pers, de telecommunicatie, de overheidsinformatiekanalen op te bouwen VOORDAT er verkiezingen en verkiezingscampagnes zijn.

De tekst waarschuwt ook tegen overdreven standpunten van ONS, buitenlandse waarnemers: een zich versterkend revisionisme betekent nog niet een aan de macht komen van de burgerij. Het buitenlands beleid van een kommunistisch land met revisionistische afwijkingen is niet het zelfde als dat van een imperialistisch land of een groot kapitalistisch Derde Wereldland.

Ik denk dat het een interessante tekst is om te verspreiden onder de communisten in andere landen als discussie tekst over de Culturele Revolutie als onderdeel van de discussie over de gevolgen van het wegvallen van de USSR, ontwikkelingen in Vietnam enz..... Wellicht ook interessant voor M-L-en in India: een groot Derde Wereldland met veel en grote ML- organisaties die op sommige plaatsen al deelnemen aan de macht of minstens al een regionale tegenmacht vormen.

Ik denk ook dat het kan bijdragen tot het innemen van de Partij van een verder uitgewerkt standpunt over de Culturele Revolutie. In het licht van de zich versterkende campagne tegen China, die vaak uitgaat van "de verwoestende effecten van de Culturele Revolutie" of de beschrijving van chinezen al dan niet "slachtoffers van de Culturele Revolutie indertijd" ("Wilde Zwanen")denk ik dat wij een uitgewerkt en evenwichtig duidelijk standpunt moeten innemen over de Culturele Revolutie.

Als je het boek leest "Wilde Zwanen" dan merk je dat een campagne tegen het socialisme in China inhoudt het verketteren van de CR. De auteur (hierbij geholpen door 'raadgevers') steunt min of meer de politiek die sinds 1978 gevolgd is, eigenlijk gaat het nog niet vlug genoeg! Maar hoewel behoedzaam steunden wij in onze bilans van de CR toch ook (hoewel met meer voorbehoud) de politiek van 'rust', 'economische ontwikkeling', 'tegen de overdreven collectivisering'.....

Een eenzijdig simpele analyse van de CR is niet voldoende, we moeten een standpunt hebben globaal over de CR, maar ook over bepaalde sterke punten, zwakke punten en in hoeverre bepaalde sterke of zwakke punten wel of niet een gevolg zijn van objectieve omstandigheden of van een bewuste (juiste of foute, eenzijdige) politiek van de linkse fractie. In hoeverre is de rechtst fractie in HOOFDZAAK opportunistisch alhoewel zij SCHIJNBAAR zoals Lenin een soort NEP-politiek predikten (en prediken). Zijn hun standpunten over "wettelijkheid en orde tegen de chaos" juist of opportunistisch? Want er was inderdaad wel wat chaos en wanorde (dat gaat moeilijk anders met een CR in zo'n groot Derde Wereld land). Wij pleitten indertijd ook voor meer eenduidige wettelijkheid om terug het enthousiasme van de gewone chinees voor het socialisme te winnen Diende die "wettelijkheid en orde" eigenlijk niet alleen om buitenlandse investeringen aan te trekken? Tenslotte hebben wij vroeger meegedaan aan de verkettering van de Bende van Vier. Welnu deze tekst dekt geen fouten toe van die Vier maar ziet hen toch als de protagonisten van de authentieke revolutionaire linkse stroming tegenover Deng Xiaoping en consoorten. Ook wordt een licht geworpen op Zjou En Lai die wij altijd als een echte "maoïst" zijn blijven typeren.

Wij hebben indertijd twijfels geuit tegen de campagne tijdens de CR tegen Deng Xiao Ping, Tsoe En Lai en Liu Tsiao Tsi naar aanleiding van de gezamenlijke text die zij hebben geschreven in de jaren '50. In de text van Sam Marcy worden een aantal bedenkingen gegeven over de, volgens de auteur, te grote verzoeningsgezindheid van Tsoe. En zou Deng geen 'Chroutsjev' zijn en Liu geen 'Boekarin'?

Ook Lin Piao, waarover ONS standpunt niet helemaal duidelijk is(ik denk dat dat neigt naar een typering als 'putschist'), wordt hier voorgesteld als (hoewel ook niet zonder fouten - radikalisme, sectarisme..) protagonist van de revolutionaire fractie. Zou een uitgewerkt standpunt over de Culturele Revolutie zoals dat rond Stalin niet goed zijn als antwoord op de hetze tegen China? We zouden bijvoorbeeld kunnen onderzoeken of het terugschroeven van de "overdreven collectivisatie" niet een terugschrikken was voor de politieke overtuigingscampagne die nodig is om de boeren te overtuigen van een vederzetten van de collectivisering. In het boekje over Datzai (Tatchai of hoe dat ook gespeld mag worden....), van EPO uit ongeveer 1976, wordt beschreven hoe de plaatselijke landbouwcommune versterkt uit de CR komt en zeker de collectivisering niet terugschroeft. Maar de klemtoon wordt daar dan ook gelegd op politieke vorming en versterking van het partijwerk.

Hierop geen reactie. Had de PVDA-leiding dan al een BETERE analyse?

Ook hierop totaal geen reactie...

Je zou dan denken dat de partijleiding wellicht een overvloed heeft van kaders die deskundig analyseren en daarom de relatief kleinere bijdragen van lagere leden eigenlijk niet nodig hadden...

Die bedenking liet ik gelijk weer varen toen de HUIDIGE leiding van de PVDA, via haar secretaris-generaal Boudewijn Deckers, al VAAK in een delegatie in China, stamelde: *"Wij kunnen onmogelijk alle aspecten van deze kwestie beoordelen. Wij weten niet waarom de ervaring van de industrialisatie, de collectivisering en de centrale planeconomie van de jaren '30 in de Sovjetunie niet op een of andere manier van toepassing zou zijn voor China vandaag. We kunnen evenmin een volledige balans maken van de hele Chinese ervaring tot eind de jaren '70, noch de latere trouwens."*³⁴

Er was een begin van kritische analyse waarin de PVDA, of sommige kaders dan toch, op de verantwoording van de CCP voor hun economische politiek sinds 1978. Maar voor een groot deel is het een variant van "wij kunnen onmogelijk alle aspecten van deze kwestie kennen..." die in 1998 in Solidair in een "analyse" van het 15 e congres van de CCP wordt bijgeschreven. Veel vragen, enkele bedenkingen, geen analyse.

Bert De Belder en Dirk Van Duppen in Solidair 15, 16 april 98:

Dirk Van Duppen begint goed:

"De feiten geven links gelijk"

Deng Xiaoping had het altijd over "de waarheid zoeken in de feiten". Welnu, vier belangrijke objectieve ontwikkelingen geven de linkse krachten binnen de Chinese Communistische Partij steeds meer gelijk. Vooreerst zijn er de groeiende klassenverschillen in China. 9 miljoen arbeiders 'wachten op overplaatsing' - een eufemisme voor werkloosheid - en 11 miljoen anderen wachten op achterstallige lonen. Tegen 2000 zullen er wellicht 16 miljoen officieel geregistreerde werklozen zijn. In de eerste helft van vorig jaar waren er in China 26.000 arbeidsconflicten, 59% meer dan in 1996.³⁵

Ten tweede zijn er de lessen uit de val van het socialisme in de ex-Sovjet-Unie. De catastrofale sociaal-economische toestand in Rusland, de rest van de ex-Sovjet-Unie en Oost-Europa geeft nog maar een flauw idee van de verwoestingen en de gruwelen die China, met zijn immense bevolking, zouden te beurt vallen na een eventueel herstel van het kapitalisme.

Ten derde is er het failliet van het kapitalistisch 'ontwikkelingsmodel' in Zuid-Oost Azië, en met name in Zuid-Korea. Sommige Chinese hervormers inspireerden zich hierop. Dat China aan de financiële en economische crisis weet te ontsnappen, komt juist doordat het veel onafhankelijker is gebleven van het kapitalistisch wereldsysteem dan de Aziatische tijgers. China lijdt niet onder een schuldenberg en gaat niet gebukt onder een IMF-programma.

Ten vierde zal de wereldcrisis de tegenstellingen tussen het imperialisme en China doen toenemen. Dit kan de anti-imperialistische krachten in China wakker schudden, vooraleer de ramp van het kapitalistisch herstel zich heeft voltrokken."

Maar BERT DE BELDER maakt geen analyse van de het eventuele marxistische of revisionistische gehalte van de analyse van DXP of/en de CCP. Hij stelt zich vragen, maar neemt geen standpunt in:

"China: waarheen vandaag? Evolutie ongunstig, pleit nog niet beslecht"

De linkse krachten in China ondersteunen om het kapitalistisch herstel te verhinderen

..." over de richting die China vandaag uitgaat. Veel vragen blijven onbeantwoord. In welke mate kan het socialistisch systeem kapitalistische krachten aanvaarden? Zijn China's toegevingen aan de internationale en

³⁴ MS September 2003 "Vragen over de ontwikkeling van het socialisme in de Chinese Volksrepubliek", Boudewijn Deckers.

³⁵ Le Monde Diplomatique, november 1997.

ationale bourgeoisie noodzakelijk nu op wereldschaal de contrarevolutie overheerst? Zou een groei van 10% per jaar mogelijk zijn geweest met een meer 'orthodoxe' com-munistische politiek?"

Bert De Belder ziet deze 10% groeistijging toch als "de toets in de praktijk. :

"Als het imperialisme in crisis een derde wereldoorlog ontketent, zal China dan zijn econo-mische macht gebruiken om zijn onafhankelijkheid en die van andere landen te verdedigen?

Zal China die macht in de 21ste eeuw gebruiken om het socialisme te doen heropleven en om de anti-imperialistische revoluties elders in de wereld te steunen? Zullen de authentieke marxist-leninisten sterk genoeg zijn en ge-noeg steun van het volk hebben om de bourgeoisie te verjagen die in de partij is geïnfiltreerd? En hoe moeten we de revisionistische tendensen, die duidelijk aanwezig zijn in de Chinese CP, kritiseren zonder koren op de molen te doen van de wereldwijde contrarevolutie, die staat te trap-pelen om China te 'heroveren'? Een vruchtbaar debat hierover moet gebaseerd zijn op het marxisme-leninisme en het Denken Mao Zedong, op de ervaring van de strijd tegen het revisionisme in de Sovjet-Unie, op de materialistische studie van de ontwikkelingen

in China en van de toenemende agressiviteit van de imperialistische wereld. Daarbij is solidariteit met de marxist-leninisten binnen de Chinese CP noodzakelijk. Evenals dialectiek, principevastheid en politieke omzichtigheid.

Na het neerslaan van de anticom-munistische opstand op het Tienanmen-plein in juni 1989 maakt de PVDA de analyse dat China op het kruispunt staat van twee wegen: vasthouden aan de socialistische opbouw onder lei-ding van de communistische partij, of toelaten dat de revisionistische en prokapitalistische lijn de boven-hand haalt. Dat laatste zou een ca-tastrofe zijn, die "alleen maar kan vermeden worden als de commu-nistische partij haar zelfkritiek, haar rectificatie en haar revolutio-narisering volledig doorzet".³⁶

We moeten vaststellen dat de richting die het recente 15de Con-gres van de Chinese Communisti-sche Partij aangeeft, dicht staat bij de minst gunstige van de mogelijke scenario's die in 1989 voorzien werden. Dat scenario houdt in "dat de politieke en ideologische rectifi-catie oppervlakkig zou blijven, dat het bureaucratisme, de corruptie en het parasitisme zich verder zouden verspreiden en dat het verrottings-proces zich zou doorzetten zoals dat al gebeurde sinds 1978" – het begin van de economische hervor-mingen van Deng Xiaoping. Of nog: "dat Deng zou terugdeinzen voor een ernstige zelfkritiek over deze periode en weer zou aansluiten bij een politiek van hervormingen van het kapitalistische type".³⁷

Het verschil met Cuba is opval-lend. Daar moest de Communisti-sche Partij economische hervor-mingsmaatregelen nemen, ge-dwongen door de omstandigheden en tegen haar zin. Maar die gingen gepaard met een ideologisch offen-sief om het socialisme te verdedi-gen.³⁸ In China was er de voorbije jaren een schuchtere poging in die richting, met de nadruk op de 'so-cialistische geestelijke beschaving', maar daarvan was op het 15de Con-Congres gres geen sprake meer. Toch vormt dit congres geen de-finitieve keuze voor het kapitalis-tisch herstel. Op verschillende plaatsen blijven de congresteksten vaag. Dit kan erop wijzen dat de hervorming van de staatsbedrijven niet te bruusk kan worden doorge-voerd, omdat veel weerstand wordt verwacht van de arbeiders-klasse en van de linkse krachten binnen de Chinese CP.

Op de enige serieuze bijdrage inzake analyse van het socialisme in China, van Ludo Martens komt GEEN collectief vervolg vanuit de PVDA. Eerder worden alle verworvenheden inzake analyse in 2003 door Boudewijn Deckers en Peter Franssen aan de kant geschoven.

Wat ontbreekt in de analyse van Ludo Martens is een analyse van de theoretische verantwoording van de leiding van de CCP van hun politieke lijn van modernisering en hervorming. Want ofwel gebruikte de CCP het wetenschappelijk socialisme/ het marxisme/ het dialectisch en historisch materialisme en is hun theoretische verantwoording van hun politieke lijn in grote lijnen correct Ofwel hebben ze een pseudo-marxisme gebruikt of marxistische fraseologie en is hun theoretische verantwoording revisionistisch en zal hun politiek-economische lijn het socialisme niet versterken maar ondergraven.

Die lancune in de analyse van Ludo Martens is door GEENEEN partijkader van de PVDA ingevuld.

Er zijn kapitalisten die zeggen: Er is het gevaar van het socialisme in China.

Er kan door het socialisme niet genoeg geïnvesteerd worden in China. ER zijn teveel vakbondsrechten en controle van de Communistische Partij.

Er zijn kapitalisten die zeggen: het socialisme NU in China is menselijker en socialer. Niet meer de haat tegen kapitalisten en tegen het buitenland. Er is komaf gemaakt met de Culturele Revolutie. Niet meer die dagelijkse klassenstrijd en het egalitarisme. Er is nu een markt in China, er is veel inkomen bij veel chinezen en die willen van alles kopen! We kunnen nu zaken doen met het socialistisch China!

Er zijn bezorgde met het socialisme-als-alternatief simpathiserende mensen die zeggen: Er is steeds meer kapitalisme. Er is veel meer inkomen GEMIDDELD, ok, maar er is ook (nog) veel armoede. Is China nog wel

³⁶ Ludo Martens. Van Tienanmen tot Ti-misoara, 1994, p. 246

³⁷ Ibid. p. 250

³⁸ Pol De Vos in Marxistische Studies nr. 38, juli-augustus 1997, p. 7-13.

socialistisch. OF is het socialisme nog wel verder aan het ontwikkelen. Of wordt het socialisme steeds meer uigehold.

Er zijn Die zeggen: Er is vooruitgang, er is groei er is meer rijkdom, er is meer consumptie, er is (opnieuw) weer ontwikkeling van sociale zekerheid, er is een dwingende sociale wetgeving en vakbondsrechten OOK in buitenlandse bedrijven. Er is inderdaad nog veel te doen, er zijn nog vele problemen, maar de realiteit bewijst dat het socialisme in China VERBETERT en dus zullen die problemen OOK aangepakt worden.

Hiertegen komen zowel kapitalisten als ... af met feiten en cijfers over STIJGENDE inkomensverschillen, stijgende verrijking door een relatief kleine groep, en met kwantitatieve gegevens over duidelijk niet afnemende problemen. Hierbij zeggen sommigen: Als dat het socialisme is merci!

Anderen zeggen: Er is geen socialisme meer in China, maar (opnieuw) het kapitalisme.

Anderen zeggen: Ik geloof niet in de goed-weer-show van de socialisme-in-China verdedigers. Ik vrees dat het socialisme zware fouten maakt en dat het voortbestaan bedreigd is.

Hier wordt een analyse verwacht van marxisten, de zichzelf revolutionair noemend marxisten, die prediken dat het kapitalisme moet bestreden en afgebroken worden en het socialisme opgebouwd als enig haalbaar maatschappelijk alternatief.

Wat is de strategie van de Chinese revolutionaire marxisten in de Communistische Partij? Hoe verantwoorden zij hun strategie, tegenover burgerlijke lijnen? Wat is de analyse van onze bovenvermelde marxisten van deze verantwoording van de CKP? Kunnen we spreken van een echte marxistische analyse en verantwoording van de Chinese Kommunistische Partij?

In hoeverre is er strijd tussen twee lijnen? Wat is de weerslag van deze strijd tussen twee lijnen op de opbouw van het socialisme in China? Is er een versterking van de revolutionaire lijn of van de burgerlijke lijn? Kunnen we zo concreet aangeven dat het socialisme zich versterkt, dat er een ideologische en politieke crisis is, dat het socialisme in gevaar is, of dat het kapitalisme al dan niet "hersteld" is?

We kunnen in ieder geval spreken van een ideologische en politieke crisis bij de Europese CP's en met name bij de PVDA. Zij slaagt er niet in een analyse te maken van de socialistische opbouw in China en de strategie van de Communistische Partij van China.

Ze kan alleen empirisch bepaalde concrete verbeteringen en vooruitgangen vaststellen om te kunnen verdedigen tegen iedereen die negatief is over het socialisme in China: "China is nog steeds socialistisch, er is globaal steeds meer versterking van het socialisme."

Hiertegenover stellen dan de meest verscheiden mensen (voor en tegen socialisme als systeem): Er zijn feiten en cijfers die aantonen dat er tot nu toe GROTE sociale problemen zijn in China die het socialisme TOT NU toe niet heeft opgelost. Sommigen zullen zeggen: ER is GEEN socialisme meer in China.

HET probleem met de PVDA is dat zij het marxisme niet (meer) hanteert als een wetenschappelijke METHODE om de maatschappij te analyseren. Zij hanteren een vorm van dogmatisme en empirisme (we zullen het niet bij deze etiketten laten – maar het AANTONEN). Zo kunnen zij niet de problemen ontdekken die de Chinese Communistische PARTIJ (of de gezaghebbende ideologen ervan) heeft met het hanteren van het marxisme als wetenschappelijke methode.

Zo zullen wij het pseudo-marxisme aantonen bij de PVDA-leiding. Ik zal het gelijkaardige pseudo-marxisme aantonen bij de ideologen van de strategie van de Chinese Communistische Partij (in 78-82 toch) dat ze hanteerden (en nog hanteren) bij het maken van een "marxistische" VERANTWOORDING voor het economisch beleid wat de CCP lanceerde sinds '78. Dit heeft geleid tot, volgens mij, belangrijke fouten bij de economische opbouw van het socialisme in China. Dit heeft geleid tot een aantal wantoestanden, die de CCP erkend, waar zij zeggen iets tegen te zullen doen, maar waar zij niet correct KUNNEN tegen optreden als zij zich niet EERST het revisionisme bestrijden. Als zij dat niet doen, betaalt het reële gevaar dat het kapitalisme in China zich zal herstellen. Het pseudomarxisme van de PVDA-leiding maakt hen blind voor het revisionisme dat zich bij hen zelf heeft ontwikkeld en dat zich ontwikkeld heeft in de CCP.

Alles zal er van afhangen hoe BINNEN de CCP de strijd tussen twee lijnen gevoerd wordt. Elke communist kan hieraan bijdragen door zijn kritiek of analyse door te geven aan de CCP. Elke communist is aan zijn internationalisme VERPLICHT hierover zich een mening te vormen en dit door te geven aan de CCP. Elke communistische organisatie moet een INTERNE discussie hierover voeren en een standpunt innemen hierover als organisatie en dit standpunt naar buiten verspreiden en doorgeven aan de CCP.

De strijd tussen twee lijnen is tegelijk een INTERNE strijd BINNEN de organisatie, zoveel mogelijk volgens rapportering en discussies op de verschillende niveaus en een EXTERNE strijd. De partijleden, die ergens werkzaam zijn onder de werkers moeten de werkende massas bij die strijd betrekken. Die EXTERNE strijd, zal een druk uitoefenen op de INTERNE strijd. Dit is belangrijk omdat uiteindelijk de uitkomst van de INTERNE strijd bepalend zal zijn voor de politieke en ideologische vooruitgang van de revolutie en de opbouw van het socialisme. In voor-revolutionaire situaties, of in situaties van openlijke revolutionaire strijd zal zo'n participatie van de werkende massas via een EXTERNE strijd bijna niet mogelijk zijn, wegens het klandestien karakter van een Communistische Partij dan. Dan zal wellicht de INTERNE strijd tussen twee lijnen niet altijd verlopen of mogelijk zijn via "statutaire" regels. De "ontwerper" van de leninistische partijopvatting, Lenin dus, heeft zelf moeten teruggrijpen naar "het stellen van ultimatus" en vormen van "chantage". Hij dreigde met ontslag als de

partijleiding het Brest-Litovsk verdrag niet zou aanvaarden. Lenin organiseerde BINNEN de Russische partij dat via het Tweede Congres, een revolutionair programma had en "leninistische" statuten, een bolsjevistische FRACTIE, tegenover de overheersing van de revisionisten (de mensjevieken) in de leiding van de partij. De Europese CP's en met name de PVDA blijven hierbij schromelijk in gebreke. Dat zal ik ook aantonen. Ik wil hier een uitzonderling maken voor "De Rode Morgen" uit Rotterdam (Nederland) –ik kom hierop nog terug.

Samengevat luid de theoretische verantwoording van de CCP voor de politiek van "modernisering en hervorming":

"Na de Grote Sprong Voorwaarts, na de Culturele Revolutie, werd de uitbouw van het socialisme dan eindelijk ter hand genomen volgens de wetmatigheden die Marx, Lenin en Stalin aangaven en die Mao eigenlijk ook oorspronkelijk voorstond:

- 1 China bevindt zich in de beginfase van het socialisme waarbij de nadruk moet liggen op de ontwikkeling van de produktiekrachten. ("Marx kon dit niet voorzien", "Lenin heeft dat door zijn vroegtijdige dood niet kunnen analyseren", "Stalin was hierin onvolledig", misschien dat Mao dat met zijn Nieuwe Democratie bedoelde...?)
- 2 De ontwikkeling van de produktiekrachten met de nadruk dat de productieverhoudingen in overeenstemming moeten zijn met het niveau van ontwikkeling van de produktiekrachten (zagezegd volgens Marx en Stalin)
- 3 Een verloningssysteem volgens "aan een ieder naargelang zijn werk" (zagezegd volgens "Kritiek op het programma van Gotha" van Marx en verder uitgewerkt door Lenin in "Staat en Revolutie".)
- 4 Het handhaven van de waren-geld relatie onder het socialisme (Lenin) en het doen laten werken van de waardewet onder het socialisme (zagezegd volgens Stalin)
- 5 Het (nog lange tijd) toelaten en zelfs laten ontwikkelen van kapitalistische bedrijven onder het socialisme (zagezegd volgens "Lenin over zijn NEP", en "Mao in zijn "over de Nieuwe Democratie")...

We zullen aantonen dat de CCP-leiding hier beproefde revisionistische methodes hanteert die nogal opgang maken in huidige "marxistische en revolutionaire" organisaties: VERTREKKEN van het eigen IDEE (dat is idealisme, GEEN materialisme) van wat "socialisme" moet zijn of worden, zoeken naar uitspraken conclusies, algemene opmerkingen van Marx. Engels Lenin, Stalin en Mao die hier schijnbaar aan beantwoorden. (dit is zeker geen historisch materialisme...)

Ze halen dan nog slechts bij Marx en co WAT HEN PAST en laten de rest van de analyse van Marx en co vallen, vergeten de context en de CONCRETE situatie waarop Marx en co CONCREET op antwoordde, of die zijn CONCREET analyseerde.

Dus het citaat van Marx en co dat zij CONCREET formuleerde wordt dan nog door de revisionisten tot een ALGEMEEN geldende regel of wetmatigheid verheven.

Via de citaten van Marx en co weten de revisionisten juist het TEGENDEEL te zeggen van wat Marx en co IN FEITE zeiden.

Hiermee vooral de echte revolutionairen en de werkende massas die het socialisme echt willen versterken, misleiden, is duidelijk het oogmerk van de revisionisten (in feite de burgerij in een "marxistisch en revolutionair" kleedje).

Wat is de analyse van de CCP waarop zij haar programma van "modernisering en hervormingen" baseert?

Uit "Selected Works of Deng Xiao Ping"

"Over the past 30 years since the founding of the People's Republic, we have laid the basic socialist foundation in agriculture, industry, and other areas. But we have a major problem, that is, we have wasted some time and our productive forces have developed too slowly. All revolution is designed to remove obstacles to the development of the productive forces.

Since socialism is superior to capitalism, socialist countries should be able to develop their economies more rapidly than capitalist countries, improving their people's living standards gradually and becoming more powerful. We have suffered some setbacks in this respect. "³⁹

We should research earnestly how to carry out socialist development. At this time, we are reviewing the experience gained in the past three decades since the founding of the People's Republic. To sum up, it is as follows. First, we should not adopt "Leftist" policies by divorcing ourselves from reality or skipping over necessary stages. Otherwise, the task of building socialism will not be accomplished. We have suffered losses from "Leftist" policies. Second, whatever we do must contribute to developing the productive forces. In our effort to do this, we should stress economic results. Unless we develop the productive forces, we cannot gradually increase people's incomes. We have suffered a great deal in this respect, especially during the ten years of the "cultural revolution". We should research why so many African countries which have been developing socialism have become poorer and poorer. We should not consider it to be glorious merely to call our nation socialist, nor should we be content with this. "⁴⁰

Ontwikkeling van de productie (van waren – want het socialisme moet vergeleken worden met het kapitalisme) is de hoofdzaak. Er mogen vooral geen stadia overgeslagen worden, zoals Chroetsjov zich ook stelde tegenover de

³⁹ Talk with Kenneth David Kaunda, President of the Republic of Zambia, April 12, 1980

⁴⁰ Talk with the delegation from the Party of the National Liberation Front of the Democratic People's Republic of Algeria, April 21, 1980

lijn van de CCP in de jaren 60. Het "vooruitzicht" is dat er meer zal te consumeren zijn voor de bevolking, maar het inkomen zal maar verbeteren (om te kunnen consumeren – kopen) zal maar verbeteren als we "de produktiekrachten ontwikkelen".

"The greatest contribution Chairman Mao Zedong made in building socialism was his integration of the universal truth of Marxism with the concrete practice of the Chinese revolution. We were particularly successful in carrying out the socialist transformation. At the time, in our effort to transform agriculture, we advocated establishing mutual aid teams and small cooperatives. Since they were small and distribution among the peasants was equitable, the output of grain increased and peasants' enthusiasm for production was enhanced. In order to transform capitalist industry and commerce, we adopted the policy of redemption. While changing private ownership into public ownership, the development of the national economy was not affected. We have allowed individual handicrafts to exist for a long time now, and organized most of the handicraftsmen into collectively owned cooperatives according to the principle of voluntary participation. Because we did all this in light of the country's specific conditions, we suffered almost no setbacks. Production kept on increasing, no unemployment resulted, and there were ample products. But in 1958 we made a mistake by initiating the Great Leap Forward. We neglected the laws governing economic development and consequently production dropped. Thanks to the three years of readjustment of the economy, the national economy resumed a fairly smooth development. But then came the "cultural revolution", a disaster for the nation, causing economic chaos. For this reason, we have to take a few years to readjust the economy during our modernization drive. In short, we must act in accordance with economic laws."⁴¹

Alles VOOR de Grote Sprong Voorwaarts is een periode die daar los van staat. Wat Mao schreef over de uitbouw van teams in wederzijdse hulp en van kleine coöperatieven is heel waardevol. De Grote Sprong Voorwaarts is een aparte periode met richtlijnen en teksten die "te ver" gingen. De periode NA de Grote Sprong Voorwaarts was een periode die teruggreep naar de lijn ervoor, en dus weer aansloot bij wat Mao er toen over schreef. Voor de GSV steeg de produktie, tijdens de GSV stagneerde de produktie en na de GSV steeg de produktie weer. Gelijkaardige zaken gebeurde tijdens de Culturele Revolutie. Met "chaos" wordt hier bedoeld, de kritiekcampagne en de klassenstrijd waar de werkende bevolking werd bij betrokken en de "voluntaristische en egalitaristische" lijn van "de bende van Vier en Lin Piao" en dus indirect "weliswaar beperkte fouten" van Mao Zedong "die begrijpelijk waren omdat hij wegens zijn ouderdom wat metafysisch was geworden".

"The primary task for socialism is to develop the productive forces. Our seizure of state power in 1949 liberated those forces as a whole, and the agrarian reform liberated the productive forces of the peasants, who constitute 80 per cent of China's population. So far so good. But we did a poor job of expanding the productive forces. That was chiefly because we were in too much of a hurry and adopted "Left" policies that hindered their development instead of accelerating it. We began making "Left" mistakes in the political domain in 1957; in the economic domain those mistakes led to the Great Leap Forward of 1958, which resulted in enormous damage to production and much hardship for the people. From 1959 through 1961 we experienced tremendous difficulties -- people didn't have enough to eat, not to mention anything else. In 1962 things began to look up, and production was gradually restored to its former level. But the "Left" thinking persisted. Then in 1966 came the "cultural revolution", which lasted a whole decade, a real disaster for China. During that period many veteran cadres suffered persecution, including me. I was labelled the "No. 2 Capitalist Roader" after Liu Shaoqi⁴². Liu was called "commander-in-chief of the bourgeois headquarters" and I "deputy commander-in-chief". Many strange things happened in those days. For instance, people were told that they should be content with poverty and backwardness and that it was better to be poor under socialism and communism than to be rich under capitalism. That was the sort of rubbish peddled by the Gang of Four. There is no such thing as socialism and communism with poverty. The ideal of Marxists is to realize communism. According to Marx, communist society is a society in which the principle of from each according to his ability, to each according to his needs is applied. What is the principle of to each according to his needs? How can we apply this principle without highly developed productive forces and vast material wealth? According to Marxism, communist society is a society in which there is overwhelming material abundance. Socialism is the first stage of communism; it means expanding the productive forces, and it represents a long historical period. Only if we constantly expand the productive forces can we finally achieve communism. The Gang of Four's absurd theory of socialism and communism led only to poverty and stagnation."⁴³

Hier heeft DXP het over de ontwikkeling van "kleinere coöperatieven" naar volkscommunes. Dit was inderdaad niet gewoon een kwantitatieve vergroting van coöperatieven maar een verdere ontwikkeling van socialistische PRODUKTIEVERHOUDINGEN. En dat is volgens DXP "linkse overhaast overslaan van stadia" en het nalaten van prioritair de produktiekrachten ontwikkelen. Heel elitair en in feite PRO-kapitalistisch zegt hij IN FEITE: de chinese arbeiders en boeren zijn nog niet rijp voor het uitbouwen van het socialisme, ze moeten zich eerst

⁴¹ Talk with Aimed Ceca Toure, President of the Republic of Guinea, May 5, 1980

⁴² Noot van Deng Xiao Ping bij deze tekst in zijn "Selected Works": "Liu Shaoqi (1898-1969), a native of Ningxiang, Hunan Province, was then Vice-Chairman of the CPC Central Committee and Chairman of the People's Republic of China. When the "cultural revolution" started in 1966, he was wrongly criticized and accused by the counter-revolutionary cliques of Lin Biao and Jiang Qing of being a "capitalist roader" and a renegade. He suffered physical persecution at their hands and died of illness in 1969. In 1980 the Central Committee adopted a resolution clearing his name."

⁴³ Excerpt from a talk with Alfonso Guerra, Deputy General Secretary of the Spanish Workers' Socialist Party and Vice-Premier of Spain.

"ontwikkelen" en rijpen VOORDAT zij in de verre toekomst de PRODUKTIEVERHOUDINGEN kunnen aanpakken. Dit "ontwikkelen" en "rijpen" kan niet anders bedoeld zijn van voorlopig nog vasthouden aan KAPITALISTISCHE produktieverhoudingen. Maar in de "specifieke" situatie van China kunnen we dit ook al socialisme noemen. Opvolgers van DXP maken daar later "het primaire stadium van het socialisme" van. Indirect "erkent" DXP dat zijn lijn aansluit bij die van Liu Shaoqi (of Liu Chao-chi of Lioe Sjautsjji)

"Some comrades say that the pace of socialist transformation⁴⁴ had been too rapid. I think there is some ground for this view. For example, in the co-operative transformation of agriculture, there was an upsurge every year or two, with one kind of organizational form being quickly replaced by another before the first one had time to be consolidated. The rapid, large-scale transition from elementary co-operatives to advanced co-operatives was a case in point. If the transformation had advanced step by step, with a period of consolidation followed by further development, the result might have been better. Again, during the Great Leap Forward in 1958⁴⁵, before co-operatives of the advanced type had been consolidated, people's communes were set up on a large scale. As a result, we had to take a step back in the early sixties and again make production teams the basic accounting units of the collective economy. During the rural socialist education movement⁴⁶, production teams of an appropriate size were arbitrarily divided into very small ones in some localities, while in others they were amalgamated into teams that were too large. Practice has shown this to be bad"⁴⁷

Er werden fouten gemaakt tijdens de GSV. Die fouten overheersten en waren het direct gevolg van de "linkse" lijn. Volkscommunes waren vooral fout door hun grootte. Daar waar men "fouten" herstelde en terug ging naar kleinere produktieteams en coöperatieven ging men wel vooruit, zegt DXP.

"We began to experience some trouble in 1957, when "Left" ideology appeared. It was necessary for us to combat bourgeois Rightists, but we went too far. In 1958 the spread of "Left" thinking led to the Great Leap Forward and the movement to establish people's communes.⁴⁸ That was a serious mistake, and we suffered because of it. During the three years of economic difficulty from 1959 through 1961, industrial and agricultural output dropped, so that commodities were in short supply. The people didn't have enough to eat, and their enthusiasm was greatly dampened. At that time our Party and Chairman Mao Zedong enjoyed high prestige acquired through long years of struggle, and we explained to the people frankly why the situation was so difficult. We abandoned the slogan of the Great Leap Forward and adopted more realistic policies and measures instead. The year 1962 saw the beginning of recovery, and in 1963 and 1964 things were looking up, but our guiding ideology still contained remnants of "Left" thinking....

A Communist society is one in which there is no exploitation of man by man, there is great material abundance

⁴⁴ Noot van DXP: "This refers to the socialist transformation of China's agriculture, handicrafts and capitalist industry and commerce by the state. It was basically accomplished in 1956."

⁴⁵ Noot van DXP: "A reference to the mistakes made during the Great Leap Forward movement and the campaign to establish people's communes in 1958. In August of the same year, the Political Bureau of the CPC Central Committee convened an enlarged meeting at Beidaihe, Hebei Province, during which it was decided that in 1958 the output of steel should reach 10.7 million tons, double the output in 1957. It was also decided that people's communes should be established in all rural areas. Immediately after this meeting, the movement to produce more iron and steel and to establish people's communes came to its apex. In addition, "Leftist" errors -- setting unrealistic targets, issuing arbitrary orders, exaggerating achievements and striving for communization -- spread unchecked. All this disrupted normal economic development, wasted enormous human and material resources and brought about a serious imbalance between the different sectors of the economy."

⁴⁶ Noot van DXP: "'Four clean-ups" was a term for the socialist education movement -- aimed at cleaning things up in the political, economic, organizational and ideological fields -- which was carried out between 1963 and May 1966 in some rural areas and a small number of urban factories, mines, other enterprises and schools. Although it played a certain role in solving problems in the cadres' style of work and in economic management, these problems, which were of different natures, were all seen as manifestations of class struggle or as a reflection of class struggle within the Party. As a result, in the second half of 1964 many cadres at the grass-roots level were wronged. In January 1965, the CPC Central Committee formulated the 23-article document "Some Current Problems Raised in the Socialist Education Movement in the Rural Areas". This document corrected certain "Left" deviations in the movement. However, it erroneously stipulated that the main target of the movement was the so-called Party persons in power taking the capitalist road."

⁴⁷ ON QUESTIONS OF RURAL POLICY May 31, 1980

⁴⁸ After the Central Committee of the CPC held a conference in Chengdu, Sichuan Province, in March 1958, a mass movement was launched to combine small agricultural producers' cooperatives into large ones. Mao Zedong supported the movement. In August of the same year, the combined cooperatives were named people's communes. In the same month the Political Bureau of the Central Committee held an enlarged meeting in Beidaihe, Hebei Province, at which it adopted the "Resolution on Establishing People's Communes in the Rural Areas". As a result, people's communes were quickly established throughout the country without any preliminary experimentation. The communes were large, owned most of the means of production, performed administrative functions as well as managing economic affairs, and took charge of all industrial, agricultural, commercial, educational and military undertakings. In general, one township was one commune, but in some cases, a whole county was a commune. Within the communes management was highly centralized, rich and poor production teams were brought to the same level, wealth was equally distributed and the property of production teams and individual commune members was requisitioned without compensation. The drive for communization spread. After the winter of 1958, and especially after the spring of 1961, the CPC Central Committee and Mao Zedong introduced policies to govern the people's communes and corrected a number of mistakes. But they failed to change the excessive centralism and egalitarianism that prevailed in the communes. Accordingly, the initiative of the peasants and the productive forces in the rural areas were still hobbled.

After the Third Plenary Session of the Eleventh CPC Central Committee, the system of people's communes was gradually changed in the course of the reform of the rural economic structure. In October 1983, in accordance with the Constitution of the People's Republic of China, which stipulated that township governments should be established, the CPC Central Committee and the State Council issued the "Circular on Separating the Functions of Government from Commune Management and Establishing People's Township Governments". By the end of 1984 this work was basically completed throughout the country, putting an end to the system of people's communes.

and the principle of from each according to his ability, to each according to his needs is applied. It is impossible to apply that principle without overwhelming material wealth. In order to realize communism, we have to accomplish the tasks set in the socialist stage. They are legion, but the fundamental one is to develop the productive forces so as to demonstrate the superiority of socialism over capitalism and provide the material basis for communism. For a long time we neglected the development of the productive forces of the socialist society. From 1957 on they grew at a snail's pace. In the countryside, after ten years -- that is, in 1966 -- the peasants' income had risen only very slightly. Although peasants in some areas were better off, those in many other areas still lived in poverty. Of course, even that was progress, compared with the old days. Still, it was far from a socialist standard of living. During the "cultural revolution" things went from bad to worse."⁴⁹...."

Het is de verdienste van Mao Zedong geweest dat hij zelf een einde maakte na de GSV aan de "linkse" fouten, waardoor de produktie tenslotte weer hernam.

De uitbouw van het communisme is maar mogelijk als er een overvloed aan consumptie-produkten zijn, als de waren-produktie heel uitgebreid is. Tot dan moet de loonpolitiek gevolgd worden van "aan ieder naargelang zijn werk" en nu "in het primaire stadium van het socialisme" moet dat nog gecombineerd worden met "verrijk jezelf", om het initiatief aan te wakkeren.

Twee tegenover elkaar staande lijnen waarvan er maar één authentiek revolutionair kan zijn

Als men echt historisch materialisme toepast dan weet men dat DXP teruggrijpt naar de lijn van Liu Chao-chi. Deze lijn stelde zich TEGENOVER de lijn die Mao Zedong voorstond. Dus ondanks alle "vasthouden aan het goede van Mao, en de enkele fouten corrigeren" staat de lijn DXP en die van de CCP NA 1978 zich steeds meer TEGENOVER de lijn waar Mao toebehoorde. Wat is dan het "goede" of het "correcte" van Mao Zedong dat DXP zou verdedigen. Want Mao wordt toch aangehaald of geciteerd. Welnu zowel DXP, als de CCP-leiding sinds 1978 grijpen TERUG (net zoals ooit Liu Chao-chi) naar wat Mao Zedong verdedigde als soort revolutie en opbouw van een nieuwe samenleving in1940, dus nog in volle strijd tegen de Japanse bezetting, opbouw van het anti-japans/ antifascistisch eenheidsfront en de bepaling "wie zijn NU en HIER onze bondgenoten" namelijk "de Nieuwe Democratie". En dan nog pakken zij bij Mao wat hun past en zwijgen ze over andere stukken van analyse.

(toet van de praktijk: alles over Dazhai?)

Dus als men een analyse maakt over de economische politiek van de CCP dan moet men tot een beoordeling komen: ofwel is de lijn van Mao Zedong revolutionair en die van DXP/ Liu Chao-chi/CCP sinds 1978 revisionistisch of is Mao Zedong revisionistisch en DXP/ Liu Chao-chi/CCP sinds 1978 revolutionair! Een "derde" lijn, een "compromis" tussen de twee, een oordeel als "een menigverschil" of "een verschil in klemtoon" of "de ene lijn is gewoon de geactualiseerde lijn van de andere oudere lijn", dit is niet mogelijk.

Uit :China's socialistische economie,....⁵⁰

In zijn manuscript van 1875 "Kritiek op het programma van Grotha" bracht Marx voor het eerst de thesise naar voren dat "tussen de kapitalistische en communistische maatschappij er een periode ligt van revolutionaire omvorming van de ene in de ander" als ook de theorie over de twee stadia van ontwikkeling van het communisme.

Overeenkomstig met deze theorie zou in het lagere stadium van het communisme, namelijk het stadium van het socialisme, het publiek eigendom van de produktiemiddelen door de hele maatschappij worden gevestigd en de klassen opgeheven, maar de tradities en geboortemerktken van de oude maatschappij zouden nog behouden blijven alsook het principe van "aan ieder naar zijn werk" doorgevoerd in de verdeling van de bestaansmiddelen. Marx stelde dat zo een verdeling zou doorgevoerd worden door middel van arbeids-certificaten in verhouding tot de geleverde arbeid door de producenten en niet door de markt of waren-geld relatie. Alleen in het hoger stadium van het communisme zou betaling voor arbeid verdwijnen en "door ieder naargelang zijn mogelijkheden, aan ieder naargelang zijn noden" doorgevoerd worden....

Marx kritiseerde de theorie van Lasalle van onverminderde eerlijke verdeling van de produkten van de arbeid... Een systematisch overzicht van de ideeën van Marx zijn door Lenin naar voren gebracht in "Staat en Revolutie". De overwinning van de socialistische Oktoberrevolutie maakte van het socialisme van een ideaal tot een realiteit. Rusland was een land met een middelmatig niveau van kapitalistische ontwikkeling waar de industrialisatie nationaal nog niet volledig was en met een overheersende kleine schaal boeren-economie...

De eerste vraag was wat te doen met de kleinschaal boereneconomie. Marx en Engels stelde dat het in de richting moest gaan naar cooperatieven....

In de periode van burgeroorlog en buitenlandse interventie die volgde op de Oktoberrevolutie werd het "Oorlogscommunisme" noodzakelijkerwijze opgelegd en werd er gesteld dat de waren-geld verhouding redelijk snel zou verdwijnen. Een veronderstelling die leidde in een neergang van de ontwikkeling van de

⁴⁹ REFORM IS THE ONLY WAY FOR CHINA TO DEVELOP ITS PRODUCTIVE FORCES August 28, 1985

⁵⁰ China's socialist economy First Edition 1981 Revised Edition 1986. ISBN-083SI-1592.5 (Hard Cover) ISBN-098351.1703.0 (Paperback) Copyright 1986 by Foreign Languages Press

Published by the Foreign Languages Press, 24 Baiwanzhuang Road, Bering, China Printed by the L. Rex Offset Printing Co. Ltd. Man Hing Industrial Godown Bldg., 14/F. No.4, Yip Fat St., Wong Chuk Hang, Hong Kong
Distributed by China International Book Trading Corporation (Guoji Shudian), P. O. Box 399. Beijing, China

Soviet-economie. De scherpe neergang van de agrarische productie, vooral omwille van de oorlog, had voor een deel ook te doen met sommige aspecten van economische politiek die de objectieve wetten van economische ontwikkeling schondden. Goed in het trekken van lessen en het herstellen van fouten, ging Lenin over tot de Nieuwe Economische Politiek gelijk na de overwinning in de oorlog, die inhield dat de boeren de vrijheid hadden om hun surplus aan graan te verkopen op de markt na betaling van belasting in natura en het herstellen van de waren-geld relatie...

Lenin vond het noodzakelijk om de waren-geld verhouding nog een lange tijd te behouden na de proletarische machtsovername en zo de economische banden te behouden tussen de socialistische staatseconomie en de kleine producenten. Dit was een nieuwe bijdrage tot het marxisme.

In overeenstemming met de marxistische principes deed Lenin het voorstel van een "coöperatief plan" voor de socialistische omvorming van de kleinschaal boeren economie en het herstel en uitbreiding van de zware industrie.... Bij de dood van Lenin was de omvorming van kleinschaal boeren economie door de instelling van coöperatieven slechts op enkele plaatsen uitgetoetst en was de socialistische opbouw net begonnen....

In "economische problemen van het socialisme in de USSR", dat Stalin schreef ongeveer een jaar voor zijn dood, legde hij de klemtoon op het vraagstuk van de wetten van economische ontwikkeling onder het socialisme, in hoofdzaak, de wet dat de produktieverhoudingen moeten overeenkomen met het karakter van de produktiekrachten, de economische basiswet van socialisme, de wet van evenwichtige verhoudingsgewijze ontwikkeling van de nationale economie en de waardewet. Dit was Stalins bijdrage tot het marxisme-leninisme. Achteraf leken sommige van zijn argumenten wat zwak. Maar dit was onvermijdelijk en vergeleken met voorgaande verworvenheden betekenden ze een grote vooruitgang in het begrip van de mensheid van socialistische economische ontwikkeling...

We zullen het marxisme-leninisme als basis nemen. Maar dat betekent niet dat we mechanisch de formules kopiëren over het eerste stadium van het communisme naar voren gebracht door Marx in "kritiek op het programma van Gotha" en door Lenin in "staat en revolutie". We moeten leren van de ervaring van socialistische opbouw in de Sovjet Unie onder Lenin en Stalin.... Toen we vertrokken op weg naar socialistische opbouw in de vroege '50er jaren hadden we veel aan onze studie van Stalins "Economische Problemen van het Socialisme in de USSR"...

De economische wetten van socialisme

...Marx bracht naar voren in "kritiek op het programma van Gotha", dat een socialistische maatschappij het principe moest hanteren van "aan ieder naar gelang zijn werk", en dat dit een objectieve wet was onafhankelijk van de wil van de mens. In zijn "economische problemen van het socialisme in de USSR" heeft Stalin het over de wet over de productierelaties die overeen moeten komen met het karakter van de produktiekrachten., de economische basiswet van het socialisme, de wet van evenwichtige proportionele ontwikkeling van de nationale economie, de waardewet en zo voorts. (Hij beklemtoonde dat de waardewet nog steeds een rol speelt in een socialistische economie. Dit is een belangrijke bijdrage aan het marxisme-leninisme)...

Deze wetten kunnen in de volgende types geclassificeerd worden:

1. Een algemene wet die doorwerkt doorheen alle stadië van de ontwikkeling van de menselijke maatschappij is de wet dat de produktieverhoudingen overeen moeten komen met het niveau van groei van de produktiekrachten....

Voor de bevrijding formuleerde de CCP een politiek programma voor een overgang naar een socialistische revolutie via een democratische revolutie. In het Nieuwe China kondigde de partij in 1953 een lijn af voor de periode van overgang van kapitalisme naar socialisme, dat voorzag in een socialistische omvorming van de eigendom van de produktiemiddelen. Dit leidde tot de overtuiging dat de uitbreiding en stapgewijze omvorming van de socialistische produktieverhoudingen bepaald kunnen worden door de subjectieve wil van de partij zonder het volgen van de objectieve wetten van socialistische ontwikkeling. Dit leidde tot belangrijke fouten. Zelfs nu nog onderschatten veel kameraden de moeilijkheden bij de socialistische opbouw van ons land waar het niveau van de produktiekrachten heel laag is, vooral in de landbouw. Zij willen snel vooruitgaan als de economische situatie goed is. Lin Biao en de Bende van Vier deden hun voordeel van de onvolledige kennis van het volk van deze wet en brachten vele ultralinkse slogans naar voren die onze nationale economie enorme verliezen toebracht...

Marx sprak over de tegenstelling tussen produktieverhoudingen en produktiekrachten vaak in gevallen waar de produktieverhoudingen achterbleven op de behoefte van de groeiende produktiekrachten. Dit kwam omdat hij vooral het kapitalisme analyseerde dat een belemmering betekende voor de ontwikkeling van de produktiekrachten. Maar hij beklemtoonde dat "nieuwe superieure produktieverhoudingen nooit oudere vervangen voordat de materiele voorwaarden voor hun bestaan zijn gerijpt in de baarmoeder van de oude maatschappij"⁵¹...

Voor een tijd legden we teveel de klemtoon op het feit hoe achterlijke produktieverhoudingen de produktiekrachten zouden binden en we haasten ons om de produktieverhoudingen te veranderen in de afwezigheid van een betekenisvolle groei van de produktiekrachten. We zagen niet hoe een verandering in

⁵¹ Karl Marx in het voorwoord van "Bijdrage tot de kritiek op de Politieke Economie".

produktieverhoudingen die te radikaal was voor de aanwezige groei van de produktiekrachten ook zo'n groei kon belemmeren. De groei van nieuwe produktieverhoudingen openden een waaier van mogelijkheden van groei van de produktiekrachten. Maar we waren te weinig aandachtig voor de noodzaak deze nieuwe produktieverhoudingen te stabiliseren om ons te kunnen concentreren op de groei van de produktiekrachten.... Hierdoor namen we grote stappen in de omvorming van de produktieverhoudingen, een fout die herhaald werd in vele regio's en die leidde tot zware verliezen in industriële en landbouwproductie. Als we de vraagstukken bestuderen van de socialistische economie van China, moeten we deze belangrijkste economische wet van de menselijke geschiedenis hanteren met de toepassing van het vitale principe dat praktijk het enig criterium is van de waarheid, in plaats van de wet dogmatisch te herhalen moeten we duidelijk inzicht hebben op zijn specifieke inhoud en dialectiek bij de bestudering van de praktische ervaring in de socialistische revolutie en opbouw in China.

2. De economische wetten van het socialisme en communisme.

Dezen kunnen gezien worden als de economische wetten van het communisme vanuit het standpunt van Marx dat het socialisme een lager/vroeger/eerste stadium is van het communisme.... Stalin formuleerde in "economische problemen van het socialisme in de USSR" twee economische wetten van het socialisme, namelijk de basiswet van het socialisme en de wet van de evenwichtige proportionele ontwikkeling van de nationale economie.... De basis economische wet van het socialisme is volgens Stalin, het verzekeren in de maximale bevrediging van de continu stijgende materiële en culturele behoeftes van de gehele maatschappij doorheen de voortdurende uitbreiding en perfectionering van de socialistische productie op basis van modernere en hogere technieken. Het is duidelijk dat we nu al de hele maatschappij overal kunnen ontwikkelen "op basis van modernere technologie". Eveneens kunnen we niet aan de "maximale bevrediging" doen van de noden van de hele natie. Wat de wet betreft van de evenwichtige geproportioneerde ontwikkeling van de nationale economie, deze kan niet volledig werken in de economische sector onder collectief eigendom, en zelfs niet in de economische sector onder eigendom van het gehele volk als die niet geholpen wordt door de waardewet....

Zoals het Centraal Comité van de partij stelt "nadat de socialistische omvorming fundamenteel vervolledigd was, was de hoofdtegenstelling die ons land had op te lossen, die tussen een groeiende materiële en culturele noden van het volk en de achterlijkheid van de sociale productie. Het was belangrijk dat de hoofdaandacht van de partij en regering verschoof naar socialistische modernisering met het middelpunt op economische opbouw en dat het materiële en culturele leven van het volk zich stapsgewijze verbeterde door middel van een immense uitbreiding van de productiekrachten."⁵²... Om de noden van het volk beter en sneller te kunnen bevredigen, moeten we uitgerbreide reproductie doorvoeren aan een hoge snelheid. Dit maakt het noodzakelijk om een grotere accumulatiefonds opzij te zetten van het nationaal inkomen. Maar binnen een gegeven periode van tijd, betekent hogere accumulatie een lagere consumptie of een beperking van de verbetering van de huidige levensvoorwaarden van de bevolking. Dit houdt een tegenstelling in met de bevrediging van de noden van het volk. Een socialistisch land moet deze tegenstelling correct behandelen, door in overweging te nemen en door regelingen te treffen voor zowel de ontwikkeling van de productie en de bevrediging van de noden van de verbruikers....

We hebben de laatste twintig jaar deze tegenstelling niet goed aangepakt. Bepaalde kameraden begrepen niet dat het ultieme doel van productie en constructie er uit bestaat om het leven van de mensen te verbeteren. Vooral gericht met het bereiken van snelle resultaten, hadden ze vooral aandacht voor een versnelling van productie en constructie, en zo werd de stijging van de levensstandaards van het volk soms verwaarloosd, soms werden zij zelfs verlaagd in hun streven de productie en constructie te versnellen. Deze handelswijze ging in tegen de objectieve wetten met het resultaat dat het leven van de mensen niet verbeterde gedurende een lange periode, de superioriteit van het socialisme niet kon spelen, het enthousiasme van de mensen verwaterde, de rationele verhoudingen in de nationale economie werden ontregeld en uiteindelijk vertraagde de productie en de constructie...

Staatsplannen moeten voorrang geven aan goede regelingen voor het leven van het volk, een evenwicht zoeken tussen nationale constructie en het leven van het volk en een evenwicht zoeken tussen nationale constructie en het welzijn van het volk. Ieder bedrijf moet constant de productiviteit verhogen, kosten omlaag brengen en zijn productie richten op de noden van de maatschappij en aandacht schenken aan kwaliteit, variatie en specificaties van de producten in plaats van blind te werken voor het halen van betekenisloze cijfers van output of waarde van output, waardoor veel mankracht en materiaal gebruikt wordt voor goederen die niet nodig zijn voor de staat of het volk. Het is nog meer belangrijk voor de economische eenheden onder collectief eigendom om correct de verhouding te behandelen tussen productieuitbreiding en de verbetering van het leven van hun leden....

3. De waardewet die heeft bestaan onder verschillende socio-economische stelsels en de een belangrijke rol blijft spelen in een socialistische economie. De waardewet werkt onder het socialisme omwille van de continuïteit van de productie en de ruil van goederen. De socialistische staat moet de omwisseling van goederen leiden, het wisselen van industriële goederen voor landbouwproducten, tussen de industrie

⁵² "Resolution on Certain Questions in the History of Our Party Since the Founding of the People's Republic of China." *Resolution on CPC History (1949-81)*, FLP, Beijing, 1981, p.76.

eigendom van het gehele volk en de landbouw onder collectief eigendom. Ze moet ook de ruil van goederen door middel van geld gebruiken als middelen tot distributie van verbruikersgoederen onder de werkers op basis van het principe van het compenseren van een gelijke hoeveelheid arbeid tegen een gelijke hoeveelheid producten. Hier speelt de waardewet een belangrijke rol. Wat de ruil betreft van goederen tussen staatsbedrijven onder eigendom van het gehele volk hebben we altijd hun winsten en verliezen berekend op een eengemaakte basis of door "iedereen de rijst te laten eten gekookt in dezelfde grote pot". Deze praktijk verwacht het initiatief en het steunen op eigen krachten bij de bedrijven bij de verbetering van bedrijfsvoering. Het zou moeten toegelaten worden dat de ruil tussen staatsbedrijven gebeurd in de vorm van goederenruil. Elk bedrijf moet een onafhankelijke boekhouding voeren en goed de belangen van de staat met die van zijn eigen combineren. Dus de staat moet de waardewet gebruiken als een middel om haar economisch plan te vervullen....

Maar ze werken tegelijkertijd, maar in een gegeven geval speelt de ene de hoofdrol en de andere de bijkomende rol. Meestal speelt de wet van geplande geproportioneerde ontwikkeling van de nationale economie de hoofdrol in een socialistische economie en de waardewet de bijkomende rol. Maar dat wil niet zeggen dat we buiten de waardewet kunnen in sommige economische activiteiten. Integendeel moeten we die toepassen in al onze economische activiteiten of die nu beheerd worden door plannen of niet, gelijk of die beheerst worden door dwingende plannen of richtinggevende plannen.

Het enige verschil is of de waardewet zorgvuldig hanteren of ze spontaan laten werken....

Bij het hervormen van de structuur van het economisch beheer en de beslissingsmacht uit te breiden voor de "grassroots"bedrijven, inclusief de communes, brigades en teams, moet de staat zich strikt laten leiden door de waardewet en er een intelligent gebruik van maken om een geplande geproportioneerde ontwikkeling van de nationale economie te verzekeren.

4. Economische wetten behorende tot de periode van het socialisme. Één van die wetten is "aan ieder naar gelang zijn arbeid" Deze wet bestaat nocht in een kapitalistische maatschappij nog in een hoger stadium van het communisme.

Het loonsysteem in een socialistische maatschappij is verschillend met dat van een kapitalistische maatschappij. De sociale producten geproduceerd door de werkende mensen worden in een socialistische maatschappij verdeeld, na de noodzakelijke sociale heffingen, aan individuen naargelang de kwantiteit en kwaliteit van ieders werk en zijn bijdrage tot de maatschappij, niet naargelang zijn noden en behoeftes in het leven zoals dat het geval zal zijn in het hoger stadium van het communisme. In een socialistische maatschappij zijn de sociale producten niet overvloedig genoeg om tegemoet te komen aan al de noden en behoeftes van het gehele volk: de werkende mensen zijn nog niet gewoon om gewetensvol te werken voor de maatschappij zonder betaling. In zulke omstandigheden kan alleen het doorvoeren van het principe "aan ieder naargelang zijn arbeid" ten volle het enthousiasme van al de werkers laten spelen. Deze wet ... is niet gewetensvol doorgevoerd in ons Nieuwe China sinds haar stichting onder invloed van het "voorzieningssysteem" van de oorlog en het kleinburgerlijke egalitarisme.

Dit "voorzieningssysteem" was pas na 1954 afgeschaft toen een loonsysteem werd ingevoerd in overheidsorganisaties, staatsbedrijven en openbare instellingen. Maar in 1958, verdedigde Zhang Chunqiao een herinvoering van het "voorzieningssysteem" en voor het afschaffen van het loonsysteem... In het latere stadium van de "Culturele Revolutie" verzette de Bende Van Vier zich openlijk tegen het principe "aan ieder naargelang zijn arbeid", onder voorwendsel van kritiek tegen "burgerlijke rechten". Anderen stelde voor een "over het algemeen gelijk maar licht verschillend loonsysteem" in te voeren, hetgeen zorgde voor ideologische verwarring. Hoewel het principe "aan ieder naargelang zijn arbeid" was heringevoerd na de overwinning op de Bende Van Vier is het doorvoeren ervan moeilijk omdat het egalitarisme nog sterk leeft bij veel mensen.... Na de Derde Plenaire Zitting van het Elfde Congres stelde de partij verschillende maatregelen voor om het principe van "aan ieder naargelang zijn arbeid" door te voeren. Ze beklemtoonde dat de lonen niet alleen moet afhangen van kwantiteit en kwaliteit van ieders arbeidstijd, werkintensiteit en de mate van arbeidsbekwaamheid en complexiteit van het werk maar ook van de bijdrage van eenieder maakt voor de staat, de economische resultaten van zijn werk.....

In een land waar kleinschaal boereconomie overheerst kan individuele bedrijfsvoering maar overgaan naar bedrijfsvoering onder eigendom van het gehele volk door heel collectieve bedrijfsvoering. Deze objectieve wet van het socialistische economische ontwikkeling is in feite een specifieke manifestatie, in de periode van socialisme, van de wet dat de productieverhoudingen moeten overeenkomen met het niveau van groei van de productiekrachten. Daar in China het groeiniveau van de productiekrachten nogal laag is, zal niet alleen collectieve bedrijfsvoering nog een lange tijd bestaan, maar is het noodzakelijk om het initiatief te verhogen van diegenen die bezig zijn met individuele ondernemingen in de sector onder collectieve bedrijfsvoering. Het is ook noodzakelijk voor de tienduizenden van kleine of middelgrote ondernemingen onder eigendom van het gehele volk om bepaalde principes door te voeren die gevolgd worden door de eenheden onder collectief eigendom en zo voor een bepaald gedeelte de arbeidsvergoeding te verbinden met de winsten van de ondernemingen. Lang onwetend van deze economische wet, hebben we vaak "grote afmetingen en een hoge graad van openbare eigendom" afgedwongen in de landbouw en waren we overbezorgd voor de overgang naar een hoger niveau waardoor grote verliezen in de landbouwproductie onstonden."

Wat zegt Stalin ondermeer over de werking van de waardewet en de werking ervan onder het socialisme?

“Betekent dit dat de werking van de waardewet zoveel speelruimte heeft als die had onder het kapitalisme, en dat het ook de regulator is van de productie in ons land? Neen dat is ze niet. Op dit moment is de speelruimte van de werking van de waardewet in ons economisch systeem strikt gelimiteerd en aan bepaalde voorwaarden verbonden. Het is al gezegd dat de speelruimte van de werking van de warenproductie gelimiteerd is en aan voorwaarden verbonden in ons systeem. Dus zoals gezegd geldt dit ook voor de waardewet. Ongetwijfeld is het zo dat omwille van het feit dat de prive-eigendom van produktiemiddelen niet bestaat, en dat de produktiemiddelen van stad en platteland gesocialiseerd zijn de speelruimte van de werking van de waardewet limiteerd en ook zijn invloed op de productie.

Voor de rest werkt de wet van evenwichtige (geproportioneerde) ontwikkeling van de nationale economie, die de wet van concurrentie en anarchie in de productie heeft opgevolgd.

Voor de rest werkt ook onze jaarlijkse en vijfjarenplannen en onze economische politiek in het algemeen, die gebaseerd is op de noden van de wet van evenwichtige ontwikkeling van de nationale economie.

Het effect van dit alles is, samengevat, dat de speelruimte van de waardewet in ons land strikt gelimiteerd is en dat de waardewet in ons systeem niet als regulator van de productie kan werken.”

De waardewet houdt in dat de waarde van een geproduceerd goed, (men wil de waarde van geproduceerde goederen met elkaar VERGELIJKEN... om ze te kunnen RUILEN), bepaald wordt door de arbeidstijd die nodig was om het goed te produceren. Dus wat men waarde noemt is in feite de RUILwaarde. Uitgedrukt in het universeel ruilmiddel GELD komt die ruilwaarde in principe overeen met de prijs. Om goederen te produceren zijn produktiemiddelen nodig... op dit moment zijn die produktiemiddelen: de basisgrondstoffen en de machines (of produktielijnen in een bedrijf). Maar je hebt ook “producenten” nodig, dus de omvormers van de grondstoffen, de vervaardigers van de (tussenprodukten) de bedienaars van de produktielijnen en de afwerkers en afhandeling van de uiteindelijke produkten... die dan gekocht kunnen worden door consumenten met koopkracht. Van alles wat een mens nodig heeft om waardig en gezond te leven en te ontwikkelen wordt in feite op den duur een produkt gemaakt dat alleen via KOOP ter beschikking staat van de mensen. De (verkochte) omzet van de productie gaat NIET naar de producenten, maar IN EERSTE INSTANTIE naar de EIGENAARS van de produktiemiddelen. Het verschaft de eigenaars van de produktiemiddelen ondermeer een inkomen om producten te kopen. De producenten voorzover zij geen produktiemiddelen bezitten moeten om aan een inkomen te geraken, om OOK de gewilde en vaak levensnoodzakelijke produkten te kunnen KOPEN, hun arbeidskracht verkopen aan de eigenaars van de produktiemiddelen. De eigenaars van de produktiemiddelen laten de arbeiders van wie zij de arbeidskracht gekocht hebben, meer waarde (in de vorm van te verkopen produkten) PRODUCEREN dan dat die arbeiders in de vorm van hun loon (verkoopsom van hun arbeidskracht) KRIJGEN. Dus de eigenaars van de produktiemiddelen bezitten op een bepaald moment produkten waarvan de WAARDE hoger ligt dan de KOSTEN, die zij erin gestoken hebben voor de productie ervan. Dus als de arbeider zo'n produkt koopt betaalt hij er MEER voor dan hij er via zijn arbeid ingestoken heeft.

De koopkrachtige vraag, en de mogelijkheid door verkoop van zijn produkten de winst op te strijken, richt de productie. De anarchie ligt erin, dat verschillende kapitalisten hun productie afstemmen op DEZELFDE koopkrachtige vraag. De koopkrachtige vraag wordt eventueel gericht door het scheppen van een behoefte (door ideologische inwerking van bijvoorbeeld reclame) aan bepaalde produkten, hoewel die niet overeen komt met de ECHTE behoefte naar bepaalde produkten.

Maar als de productie gericht wordt naar gebruiksbehoefte bij de bevolking van bepaalde produkten waarbij de KOOPKRACHT een mindere rol speelt en min minder de productie richt op de KOOPKRACHTIGE vraag maar eerder dus op de ECHTE behoefte aan bepaalde produkten, speelt de geldelijke uitdrukking van de WAARDE een mindere rol. De waardewet speelt zo dus een verminderde rol onder het socialisme in de planning van de productie. Waar de waardewet een CRUCIALE rol speelt onder het kapitalisme voor het richten van de productie.

Als de CCP dus stelt dat de waarde een belangrijke rol gaat moeten blijven spelen inzake het regelen van de productie, wil dat zeggen dat men zich vooral richt op de KOOPKRACHTIGE vraag naar bepaalde, daarom niet altijd gezonde of noodzakelijke, produkten.

Zo wordt de werking van de socialistische planeconomie ondergraven. Samen met andere zaken kan het mede de oorzaak zijn van een UITBREIDING van de invloed en de macht van het kapitalisme binnen het socialistisch systeem in China.

Dus volgens mij is Stalin correct in zijn analyse van de waardewet onder het socialisme en maken de chinese communisten fouten in hun analyse, die uiteindelijk de basis ging zijn van hun economische politiek.

Het citaat van Marx in “kritiek op het programma van Gotha” (aan een ieder naargelang zijn werk) wordt tot een wetmatigheid verheven die OP ZICH ZELF hoe dan ook doorgevoerd moet worden. Dit wordt dan gekoppeld aan het toelaten van “een zekere” kapitalistische ontwikkeling, het uithollen van wat Marx en Lenin bestempelde als de “diktatuur van het proletariaat”, van de staatsbedrijven of te vervangen door prive-bedrijven ofwel er staats-KAPITALISTISCHE bedrijven van te maken, waardoor van de arbeidskracht geleidelijk weer een KOOPwaar wordt.

De “marxistische” verantwoording hiervoor in “China's socialist economy...”:

“Onder het socialisme zijn de productiemiddelen publiek eigendom van de hele maatschappij of dat van een collectief, dwz eigendom dat gezamenlijk wordt uitgeoefend door een groep van werkers. De werkers zijn de eigenaars van de productiemiddelen en zijn er niet langer van afgescheiden. Ze zijn niet langer zoals werkers in een kapitalistische maatschappij die hun arbeidskracht moeten verkopen, maar zijn bezitten tesamen, zij beheren tesamen, zij gebruiken tesamen de productiemiddelen en zijn gezamenlijk in de productie werkzaam.

Toch is een socialistische maatschappij er één die juist uit de baarmoeder komt van de kapitalistische maatschappij en is niet vrij van de tradities of geboortemerkttekens van het kapitalisme. Onder het kapitalisme zijn de werkers loonarbeiders die hun arbeidskracht verkopen aan, en worden uitgebuit door, de kapitalisten. De overgang van de productiemiddelen in publiek eigendom kan niet onmiddellijk de eigendom doen verdwijnen dat een werker heeft over zijn arbeidskracht. Een werker blijft arbeid zien als een middel van het verdienen van de mogelijkheden om te leven en is nog niet in staat om voor de maatschappij te werken zonder vergoeding. Als hij moet werken voor de maatschappij, onafgezien van waardering of vergoeding, moet de maatschappij hem en degenen die van hem afhangen voorzien in al de noodzakelijke middelen van bestaan zonder enige belasting. Met andere woorden moet de maatschappij al de kosten dragen van de reproductie van de arbeidskracht. Dit is duidelijk boven de krachten van de mogelijkheden van een nieuwgeboren socialistische maatschappij waarin de productiekrachten nog niet vol zijn ontwikkeld.... Aangezien de maatschappij niet in staat is te voorzien aan al haar leden een vrije voorziening van al de noodzakelijke middelen van bestaan, kan het alleen iedere werker betalen op basis van de kwantiteit en kwaliteit van het werk dat hij presteert, het aan hem over te laten om zijn familiebudget bijeen te werken. Hierbij blijft de scheiding tussen geestelijke en fysieke arbeid bestaan in een socialistische maatschappij, waarbij de noden van de hoog-opgeleide geestesarbeiders in hun werk en dagelijkse leven een speciale aandacht genieten. Al dit wijst erop dat de arbeidskracht gedeeltelijk een persoonlijk bezit blijft van de werker. Marx zegt in zijn “Kritiek op het programma van Gotha” dat de socialistische maatschappij stilzwijgend de ongelijke productieve capaciteit van de werker erkent als een “natuurlijk privilege”. Dit betekent een stilzwijgende erkenning van de mogelijkheden van de werker zijnde een persoonlijk eigendom.

Daarom zijn de productiemiddelen en de arbeidskracht in het stadium van het socialisme verenigd in een andere manier dan in een kapitalistische maatschappij of in een hogere fase van communisme. Aan de andere kant zijn de werkers tesamen eigenaar geworden van de productiemiddelen en wordt de verhouding tussen de werker en de maatschappij er één tussen het individu en het collectief dat dezelfde productiemiddelen bezit. Met andere woorden is er niet langer een verhouding tussen twee soorten eigenaars die twee verschillende zaken bezitten. Aan de andere kant, omdat de maatschappij stilzwijgend de ongelijke productiecapaciteiten moet erkennen als een natuurlijk privilege van individuen, veronderstelt dit de uitwisseling van een gelijke hoeveelheid werk door een gelijke hoeveelheid producten tussen maatschappij en de individuele werker. De maatschappij en de individuele werker blijven in deze betekenis verschillende eigenaars. In zulke omstandigheden zijn de productiemiddelen met de arbeidskracht verenigd in een unieke manier: terwijl al de werkende mensen een productieve gemeenschap vormen door het gebruik van de in gemeenschappelijk eigendom bezittende productiemiddelen, krijgt iedere persoon een betaling op basis van de kwantiteit en de kwaliteit van zijn werk....

Publiek eigendom van de productiemiddelen en gedeeltelijk bezit van de arbeidskracht bij het individu vormt een tegenstelling die socialistische arbeid een tweeledig karakter geeft. Aan de ene kant, omdat de werker een van de gezamenlijke eigenaars is van de productiemiddelen geeft zijn arbeid een sociaal karakter. Aan de andere kant, omdat de arbeidskracht nog steeds gedeeltelijk aan hem behoort als individu, blijft zijn arbeid een persoonlijk middel voor zijn bestaan. Dit tweeledig karakter van socialistische arbeid is waarneembaar in alle aspecten van ons leven. Het manifesteert zich in alle socialistische economische processen, productie, ruil, distributie en verbruik en wordt gereflecteerd in de geest van de werker....

Arbeidskracht werd een waar alleen in een kapitalistische maatschappij waar de werker beroofd van zijn productiemiddelen gedwongen is zijn arbeidskracht te verkopen. In een socialistische maatschappij, zijn de productiemiddelen gezamenlijke eigendom van de werkers, waardoor elke noodzaak verdwijnt voor de arbeidskracht om een waar te worden....

3. Lonen in de bedrijven in eigendom van het gehele volk

Het principe van “aan ieder naargelang zijn werk” moet gerealiseerd worden op een praktische manier. In de bestaande waar-geld verhouding is het loon in geld systeem het handigste voor de werkers en stafleden in de ondernemingen in eigendom van heel het volk. De staat zet de arbeid gedaan door hen in een bepaalde periode, gewoonlijk een maand, om in loon waarmee zij verbruikersgoederen kunnen kopen of diensten betalen....

Onder het socialisme houdt de arbeidskracht op een waar te zijn van zodra de productiemiddelen in publiek eigendom worden genomen. Een deel van de waarde geschapen door de werker wordt gebruikt voor de gemeenschappelijke noden van de maatschappij zoals uitgaven voor economische opbouw, administratie, defensie en kulturele, opvoedkundige en medische ontwikkeling., terwijl het andere deel opzij wordt gezet voor individuele consumptie en wordt verdeeld onder de werkers al naargelang de kwantiteit en kwaliteit van het werk dat zij leveren. In deze laatste analyse worden beide delen gebruikt om de belangen te dienen van het werkende volk – het eerste voor de collectieve en lange termijnbelangen en de tweede om de persoonlijke directe belangen te dienen. De socialistische lonen tonen de gelijkwaardigheid van de fundamentele belangen tussen de staat en de werker gebaseerd op het publiek eigendom van de productiemiddelen....

Hieronder volgen enkele belangrijke principes die een socialistisch land in overweging moet nemen als zij een loonpolitiek formuleert:

1. Het loonsysteem moet het principe volgen van “aan ieder naargelang zijn werk”, hetgeen betekent meer betaling voor meer werk en minder betaling voor minder werk, terwijl tegroter discrepanties vermeden worden binnen de lonen en en met in het geheel geen loon. Het loonsysteem vanuit het oude China toonde grote kloven tussen de salarissen van de hogere white-collar werkers, vooral de hogere overheidswerkers en het zakenpersoneel en de lonen van de blue-collar werkers. Zulke onrechtvaardige verschillen werden stap voor stap verminderd doorheen hervormingen en aanpassingen in de eerste jaren van het Nieuwe China. Dit was juist.
Beïnvloed door de “linkse” ideeën echter werd later egalitarisme manifest de belangrijkste dwaling in ons werk in verband met lonen en salarissen. Egalitaire ideeën in China hebben een brede sociale basis en diepe historische wortels. Het oude China was vooral een land van kleine producenten die het motto hanteerden: “als er voedsel is, dat iedereen hierin deelt”. Deze uitdrukking van kleinburgerlijk egalitarisme of agrarisch socialisme heeft vaak ons werk beïnvloed. Zoals gezegd bestond er een voorzieningssysteem in de periode van de revolutionaire oorlogen. Het vervulde een uitstekende rol in die periodes en liet een diepe indruk na op de kaders. In 1958 begonnen sommigen het herinvoeren van dit systeem bij de kaders te verdedigen. Zo werden voor een tijd gratis maaltijden voorzien op het platteland, hetgeen resulteerde in verspilling en verwarring. Zijnde een economisch achterlijk land met een grote bevolking kon China niet anders dan een lage loonschaal toepassen met een uitblijven van elke loonstijging voor jaren, hetgeen het leven van oudere werkers en stafleden moeilijk maakte. In deze omstandigheden als er al loonstijgingen of bonussen werden voorzien werd prioriteit gegeven aan de meest behoeftigen onder hen. Dit maakte het toepassen van het principe “aan ieder naargelang zijn werk” moeilijk. De uitschakeling van egalitarisme bij de kaders en de werkers zal moeilijk zijn maar moet geduldig gebeuren. Het voortduren ervan verhindert zowel het doorvoeren van het principe “aan ieder naargelang zijn werk” als van de modernisering.
2. Het inkomen van de werkers en de stafleden zouden evenredig moeten stijgen met de verhoogde productie en de verhoogde arbeidsproductiviteit. De laagste lonen stegen met 30-60 procent gedurende de driejarige periode van economisch herstel (1949-52) en de gemiddelde betaling aan werkers en stafleden steeg zo’n 30 procent gedurende de periode van het Eerste Vijfjarenplan (1953-57). Het bewees de superioriteit van het socialistisch systeem. Echter door fouten in ons werk stegen de lonen maar heel langzaam de jaren daarop en stegen helemaal niet tijdens de tien tumultueuze jaren van de “Kulturele Revolutie” (1966-67). Zo was het gemiddelde in feite even hoog als twee decennia voordien. Dit had invloed op het enthousiasme van de werkers en de stafleden. Na de ondergang van de Bende Van Vier introduceerde het Centraal Comité van de Partij enkele loonsverhogingen. Gedurende de jaren 1979 tot 1981 werd 30 miljard yuan voorzien voor verhoging van betalingen aan werkers en stafleden en voor de introductie van het bonussysteem. We zouden moeten zien dat op basis van een hogere output en grotere arbeidsproductiviteit er stijgingen zullen zijn hiervoor of voor dat deel ervan. Loonstijging zou moeten gebaseerd worden op de stijging van de arbeidsproductiviteit en haar marge moet nauw aansluiten bij de laatste. Jaren van economische schade betekenen een vertraagde stijging of zelfs een daling van de arbeidsproductiviteit. Het moet stijgen doorheen de modernisering om een grotere basis te geven voor loonstijgingen.
3. De verhoudingen tussen werkers en boeren moeten ermee verbeteren en de historische kloof tussen hun levensstandaards zou moeten verdwijnen evenredig met de betere productie. Door de achterlijkheid van de landbouwproductie is het inkomen van de boeren zelfs nog lager dan die van de laagste loonschaal van de werkers. Als dit verschil te lang blijft bestaan kan dit een verdere versteviging van de band tussen boeren en werkers schaden. We moeten stapsgewijze de kloof dichten door de industrie te ontwikkelen en vooral de landbouwproductie en door het doorvoeren van een duidelijke verbetering van de levenssituatie van het volk van het platteland....
Het inkomen van de boeren moet verhoogd worden door meer industriële steun aan de landbouw, de ontwikkeling van de landbouw te versnellen en de aankooprijzen te verhogen voor landbouwprodukten. Intussen moet het inkomen van de tussenliggende gebieden tussen stad en platteland correct aangepast worden om het wijder worden van de kloof tussen werkers en boeren te verhinderen.
4. Het systeem van verdeling naargelang het werk moet gekoppeld worden aan de invoering van betere collectieve voorzieningen die de last van de huishoudens moet verlichten van werkers en stafleden. Op het huidige niveau van verdeling in China werkt het werkvolk met een strikt budget. Alle overheidsinstellingen en –bedrijven moeten goede eetzaal krijgen, woonverblijven, verzorgingsverblijven, klinieken en andere welzijnsvoorzieningen om een toewijding zonder zorgen aan het werk te wijden. In weerwil van de achterlijkheid van de productie heeft China gezorgd voor vrije medische verzorging, pensioen en andere arbeidsverzekeringvoorzieningen waaruit de superioriteit van het socialistisch systeem spreekt.
In een socialistische maatschappij blijft het gezin nog steeds een verbruikseenheid. Iedere werker regelt zijn gezinsbudget op basis van zijn inkomen. Voordat de sociale produkten zo overvloedig worden dat het principe kan doorgevoerd worden “door ieder naargelang zijn mogelijkheden, aan ieder naargelang zijn behoeftes” moet ieder gezin uitgaan van zijn eigen budget. Dit systeem laat toe aan het werkvolk om een goed leven te leiden en de verzorging op te nemen voor diegenen die niet kunnen werken, vooral kinderen. Dit heeft dus een belangrijke rol te vervullen als garantie voor het welzijn van het volk. Maar het geeft ook aanleiding voor de tegenstelling

tussen sociaal collectieve arbeid en de zorgen voor het huishouden van de individuen, en dwingt veel werkers, vooral vrouwen om hieraan veel tijd te besteden. Als het communistisch stadium wordt bereikt zullen de noden van alledag voorzien worden door de collectieve middelen van de maatschappij. Kinderen zullen opgevoed en verzorgd worden door de maatschappij en de gezinnen zullen bevrijd worden van deze economische functies. Alleen dan zal er geen tegenstelling meer bestaan tussen sociale collectieve arbeid en het huishoudelijk werk van het individu.

De vormen van betaling van lonen onder het socialisme is een heel belangrijke materie. Deze vormen houden tijdlonen en stuklonen in, aangevuld met bonussen en extratoeslag voor bepaald werk (zoals veldwerk, ondergronds werk, werk in hoge temperaturen of bij blootstelling aan gevaarlijk werkomsstandigheden) Welke vormen ook toegepast worden, ze moeten leiden naar de doorvoering van "aan ieder naargelang zijn werk", om zo het enthousiasme te doen stijgen van de werkers en stafleden en leiden naar hun eenheid. Dit moet ons vertrekpunt zijn.

Nieuw China heeft altijd al tijdlonen toegepast als hoofdvorm en soms aangevuld met stuklonen. De twee die alleen verschillen in kleine zaken, worden toegepast al naargelang de voorwaarden in een bepaalde vakgebied. Stuklonen kunnen gebaseerd zijn op de output van een individu of een groep werkers. Al naargelang de mechanisatie en automatisatie vooruitgaat zal het steeds moeilijker worden om quotas te bepalen voor het individu. Stuklonen zullen steeds minder toepasbaar worden op het individu en kunnen evolueren naar die voor een team in sommige gevallen. Maar we kunnen dat aan de toekomst overlaten. Voor nu is het nog steeds noodzakelijk om individuele stuklonen toe te passen op een grotere schaal. Elke ontkenning van hun nut zou incorrect zijn.

Bonussen zijn ook noodzakelijk als middel om het werkvolk aan te moedigen om meer te doen voor de socialistische opbouw. Ze zijn een noodzakelijke aanvulling voor tijdlonen...."

Over de socialistische planeconomie

De socialistische planeconomie wordt gereduceerd in een planning van de productie van waren (die verkocht worden aan hun ruilwaarde):

" Een socialistisch land kan en moet zijn economie plannen omdat de produktiemiddelen publiek eigendom zijn en de economische sector in eigendom van het gehele volk leidt de rest van de economie....

De socialistische staat moet wetenschappelijk een enkel plan uitwerken voor economische en sociale ontwikkeling, zonder dewelke het de natie niet kan organiseren voor een strijd om gemeenschappelijke objectieven te halen. Toch houdt dit niet een alomvattend plan in dat arbitraire doelen stelt voor grassrootsbedrijven, want dat is onpractisch gebleken.

Het is allereerst onpractisch omdat er honderdduizenden producten zijn en die hebben dan nog een veel groter aantal variëteiten en specificaties, die niet kunnen in een enkel plan worden ondergebracht. In China zijn slechts enkele honderden produkten goed voor iets meer dan de helft van de waarde van het BBP en worden direct behandeld door de Staats Planningscommissie. Daar waar de commissie alleen correcte cijfers kan uitwerken voor enkele dozijnen produkten kan het slechts een ruwe schatting maken voor de rest. Zelfs in het eerste geval kunnen de aantallen niet worden bepaald in al de variaties en specificaties, hetgeen alleen bepaald kan worden door zakenkantoren of tussen leverancier en gebruiker.

Daar productie en vraag zich wijzigen van tijd tot tijd, speciaal ingeval wat variëteiten en specificaties betreft, scheppen ergens precieze en nauwgezette planning door hogere autoriteiten moeilijkheden in evenwichten tussen vraag en aanbod.

Ten tweede blijven produktiekrachten in China, vooral in de landbouw nog op een laag niveau en behoort 80 procent van de bevolking tot collectieve economische eenheden, inclusief de industriële en commerciële bedrijven in collectief eigendom. Verantwoordelijk zijnde voor hun eigen winsten en verliezen in warenproductie moeten de collectieven bepalen hoe ze meer kunnen verdienen.

Ten tweede blijven de produktieve krachten in China, vooral in de landbouw op een laag niveau en 80 procent van de bevolking behoort tot collectieve economische eenheden, inclusief industriële en commerciële bedrijven in collectief bezit. Verantwoordelijk voor hun eigen verliezen en winsten in warenproductie moeten de collectieven nu zien hoe ze meer kunnen verdienen. In plaats van arbitraire productiequotas die voor hen gelden, zou de staat hen zelf laten beslissen wat en hoe te produceren en hoe meer te produceren boven de quotas van aankopen van de staatmonopolie en de vorderingaankopen. Regeringsautoriteiten die gewend zijn om gewasverbouwen toe te wijzen maken het moeilijk voor hen om de gewassen te verbouwen die het best zijn voor hun situatie. De productie nam af, het inkomen van de boeren nam af, hetgeen hun enthousiasme deed afnemen. Dit is een vorm van straf voor in te gaan tegen objectieve wetten...."

Een historisch-IDEALISTISCHE overzicht moet "in de praktijk getoetste" bewijs leveren voor de "juistheid" van de economische politiek van de CCP sinds 1978. Zij houdt in en dit is duidelijk "niet mechanisch formules kopiëren" –hier dan van Stalin -, een **uitbreiding en ontwikkeling** van een waren-economie en de waren-circulatie:

"China's economische planning was gecopiëerd van de Sovjet-Unie in de vroege 1950-er jaren. Voor de omvorming naar socialistische eigendom van de produktiemiddelen, was de socialistische staatseconomie voorzien van een groot aantal kapitalistische en staats-kapitalistische (staat-privé) bedrijven en kleine bedrijfjes

die voorzagen in een grote variatie in verbruikersgoederen en van vele kanalen voor warencirculatie. Dit gaf veel flexibiliteit aan de economie en maakte het relatief gemakkelijk om tegemoet te komen aan de noden van de markt. Nadat de socialistische omvorming ongeveer volledig was in 1956-57, vooral na de samensmelting en reorganisatie van de voormalige privé-bedrijven in 1958, was er een plotse afname in aantal productie-eenheden en waren-circulatiekanalen. De commerciële agentschappen van de staat kochten en verkochten de produkten van de industriële staatsbedrijven ongeveer op dezelfde manier waarop ze de goederen behandelen die de kapitalistische bedrijven leverden op overheidsbestellingen voor de socialistische omvorming. Het resultaat was een verscherping van de tegenstelling tussen productie en de verbruikersvraag. Wat kapitaalgoederen betreft, die werden nog rigider behandeld omdat men in het algemeen de theorie onderschrijft dat productiemiddelen geen waren zijn en moeten niet circuleren via de markt. Vele goederen beantwoorden niet aan de noden of waren gemaakt volgens verkeerde specificaties. Sommige werden overgestockeerd anderen waren tekort. Men realiseerde zich stilletjes aan dat zonder een verandering in de situatie, de socialistische planeconomie niet erg effectief kon zijn."

In Konkreet nr 28 12 augustus 1981 wordt geciteerd uit de resolutie van de CCP van 27 juni 1981:

"De veranderingen in de socialistische productieverhoudingen en de verbetering van deze verhoudingen moeten aangepast zijn aan het niveau van de productiekrachten en moeten de productie begunstigen. De staatseconomie en de collectieve economie van de werkers die binnen zekere limieten mag bestaan, vormt een noodzakelijke aanvulling, bij een economie gebaseerd op gemeenschappelijk bezit. Het is noodzakelijk om specifieke systemen van bestuur en van verdeling uit te werken, aangepast aan de verschillende sectoren van de economie. Het is noodzakelijk dat we een geplande economie hebben, terwijl we terzelfdertijd, als secundair hulpmiddel, de regelende rol van de markt laten spelen."

Deze standpunten worden op dat moment niet door een analyse van Ludo Martens tegengesproken. Dus in grote lijnen ging de PVDA toen akkoord met de analyse van de CCP, o.a. dat De Grote Sprong Voorwaarts en de Culturele Revolutie afgelijnde periodes waren waarin een andere lijn gevolgd werd dan in de periodes ervoor, ertussen en erna. Waar de CCP de GSV en de CR steeds meer in zijn geheel gingen veroordelen, volgde de PVDA toch op zijn minst met de veroordeling van "zwarte linkse fouten" die voor een belangrijk deel toch aan Mao Zedong werden toegeschreven of door Mao niet werden bestreden.

Ivm eerst productiekrachten ontwikkelen voordat de productieverhoudingen veranderen. Of... de wet dat de productieverhoudingen overeen moeten komen met het niveau van groei van de productiekrachten.

Deze "marxistische" argumenten werden gebruikt voor het ontbinden van communes en het toelaten van kapitalistische ontwikkeling.

Eigenlijk is dit een formalistisch argument dat overeenkomt met de argumenten van de slavenhouders tegen de afschaffing van de slavernij en de argumenten voor het behoud van het kolonialisme: "De slaven of de gekoloniseerde volken waren nog niet rijp voor hun eigen lot in handen te nemen. Ze moesten onder de slavernij en het kolonialisme eerst "genoeg ontwikkelen" opdat de onheffing van de slavernij en het kolonialisme kan doorgevoerd worden".

Heel de uitwerking van het wetenschappelijk socialisme, de oprichting van de eerste internationale, de uitwerking van de leninistische partijopvatting was erop gericht de arbeidersklasse (de belangrijkste productiekraacht) te "ontwikkelen" tot het niveau dat de arbeidersklasse de productieverhoudingen kapot zou breken.

Het was de burgerij die hertegen inging en zei, dat het kapitalisme, dat zich eerst moest ontwikkelen, de arbeidersklasse zou ontwikkelen tot dat zij een woordje kon meespreken in de productie (zonder het privebezit aan te tasten natuurlijk).

Inderdaad is zo de socialisering van de arbeid (een gevolg van het imperialisme of globalisering) te beschouwen als een element van de "ontwikkeling van de arbeidersklasse".

Maar dus is het standpunt dat de boeren zich eerst moeten ontwikkelen totdat zij rijp zijn om communes te kunnen ontwikkelen, niet marxistisch maar formalistisch.

IVM verloning of "aan een ieder naargelang zijn werk".

De revisionisten pakken een stelling, een conclusie over een bepaalde zaak waar zij hun idee vorm willen geven uit een geheel. Marx heeft het in "kritiek op het programma van Gotha" over hoe een ECHT programma van een sociaal-democratische partij zaken als vernietiging van kapitalisme, invoering van het communisme, met het daaraan gekoppelde eerste fase van het communisme waarin allerlei overblijfsels van de oude maatschappij nog en worden opgeruimd.

De revisionisten willen bepaalde zaken van onder het kapitalisme voorlopig behouden en tegelijkertijd bepaalde verworvenheden van het socialisme (ontteigening van de kapitalisten, diktatuur van het proletariaat, socialistische planeconomie) ondermijnen.

Wat zei Marx nu echt in "Kritiek op het Programma van Gotha"

"...3. "De vrijmaking van de arbeid vereist het verheffen van de arbeidsmiddelen tot erfgoed van de gehele maatschappij en het collectief reguleren van de gezamenlijke arbeid met een rechtvaardige verdeling van de arbeidsinkomsten."⁵³

"Het verheffen van de arbeidsmiddelen tot erfgoed van de gehele maatschappij" (!) houdt kennelijk in: hun "verandering" in erfgoed van de gehele maatschappij. Doch dit terzijde.

Wat zijn "arbeidsinkomsten"? Het product van de arbeid of de waarde ervan? En in het laatste geval, de volle waarde van het product of alleen dit gedeelte van de waarde dat door de arbeid is toegevoegd aan de waarde van de gebruikte productiemiddelen?

"Arbeidsinkomsten" is een vaag begrip dat Lassalle in de plaats heeft gesteld van zekere economische begrippen.

Wat is een "rechtvaardige verdeling"?

Beweren de bourgeois soms niet, dat de huidige verdeling "rechtvaardig" is? En is deze verdeling inderdaad niet de enige "rechtvaardige" op basis van de hedendaagse productievorm? Worden de economische verhoudingen soms gereguleerd door juridische begrippen en niet andersom: komen de juridische verhoudingen niet voort uit de economische? En houden de verschillende socialistische sektariërs er niet de meest uiteenlopende voorstellingen op na over de "rechtvaardige" verdeling?

Willen we weten wat in dit geval wordt verstaan onder de uitdrukking "rechtvaardige" verdeling, dan moeten we deze paragraaf lezen in het licht van de eerste. de tweede veronderstelt een maatschappij waarin "de arbeidsmiddelen maatschappelijk erfgoed uitmaken en de gezamenlijke arbeid collectief wordt gereguleerd", en in de eerste paragraaf zien we, dat "de inkomsten van de arbeid onversneden en naar gelijke rechten aan alle leden van de maatschappij toebehoren."

"Alle leden van de maatschappij"? Zelfs ook de niet-werkenden? Waar blijven dan de "onversneden arbeidsinkomsten"? Alleen de werkende leden van de maatschappij? Waar blijft dan het "gelijke recht" voor alle leden van de maatschappij?

Doch "alle leden van de maatschappij" en "gelijk recht" zijn duidelijk alleen maar frasen. De kern van de zaak is, dat in deze communistische maatschappij elk werkend mens Lassalles "onversneden arbeidsinkomsten"⁵⁴ moet ontvangen.

Indien wij de uitdrukking "arbeidsinkomsten" allereerst opvatten in de betekenis van product van de arbeid, dan blijken de arbeidsinkomsten het gezamenlijke maatschappelijke product te zijn.

Daarvan moet nu worden afgetrokken:

- Ten eerste: wat nodig is voor het vergoeden van de gebruikte middelen voor de productie.
- Ten tweede: het extra voor de uitbreiding van de productie.
- Ten derde: een reserve- of verzekeringsfonds voor het verzekeren tegen ongelukken, natuurrampen en dergelijke. Deze afhoudingen op de "onversneden arbeidsinkomsten" zijn een economische noodzaak en hun proporties moeten worden bepaald op basis van de aanwezige middelen en krachten, gedeeltelijk op basis van de theorie der waarschijnlijkheid, maar zij laten zich op geen enkele wijze berekenen op basis van rechtvaardigheid.

Blijft over het andere deel van het gezamenlijke product, bestemd om dienst te doen als consumptiegoederen.

Voordat wordt overgegaan tot de individuele verdeling van dit resterende deel, wordt nog eens afgetrokken:

- Ten eerste: de algemene, niet onmiddellijk met de productie samenhangende bestuurskosten. Dit deel zal sterk inkrimpen in vergelijking met de situatie in de huidige maatschappij en zal steeds meer afnemen naarmate de nieuwe maatschappij zich ontwikkelt.
- Ten tweede: wat bestemd is voor de gemeenschappelijke bevrediging van behoeften zoals: scholen, gezondheidsinstellingen enzovoorts. Dit deel zal aanzienlijk toenemen in vergelijking met wat het in de hedendaagse maatschappij is en zal alsmaar blijven toenemen naarmate de nieuwe maatschappij zich ontwikkelt.
- Ten derde: de fondsen voor arbeidsongeschikten etc., kortom wat thans wordt gerekend tot de zogeheten officiële armenzorg.

Pas nu komen we bij de "verdeling", waarop in het programma, onder invloed van Lasalle, zo kortzichtig wordt geduid, en wel bij dat deel van de consumptiegoederen dat wordt verdeeld onder de individuele producenten van het collectief.

De "onversneden arbeidsinkomsten" zijn ongemerkt al versneden geworden, ofschoon al het van de producent als individu ingehoudene hem rechtstreeks of onrechtstreeks tot nut dient als lid van de samenleving.

Net zoals de frase over "onversneden arbeidsinkomsten" is vervlogen, zo vervliegt nu ook de frase over de "arbeidsinkomsten" in het algemeen.

In een maatschappij die gebouwd is op de beginselen van het collectivisme, op het gemeenschappelijke beheer

⁵³ Uit hoofdstuk "Aantekeningen bij het programma van de Duitse Arbeiderspartij", Karl Marx in "Kritiek op het programma van Gotha", Geschreven: april of begin mei 1875

Eerste publicatie: verkorte versie in Die Neue Zeit, Bd. 1, No. 18, 1890-91. Originele transcriptie naar HTML: Bart Van der Biest en Geert Cool, [Linkse Socialistische Partij](#). Deze versie: Marxists Internet Archive, november 2003, verzorgd door [Maarten Vanheuverwijn](#)

⁵⁴ Hiervan is sprake in het eerste programmapunt van het programma van Gotha dat Marx hiervoor besprak in zijn "Aantekeningen...": 1. "Arbeid is de bron van alle rijkdom en alle cultuur, en aangezien nuttige arbeid slechts mogelijk is in een maatschappij en met een maatschappij als medium, behoren de inkomsten van de arbeid onversneden en naar gelijke rechten toe aan alle leden van de maatschappij."

van de productiemiddelen, ruilen de producenten hun producten niet; evenmin fungeert de arbeid die geleverd is voor het maken van de producten hier als de waarde van deze producten, als een soort stoffelijke eigenschap ervan, omdat nu, in tegenstelling tot de kapitalistische maatschappij, individuele arbeid niet meer via een omweg, maar direct deel uitmaakt van de gemeenschappelijke arbeid. De uitdrukking "arbeidsinkomsten", ook in onze tijd niet aanvaardbaar vanwege de dubbelzinnigheid, verliest op die manier elke inhoud.

We hebben hier niet te maken met zo'n communistische maatschappij, die zich heeft ontwikkeld op eigen grondslag, maar integendeel, met een die zojuist voortkomt uit de kapitalistische maatschappij zelf en die daarom in alle opzichten, economisch, zedelijk en verstandelijk, nog de moedervlekken van de oude maatschappij draagt, uit wier schoot deze is ontsproten. In overeenstemming hiermee krijgt elke afzonderlijke producent, met in achtneming van alle afhoudingen, van de maatschappij precies zoveel terug als hij er zelf aan levert. Wat hij aan de maatschappij heeft gegeven, vormt zijn individueel aandeel in de arbeid.

Een voorbeeld: de gemeenschappelijke werkdag vormt de som van de individuele werkuren; de individuele werktijd van elke afzonderlijke producent is het door hem geleverde deel van de gemeenschappelijke werkdag, zijn part daarin. Hij ontvangt van de maatschappij een kwitantie voor het feit, dat hem zo-en-zoveel arbeid is toebedeeld (met mindering op zijn arbeid ten bate van gemeenschappelijke fondsen), en volgens deze kwitantie ontvangt hij uit de gemeenschappelijke voorraden een hoeveelheid consumptiegoederen die evenredig is aan de geleverde arbeid. Dezelfde hoeveelheid arbeid die hij aan de maatschappij in de ene vorm heeft gegeven, krijgt hij terug in een andere vorm.

Hier heerst overduidelijk het principe dat het uitwisselen der goederen reguleert, want uiteindelijk worden gelijke waarden uitgewisseld. Inhoud en vorm zijn hier gewijzigd, omdat onder de gewijzigde omstandigheden niemand iets anders te bieden heeft, dan zijn arbeid en omdat anderzijds tot eigendom van de individuele personen niets anders kan strekken, dan individuele consumptiegoederen. Maar wat de verdeling van deze laatste onder de afzonderlijke producenten aangaat, heerst hier hetzelfde principe als bij het uitwisselen van de equivalenten van goederen: een zekere hoeveelheid arbeid in de ene vorm wordt omgezet in een gelijke hoeveelheid arbeid in de andere.

Daarom is gelijk recht hier principieel nog altijd een burgerlijk recht, al spreken principe en praktijk elkaar hier niet meer tegen, terwijl men bij goederenomsat, het uitwisselen van equivalenten slechts een gemiddelde kent, dus geen afzonderlijke gevallen.

Afgezien van deze vooruitgang blijft dit gelijk recht in één opzicht nog altijd binnen het kader van de bourgeoisie. Het recht der producenten is evenredig aan de door hem geleverde arbeid; de gelijkheid berust hierin, dat gemeten wordt met een gelijke maatstaf: arbeid.

Maar de ene mens staat fysiek of verstandelijk hoger dan de andere en kan in dezelfde tijd dus meer arbeid leveren of is in staat langer te werken; arbeid moet, om te kunnen fungeren als maatstaf, worden gedefinieerd naar duur en intensiteit, anders zou hij geen maatstaf meer zijn. Dit gelijke recht is een ongelijk recht voor ongelijke arbeid. Het erkent geen klassenonderscheid, omdat iedereen een arbeider is net als alle anderen; doch het erkent stilzwijgend de ongelijke individuele begaafdheid en daarmee ook het ongelijke arbeidspotentieel door bepaalde voorrechten. Daarom is het inhoudelijk een recht van ongelijkheid, evenals elk recht. Naar zijn wezen kan een recht slechts bestaan in het toepassen van een gelijke maatstaf; doch ongelijke individuen (en zij zouden geen verschillende individuen zijn als zij niet ongelijk zouden zijn) kunnen slechts in zo verre met één en dezelfde maat worden gemeten, als zij worden bekeken vanuit één invalshoek, als slechts één facet onder de loep wordt genomen. Zoals bijvoorbeeld in ons geval, waar ze alleen als arbeiders worden benaderd en als niets anders. De rest blijft buiten beschouwing. Verder: de ene arbeider is getrouwd, de andere niet, de ene heeft meer kinderen, de andere minder enzovoorts. Bij gelijke rechten en dus bij gelijke deelname aan het gemeenschappelijke consumptiefonds ontvangt de één in werkelijkheid meer dan de andere, blijkt rijker te zijn dan de ander e.d. Om dit alles te vermijden, zou het recht ongelijk in plaats van gelijk moeten zijn.

Maar deze tekortkomingen zijn onvermijdelijk in de eerste fase van de communistische maatschappij, zoals deze na lange barensweeën uit de kapitalistische voortkomt.

Afgezien van al het bovenvermelde zou het überhaupt een vergissing zijn de kern van de zaak te zien in de zogeheten verdeling en hier het hoofdaccent op te leggen.

Elke verdeling van consumptiegoederen is altijd slechts het resultaat van de verdeling der productievoorwaarden zelf. En de verdeling van de laatste verraadt het karakter van de productievorm zelf.

Een voorbeeld: de kapitalistische productievorm berust hierin dat de materiële productievoorwaarden in de vorm van eigendom van kapitaal en eigendom van grond zich nu in handen van de niet-arbeiders bevinden, terwijl de massa slechts beschikt over zijn persoonlijke productievoorwaarde — arbeidskracht. Zijn de elementen der productie eenmaal op die manier verdeeld, dan vloeit hieruit vanzelf ook de huidige verdeling van consumptiemiddelen voort. Indien de materiële productievoorwaarden het collectieve bezit van de arbeiders zelf kunnen vormen, dan zal dat tevens resulteren in een verdeling van consumptiemiddelen die anders is dan vandaag. Het vulgaire socialisme (met als navolger een zeker deel van de democraten) heeft van de burgerlijke economen de gewoonte overgenomen de verdeling op te vatten en te behandelen als iets dat losstaat van de productievorm en van hieruit de zaak zo voor te stellen, alsof het socialisme hoofdzakelijk draait om de problemen van de verdeling. Maar als de werkelijke stand van zaken allang aan het licht is gebracht, waarom dan op onze schreden terugkeren? ...

"Om de weg te banen naar de oplossing van het sociale vraagstuk eist de Duitse arbeiderspartij de instelling van

productiegenootschappen met staatshulp onder democratische controle van het arbeidende volk. De productiegenootschappen in zowel de industrie als in de landbouw moeten in het leven worden geroepen in een dergelijke omvang, dat zij de bakermat vormen voor de socialistische organisatie van de gezamenlijke arbeid." ... In plaats van het proces van revolutionaire herstructurering van de maatschappij vindt de "socialistische organisatie van de gezamenlijke arbeid" zijn "bakermat" in de "staatshulp" aan productiegenootschappen, die "in het leven worden geroepen" door de staat en niet door de arbeiders. Dit past volkomen bij Lassalles fantasie, alsof het met staatssubsidie mogelijk is net zo makkelijk een nieuwe samenleving te bouwen als een nieuwe spoorlijn! ...

Wanneer de arbeiders ernaar streven voorwaarden te scheppen voor collectieve productie op universeel-maatschappelijk niveau en allereerst op nationaal niveau, betekent dit slechts dat zij strijden voor een omwenteling binnen de productievoorwaarden van het nu en heeft het niets gemeen met de instelling van coöperatieve genootschappen met hulp van de staat. Wat nu de huidige coöperatieve genootschappen betreft, zijn deze slechts van waarde voor zover ze onafhankelijk door de arbeiders zelf zijn opgericht en geen bescherming genieten van regering of bourgeoisie. ...

"Rijst de vraag: wat voor verandering ondergaat het staatsbestel in de communistische maatschappij? Met andere woorden: welke maatschappelijke functies blijven dan bewaard die analoog zijn aan de huidige staatsfuncties? Op deze vraag kan alleen de wetenschap het antwoord geven; en al combineert men duizenden malen het woord "volk" met het woord "staat", het zal de oplossing geen haar dichterbij brengen.

Tussen de kapitalistische en de communistische maatschappij ligt een periode van revolutionaire verandering van de eerste in de laatste.

Met deze periode correspondeert ook een politieke overgangsperiode en de staat kan in deze periode geen andere vorm hebben dan die van een revolutionaire dictatuur van het proletariaat.

Maar het programma behelst noch dit laatste, noch het toekomstige staatsbestel van de communistische maatschappij. ⁵⁵ ...

In "Staat en Revolutie", komt Lenin in 1917 tot héél andere conclusies ivm de zogenaamde absolute wetmatigheid "aan een ieder naargelang zijn werk" die bijna OP ZICH ZELF zou staan (zoals de CCP in 1978-1982 blijkbaar analyseren (de in vetgedrukte beklemtoning komt van mij):

"...

"Tussen de kapitalistische en de communistische maatschappij, vervolgt Marx, bevindt zich de periode van de revolutionaire verandering van de ene in de andere. Daaraan beantwoordt een politieke overgangsperiode waarin de staat niets anders kan zijn dan de *revolutionaire dictatuur van het proletariaat*" ...

Dit besluit berust bij Marx op de analyse van de rol van het proletariaat in de huidige kapitalistische maatschappij, op de gegevens over de ontwikkeling van deze maatschappij en de onverzoenlijkheid van de tegengestelde belangen van het proletariaat en de burgerij....

De dictatuur van het proletariaat, dit wil zeggen de als heersende klasse georganiseerde voorhoede van onderdrukten die de onderdrukkers onder de duim houdt, mag zich echter niet beperken tot een eenvoudige uitbreiding van de democratie.

Tegelijk met een aanzienlijke uitbreiding van de democratie, die voor de eerste maal een democratie voor de armen is geworden, democratie voor het volk en niet voor de rijken, brengt de dictatuur van het proletariaat een reeks vrijheidsbeperkingen voor de onderdrukkers, de uitbuiters, de kapitalisten. Zij moeten in toom worden gehouden om de mensheid te bevrijden van de loonslavernij. Hun weerstand moet met geweld worden gebroken en het is evident dat daar waar er onderdrukking en geweld is, er geen vrijheid en geen democratie is. ...

De dictatuur van het proletariaat, de overgangsperiode naar het communisme, zal voor het eerst een democratie voor het volk instellen, voor de meerderheid en evenwijdig daarmee de nodige onderdrukking van een handvol uitbuiters. Enkel het communisme is in staat een reële, volledige democratie te verwezenlijken. En hoe vollediger deze zal zijn, des te meer zal ze overbodig worden en vanzelf afsterven....

Vervolgens is die onderdrukking *nog* nodig tijdens de overgang van het kapitalisme naar het communisme, maar zij wordt reeds uitgeoefend door een meerderheid van uitgebuiten tegen een minderheid van uitbuiters. Het bijzondere apparaat, de bijzondere onderdrukkingsmachine, de 'staat' is nog nodig, maar het is reeds een overgangsstaat. ...

Uiteindelijk maakt het communisme de staat totaal overbodig, want dan is er *niemand* om te onderdrukken, 'niemand' in de zin van een *klasse*, er is geen systematische strijd meer tegen een bepaald deel van de bevolking. ...

Zonder in utopieën te vervallen heeft Marx gedetailleerd uitgewerkt wat men *nu* al kan zeggen over deze toekomst, namelijk het verschil tussen de lagere fase (trap, etappe) en de hogere ontwikkelingsfase van de communistische maatschappij.

In zijn *Kritiek op het programma van Gotha* weerlegt Marx zorgvuldig het idee van Lassalle dat de arbeider onder het socialisme het 'onverkorte' of 'volledige product van zijn arbeid' zal ontvangen. Hij toont aan dat van het volledige product volgende zaken in mindering moeten worden gebracht: een reservefonds, een fonds voor productie-uitbreiding, een fonds

⁵⁵ Marx, in de bespreking van "het democratisch gedeelte" van het programma van Gotha en wel het programmapunt: "Een staat op vrije grondslag".

voor *afschrijving* van het machinepark, enz. Vervolgens moeten de consumptiegoederen afgetrokken worden: een fonds voor administratieve kosten, scholen, ziekenhuizen, bejaardentehuizen enz...

In plaats van de wazige, onduidelijke en algemene formules van Lassalle ('aan de arbeider het volledige product van zijn arbeid'), werkt Marx helder uit hoe de socialistische maatschappij haar zaken moet beheren. Hij analyseert *concreet* de levensomstandigheden in een maatschappij zonder kapitalisme:

"Waarmee wij hier te maken hebben (bij de bespreking van het programma van de arbeiderspartij) is een communistische maatschappij, niet zoals ze zich op haar eigen grondslagen heeft *ontwikkeld*, maar integendeel, zoals zij uit het kapitalisme *voortkomt*; die dus in elk opzicht – economisch, moreel en intellectueel – nog de moedervlekken vertoont van de andere maatschappij die haar heeft gebaard."

Deze communistische maatschappij, die nog de moedervlekken vertoont van de andere maatschappij die haar heeft gebaard, noemt Marx de eerste fase of lagere fase van het communisme.

De productiemiddelen zijn geen privé-bezit meer. Ze behoren toe aan heel de maatschappij. Elk lid van de maatschappij dat een bepaald deel van het sociaal noodzakelijke werk doet, ontvangt van de maatschappij een certificaat dat de hoeveelheid gepresteerde arbeid vermeldt. Met dat certificaat kan hij in de staatswinkels een overeenkomstig deel aan consumptiegoederen kopen. Dus, na aftrek van het deel van de arbeid voor het sociale fonds, ontvangt elk individu van de maatschappij evenveel als hij haar heeft gegeven. De 'gelijkheid' heerst, zou je denken. ...

Het 'gelijke recht', zegt Marx, bestaat hier effectief, maar het is *nog* het 'burgerlijk recht', dat zoals elk recht *ongelijkheid veronderstelt*. Elk recht is een toepassing van *een zelfde* maatstaf op *verschillende* mensen, die noch identiek noch gelijk zijn. Ook houdt het 'gelijke recht' een schending van de gelijkheid in en is dus onrecht. Inderdaad ontvangt iedereen een gelijk aandeel in het maatschappelijke product voor een gelijke hoeveelheid maatschappelijke arbeid (met de hierboven genoemde afhoudingen).

Maar de individuen zijn niet gelijk: de ene is sterker dan de andere, de ene is gehuwd, de andere niet, de ene heeft meer kinderen dan de andere, enz...

"Bij een gelijke arbeidsprestatie, besluit Marx, en dus gelijk aandeel in het sociale consumptiefonds, ontvangt de ene effectief meer dan de andere, wordt de ene rijker dan de andere. Om al deze wantoestanden te vermijden zou het recht dus niet gelijk maar ongelijk moeten zijn."

Rechtvaardigheid en gelijkheid kunnen in de beginfase van het communisme nog niet worden gerealiseerd. Er zullen verschillen qua rijkdom en onterechte ongelijkheden blijven bestaan, maar de *uitbuiting* van de ene mens door de andere zal niet meer mogelijk zijn, want de *productiemiddelen* (fabrieken, machines, grond, enz.) kunnen niet meer als privé-bezit toegeëigend worden.

...

Marx houdt niet alleen heel strikt rekening met de onvermijdelijke ongelijkheid tussen de mensen onderling, maar ook met het feit dat de omvorming van de productiemiddelen tot gemeenschappelijk bezit (het 'socialisme' in de gebruikelijke betekenis van het woord) *niet* automatisch de tekorten van de herverdeling en de ongelijkheid in het 'burgerlijk recht' *opheft*. Dit burgerlijk recht blijft bestaan, vermits de producten verdeeld worden volgens 'de gepresteerde arbeid'. Marx vervolgt:

"Maar deze tekorten zijn onvermijdelijk in de eerste fase van de communistische maatschappij, zoals ze na een lange, pijnlijke bevalling voortkomt uit de kapitalistische maatschappij. Het recht kan nooit verder ontwikkeld zijn dan de graad van economische ontwikkeling en de daarop gebaseerde culturele ontwikkeling van de maatschappij."

Dus, in de eerste fase van de communistische maatschappij (wat we gewoonlijk het socialisme noemen) is het 'burgerlijk recht' *niet* helemaal opgeheven, maar slechts gedeeltelijk, enkel in de mate dat de economische revolutie werd doorgevoerd, dit wil zeggen in de mate dat het bezit van de productiemiddelen gemeenschappelijk werd. Het 'burgerlijk recht' erkent het privé-bezit door het individu. Het socialisme maakt er *gemeenschappelijk* bezit van. Het is enkel en alleen *in die mate* dat 'het burgerlijk recht' is opgeheven.

Toch blijft dit burgerlijk recht voortbestaan als regulator van de verdeling van de producten en van de arbeid onder de leden van de maatschappij. "Wie niet werkt, zal niet eten". Dit socialistische principe is *al* verwezenlijkt. 'Gelijke hoeveelheid producten voor gelijke arbeid', dit andere socialistische principe is ook *al* verwezenlijkt. Nochtans is dit nog geen communisme en het maakt geen einde aan het 'burgerlijk recht' dat aan ongelijke mensen voor een (in de feiten) ongelijke hoeveelheid arbeid een gelijke hoeveelheid producten geeft.

Dat is een 'wantoestand', zegt Marx, maar onvermijdelijk in de eerste fase van het communisme. Het is immers een utopie te denken dat de mensen, onmiddellijk na de omverwerping van het kapitalisme, *zonder enige rechtsnorm* zullen leren werken in dienst van de gemeenschap. Trouwens, de afschaffing van het kapitalisme schept niet automatisch de economische voorwaarden voor een *dergelijke* verandering.

Welnu, er zijn geen andere normen dan die van het 'burgerlijk recht'. Vandaar ook dat de noodzaak blijft bestaan van een staat die het gemeenschappelijke bezit van de productiemiddelen beschermt en tevens over de gelijkheid van arbeid en van verdeling van de consumptiegoederen waakt....

Marx vervolgt:

"In een hogere fase van het communisme, nadat de slaafse onderwerping van het individu aan de arbeidsverdeling en tegelijk de tegenstelling tussen handen- en geestesarbeid is verdwenen, nadat de

arbeid niet enkel een bestaansmiddel maar de eerste levensbehoefte is geworden, nadat samen met de universele ontwikkeling van het individu ook de productiekrachten gegroeid zijn en alle bronnen van de collectief voortgebrachte rijkdom overvloedig stromen, dan zal de beperkte horizon van het burgerlijk recht definitief voorbijgestreefd zijn. Alleen dan zal de maatschappij in het vaandel kunnen schrijven: 'Van elk naar zijn bekwaamheden, aan elk naar zijn behoeften!'."

Nu pas kunnen we de juistheid van Engels' opmerkingen, die met meedogenloos sarcasme inhakken op de verbinding van de woorden 'vrijheid' en 'staat', beoordelen. Zolang de staat bestaat, is er geen vrijheid. Van zodra er vrijheid is, zal er geen staat meer zijn.

De economische basis voor het volledig afsterven van de staat is een zo ontwikkeld communisme dat elke tegenstelling tussen geestes- en handenarbeid verdwijnt en daarmee een van de belangrijkste bronnen van de huidige *sociale* ongelijkheid, wat noch het gemeenschappelijk maken van de productiemiddelen noch de onteigening van de kapitalisten onmiddellijk kan bewerkstelligen.

Deze onteigening zal een gigantische ontwikkeling van de productiekrachten mogelijk maken. En als we zien hoe het kapitalisme deze ontwikkeling nu al *tegenhoudt* en hoeveel vooruitgang al zou kunnen worden geboekt met de huidige techniek, dan kunnen wij stellig en met recht beweren dat de onteigening van de kapitalisten noodzakelijkerwijze een voorspoedige ontwikkeling van de productieve krachten van de mensheid zal teweegbrengen. Maar hoe snel die ontwikkeling zal verlopen, wanneer ze tot een breuk met de huidige arbeidsverdeling zal leiden, tot de opheffing van de tegenstelling tussen geestes- en handenarbeid en tot de omvorming van de arbeid tot 'eerste levensbehoefte', dat weten wij niet en *kunnen* wij ook niet weten.

Evengoed kunnen wij enkel spreken over het afsterven van de staat, als we de duur van dit proces en zijn afhankelijkheid van de ontwikkelingssnelheid van de *hogere fase van het communisme* benadrukken. De kwestie van de duur of de concrete vormen van dit afsterven laten we hierbij volledig open, want *er zijn geen* gegevens die ons toelaten om dergelijke problemen op te lossen.

De staat kan slechts volledig afsterven, wanneer de maatschappij het principe 'van ieder naar zijn bekwaamheden, aan ieder naar zijn behoeften!' zal hebben verwezenlijkt. Dat wil zeggen, wanneer de mensen zodanig gewoon zullen zijn geraakt aan de naleving van de fundamentele maatschappelijke gedragsregels en hun werk zo productief zal zijn geworden dat ze vrijwillig *volgens hun bekwaamheden* zullen werken. 'De enge horizon van het burgerlijk recht' doet iemand rekenen met de onbarmhartigheid van een Shylock: "Heb ik niet een half uur meer gewerkt dan mijn buur? Heb ik niet een lager loon ontvangen?" Maar deze beperkte horizon zal dan voorbijgestreefd zijn. Het zal dan niet nodig zijn dat de maatschappij de producten volgens vaste normen onder de rechthebbenden verdeelt, want ieder zal nemen 'naar zijn behoeften'. ...

In afwachting van de komst van een 'hogere' ontwikkelingsfase van het communisme eisen de socialisten de strengste controle door de gemeenschap en de staat op het volume werk en de consumptie. Maar deze controle moet beginnen met de onteigening van de kapitalisten, met de controle van de arbeiders op de kapitalisten en moet niet gebeuren door de staat met zijn leger ambtenaren, maar door de staat van de gewapende arbeiders.

De baatzuchtige verdediging van het kapitalisme door de burgerlijke ideologen (en hun trawanten zoals de Tseretseli's, de Tsjernovs en consorten) bestaat er juist in met uitspraken over een verre toekomst het brandend actuele politieke probleem van vandaag te verdoezelen: de onteigening van de kapitalisten, de omvorming van alle burgers tot werkers en bedienden van één groot *unie* 'syndicaat', namelijk heel de staat, en de absolute onderwerping van alle arbeid van heel dit syndicaat aan een echt democratische staat, de *sovjetstaat van arbeiders- en soldatenafgevaardigden*.

Wanneer een geleerde professor, en na hem een filister en daarna een Tsereteli en een Tsjernov het hebben over absurde utopieën, demagogische beloftes van de bolsjewieken, over de onmogelijkheid om het socialisme 'in te voeren', denken ze juist aan deze hogere fase van het communisme die niemand ooit heeft beloofd of zelfs maar de bedoeling heeft gehad ze 'in te voeren', want over het algemeen gesproken kan ze niet worden 'ingevoerd'. ...

Het wetenschappelijke onderscheid tussen socialisme en communisme is evenwel duidelijk. Wat we gewoonlijk het socialisme noemen, is bij Marx de 'eerste' fase of de lagere fase van de communistische maatschappij. In de mate dat de productiemiddelen *gemeenschappelijke* eigendom worden, kan ook hier over communisme worden gesproken, op voorwaarde dat we niet vergeten dat dit *niet* het volledige communisme is. ...

In zijn eerste ontwikkelingsfase, op zijn eerste trap, kan het communisme op economisch vlak *nog niet* volledig rijp zijn, nog niet volledig ontdaan van alle tradities of overblijfselen van het kapitalisme. Vandaar dat interessant verschijnsel van het behoud van de 'beperkte horizon van het *burgerlijk* recht' onder het communisme in zijn eerste fase. Zeker, het burgerlijk recht veronderstelt qua verdeling van de *consumptiegoederen* een *burgerlijke staat*, want het recht is niets anders dan een apparaat dat in staat is de naleving van zijn normen *af te dwingen*.

Daaruit volgt dat onder het communisme niet alleen het burgerlijk recht maar ook de burgerlijke staat een tijd blijven bestaan – zonder burgerij!

Dat kan een paradox of een dialectisch gedachtespelletje lijken, wat degenen die niet de moeite nemen om er al was het maar de ontzaglijk diepe inhoud van te doorgronden, dikwijls aan het marxisme verwijten.

In werkelijkheid toont het leven in de natuur en in de maatschappij bij elke stap dat er overblijfselen uit het verleden voortbestaan in het heden. En Marx heeft het communisme niet willekeurig een stukje 'burgerlijk recht' ondergeschoven. Hij heeft alleen maar vastgesteld wat economisch en politiek onvermijdelijk is in een maatschappij die voortkomt uit *de schoot* van het kapitalisme.

De democratie is van enorm belang voor de bevrijdingsstrijd van het proletariaat tegen de kapitalisten. Maar de democratie is geenszins een grens die men niet zou kunnen overschrijden. Zij is slechts een etappe op de weg van het feodalisme naar het kapitalisme en van het kapitalisme naar het communisme.

Democratie betekent gelijkheid. We kunnen ons de enorme draagwijdte indenken van de strijd van het proletariaat voor de gelijkheid en voor het ordewoord van de gelijkheid, op voorwaarde dat wij ze correct interpreteren, in de zin van de afschaffing van de *klassen*. Maar democratie is enkel *formele* gelijkheid. **En van zodra de gelijkheid van alle leden van de maatschappij zal verwezenlijkt zijn met betrekking tot het bezit van de productiemiddelen, dit wil zeggen de gelijkheid van arbeid en loon, zal de mensheid voor een heel nieuw probleem komen te staan, namelijk de overgang van de formele gelijkheid naar de echte gelijkheid, de verwezenlijking van het principe: 'Van ieder volgens zijn bekwaamheden, aan ieder volgens zijn behoeften'.** Langs welke etappes en door welke concrete maatregelen de mensheid dit hoogste doel zal bereiken, weten we niet en kunnen we niet weten. **Maar belangrijk is de immense leugenachtigheid te zien in het heersende burgerlijke idee dat het socialisme iets dood, verstaar en onveranderlijk is, terwijl in werkelijkheid *alleen* onder het socialisme alle domeinen van het privé-leven en het sociale leven een zeer snelle en reële vooruitgang zullen kennen, met een reëel massakarakter en waaraan eerst de meerderheid en daarna het hele volk zal deelnemen.**

...de democratie op een bepaald niveau van haar ontwikkeling vooreerst het proletariaat, de revolutionaire antikapitalistische klasse, verenigt en het mogelijk maakt dat dit proletariaat de burgerlijke...staatsmachine ...breekt, ...en ze vervangt door een *meer* democratische staatsmachine, ... in de vorm van de gewapende massa en daarna geleidelijk van het hele volk dat aan de militie deelneemt.

Hier 'slaat de kwantiteit om in kwaliteit'. In dit stadium van haar ontwikkeling breekt de democratie uit het kader van de burgerlijke maatschappij en begint ze te evolueren naar het socialisme. Als *iedereen* werkelijk deelneemt aan het bestuur van de staat, kan het kapitalisme zich niet langer handhaven. En de ontwikkeling van het kapitalisme schept op zijn beurt de noodzakelijke *voorwaarden* opdat 'iedereen' zouden kunnen deelnemen aan het staatsbestuur. Deze voorwaarden zijn onder andere het algemeen onderwijs, dat reeds in verschillende van de meest ontwikkelde kapitalistische landen werd ingevoerd en het 'scholen en disciplineren' van miljoenen arbeiders door het enorme en complexe gesocialiseerde apparaat van de post, de spoorwegen, de grote bedrijven, de groothandel, de banken enz...

Onder dergelijke *economische* voorwaarden kan men de kapitalisten en de ambtenaren na hun omverwerping heel goed van de ene dag op de andere vervangen door de gewapende arbeiders, door het hele gewapende volk, voor de *controle* over en de verdeling van de producten en voor de *registratie* van de arbeid en de producten. **(We moeten de kwestie van de controle en de registratie niet verwarren met de kwestie van het personeel met een wetenschappelijke opleiding waaronder ingenieurs, agronomen enz...: deze heren, die nu onder het gezag van de kapitalisten werken, zullen in de toekomst nog beter werken onder het gezag van de gewapende arbeiders.)**

Registratie en controle, dat is het essentiële, én voor 'het op gang brengen' én voor de regelmatige werking van de communistische maatschappij in haar eerste fase. Alle burgers worden betaalde bedienden van de staat van de gewapende arbeiders. Alle burgers worden de bedienden en arbeiders van één 'kartel' van heel het volk, de staat. Het komt erop aan van hen te bekomen dat ze een gelijke inspanning leveren, de juiste hoeveelheid arbeid presteren en een gelijk loon ontvangen. Het kapitalisme herleidde die registratie en controle tot uiterst eenvoudige handelingen van controle, inschrijving en afgifte van de overeenkomstige ontvangstbewijzen, allemaal zaken die binnen het bereik liggen van eenieder die kan lezen en schrijven en de vier hoofdbewerkingen van de rekenkunde kent.

Wanneer de meerderheid van het volk vanzelf en overal deze controle en registratie zal toepassen op de kapitalisten (die intussen bedienden zijn geworden) en op de heren intellectuelen met hun kapitalistische allures, dan zal deze controle werkelijk universeel, algemeen en nationaal zijn en niemand zal er zich aan kunnen onttrekken, wat hij ook moge proberen, 'want er valt echt niet aan te ontkomen'.

Heel de maatschappij zal dan nog slechts één kantoor, één atelier zijn met gelijk werk en gelijk loon. ...

Van zodra alle leden van de maatschappij, of toch de grote meerderheid ervan, geleerd hebben om *zelf* te staat te besturen, zelf de zaak in handen hebben genomen en de controle hebben 'georganiseerd' over de oneindig kleine minderheid kapitalisten, over de kleine heren die graag hun kapitalistische allures willen behouden en over de arbeiders die grondig werden gecorrumpeerd door het kapitalisme, van dat ogenblik af begint de noodzaak van elke administratie in het algemeen te verdwijnen. Hoe *vollediger* de democratie, hoe meer ze overbodig wordt. Hoe democratischer de uit gewapende arbeiders samengestelde 'staat' en die al 'niet meer de staat in de eigenlijke zin' is, hoe sneller *elke* staat zal afsterven.

Inderdaad, wanneer iedereen zal geleerd hebben te besturen en effectief de sociale productie zal beheren, wanneer iedereen uit zichzelf zal overgaan tot de registratie van en de controle over de parasieten, de fils-à-papa's, de zwendelaars en andere 'bewakers van de kapitalistische tradities', zal het ongelooflijk moeilijk worden om zich aan deze administratie en controle te onttrekken. Dat zou waarschijnlijk zo snel en streng gestraft worden (de gewapende arbeiders zijn heel praktisch ingesteld; het zijn geen kleinzielige sentimentele intellectuelen en ze zullen niet met zich laten spotten), dat de *noodzaak* om aan de eenvoudige maar essentiële regels van elke mensenmaatschappij te gehoorzamen, zeer snel een *gewoonte* zal worden.

Dat zal de deur wagenwijd open zetten voor de overgang van de eerste fase van de communistische maatschappij naar haar hogere fase en vervolgens naar het volledig afsterven van de staat."

Lenin geeft hier aan welke politiek er moet gevolgd worden in de toekomstige USSR, OOK een land dat nog net in semi-kolonialistische en semi-feodale omstandigheden verkeerde.

Uit "De wind in de toren", Han Suyin, 1975, p.20-26

Lioe Sjautji betoogde dat de nationalisering van de grote industrieën, die onder Tjiang Kaisjek in handen waren van de bureaukratische kapitalisten die een monopolie vormden, voldoende was om een industriële sektor van de staat te scheppen. Daarnaast moest de partikuliere sektor van kleine kapitalistische ondernemingen aangespoord worden zich uit te breiden en 'de vrije hand' gegeven worden. 'Het is op dit moment beter de krachten van het kapitalisme vrij spel te laten om de produktie op te voeren.' Deze uitbreiding van de partikuliere sektor zou de produktie weer op de been helpen, de werkgelegenheid voor arbeiders (waarvan er tengevolge van bedrijfssluitingen velen werkeloos waren) verbeteren en voorzien in de behoeften van de konsumenten. Deze twee sectoren, de genationaliseerde en de partikuliere, zouden twintig a dertigjaar in stand worden gehouden. Dat was de bedoeling van de 'konsolidering van de fase van de nieuwe democratie'. De kapitalisten waren 'essentieel' voor de periode van wederopbouw. Zij alleen beschikten over de knowhow die nodig was voor het beheren van ondernemingen en alleen al door het woord 'socialisme' raakten zij in paniek - daarom moest het dan ook niet gebruikt worden.

... Mau Tsetoeng ...(:)... 'Wat de industriële ontwikkeling betreft, zijn er enkele warhoofdige kameraden die beweren dat we voornamelijk de ontwikkeling van de partikuliere ondernemingen en niet van de staatsonderneming moeten steunen, terwijl anderen de tegenoverstelde mening zijn toegedaan, namelijk dat het voldoende is om aandacht te besteden aan de staatsondernemingen en dat de partikuliere ondernemingen van weinig belang zijn.'⁵⁶

In marxistische termen gesproken kwam het allemaal neer op verschillende klassestandpunten. Lioe, die pleitte voor het 'gedurende tientallen jaren' handhaven van dit dubbelzinnige stelsel, probeerde in feite de kapitalistische klasse te beschermen en zelfs te versterken. Hij beriep zich op het Nieuwe Economische Politiek van Lenin, maar dat maakte op Mau geen indruk, hij kende zijn Lenin veel beter en wist hoe Lenins opvattingen in de USSR verdraaid waren.

'Op wie moeten wij ons verlaten in onze strijd in de steden? Sommige warhoofdige kameraden zijn van mening, dat wij ons niet moeten verlaten op de arbeidersklasse maar op de massa van de armen... Andere kameraden die *nog warhoofdiger* zijn menen zelfs dat wij ons moeten verlaten op de bourgeoisie . . .

'Wij moeten ons van ganser harte verlaten op de klasse van de arbeiders, ons verbinden met de rest van de massa van de workers, de intellektuelen voor ons winnen en zoveel mogelijk nationale burgerlijke elementen met ons proberen mee te krijgen . . . of hen neutraliseren . . .

'Onze huidige politiek is het reguleren van het kapitalisme, niet zijn vernietiging, *maar de nationale bourgeoisie kan niet de leider zijn van de revolutie en evenmin mag zij de leidende rol hebben bij de uitoefening van het staatsgezag.*'⁵⁷

Dankzij zijn logische argumenten en zijn overtuigingskracht kreeg Mau Tsetoeng de meerderheid van de stemmen in het Centraal Komitee. De politiek van het 'kontrolleren, reguleren en beperken' maar niet verbieden van het kapitalisme werd aangenomen.

Een ander probleem dat door het plenum werd besproken was de relatie stad-platteland, die door sommige rechtse ekonomen ook wel werd geformuleerd als de tegenstelling 'industrie tegenover landbouw'. Liberale ekonomen sloten zich aan bij de 'marxistische' formulering van Lioe en betoogden dat de industrie de hoogste prioriteit had, de fondsen die beschikbaar waren moesten voornamelijk geïnvesteerd worden in de industriële 'wederopbouw'. Dit was immers de 'socialistische weg' die de USSR was gegaan? Zij formuleerden het probleem als een 'tegenstelling' tussen de ontwikkeling van de steden en het platteland. Het besteden van gelden voor de leniging van de ellende op het platteland was geen 'socialisme'. ...

Maus weigering om de boeren op te offeren aan 'produktie en wederopbouw' is ook een indicatie van zijn weigering om blindelings het sovjetrussische patroon te volgen. De rechtse vieugel betoogde dat Stalin zelf in 1928 had gezegd dat de boeren hun 'bijdrage' moesten leveren aan de opbouw van de zware industrie en daaraan prioriteit moesten geven.

Mau antwoordde echter dat het onmogelijk was om een socialistische industrie te baseren op een feodaal gestructureerd platteland, waar dus met andere woorden de mensen wreed werden uitgebuit. Als de verwaarlozing en uitbuiting en achterlijkheid van het platteland zou voortduren terwijl daarnaast de industrie floreerde, zou dat niet anders zijn dan kapitalisme en geen socialisme, onafhankelijk van het feit of er al dan niet een 'genationaliseerde' industriële sektor in het leven zou worden geroepen. 'Alleen door middel van het socialisme. . . kan ons moederland zichzelf bevrijden van een semi-koloniale, semi-feodale structuur en de weg

⁵⁶ Report to the Second Plenary Session of the Seventh Central Committee of the Communist Party of China, 30 maart 1949, Selected Works of Mao Tsetung, engelse uitgave, Peking 1961/1965, deel IV.

⁵⁷ On the People's Democratic Dictatorship, 30 juni 1949. Selected Works of Mao Tsetung, engelse uitgave, Peking 1961/1965, deel IV.

inslaan die naar onafhankelijkheid, vrijheid, vrede, eenheid en welvaart leidt', zei Mau op het plenum.⁵⁸ En 'zonder socialisatie van de landbouw kan er geen volledig duurzaam socialisme bestaan,'

Met zijn betoog dat de boer niet mocht worden opgeofferd, stond Mau niet alleen aan dekant van de meerderheid van de arbeiders, maar hij had ook de gewone partijleden naast zich. In 1949 bestond 2% van de partijleden uit arbeiders, 73% uit leden van de kleine burgerij in de steden, intellectuelen en rijke boeren. Deze laatste 25% had echter grote invloed. Zij waren geschoold, beschikten over technische en bestuurlijke bekwaamheden en door het bekleden van bestuursfuncties in de pas bevrijde steden oefenden zij een invloed uit die onevenredig was met hun aantal. Enkele van deze geheel op de stad georiënteerde ambtenaren hadden reeds klachten ingediend over het 'boerse' optreden van sommige leden van het militaire kader, wier ruwe guerillagewoontes mensen met stadse manieren volkomen vreemd waren. Vanaf dit moment begon het hardnekkige gerucht de ronde te doen dat Mau als boerenleider de problemen van de stad al evenmin begreep als zijn plattelandssoldaten.

Lioe Sjautji betoogde dat er geen landhervorming moest komen, teneinde de produktie niet in de war te sturen, maar dat men moest terugkeren tot het systeem van de pachtproduktie dat in Jenaan was toegepast.

Voortijdige socialisatie van het platteland zou verwarring stichten. De boer was 'in feite konservatief. . . lui, gemakzuchtig. . . alleen maar geïnteresseerd in eten en winst', zei Lioe. Hij was voorstander van een beleid ten gunste van de 'rijke boeren'....

De discussies zouden maandenlang doorgaan. In de plaatselijke pers verschenen hoofdartikelen over de twee opvattingen. 'Het ontstaan van een economie van een nieuw type rijke boeren is niet meer dan natuurlijk in de ontwikkeling van een sociale economie en moet niet gevreesd worden', schreef het dagblad *Toengpei*, het orgaan van het noordoostelijke (mantsjoerijse) bureau van de CK.P. Dit bureau stond onder leiding van Kau Kang, een krachtige, bekwame en energieke figuur, een van de voornaamste voorvechters van het sovjetmodel. In 1954 zou hij ten val komen.

'Uitbreiding van de industrie. . . is van enorme betekenis. . . Pas na uitbreiding van de industrie zal het mogelijk zijn de boeren te voorzien van grote hoeveelheden fabrieksprodukten en nieuwe landbouwgereedschappen', schreef een ander blad. 'De leiding van de stad over dorpen betekent de leiding van de industrie over de landbouw, of de leiding van de arbeidersklasse over de boeren', luidde een ander commentaar. 'Het op gang brengen van de industrie is zorgen voor werkgelegenheid voor de arbeidersklasse, en dus de groei en opbouw van een sterk proletariaat. . . Dit is socialisme.'

De andere mening trof men aan in het dagblad *Tsjangkiang*, het orgaan van het bureau van de CK.P voor Centraal China, dat op 7 juli in een hoofdartikel het volgende schreef: 'De economie van het platteland is betreurenswaardig. . . De feitelijke macht is nog steeds in handen van de grootgrondbezitters. . . het is ondenkbaar dat wij in de steden industrieën zouden kunnen opzetten terwijl het platteland nog steeds benadeeld wordt door een feodale economie. . . Het is eveneens ondenkbaar dat wij de industrie zouden kunnen herstellen en uitbreiden voor de produktieve krachten in de dorpen bevrijd zijn.'

Het was Mau die tenslotte de ideologische richtlijn zou vastleggen in twee meesterlijke documenten. Zijn verslag voor het tweede plenum wordt heden ten dage als een voorbeeld beschouwd van de wijze waarop men in een ingewikkelde situatie eenheid en consensus kan bereiken en bijgevolg het gezaghebbende leiderschap. De methode van Mau was: het bevorderen van revolutionaire doelstellingen met een principiële soepelheid; het doen van konsessies op korte termijn op het juiste moment, maar tegelijkertijd de toekomst wijd open laten en geen van de komende radikale veranderingen afzwakken.

Het plenum nam tenslotte de resolutie aan dat de staat en niet het partikuliere bedrijfsleven de leidende rol zou spelen in de economie en dat de landbouw 'stap voor stap' zou worden omgeschakeld van persoonlijke bedrijfsvoering op kollektieve ontwikkeling. De plattelandsgebieden zouden prioriteit krijgen bij de levering van fabrieksprodukten, de verschillen in de bevoorrading van de steden en het platteland zouden moeten verdwijnen....

Op de vooravond van de viering van het achtentwintigjarig bestaan van de CK.P (30 juni 1949) hield Mau Tsetoeng een opmerkelijke redevoering *Over de demografische diktatuur van het volk*. Het was een zeer belangrijk stuk en een duidelijke bekendmaking van het voornemen om de revolutie voort te zetten tot haar doel was bereikt.

Dit document levert de grondslag voor de strategie van de ontwikkeling die China zou volgen, definieert het fundament waarop de kommunistische macht is gebaseerd, namelijk 'het verbond van arbeiders en boeren', neerent de kleine en de nationale bourgeoisie op bij 'het volk' (dat wil zeggen, zij die volledige burgerrechten hebben), maakt duidelijk wat het wezen van de uitoefening van de macht is, namelijk de voorwaarden waarop de bourgeoisie niet alleen geduld moet worden, maar tevens moet deelnemen aan de bouw van het Nieuwe China. 'De nationale bourgeoisie is in de huidige fase zeer belangrijk.' Het noemt als voornaamste tegenstelling van die periode die tussen 'het proletariaat en de bourgeoisie', maar maakt duidelijk dat bloedvergieten onnodig is. 'De methode die wij toepassen is democratisch, namelijk de methode van overreding, niet van dwang.' De bourgeoisie kan heropgevoed worden. Zeifs aan reaktionairen zal, voor zover zij geen moeilijkheden veroorzaken, werk worden gegeven en de gelegenheid worden geboden 'zich door arbeid om te vormen tot nieuwe mensen'.

⁵⁸ Monthly Report, Shanghai, juli 1949.

In deze redevoering gaf Mao Tsetoeng een overzicht van de geschiedenis van de partij ten behoeve van 'de jonge kameraden die het marxisme-leninisme niet hebben bestudeerd en zich pas kort geleden hebben aangesloten bij de partij'. Hij verwerpt de dubbelzinnigheid van het liberalisme van 'de gulden middenweg', dat klaarblijkelijk wordt gelijkgesteld met het denkbeeld van 'konsolidering van de fase van de nieuwe democratie'. Het doel staat vast, het kan alleen bereikt worden door 'eenzijdigheid', van een kompromis kan geen sprake zijn. 'De Chinezen moeten allemaal zonder uitzondering éézijdig óf voor het imperialisme of voor het socialisme kiezen. *Er is geen derde weg.*'

Mao had in maart op het plenum gezegd '... deze overgangperiode die voor ons ligt is vol tegenstellingen en strijd, de revolutionaire strijd van vandaag is mogelijkwijze zelfs zwaarder dan de gewapende revolutionaire strijd van het verleden'. In zijn lange redevoering van juni komt hij hierop herhaaldelijk terug. Sommigen geloven, zegt hij, dat 'de overwinning mogelijk is zonder internationale hulp. Dit is een onjuiste gedachte.' China kon zijn overwinning niet konsolideren zonder de hulp van 'de internationale revolutionaire krachten'. Dat betekende in de praktijk hulp van de Sovjetunie. In die maand juni begon Mao Tsetoeng met de eerste verkennende besprekingen over zijn reis naar de USSR aan het einde van het jaar.

De twee-richtingen-strijd over de ideologic en strategie van de ontwikkeling werd voortgezet. Het zou 1953 worden voor Mao Tsetoeng een duidelijke overwinning behaalde wat betreft de definiering van dit tijdperk als 'konsolidering van de nieuwe democratie' of als 'overgang naar het socialisme'.

In September 1949 zou Lioe Sjautji enigszins scherpe opmerkingen maken die betrekking hadden op Mao.⁵⁹ "In de loop van de beraadslagingen ... stelden sommige afgevaardigden voor om in het algemene programma het onderwerp van de toekomst van het socialisme op te nemen, maar wij vonden het niet juist dat te doen, omdat de overgang naar het socialisme in China een belangrijke stap is die pas in een betrekkelijk verre toekomst gedaan kan worden."

Gedurende de jaren 1950 tot 1952 zou Lioe telkens weer spreken over de 'verre toekomst' van het socialisme. Maar de versnelling van de geschiedenis werkte in het voordeel van Mao. In oktober 1953 zou Mao zegevierden. Het Centraal Komitee zou na een reeks vergaderingen een resolutie aannemen betreffende *de algemene richtlijn inzake de overgangperiode naar het socialisme*. En dat was het einde van de 'konsolidering van de nieuwe democratie'.

In September 1954, in een redevoering waarin hij de grondwet van de Chinese Volksrepubliek China aanbood aan het eerste Nationale Volkscongres (NVK), hekelde Lioe Sjautji degenen die 'wildten stoppen op de tweesprong'.

Mao had gezegd, en hij zou het in 1955 in de voortdurende strijd met Lioe herhalen: 'Er zijn mensen die na de zegepraal van de fase van de nieuwe democratie in die fase zijn blijven steken ... zij proberen nog steeds te spreken over nieuwe democratie en blijven op de tweesprong hangen en weigeren de stap te doen in de richting van socialistische verandering.'

Lioe leek het er nu mee eens te zijn. Hij betoogde: 'De enige juiste weg ... is overgaan van de huidige maatschappij ... naar een maatschappij met een gelijkgeschakelde economische structuur, dat betekent de overgang van de huidige nieuwe democratische maatschappij naar een socialistische maatschappij... Er zijn enkele mensen die misschien denken over de handhaving van de status quo, die noch een kapitalistische noch een socialistische weg inslaan... Wij weten allen dat China in een overgangperiode is, bezig met de opbouw van een socialistische maatschappij ... deze periode wordt in ons land de nieuwe democratische periode genoemd.'

Lioe Sjautji scheen te kapituleren voor Maos beleid. De volgende jaren zouden echter aantonen, dat hij bij zijn eigen opvattingen bleef. ...

Uit "De Wind in de Toren" ...34-47.

P 34-47, Uit "De wind in de toren. Mao Tsetoeng en de Chinese Revolutie, 1949-1975. Han Suyin, 1976. Voor België, uitgeverij Westland Schoten

...

Een studie van professor Woe Wenhwei van 1948⁶⁰ onthulde dat grootgrondbezitters slechts 3% van de boerderijen bezaten maar 26% van het bewerkte land, de rijke boeren met 7% van de boerderijen hadden 27% van de grond in eigendom, de middelgrote boeren met 22% van de boerderijen 25%, de arme boeren, landarbeiders en de mensen zonder land, die 68% van de boerenbevolking vormden bezaten slechts 22% van de grond en dan ook nog van de slechtste kwaliteit. Deze ongelijke verdeling ging in de dorpen gepaard met een sociale hiërarchie waarbij de landheer en de dorpsnotabelen (bestuursambtenaar, clanhoofden, politiekommisaris) absolute macht hadden. Het kostte een landarbeider gemiddeld 30,9 jaar om pachter te worden en 49 jaar om mede-eigenaar of eigenaar te worden van een stuk grond.⁶¹ Het deel van de boerenbevolking dat geen grond bezat was tussen 1928 en 1948 verdubbeld. De tirannie van de landheren was

⁵⁹ Op de Politieke Consultatieve Conferentie van 9 september 1949, toen het algemeen programma voor de installatie van de nieuwe regering werd aangenomen. Mao Tsetoeng had in 1948 om de bijeenroeping van de Politieke Consultatieve Conferentie gevraagd. Zij zou leden van alle politieke partijen bijbrengen, met inbegrip van die leden van de Kwomintang die zich aangesloten hadden bij de communisten.

⁶⁰ Takoengpau, Hongkong, 18 december 1948.

⁶¹ De gemiddelde levensduur was in die tijd 32 à 35 jaar.

een combinatie van woeker, absolute zeggenschap over arbeidskontrakten en onmenselijke behandeling van de pachters als lijfeigenen.

Vijftig procent van de oogst of meer ging als regel naar de landheer voor de pacht, ongeacht eventuele natuurrampen. De landheer had de waarde van de verpachte grond binnen negen jaar weer terug. Er was geen systeem van wettig verhaal. De exorbitante heffingen en belastingen kwamen ten laste van de pachters, niet van de grondbezitters. Al tientallen jaren lang waren er geen grote werken uitgevoerd om overstromingen en droogte in bedwang te houden. De inflatie gedurende de laatste jaren van het regime van de Kwomintang, de schuldenlast (vooral het lenen van zaad was een zware last, want na de oogst in de herfst moest tweemaal de hoeveelheid geleend zaad worden teruggegeven), het recht van de landheer op 120 dagen slavenarbeid per persoon per jaar, zijn recht om de vrouwen, zonen en dochters van pachters die bij hem in de schuld stonden weg te halen en te verkopen - dit alles droeg bij tot de 'achterlijkheid' van het platteland.

'Verbetering van de technische hulpmiddelen' was geen oplossing voor deze toestand.⁶²

In de laatste jaren van de regering van Tjiang Kaisjek had de hollende inflatie bijgedragen tot een verzwaring van de lasten van de plattelandsbevolking en de oorlog en de zware heffingen van graan om de soldaten te voeden hadden miljoenen gedwongen te vluchten of rovers of bedelaars te worden.⁶³

In 1949 en het begin van 1950 werd er heftig gediscussieerd over het beleid betreffende het platteland en bleef het verzet tegen Maus aandringen op landhervorming aanhouden. Mau Tsetoeng slaagde erin een consensus te bereiken waarbij het streven van sommigen naar niet meer dan een 'reduktie van de pacht in natura' (het systeem dat van 1940 tot 1944 in Jenaan was toegepast) werd afgewezen. In juni 1950 werd officieel de landhervorming afgekondigd. Het grootgrondbezit werd afgeschaft, maar het 'rijke-boeren-beleid'⁶⁴ of het 'Koelakken-beleid' dat Lioe Sjautji voorstond werd gehandhaafd in de resolutie die die maand werd aangenomen. De 'konservatieve' stroming was in feite zo sterk, dat in bepaalde gebieden waar de boeren waren begonnen het land op eigen houtje te verdelen, zij gedwongen werden het terug te geven aan de vroegere eigenaars. Mau Tsetoeng boog het hoofd terwille van de consensus. 'Er moet een wijziging komen in ons beleid ten aanzien van de rijke boeren. . . Het beleid van het vorderen van het teveel aan grond en eigendommen . . . moet gewijzigd worden in een beleid van het in stand houden van het economisch stelsel van de rijke boeren, teneinde een spoedig herstel van de produktie op het platteland te bevorderen . . . Dit zal ook dienstig zijn voor het isoleren van de grootgrondbezitters en het beschermen van de middelgrote boeren.'⁶⁵ Mau drong aan op het tot stand brengen van de landhervorming door de boerenbevolking op te wekken zelf hun uitbuiting openlijk aan de kaak te stellen en in opstand te komen tegen de grootgrondbezitters. Het moest zowel een politieke opvoeding zijn als het tot stand brengen van de noodzakelijke verandering. De boerenbevolking moest het zelf doen, de partij kon het niet voor haar doen. 'De boer moet opgevoed worden tot het socialisme.' Landbouwkoöperaties waren 'de enige weg naar de bevrijding voor het volk, de enige weg van armoede naar voorspoed . . . De landbouw kan en moet voorzichtig geleid worden, stap voor stap, maar ook met inzet van alle krachten, om te kunnen ontwikkelen in de richting van modernisering en kollektivisatie. De opvatting dat men hen hun eigen gang moet laten gaan is onjuist. . . Men zal zich de grootste inspanning moeten getroosten om verschillende koöperaties voor wederzijdse hulp te organiseren en om de landbouwtechnieken te verbeteren.'

De opvatting van Lioe Sjautji dat men de natuurlijke krachten van het platteland de vrije hand moest laten, werd weergegeven in zijn voorstel betreffende de 'vier vrijheden', namelijk: de vrijheid om land te kopen en verkopen, de vrijheid om te verhuren aan pachters, de vrijheid om de gewassen te kiezen die men wil verbouwen en de vrijheid van de markt en de prijzen. Hoewel dit geen officieel voorstel was circuleerde het wel in kaderkringen van de partij met gevolg dat de invloed van de pas gevormde verenigingen van arme boeren op de uitvoering van de landhervorming afnam.

Lioe drong erop aan dat 'overtollig land en eigendommen van rijke boeren niet gevorderd zouden worden . . . Dit is een politiek op lange termijn. . . Pas wanneer de toestand rijp is voor uitgebreide toepassing van gemechaniseerde landbouw, voor het vormen van kollektieve boerderijen en voor de socialistische hervorming van de plattelandsgebieden, zal er geen behoefte meer zijn aan het economisch stelsel van de rijke boeren, maar het zal vrij lang duren voor dat is bereikt!' (14 juni 1950).

De campagne voor de landhervorming kwam die zomer op gang - in het buitenland werd het voorgesteld als een wrede zuivering, veel grootgrondbezitters werden echter gespaard, alleen tirannen moesten terechtstaan voor

⁶² Hetzelfde denkbeeld, namelijk dat alleen de technische verbeteringen het probleem kunnen oplossen, is op het Indiase platteland in praktijk gebracht. De enigen die hiervan hebben geprofitteerd zijn de grootgrondbezitters en de rijke boeren. De "Groene Revolutie" mislukte omdat het onrechtvaardige maatschappelijk stelsel een grotere inkomensongelijkheid en meer ontberingen onder de arme boeren heeft opgeleverd en een toename van het aantal landarbeiders zonder grond.

⁶³ Tussen juni 1937 en mei 1949 werd de uitgifte van bankbiljetten 14.450 miljoen maal groter en stegen de prijzen met 850.000 miljard procent. De grondbelasting in natura en de door de regering gevorderde leveringen beliepen in Swéitsjwaan in totaal 18 miljoen pikol rijst (1 pikol = 61.7613 kg), voldoende om gedurende twaalf jaar de 1 miljoen inwoners van Tjoenking te voeden. Tengevolge van het hamsteren en de corruptie waren er desondanks nog steeds tekorten.

⁶⁴ "Rijken-boeren-beleid" of "koelakken-leid" was een term om een beleid mee aan te duiden waarbij men in de partikuliere landbouw kon doen wat men wilde. In de praktijk zou dat het behoud van het grootgrondbezit hebben betekend, want uit de rijke boeren zouden nieuwe grootgrondbezitters zijn voortgekomen, die de meerderheid van de bezitslozen en armen uitgebuit zouden hebben.

⁶⁵ Mau Tsetoeng "Strijd voor een fundamentele ommekeer ten goede wat betreft de financiële en economische toestand in China", derde plenaire zitting van het 7e Centraal Comité, 6 juni 1950. Vertaling van de schrijfster.

volksrechtbanken en werden ter dood veroordeeld⁶⁶ - het was het begin van het proces van verandering. De landhervormingsteams bestonden voor het grootste deel uit militair kader, intellectuelen en studenten uit de steden, die door deelneming aan het leven op het platteland moesten worden opgevoed.

'Wij moeten het willekeurig slaan van mensen of vernietigen van eigendom verbieden; we moeten de strijd voeren... in overeenstemming met de omstandigheden en met de graad van bewustzijn en organisatie van de massa . . . Het voorbijgaan aan de werkelijkheid en het uitbreiden van de strijd is gevaarlijk' aldus Mao op 6 juni 1950. In sommige gebieden duurde het weken en soms maanden voor de landhervormingsteams de arme boeren ertoe konden bewegen tegen de grootgrondbezitters op te treden, maar in andere streken kwamen de boeren spontaan in beweging om het feodale stelsel te vernietigen.

Boerenbonden bestaande uit armen en bezitlozen die 70% van de bevolking uitmaakten kregen de verantwoordelijkheid voor de activiteiten in elke plaats. Tegen de zomer van 1952 was de landhervorming officieel voltooid. De grootgrondbezitters moesten het onderspit delven, maar de rijke boeren en de rijkere middelgrote boeren bieven. Zij hadden nog altijd betere grond, betere werktuigen, trekdieren, kapitaal, gezag en invloed. Het maken van woekerwinst was nog altijd mogelijk. De winkels en werkplaatsen van de landheren bieven ongemoeid. Grote grootgrondbezitters vluchtten naar de steden en lieten de zorg voor hun landerijen over aan arme familieleden. Het zou nog een aantal jaren en meer strijd kosten om het systeem werkelijk te veranderen.⁶⁷ Mao Tseoteng wilde de zaak niet laten stagneren. Hij begon in 1951 aan een van zijn vele tournees over het platteland en tegen december nam hij het initiatief tot het doen van een volgende stap. Zijn ontwerpbesluit voor *Wederzijdse hulp en samenwerking bij de landbouwproductie* (ingediend in december 1951) was een aansporing tot de vorming van teams voor wederzijdse hulp. Mao analyseerde de mentaliteit van de kleine boeren: 'Hun enthousiasme voor produceren bleek enerzijds uit hun economisch beheer en anderzijds uit de wederzijdse hulp en samenwerking . . . Deze twee kanten weerspiegelen het tweeledige karakter van de boer... speciaal dat van de middelgrote boer . . . dat voortkomt uit het wezen van de boer die tegelijkertijd een harde werker en bezitter is.' De sleutel tot succes lag in het daadwerkelijk aanmoedigen van de neiging de wederzijdse hulp en samenwerking. 'Zij die op het platteland hun eigen gang gaan mogen op geen enkele manier vrij spel krijgen.' Met de diep gewortelde gewoontes, gebruiken en opvattingen van het verleden zou een dergelijke vrijheid alleen maar de terugkeer van de uitbuiting betekenen.

Binnen een jaar nadat de landhervorming was begonnen, bracht de uitbuiting door rijke boeren een nieuwe polarisatie op het platteland teweeg. Landelijk gehouden inspecties in de jaren 1951 en 1952 toonden aan dat de arme boeren en landarbeiders, zelfs als zij grond hadden gekregen, deze niet goed konden bewerken vanwege het gebrek aan werktuigen en kapitaal en dat zij opnieuw ten prooi vielen aan de rijkere boeren. Om deze terugkeer naar de oude toestand tegen te gaan sloten de arme boeren in de provincie Sjaansi zich in het voorjaar van 1951 aaneen om kooperaties te vormen, zonder dat zij daarvoor enige aanwijzing hadden gekregen van de kommunistische partij. Binnen het tijdsbestek van twee oogsten begonnen veel arme boeren hun pas verkregen nieuwe land weer te verliezen op grond van de circulaire betreffende de 'vrijheid om land te verkopen'.⁶⁸ Tijdens de Koreaanse Oorlog (1950-1953) leidde de manipulatie van de prijzen, tengevolge van de door Lioe Sjautji bevorderde 'vrije markt', tot het ontstaan van een zwarte markt en tot hamsteren.

Landheren en rijke boeren met relaties in de steden (velen van hen waren tevens graanhandelaar) hielpen mee het platteland te beroven van de landbouwproducten om in de steden mee te spekuleren.

Kau Kang, de partijsecretaris voor het noordoosten, hield in Mantsjoerije vast aan het 'rijke-boeren-beleid' en alle direktieven van het Centraal Komitee betreffende kollektivisatie werden door hem genegeerd en 'absurd' genoemd. Lioe Sjautji schreef op 23 januari 1950 een brief aan Aan Tsewen, de onderdirekteur van de afdeling organisatie van de CKP, waarin hij mededeelde: 'Pas als 70% van de gezinnen van de boeren drie paarden bezit zullen we over kunnen gaan tot kollektieve boerderijen . . .

op dit moment spaart de uitbuiting van de boeren levens . . .'. (De droom van drie paarden per gezin zou nooit gerealiseerd hebben kunnen worden in de toenmalige omstandigheden in China, waar in 1949 voor de 500 miljoen mensen op het platteland slechts 107 miljoen hektare bewerkte grond beschikbaar was.) Op 7 mei 1951 noemde Lioe de enkele kooperaties die spontaan waren ontstaan, spottend 'geïsoleerde eilandjes in de oceaan van het platteland'. Po Ipo" maakte in juni in een artikel met de titel *Pak het politieke werk van de partij op het platteland krachtiger aan*, de kooperaties belachelijk. Een maand later noemde Lioe een rapport van het partijkomitee in de provincie Sjaansi over kooperaties 'utopisch . . . onjuist. . . gevaarlijk'. In een voorlezing op het Marx-Lenin Instituut voor Hoger Partijkader verklaarde Lioe diezelfde maand: 'Dergelijke spontane krachten kunnen niet gecontroleerd worden . . . het in dienst nemen van arbeiders en de partikuliere landbouw behoren niet beperkt te worden . . . geen kollektivisatie voor mechanisatie. . . produktie en financieel herstel hebben de hoogste prioriteit.'

⁶⁶ De schrijfstel heeft zich telkens weer verbaasd dat er in alle huidige communes voormalige grootgrondbezitters wonen. Hoewel hun stemrecht hen werd ontnomen, hebben zij een groot aantal jaren nog grote invloed gehad. In claudorpen waar iedereen dezelfde naam draagt een verwantschap vereist is om feodaal gezag te laten gelden, bestaat er een patriarchale verhouding tussen landheer en pachter. Zie Han Suyin, "China in de year 2001", Londen 1967.

⁶⁷ Er bestond in die tijd ook een "ultra-linkse" groep die de grootgrondbezitters en rijke boeren van alle land beroofde en hen dwong naar de steden te vluchten of struikrovers te worden. Ook tegen dit extremisme keerde Mao zich.

⁶⁸ Het stuk waarin een uiteenzetting werd gegeven over het voorstel van Lioe Sjautji over de "vier vrijheden", namelijk die van 14 juni 1950, zie boven.

Mau liet zich niet van de wijs brengen. 'Als het socialisme het plattelandsfront niet bezet, zal ongetwijfeld het kapitalisme het doen.' (1951) 'Ons doel is het stelsel van de rijke en kleine boeren op het platteland af te schaffen, zodat de gehele plattelandsbevolking het gezamenlijk steeds beter zal krijgen.'

In 1952 was bijna de helft van het bouwland in China herverdeeld (46 van de 107 miljoen ha) en hadden 300 miljoen arme landarbeiders een stuk grond gekregen. Het uitbuitingssysteem van de plaatselijke landheren en notabelen was afgeschaft en er werden komitees gevormd voor het bestuur van de dorpen, die gebaseerd waren op de bonden van arme boeren. Dit nieuwe systeem bracht echter ook problemen mee: 'kommandisme', en infiltratie van rijke boeren of zonen van grootgrondbezitters, omdat er behoefte was aan ontwikkeld kader. Er deden verhalen de ronde dat zonen en neven van grootgrondbezitters die studeerden in de steden aangeworven werden als kaderleden voor de landhervormingsprogramma's en voor bescherming van hun families. En zeker de helft van de studenten was afkomstig uit de gezinnen van grootgrondbezitters of rijke boeren.

Het begin van de herverdeling van het land bracht echter geen oplossing voor het fundamentele probleem van de seizoenarbeid van vier maanden per jaar. Het platteland leed niet alleen aan geldontwaarding en uitbuiting, maar ook aan verborgen werkloosheid. De gemiddelde tijd dat er op het land werd gewerkt was in feite slechts vier maanden per jaar. Dit was niet het gevolg van luiheid, maar van achterlijkheid en van gebrek aan werktuigen, aan afwisseling van gewassen, aan nevenberoepen, aan arbeidsintensieve werkzaamheden ten behoeve van de infrastructuur. Het ontbrak aan kapitaal, aan leningen, aan financieringsmogelijkheden, aan werkplaatsen, aan bedrijven om ter plaatse de oorspronkelijke produkten te verwerken en aan transportmogelijkheden om braak liggende gronden te ontginnen.

'Het onvermijdelijke gevolg hiervan was dat er . . . in deze gebieden . . . een strijd ontbrandde tussen twee stromingen . . . kapitalisme en socialisme.'⁶⁹

De arme landarbeiders, 70% van de plattelandsbevolking, wilden kooperaties. 'Een rijke boer is als een slang in je zak', zeiden de armen. In januari 1952 had 43% van de plattelandsbevolking teams voor wederzijdse hulp gevormd 'als een middel om armoede en faillissement te voorkomen'. Een onderzoek wees uit dat tussen 1953 en 1954, 800 van de 5.000 boerengezinnen in een bepaald gebied gedwongen waren geweest hun pas verworven nieuwe grond binnen een jaar weer te verkopen.

Hoewel de teams voor wederzijdse hulp hielpen bij de gewone werkzaamheden van planten en oogsten, was de vraag om hulp het grootst wanneer iedereen - met inbegrip van de leden van de teams - druk was op zijn eigen akker.

Ze kwamen niet toe aan algemeen beheer en het nemen van maatregelen tegen natuurrampen en konden geen begin maken met de technische verbetering van landbouwwerktuigen of met bevoeiingswerken. Bovendien was er een sterke neiging om hun hulp te laten monopoliseren door de rijke boeren.

Mau Tsetoeng maakte opnieuw een tournee en stelde een onderzoek in. In oktober 1953 werd *Het algemeen beleid voor de periode van de overgang naar het socialisme* door het Centraal Komitee goedgekeurd, waarbij de kollektivisatie en de vorming van kooperaties werden bekrachtigd. Het economische stelsel van de rijke boeren werd officieel afgeschaft. In december 1953 werd de conceptnota over de agrarische produktie die Mau twee jaar eerder op papier had gezet aangenomen. Het is interessant om te zien met hoeveel vertraging Mau genoeg moest nemen voor zijn voorstel werd aangenomen. Dit alleen al toont aan hoe slecht het beeld van de diktator Mau, die altijd zijn zin krijgt, klopt met de werkelijkheid. 'De strijd tussen de twee richtingen op het platteland werd in 1953/1954 duidelijker', schreef Mau in 1955. Hij begon een eindeloze reeks van ter plaatse gemaakte levendig geschreven en openhartige rapporten van de arme boeren en hun verwanten bijeen te brengen. 'De massa is enthousiast . . . laaiend enthousiast . . . een latent onuitputtelijk enthousiasme voor het socialisme... een grenzeloze creatieve macht . . . zij kunnen hoe langer hoe meer welzijn en geluk voor zichzelf scheppen.' Op zijn zestigste was hij nog altijd energiek en vitaal, dezelfde jonge Mau die, toen hij drieëndertig jaar was een wervelstorm van machtsontplooiing en revolutie van de boeren had meegemaakt. Mau wandelde over de Chinese aarde, voelde een grote beweging van nieuw leven en moedigde het aan met alles wat in hem was.

De kooperaties waren nu officieel, maar het tempo van hun vorming was aanvankelijk langzaam. Grootgrondbezitters en rijke boeren infiltreerden in de coöperaties of verzetten zich tegen de vorming daarvan en lieten hun 'leiderschap' gelden. Het lagere kader ontbrak het soms aan energie en visie, maar veel vaker nog werden zij in hun werk gehinderd door het onder controle van Lioe staande hogere partijapparaat en door tegenstrijdige richtlijnen. Een van dergelijke hinderpalen was het zenden van 'werkgroepen' van hogere partijfunktionarissen die de vorming van koöperaties afraadden en die op het enthousiasme, zoals Mau zei, in de naam 'van een orderlijk verloop een domper zetten'.

Maar Mau bleef doorzetten. Hij werkte in treinen, in geïmproviseerde onderkomens, en bestudeerde cijfers en rapporten en plannen. 'De grote meerderheid van het volk ziet voor het eerst zijn toekomst duidelijk voor zich', zei Mau Tsetoeng.

Het eerste vijfjarenplan voor de industrie kende slechts 6,7% van de gelden voor investering toe aan de landbouw. Het was opgesteld aan de hand van het sovjetmodel, waarbij de landbouw 'een hulpmiddel voor de industrie' was en meer niet. Hoeveel van deze minachting voor de boer te wijten was aan de russische deskundigen en hoeveel aan de op de stad georiënteerde technokraten van de CKP zeifis niet duidelijk. In 1949

⁶⁹ Mao Tsetung, "Cooperative Farming in China... Decisions of the Central Committee of the Communist Party of China on the Development of Agricultural Producers Cooperatives", aangenomen door het Centraal Comité van de CCP op 16 december 1953, Engelse uitgave, Peking 1965.

was echter 90% van China's nationale produkt afkomstig van de landbouw en 10% van de industrie. 97% van de begroting voor het eerste vijfjarenplan zou gefinancierd worden door de Chinezen zelf, voor het overgrote deel uit de opbrengsten van de landbouw, en slechts 3% met buitenlandse hulp van de USSR.

'Om de technische revolutie in de landbouw (mechanisatie en elektrifikatie) te voltooien zullen vier of vijf vijfjarenplannen nodig zijn . . . (dit) moet het doel zijn van de industriële ontwikkeling' had Mao in 1952 gezegd.

Maar het doel van een industrie die in de eerste plaats in het leven was geroepen om de mechanisatie en elektrifikatie in de plattelandsgebieden te ontwikkelen, werd over 't algemeen verwaarloosd, hoewel het in het eerste vijfjarenplan was opgenomen.

Mao's opvatting dat alleen kollektivisatie van het platteland de agrarische produktiekracht van China (waarvan de uitbreiding van de industrie afhankelijk was) kon bevrijden van zijn boeien en vergroten en dat kollektivisatie moest voorafgaan aan mechanisatie, was niet nieuw, want deze opvatting was gebaseerd op zijn grondige bestudering van Lenin.

Mao is voor alles een leninist, hij heeft de leer van Lenin doorgetrokken en verder ontwikkeld. Veel van hetgeen Mao denkt en in de praktijk brengt is zozeer een voortzetting van Lenins eenzame gevechten van de twintiger jaren tegen het opkomend getij van willekeur en bureaucratie in de USSR, dat men als 't ware ziet hoe deze twee mannen de kloof tussen tijd en plaats overbruggen en hoe Mao de draad weer opneemt waar Lenin deze bij zijn dood moest laten liggen.

Reeds in 1936 had Mao een gedachte geformuleerd die fundamenteel was voor het leninisme en die een richtsnoer zou zijn voor elk beleid dat hij twintig jaar later lanceerde. 'Als het voor de produktiekrachten onmogelijk is om zich te ontwikkelen zonder een verandering van de produktieverhoudingen, dan speelt de verandering in de *produktieverhoudingen* de voornaamste en beslissende rol . . . Aangezien wij erkennen dat in de algemene voortgang van de geschiedenis het materiele het geestelijke bepaalt, en het maatschappelijk zijn het maatschappelijk bewustzijn bepaalt . . . erkennen wij ook, ja moeten wij erkennen, dat het geestelijke inwerkt op materiele dingen en het maatschappelijk bewustzijn.'⁷⁰ Vervolgens betoogde hij: In ons land moet onder de gegeven omstandigheden in de agrarische sektor kooperatie voorafgaan aan het gebruik van grote machines . . . de socialistische industrialisatie kan niet los van de kooperatie in de agrarische sektor worden uitgevoerd.'⁷¹

In 1953 bestudeerde Mao het sovjetmodel zoals het was toegepast door Stalin. Zijn kritisch onderzoek van en commentaar op de agrarische en industriële methode van de Sovjetunie en van het desbetreffende beleid bleven onbekend tot de kulturele revolutie, maar in persoonlijke interviews maakte hij opmerkingen die daarop zinspeelden.

Hoewel Mao verzekerde dat hij 'niets' van industrialisatie wist, was zijn onervarenheid voor hem geen dogma. Het waren integendeel Lioe Sjautji en de anti-kollektivistische rechtervleugel, die bewezen dogmatische 'stalinisten' te zijn door te wijzen op de ervaring van de USSR en te hameren op de prioriteit van de zware industrie, zonder zich nuchter af te vragen wat de praktische behoeften van China waren. Lioe verdedigde de 'theorie van de produktiekrachten' als de bewegende kracht van de verandering, iets wat Stalin en zijn opvolgers ook geloofden. Deze theorie was door Lenin echter veroordeeld als 'revisionistisch' en verloochende het idee van de klassenstrijd als de bewegende kracht van historische verandering en de noodzaak van het voortzetten van de revolutie onder de diktatuur van het proletariaat, een belangrijk en fundamenteel kommunistisch principe. Het was een theorie die zou toestaan dat er een nieuwe staatsbureaucratie en staatsbourgeoisie opkwam als de dominerende macht, een nieuwe klasse van uitbuiters.

Vanuit zijn bestudering van de wereldgeschiedenis zou Mao in 1958 betogen dat revoluties in het verleden begonnen met de verandering van meningen, met het verwerpen van verouderde ideeën, hetgeen veranderde produktieverhoudingen bewerkstelligde voor er een grote en snelle uitbreiding van de produktiekrachten had plaatsgevonden (hoewel er altijd wel 'enige' ontwikkeling zou zijn). Voor de 'orthodoxen', d.w.z. degenen die zich aan het russische model hielden, was dit echter een afdwaling. Slechts wanneer de zware industrie voldoende was uitgebreid om zich op de mechanisatie van het platteland te kunnen richten konden er coöperaties worden opgericht. Op de typisch bureaucratische manier van zich schijnbaar schikken maar van in feite saboteren van de gegeven instructies, werd er een ministerie voor landbouwmachines gevormd, met de traktorpools volgens het sovjetmodel en traktors die gekocht werden in de Sovjetunie. Deze gingen echter naar de grote staatsboerderijen, waarvan er in 1954 300 bestonden, en die bemand waren met gedemobiliseerde militairen van het VBL. Dezen voelden zich in technisch opzicht bevoorrecht. Er was geen sprake van dat zoiets ook gedaan kon worden in de achterlijke gebieden, waar geen enkele boer zich het bezit van een traktor kon veroorloven of er een kon huren en de eerste koöperaties konden dat zonder olie, zonder geschoolde monteurs en zonder reserveonderdelen al evenmin.

Toch was in 1952 door de afschaffing van het regiem van de landheren, de graanproduktie, die in 1949 slechts 108 miljoen ton bedroeg, reeds gestegen tot 152 miljoen - een opbrengst die in de geschiedenis van China nog nooit was bereikt.

Mao Tsetoeng ging aan de slag om de aarde te veranderen en vijf miljoen boeren gingen met hem aan de slag. Iedereen heeft een paar handen... Als iedereen met zijn handen aanpakte, konden zij bergen verzetten, rivieren temmen, woestijnen laten bloeien als een roos. Er waren in het verleden met mankracht grote wonderen verricht. Waarom zouden bewuste mensen, op kollektieve bedrijven, die stoutmoedig genoeg waren om wat nog nooit

⁷⁰ "On Contradiction". Selected Works of Mao Tsetung, Engelse uitgave, Peking 1961-1965, deel 1.

⁷¹ On the Question of Agricultural Coöperatives, 31 juli 1955. Selected Readings of Mao Tsetung, Engels uitgave, Peking 1971.

geprobeerd was te proberen, niet voor hun eigen welvaart kunnen werken? Het enige dat nodig was, was 'de massa vertrouwen', hetgeen betekende uitleg geven van het te voeren beleid, de grenzeloze creatieve macht van het volk wakker maken, het initiatief en de creatieve energie van hun boeien bevrijden. Maus vertrouwen in de massa was in 1955 nog even ongeschonden als in 1927. (En in 1975 is het nog steeds ongeschonden.) Hij citeerde Lenin: 'De macht van de sovjet is sterk omdat de massa alles weet, alles beoordeelt en handelt in volle bewustzijn.' Dit 'op de massa gerichte beleid' was van wezenlijk belang voor het zegevieren in alles wat werd aangepakt.

Op deze wijze zette Mao Tsetoeng in 1953 en 1954 de grote meerderheid van de plattelandsbevolking - die koöperaties wilde, en de beperking van de nieuwe uitbuiting door de rijke boeren eiste - in tegen het beleid van de 'voorzichtigheid' van Lioe Sjautji, dat in feite stilstand en handhaving van de uitbuiting op het platteland betekende.

Mao begon met het probleem van de waterbeheersing aan te pakken. In 1952 maakte hij een reis langs de Gele Rivier. 'De Gele Rivier moet worden getemd . . . de rivier de Hwai moet worden getemd.' China had te lang onder deze rivieren geleden.

Het Hwai-project is nu voltooid en heeft voor 55 miljoen mensen in een gebied van 210.000 km² een einde gemaakt aan de dreiging van overstromingen, bovendien heeft het 1.000 km goed bevaarbare waterwegen en honderden elektrische centrales opgeleverd. Dit alles kostte 15 jaar en werd tot stand gebracht met bijzonder weinig machines. Het project voor de beheersing van de Gele Rivier werd onder handen genomen en een tweeduizend jaar oude bedreiging werd aan banden gelegd. Als de massa had gewacht totdat de machines het zouden doen, zouden er vandaag de dag nog hongersnoden voorkomen in Noord-China.

De 'klassenstrijd' laaide op in de dorpen. Rijke boeren verzetten zich tegen de aankopen door de staat van granen, katoen en olie tegen vastgestelde prijzen, zij sloten op basis van het stelsel van de 'vrije markt' rechtstreeks kontrakten met organisaties in de steden. De inkomsten van een paar rijke boeren stegen sneller dan de totale inkomsten van de dorpen waartoe zij behoorden. In de eerste koöperaties (die nog in een experimenteel stadium verkeerden en zwak waren) zetten rijke boeren de mensen aan tot verkwisting en overdaad en in de tijd van het planten en van de oogst trokken zij hun trekdieren en werktuigen terug. Ze zeiden: 'Waarom zouden jullie zorgen maken? Als jullie je varkens opeten krijgen jullie nieuwe van de staat . . . Je aansluiten bij de koop is als het krijgen van zonen. Je kunt gaan liggen en uitrusten . . . Jullie hebben nu een waarborg (tegen honger), jullie hoeven je geen zorg te maken.' Tegen het einde van 1952 waren 59.000 huisgezinnen begonnen koöperaties te vormen. In 1953 waren het er 275.000. Medio 1954 waren 2 miljoen gezinnen of globaal genomen 2% van de 100 miljoen boerengezinnen in China aangesloten bij een koöperatie. In 1950 bestonden er 18 koöperaties, in 1951: 129, in 1952: 3.634, medio 1953: 15.032 en in 1954: 114.165.

Maar nu kwam de bureaucratie tussenbeide. 'Drastische vermindering op bevel van "het Centrum"⁷² Koöperaties werden ontbonden en boerengezinnen moesten terugkeren tot persoonlijk beheer van hun boerenbedrijf. Er werd beweerd dat koöperaties 'slecht werkten', 'niet goed gepland waren'. Enkele koöperaties weigerden echter zich te ontbinden, bonden van arme boeren verzetten zich tegen het kader dat het bevel wilde doorvoeren.

In de herfst van 1954 moest er een volgende tegenslag worden geïnkasseerd. De Staats Inkoop Centrale verschaftte zich ten behoeve van de toegenomen industriële behoeften op volkomen eigenmachtige wijze, 70 miljoen pikol graan, veel meer dan het gewest Noord-China zonder ontberingen te lijden kon opbieveren. Dit wekte grote ontevredenheid en had een slechte invloed op de verhouding tussen de boeren en het partijkader dat de heffingen afdwong. De verhouding tussen het partijkader en de massa werd, zoals Mao in 1955 zou zeggen, 'abnormaal', tengevolge van willekeur, 'kommandisme' en arrogantie.

Een verontwaardigde Mao Tsetoeng kwam in actie. De agrarische belasting, die was vastgesteld op 15% van de opbrengst, werd teruggebracht tot 10%, met een soepele regeling voor een verdere verlaging in geval van zware lasten en natuurrampen. De Staats Inkoop Centrale werd gereorganiseerd. Extra heffingen werden verboden. Er werden grenzen aangegeven voor ongunstige omstandigheden, en een volledige kwijtschelding voor noodgebieden. Door deze maatregelen en een krachtige propagandacampagne, waarbij de boerenbonden 'strijd' voerden tegen 'klassevijanden', kwam het revolutionaire elan op het platteland - dat door de verbijstering en de ontevredenheid verflauwd was - opnieuw tot leven.

De koöperatieve beweging onderging plotseling een enorme uitbreiding. De opleving viel tegen het einde van 1954 samen met de terugkeer van de mannen van het VBL uit Korea. Deze van het platteland afkomstige veteranen keerden naar hun dorpen terug, waar zij tot kaderleden werden benoemd die leiding moesten geven aan de kollektisatiebeweging. De bonden van arme en kleine boeren werden sterker en in elke kommune zaten energieke en politiek ervaren voormalige leden van het VBL. In het begin van 1955 ontstonden er plotseling 650.000 koöperaties (16.900.000 gezinnen, 14% van het totaal). Maar dit was slechts het begin van wat Mao in zijn voorwoord bij *Socialistische opieving op het platteland van China*⁷³ - een verzameling van rapporten van het plattelandskader en de arme boeren over de conflicten die zich hadden voorgedaan bij de vorming van koöperaties - 'een geweldige gebeurtenis' zou noemen. Het boek is een levendig en prachtig verhaal over een veranderende natie, over mensen die tastend hun weg zoeken naar logisch en wetenschappelijk denken.

⁷² Een term om een order van "hogere hand" aan te duiden, waarmee gewoonlijk het Centraal Comité wordt bedoeld. We zullen echter vaak zien dat dergelijke orders ook afkomstig zijn van een bureaucratische afdeling of van een ministerie in Peking - zie ook verderop.

⁷³ Zie Anna Louise Strong "Letters from China", 3 delen, Peking 1963-1965. Brief van 8 januari 1965 over de internationale conferentie in Hanoi, van 25 tot 29 november 1964.

Mau voegt aan elk rapport zijn eigen opmerkingen toe, waarbij hij wijst op de strijd tegen oude denkbeelden, tegen bijgeloof en angst, tegen rijke boeren en grootgrondbezitters, tegen willekeur en corruptie, op het falen en de fouten van sommige kaderleden en op de inspanning of de onverschilligheid van leden van de Kommunistische Jeugd Bond. Het is een schildering van het platteland van China in de barenswaai van de revolutie.

In drie jaar tijd sloot 85% van de 4.343 gezinnen in de elf gemeentes van Distrikt 10 (in de provincie Tsoenhwa) zich aan bij semi-socialistische coöperaties. Als dit distrikt dat kon, waarom kunnen anderen het dan niet? Als u zegt dat het niet mogelijk is, welke redenen kunt u daar voor noemen? *Ik zie maar een reden*. . . niet bereid zijn om de moeite te nemen, of het maar ronduit te zeggen: rechts opportunisme. . . De mensen zijn vervuld van een geweldig enthousiasme voor het socialisme. Zij die alleen de wegen van de dagelijkse sleur kennen kunnen in een revolutionaire tijd het enthousiasme niet zien. Zij zijn blind. Zodra zich iets nieuws voordoet . . . verzetten zij zich ertegen . . . Laat hem⁷⁴ rondwandelen onder de mensen, vernemen wat zij denken, zien wat zij doen . . . Dat is de manier om zijn kwaal te genezen . . .

"De agrarische coöperatieve beweging is vanaf het allereerste begin een harde ideologische strijd geweest . . . Onze ernstigste tekortkoming is dat partijleiders in vele plaatsen zich niet hebben ingespannen om deze bemoedigende ontwikkeling bij te houden."

Er zijn verhalen over vernielingen, sabotage, moord door vijandige elementen, die 'in vele plaatsen heel gewoon' zijn. Er is corruptie. In de provincie Sjaansi werden kaderleden 'schuldig bevonden aan corruptie en aan andere onwettige praktijken', aan het aannemen van steekpenningen en aan diefstal, aan het maken van woekerwinsten en aan weigering de boeren inzage te geven in de boeken van de kooperatie. De kaderleden 'worden hooghartig... en zijn niet bereid toezicht te verdragen' van boerenbonden die rechtens waren gemachtigd toezicht te houden op de kaderleden. 'Ze zijn zo minderwaardig dat zij geld van de gemeenschap voor zichzelf gebruiken.' In 1954 en 1955 was de rijke boeren de toetreding tot de kooperaties geweigerd, de middelgrote boeren echter niet. Maar nu waren er ook moeilijkheden met de rijkere middelgrote boeren. Zij steunden, soms heimelijk, soms openlijk, de uitgesloten grootgrondbezitters en rijke boeren. In 1954 werd er een onderscheid gemaakt tussen de hegere en lagere middelgrote boeren.

Van nu aan werden grootgrondbezitters, rijke boeren en rijkere middelgrote boeren van de boerenbonden uitgesloten. Mau noemde deze hele heldhaftige strijd 'vreedzaam', omdat er niet op grote schaal mensen werden gedood, maar het was wel een harde strijd. Hoewel er weinig bloed werd vergoten, waren er daarnaast wel gerechtelijke onderzoeken en executies wegens sabotage, brandstichting, vergiftigingen en moord.⁷⁵

De boerenbonden werden volwassen, de leden waren taaiere veerkrachtige mensen geworden. Aktieve en geschoolde leden van de Kommunistische Jeugd Bond werden naar elke kooperatie gestuurd om het bestuurlijk apparaat te versterken. Er waren veel problemen ten aanzien van het beheer en de beloningen. Er werd een puntensysteem voor werkprestaties ingevoerd, maar over de waardering van de gepresteerde arbeid in punten zou jarenlang gediscussieerd worden.

Het meemaken van dit alles was opzichzelf reeds voldoende om een grondige kennis op te doen van het Chinese platteland. Arme ongeschoolde boeren zouden in een proces dat enorm veel geduld, onwankelbare toewijding en een bijna bovenmenselijke energie vereiste, leidersgaven ontwikkelen. Door de praktijk en door de geleverde prestaties zou de revolutie op het platteland leiders scheppen die in 1975 de hoogste functies in de partij zouden bekleden.

In juni 1956 was 91,7% van de boerengezinnen opgenomen in de kooperaties. Ondanks het gebrek aan kunstmest en technische hulp, zou de graanproductie dat jaar een totaal van 165 miljoen ton bereiken. De obstructie bleef aanhouden. Tegen het einde van 1954 kwam er plotseling bevel van 'hogerhand' dat het aantal kooperaties in de provincie Tsjekiang teruggebracht moest worden. In 1955 werden er van de 53.000 kooperaties 15.000 ontbonden.

Tot deze 'rigoreuze inkrimping' (Mau's eigen woorden) werd niet besloten door het partij comité van de provincie Tsjekiang maar deze vond plaats op bevel van het Centrum. 'Met een slag werden 400.000 boerengezinnen gedwongen terug te keren tot particuliere bedrijfsvoering... Het was volkomen onjuist om dit te doen, er werd toe besloten in een paniekerige verwarring. Bovendien was het niet juist om een dergelijke belangrijke stap te doen zonder goedkeuring van het Centraal Komitee.' Hierdoor werd onthuld dat de macht van Lioe Sjautji in het Centrum zodanig was, dat dit orgaan zich kan veroorloven het Centraal Komitee en zijn voorzitter Mau te passeren of te negeren.

In juli 1955 ging Mau fel tekeer tegen hen 'die de vooruitgang van de economische basis belemmeren'. Hij sprak kort na de officiële bekendmaking van de 'grote strijd' waarbij Kau Kang en andere aanhangers van het 'rijke-boeren-beleid' waren weggezuiverd²⁰ en terwijl er in de gehele partij een reorganisatie en een kontrarevolutionaire zuivering plaatsvond.

Mau was bezig de laatste hand te leggen aan zijn grootste strategie voor economische ontwikkeling, waarover hij in 1956 een uiteenzetting zou geven.

⁷⁴ In de oorspronkelijke tekst ook in het enkelvoud. Dacht Mau aan een bepaalde persoon?

⁷⁵ Er zijn geen officiële cijfers beschikbaar, maar soms wordt officieus het aantal van 5 miljoen veroordelingen (1% van de totale plattelandsbevolking) genoemd. Dit betekent niet "terechtstellingen", dat aantal bleef gering, zoals het aantal voormalige grootgrondbezitters en rijke boeren dat nu nog in de dorpen verblijft, bewijst.

Op de hete namiddag van 31 juli 1955 liet Mao de partijvertegenwoordigers van de provincie en van de stedelijke en autonome gebieden bijeenkomen en hield hij een krachtige redevoering. Het feit dat Mao zich tot de vertegenwoordigers van de lagere regionen richtte, los van het Centrum in Peking, om de juistheid van de orders van 'hogerhand' en van het Centrum te veroordelen, was een opvallend voorbeeld van verzet tegen hiërarchisch gezag. Dit was nog nooit voorgekomen en betekende een breuk met alle tradities. Alle vroegere Chinese regeringen waren sterk gecentraliseerd geweest.

Aanwijzingen 'van Peking' waren keizerlijke bevelen. Met dit beroep op de gewesten om zich tegen de orders van het Centrum te verzetten, begon Mao in feite zijn grote strijd tegen de machtsconcentratie in de handen van de bureaucratie in de hoofdstad. Dit was geen onbeheerste uitbarsting van woede, maar een weloverwogen stap en onderdeel van de strategie op lange termijn om de macht te decentraliseren en meer bevoegdheid tot het nemen toe te kennen aan de regio's. Het diende ook als voorbeeld. Maos opvatting over democratisch centralisme legde nadruk op het recht om bezwaar te maken tegen bevelen die duidelijk onjuist waren. Hij had dit in 1930 ook reeds uitgesproken.⁷⁶ Partijleden moesten geen 'volgzame werktuigen' zijn, zij moesten de dingen zelf onderzoeken en de werkelijke omstandigheden kennen. "Jullie moeten onderzoeken. Jullie moeten geen onzin praten... Geen onderzoek, geen recht van spreken." 'Een kommunist moet altijd naar het waarom en het waartoe vragen . . . hij moet zijn hersens gebruiken en goed nadenken.'

Mao had op zijn rondreizen een groeiende bezorgdheid gekonstateerd bij de provinciale autoriteiten, die bij het opstellen van plannen gepasseerd of genegeerd werden door het Centrum. De 'schatting' die de provincies betaalden was zwaar en het beheer van de gelden was in handen van het Centrum.

'Sommige van onze kameraden zijn als een vrouw met omwikkelde voeten, ze strompelen verder en mopperen voortdurend tegen anderen: Jullie lopen te hard. . .

Overdreven bekritisieren en berispen, eeuwig dwarszitten, talloze taboes instellen en bevelen geven... is volgens hen de juiste manier om de socialistische massabeweging op het platteland leiding te geven. . . Dit is een onjuist beleid.'

Mao noemde de kollektivisatie *'een revolutionaire beweging waarbij een plattelandshevolking is betrokken van meer dan 500 miljoen zielen. . . en die van reusachtige betekenis is voor de wereld. . .* Wij moeten stoutmoedig leiding geven aan deze beweging en niet altijd bang zijn voor de draak voor ons en de tijgers achter ons . . . Waardeer elk beetje socialistisch enthousiasme dat getoond wordt, werk het niet tegen'. Hij adviseerde de functionarissen aan de top' naar het platteland te gaan om zelf gade te slaan wat daar gebeurde. Mensen worden niet wijzer van 'op een opvoedingsschool zitten luisteren naar een decent die enkele tientallen regels uitlegt'.

'De leiding blijft achter bij de massabeweging.' De kooperatieve beweging was altijd de gestelde doelen voorbijgestreefd. Er bestonden kooperaties voor ze officieel werden ingevoerd. Toen er 35.800 kooperaties waren gepland, waren er meer dan 100.000 gevormd en deze trend bleef aanhouden.

Mao sprak over de willekeurige vordering van graan om tegemoet te komen aan de vraag van de industrie, waardoor in 1954 in een bepaald gebied leed en honger en ontevredenheid was veroorzaakt. 'Laten we dit onthouden . . . Elke verwaarlozing of veronachtzaming van het dagelijks leven van de boer zal uitlopen op een verstoring van de kollektieve economie. . . *Er zijn socialistische landen die in dit opzicht fouten hebben gemaakt.*'

Mao gaat vervolgens over tot scherpe kritiek op 'rechts opportunisme'.

Het is de eerste keer dat hij melding maakt van de rechtse vleugel *in het Centrum zelf*. 'Maak niet weer de fout van 1953 van de massale ontbinding van kooperaties, anders zult u zich opnieuw aan zelfkritiek moeten onderwerpen... Maar sommige kameraden zijn niet bereid om te luisteren . . . Sommige kameraden, die uitgaan van het standpunt van de bourgeoisie, van de rijke boer of van de welgestelde middelgrote boer, houden zich bezig met de kwestie van de bond van arbeiders en boeren... een uiterst belangrijke kwestie... maar zijn doen het op de verkeerde manier. Zij menen dat de huidige situatie... zeer gevaarlijk is en adviseren om 'snel een toentje lager te zingen'. Als je dat niet doet, waarschuwen ze, loop je het gevaar de bond van arbeiders en boeren te splijten.

'Iedereen heeft geconstateerd dat in de laatste jaren het kapitalisme op het platteland weer is gegroeid...

Anderzijds leven vele arme boeren die het aan voldoende middelen voor de produktie ontbreekt, nog steeds in armoede....met schulden...als deze ontwikkeling zich onbelemmerd voortzet, zal de polarisatie op het platteland erger worden... zou de bond van arbeiders en boeren onder dergelijke omstandigheden kunnen houden? Het ligt voor de hand dat dat niet zo zal zijn...

"Dit probleem kan alleen worden opgelost vanuit een nieuw uitgangspunt. Dit uitgangspunt is: het stap voor stap tot stand brengen van de socialistische omvorming van de gehele agrarische sector, gelijktijdig met de geleidelijke socialistische industrialisatie."

Uit "de wind in de toeren"...p. 54-63

(er werden)een dag 20.000 mensen gearresteerd. Hieronder waren ook misdadigers, straatterroristen, smokkelaars en handelaars in verdovende middelen.

'Eike nacht hoorden we de vrachtwagens rijden, die mensen die doodgeschoten zouden worden wegvoerden.'⁷⁷ In juni 1951 werden 11.400 executies gemeld.

⁷⁶ "Oppose Book Worship", mei 1930. Selected Readings of Mao Tsetung, Engels uitgave, Peking 1971, pag. 40. De gehele loopbaan van Mao is een voorbeeld van de weigering om onderdanig te zijn tegenover autoriteiten.

⁷⁷ Ooggetuige.

Er vonden nog twee andere acties plaats voor het zuiveren van de maatschappij. De Saan Faan (drie anti's) en de Woe Faan (vijfanti's). Deze twee bewegingen hadden specifieke doelen. De Saan Faan was gericht tegen partijleden die in 't geheim relaties hadden met partikuliere kapitalisten en op andere wijze corrupt waren en de Woe Faan tegen nationale kapitalisten die sabotage of bedrog hadden gepleegd. De bevolking werd ingeschakeld bij deze acties, die zeer populair waren en waaraan arbeiders, huisvrouwen en winkelbedienden deelnamen. Het waren politieke opvoedingsbewegingen in de klassenstrijd. Er werden kommissies gevormd uit de bevolking waar aanklachten konden worden ingediend. De actie van de 'vijfanti's' (zo genoemd omdat hij bedoeld was om de vijf kapitalistische ondeugden uit te roeien, namelijk: omkoping, belastingontduiking, diefstal van staats eigendommen, bedrog bij de uitvoering van regeringskontrakten en het stelen van economische gegevens met inbegrip van bedrijfspionage) was een 'beslissende strijd', zoals Mau zei. Het betekende het einde van de nationale kapitalisten als klasse.⁷⁸ Hun denkbeelden zouden echter blijven bestaan, zowel onder de intellectuelen als bij enkele partijleden.

In 1953 waren er in negen grote en kleine steden in totaal 450.000 partikuliere ondernemingen onderzocht, waarvan er 340.000 schuldig waren bevonden aan een of meer van de vijf 'ondeugden'. Nadat zij voor de volksrechtbanken waren gesleept, waar zij aan de kaak werden gesteld door verwanten en werknemers, veranderden de nationale kapitalisten zich binnen korte tijd. Ze schreven een groot aantal bekentenissen en volgden kursussen in het marxisme-leninisme.⁷⁹ Degenen die berouw toonden kregen klementie. Ze beweerden dat zij erg blij waren dat zij geholpen waren bij het veranderen van zichzelf en gered waren van hun verderfelijke ondeugden! Maar hoevelen van hen waren oprecht? Mau beseftte dat de meerderheid bleef 'weifelen' en op de gelegenheid wachtte 'om weer een rol te spelen op het toneel van de geschiedenis'.

De beweging van de 'vijfanti's' eindigde met de enthousiaste opheffing van de partikuliere industriële sektor door de kapitalisten zelf, die een federatie vormden en kozen voor een overname door de nationale sektor, waarvan velen op basis van een verdeling van fifty-fifty. In juni 1956 was de overname voltooid; Peking deed er twaalf weken over. De kapitalisten kregen tot 1966 een dividend uitgekeerd over hun bedrijfsmiddelen en rente over hun geld. Hoewel de betaling van dividend sindsdien is gestopt, gaat de betaling van de rente over bankrekeningen nog steeds door.⁸⁰ Tot 1966 bleven de kapitalisten in de bedrijven werken als betaalde werkkrachten - als managers of deskundigen - maar zij deelden niet in de winst.

Zij behielden hun huizen en voor velen van hen ligt de levensstandaard in 1975 nog steeds boven het gemiddelde.

De actie van de 'drie anti's' gericht tegen het partijkader was veel harder. Mau riep het volk op om 'met blikseren en donder' in opstand te komen tegen corruptie in de partij, tegen de verspilling en de bureaucratie, die haar veranderden in een nieuwe vorm van tirannie. Een miljoen kaderleden werd uit de partij gestoten of op andere wijze gestraft en er vonden parate executies plaats.

Drieëntwintig jaar later, in april 1975, werd deze grote campagne, 'de eerste krachtige aanval op de bourgeoisie zowel binnen als buiten de partij', in de herinnering teruggeroepen terwille van een nieuwe generatie in China die het begin van de bevrijding niet had meegemaakt, om haar te waarschuwen dat de kiemen van de uitbuiting, van een terugkeer naar het verleden, zelfs vijftwintig jaar later nog steeds aanwezig waren en nog steeds trachtten de partij van binnenuit te korrumpen.

Hoewel er werd beweerd dat de rechtse neigingen in de industrie waren onderdrukt, waren er nog steeds problemen, een daarvan was de organisatie en het beheer van de industrie, ook al ging men dan uit van een 'socialistisch' patroon.

De uitbuiting van de arbeidersklasse was in het China van voor 1949 algemeen. De arbeiders verwachtten grote veranderingen van de revolutie.

De tegenstelling tussen enerzijds hun aspiraties (die tot spontane overname van fabrieken en afranseling van gehate voormannen en managers leidde) en anderzijds de leuze van 'voorrang voor produktie' was zeer duidelijk. De vakbonden waren geschoeid op sovjetleest en als zodanig vormden zij een dilemma, om hun rol als vertegenwoordigers van de arbeidersklasse te kunnen spelen moesten zij de arbeiders opvoeden in hun besluitvormende taak, aangezien socialisme de macht aan de arbeider betekent. Maar tegelijkertijd eiste de behoefte aan 'produktie' discipline, gehoorzaamheid aan bevelen in verticale bevelsrelatie.

⁷⁸ Bij de massale acties in 1953 – zoals de vernietiging van vliegen en ratten, tegen de pest en voor vaccinatie en voor het schoonhouden van steden – waren ongeveer 15 miljoen mensen betrokken. De campagne tegen analfabetisme (in de winter van 1950 volgden 50 miljoen plattelanders een cursus om te lezen en schrijven) bracht de bevolking tot een gemeenschappelijke inspanning die weken, soms maanden duurde. Dit was het begin van de “massale acties” en van participatie, die zo doeltreffend bleken bij het ingang doen vinden van nieuwe ideeën en gewoontes bij een dergelijke reusachtige bevolking.

⁷⁹ Pierre Guillain, een columnist van Le Monde, interviewde in 1955 enkele kapitalisten en schreef dat zij nog steeds ‘beefden’ van angst. Bij een interview met partikuliere kapitalisten in 1959 in Shanghai ontdekte de schrijfster echter dat wij nog steeds veel voorrechten hadden en voordelen genoten. Zij zouden daarvan blijven genieten tot de Culturele Revolutie. Eén van de kapitalisten reed in 1966 in een nieuwe geïmporteerde auto. Andere miljonairs en hun zonen en dochters gaven feesten, die soms werden bijgewoond door de kinderen van hoge partijfunctionarissen.

⁸⁰ Bovendien betalen partikulieren in China geen inkomensbelasting.

Het toevertrouwen van de verantwoordelijkheid en van de besluitvorming aan het proletariaat werd door Mao reeds in 1950 aan de orde gesteld, toen hij erop wees dat de partij wat het werk in de steden betreft 'zich moest verlaten op de arbeidersklasse'. De macht van de arbeidersklasse werd echter niet bereikt door het oprichten van arbeidersraden van toezicht in de fabrieken en evenmin door het stichten van vakbonden, want de rechtse vleugel had een sterke positie in de industrie, zelfs in de genationaliseerde sektor. De opvoeding van de arbeidersklasse tot het nemen van beslissingen en het uitoefenen van de macht werd tot 1958, het jaar van *De Grote sprong voorwaarts*, genegeerd. De invloed van Mao was in de industriële sektor veel geringer dan in de agrarische sektor.

In Tientsin werden fabrieksregels voor het scheppen van 'normale verhoudingen' tussen kapitaal en arbeid afgekondigd; ze handhaafden de 'normale' twaalfurige werkdag waarbij alleen vakbondsleden twee dagen per maand vrij hadden! Het overnemen van de macht in de fabrieken door de arbeiders was absoluut verboden, Dankzij de leuze 'eerst produceren' hadden de manager of de werkgever het bijna altijd voor het zeggen. De werkgever moest de enige blijven die de geschiktheid van een arbeider beoordeelde: het leerlingstelsel (vijf jaar werken zonder loon) bleef gehandhaafd; in geschillen tussen arbeiders en directie moest men zich houden aan het 'traditionele gebruik'. Uit een verslag van een op 7 September 1949 gehouden plenaire vergadering van directie en werknemers, gepubliceerd in *Het Dagblad van Tientsin*, kan men een indruk krijgen van de beperkingen die de arbeiders waren opgelegd. Van kapitalistische zijde behield men het recht om arbeiders die 'overbodig' waren voor de produktie, te ontslaan; de arbeiders moesten zich houden aan een strikte discipline; de werkuren waren 'zoals gebruikelijk'; er zouden geen loonsverhogingen komen en arbeiders moesten zich onthouden van het stellen van hoge en overdreven eisen; de sociale uitkeringen zouden verbeterd worden overeenkomstig bestaande precedentes: gelijke beloning van vrouwen en kinderen, dat wil zeggen *bij gelijkwaardige arbeid*; vakantie zoals gebruikelijk, namelijk zeven dagen per jaar op algemene feestdagen! Dergelijke regels en voorschriften, die met instemming van de plaatselijke afdeling van de kommunistische partij werden vastgesteld, vormden een bittere ontgoocheling voor de arbeidersklasse.

Op 6 april 1950 legde een artikel met de titel *Bij het beheren van de fabrieken moeten we vertrouwen op de massa*, dat kennelijk geïnspireerd was door Mao, de nadruk op de positie van de arbeidersklasse en op haar rol bij het besturen van de industrie en van het land. Het herinnerde eraan dat het op de massa gerichte beleid de opbouw van de industrie moet beheersen. Het wees op *"betreurenswaardige voorvallen in Tientsin en in andere steden"*, waar partijleden in naam van de produktie volledig hadden toegegeven aan de eisen van de werkgevers en 'geen rekening hielden met het welzijn van de arbeiders' en waar een 'bureaucratie floreerde' die 'niets van het oude systeem heeft gewijzigd'.

De vakbondswet van 29 juni 1950 stelde de structuur vast van de vakbonden in alle bedrijven - fabrieken, mijnen, winkels enz. Er werd een arbeidersverzekering opgericht. Arbeiders moesten 'deelnemen aan het beheer van genationaliseerde ondernemingen' en de arbeidsvoorwaarden in de particuliere sektor bepalen. Een wettelijke regeling van de arbeid die in mei 1953 openbaar werd gemaakt, deed een beroep op de vakbonden om "het materiële en culturele leven van de arbeiders te verbeteren". Er moest gezorgd worden voor onderwijs, slaapgebouwen, creches en kantines. Materieel ging het leven van de arbeiders er belangrijk op vooruit, maar de beslissingsmacht binnen de staat bleef onbevredigend tot Mao in 1958 besloot de zaak 'door te zetten'.

Op 1 mei 1950, de Dag van de Arbeid, riep Lioe Sjautji, als leider van de arbeidersklasse, op tot 'samenwerking van kapitaal en arbeid' en spoorde de arbeiders aan zich in de produktie te 'verenigen met de nationale bourgeoisie'.

Het beheer van de industrie zou het meest in het oog springende slagveld worden voor de strijd tussen de twee beleidslijnen. Het verhaal begint in Mantsjoerije. In 1949 vormde de industrie in Mantsjoerije een derde van de totale industrie van China. De USSR had (door middel van het vriendschapsverdrag met China van 1950) haar bases en het beheer over de spoorweg van Mantsjoerije behouden. Kau Kang, de leider van de mantsjoerijse regering, ging in juli 1949 naar de Sovjetunie en tekende overeenkomsten voor de levering van technische uitrusting en hulp in ruil voor granen, plantaardige oliën en sojabonen. Van de vijftig projecten van de overeenkomst die in februari 1950 werd getekend lagen er dertig in Mantsjoerije.⁸¹

In 1953 was reeds 80% van de russische hulp en 40% van de russische experts naar Mantsjoerije gegaan. Het sovjetrussische patroon voor industrieel beheer werd daar eerder geïntroduceerd en toegepast dan elders en aangezien Mantsjoerije het krachtigste industriële centrum van China was en het bovendien het arsenaal en de montagewerkplaats was voor de oorlog in Korea, werd hetgeen er in Mantsjoerije werd gedaan aangeprezen als 'het socialistische voorbeeld' dat door het gehele land nagevolgd moest worden. Vanuit de Sovjetunie werden gedurende het eerste vijfjarenplan hele fabrieken met adviseurs en al ingevoerd in het noord-oosten en de voorstellen van de russische deskundigen werden zonder meer geaccepteerd. Mantsjoerije werkte volgens het systeem van 'de verantwoordelijkheid van een man' of van 'de eenmansleiding', waarbij het nemen van de beslissingen en het beheer van de fabriek gekoncentreerd waren in de directeur, die een advieskommissie van technisch personeel naast zich had. De arbeiders waren op deze wijze niet betrokken bij de besluitvorming. Er werd een systeem toegepast van de persoonlijke verantwoordelijkheid van elke arbeider, van stukwerk, bonussen, aansporingspremies en met een verticale hiërarchische structuur. Op 10 juli 1953 werd dit systeem van 'eenmansleiding' door het ministerie voor de zware industrie in Peking aanbevolen als een voorbeeld voor de genationaliseerde sektor.

⁸¹ Toen in november 1952 de Staatscommissie voor Planning werd gevormd om het eerste vijfjarenplan te ontwerpen, werd Kau Kang eerste vice-voorzitter. Deze commissie stond op één lijn met de Staatsraad van premier Tsjow Enlai.

Elk aspekt van het werk in de fabrieken viel onder een ander departement, en deze hadden allemaal onderafdelingen die niet gepasseerd konden worden. Er kon niets worden gedaan vanuit een initiatief vanuit de werkplaats zelf. De russische experts onderhielden alleen contact met de 'top', met de 'verantwoordelijke' beheerder. Zij deelden orders uit en niemand waagde hen tegen te spreken, want zij vertegenwoordigden immers het socialistische model. Maar de Chinese arbeidersklasse was verbitterd over deze eenmansleiding. Ze reageerde verontwaardigd op het systeem van 'beloningen en straffen', op het werktempo, de kwota's die werden vastgesteld zonder rekening te houden met het vermogen van de verschillende werkplaatsen en fabrieken en zonder hierover overleg te plegen met de arbeiders. De arbeiders hadden vooral een hekel aan het stachanovisme, waarbij de een tegen de ander werd opgezet en het systeem van het kiezen van 'model'-arbeiders tot ploegbazen ging in tegen de traditionele solidariteit van de Chinese arbeidersklasse, die het liefst in teamverband werkt en waarbij men gezamenlijk de verantwoordelijkheid draagt voor de arbeidsprestaties. Dit nieuwe systeem ondermijnde de teamgeest en schiep conflicten. Het leidde tot bureaucratie, eindeloze vertragingen in de reparaties van machines, overbodige opvoering van de sterkte van administratief personeel en langs elkaar heen werken van de verschillende departementen. De centralisatie aan de top bracht in China dezelfde warboel teweeg als in de USSR.

Er verschenen veel artikelen voor en tegen de eenmansleiding. Zij die er tegen waren wezen op het afgenomen gevoel van verantwoordelijkheid onder de arbeiders. Machines moesten een jaar of nog langer op reparatie wachten, omdat niemand de verantwoordelijkheid voor de defekten op zich nam en niemand de formulieren invulde waarmee de reparatie moest worden aangevraagd.

De val van Kau Kang in het begin van 1954⁸² en de veroordeling van de eenmansleiding vielen samen. Het systeem moest vervangen worden door 'versterking van het kollektieve leiderschap'. De op 6 mei 1954 door de Beheersraad van de Staat aangenomen *Richtlijnen voor arbeidsregelingen in de staatsbedrijven* legden echter de nadruk op de noodzaak van arbeidsdiscipline en 'een opvoering van de arbeidsproductiviteit in overeenstemming met de uitbreiding van de doelstellingen van het eerste vijfjarenplan'. Het stukwerksysteem, dat was ingevoerd om 'de produktie te stimuleren', werd gehandhaafd. Hetzelfde gold voor het betalen van bonussen. Er werden straffen ingevoerd voor onoplettendheid, afwezigheid en andere overtredingen van de arbeidsvoorschriften. Van de vakbonden werd verwacht dat zij het regeringsbeleid in deze populair zouden maken en zouden uitvoeren. In de zomer van 1955 werd de eenmansleiding opnieuw veroordeeld en op het 8e Kongres van de C K. P. in September 1956, werd er officieel een nieuw systeem bekend gemaakt, namelijk van de gezamenlijke verantwoordelijkheid van arbeiders en directie *onder de collectieve leiding van het partijkomitee van de fabriek*. Maar Lioe Sjautji, de man die als voormalig vakbondsleider het nauwst betrokken was bij de industriële ontwikkeling, beweerde op het kongres dat de managers, de voormalige kapitalisten en het hogere technische personeel werkelijk een wezenlijke verandering hadden ondergaan en zich 'door hun werk voor het socialisme een proletarische mening' hadden eigen gemaakt! 'De vraag wat het zal winnen, het socialisme of het kapitalisme, is in China reeds beantwoord', zei hij, maar op hetzelfde moment zei Mao precies het tegenovergestelde.

De voornaamste taak van de partij en de staat was 'het zo snel mogelijk opvoeren van de produktie', want de belangrijkste tegenstelling was die 'tussen het socialistische systeem en de achterlijke produktiekrachten van de maatschappij'. Dit werd vastgelegd in de resoluties van het 8e Partijkongres.

Waar het op neer kwam was dit, dat het systeem van de eenmansleiding, maar nu in de vormomming van 'de gezamenlijke verantwoordelijkheid van arbeiders en directie onder de kollektieve leiding van het partijkomitee van de fabriek', gehandhaafd werd. En daarmee zou een nieuwe elite van managers en technokraten opkomen, een nieuwe bourgeoisie.

Het eerste vijfjarenplan werd pas in 1955 gepubliceerd, hoewel er in 1953 reeds een begin mee werd gemaakt. In zijn verslag voor het eerste Nationale Volkskongres had Tsjow Enlai op 23 September 1954 gezegd, dat het plan 'nog niet volledig en definitief was. Het werd in februari 1955 voltooid en in juni aangenomen. Het hoofddoel was de industriële produktie te verdubbelen en daarmee het nationale inkomen met 43% te doen toenemen. 60% van de konstruktiewerken zou ontworpen worden door russische deskundigen en de rest door Chinese ontwerpers onder leiding van russische specialisten.

Wat de voornaamste sectoren betreft slaagde het plan. Tegen 1957 was de produktie van ijzer en staal verviervoudigd en van steenkolen en cement verdubbeld. Het jaarlijkse groeipercentage was indrukwekkend. Als we 1953 buiten beschouwing laten was de groei van 1954 tot en met 1957 12% per jaar. Tegen het einde van dit eerste vijfjarenplan vormden de heffingen op de industrie in de vorm van belastingen en winsten meer dan 70% van de totale inkomsten van de regering.

Maar als de resultaten zo schitterend waren, waarom waren vele Chinese leidende figuren (waaronder Mao Tsetoeng) dan klaarblijkelijk zo verontrust door het plan? In juli 1955, de maand waarin het plan werd gepubliceerd, trok Li Foetsjoen, vice-ministerpresident en voorzitter van de Staatskommissie voor Planning, bepaalde aspekten van de *kosten* van het plan in twijfel.⁸³

Het waren niet zozeer de konkrete materiele resultaten van het vijfjaren-plan waar Mao moeite mee had. Het probleem zat dieper. Het betrof de richting die China moest kiezen bij de ontwikkeling van zijn economie. De Chinese ontwerpers van

⁸² Zie pag. 96-72.

⁸³ Li Fu-chun "Report on the First Five-Year Plan, Cambridge Massachusetts, 1962. Li Foetsjoen, die vice-premier van de Staatsraad was en voorzitter van de Staatskommissie voor Planning, maakte dit verslag op 5/6 juli 1955.

plannen en ekonomen die het eens waren met Maus gedachtengang twijfelden aan de waarde van het russische model voor China, zowel vanuit de ideologie als vanuit de economie.

'Op ideologisch gebied is het probleem van wie de strijd tussen het proletariaat en de bourgeoisie zal winnen in feite nog niet opgelost', zei Mau in 1956 ronduit en hij herhaalde het in 1957, waarmee hij blijk gaf van een opvatting die lijnrecht in strijd was met de mening die Lioe Sjautji op het 8e Partijkongres had uitgesproken. En Mau zegt dat vandaag nog steeds.

Mau was er, gezien de resultaten in Rusland, niet van overtuigd dat het russische model voor de industrie werkelijk 'socialistisch' was en hij was allesbehalve gerust over sommige aspecten van de russische economie. Deze bezorgdheid bestond dus reeds lang voor het chinees-russische geschil en was de aanleiding voor Maus zoeken naar een andere ontwikkelingsstrategie voor China. Wat was het nut van 'productie' en 'groei' en 'verhoogde opbrengst' in de industrie, vroeg Mau, als het niet bijdroeg tot 'het dienen van het volk', tot het opbouwen van het socialisme in China?

Het kapitalistische systeem was even geschikt om de groei te bevorderen, maar deed het door de uitbuiting van velen door weinigen, het koncentreerde de rijkdom in de steden, terwijl het het platteland kaal plukte. Men zag dat het geïmporteerde 'socialistische' model de neiging had om in China hetzelfde te doen - dat het sovjet model voor beheer van de industrie niet zo veel verschilde van kapitalistisch beheer.

In geval van twijfel, eerst een onderzoek instellen.' Van de praktijk naar de theorie, zoeken naar een algemene strategie voor ontwikkeling die de klasse die de macht in handen moest nemen, de arbeiders, en haar bondgenoot in de revolutie, de boeren, niet zou opofferen. Mau reisde rond en las, discussieerde en studeerde. 'Als Voorzitter Mau met iets bezig is, slaapt hij niet; hij zit de hele nacht te denken, te lezen, te schrijven . . . hij laat mensen bij zich komen en bespreekt de problemen met hen, soms tien tot vijftien uur achtereen.'⁸⁴

Reeds in 1955 dachten Mau en zijn ekonomen en plannenmakers over een andere politieke en economische ontwikkeling. De kritiek op het eerste vijfjarenplan was algemeen, maar hij werd onderdrukt, 'het was niet geoorloofd kritiek te oefenen op . . . de onbaatzuchtige hulp van broederlanden.'⁸⁵

Voor een arm land als China, waarvoor soberheid en zuinigheid van essentieel belang zijn, vormde de groei van het bureaupersoneel in de industrie een ernstig probleem. Er waren twee parallel lopende bestuurlijke organen in elke fabriek, de partijleiding en de uitvoerende staf. Deze overvloed van kaderleden was al even inefficiënt (en betekende een even reusachtige verspilling) als in de Sovjetunie. Zo waren er in 1956 bij voorbeeld in een fabriek met 800 man niet minder dan 126 kaderleden die een bestuurlijke functie bekleedden en die meenden dat zij een volledige dagtaak hadden, hoewel zij nooit een machine aanraakten. 'Ze lezen de kranten', zeiden de arbeiders. Een ander probleem was dat de industrieën die onder het vijfjarenplan vielen niet in staat waren de miljoenen jongeren op te nemen die elk jaar op de arbeidsmarkt kwamen.

Verspilling en overdaad bij het gebruik van materialen en machines, tekorten tengevolge van slechte planning, vertragingen in de levering van reserve-onderdelen, vermindering van de kwaliteit van de produkten en onnodig hoge overhead-kosten, worden genoemd. Maar deze zijn van ondergeschikte betekenis vergeleken bij de drie hoofdpunten: ten eerste de depolitisering van de arbeidersklasse; ten tweede de druk van een kapitaal-intensieve technologie op een arm agrarisch en achtergebleven land en ten derde het opieppen aan de industrie van een elite (van managers en technokraten) wier aanpak van de zaak niets te maken had met de echte problemen van China. Erger was nog, dat het technisch monopolie van een elite die zich snel een plaats veroverde binnen de partij, die beschermd werd en op uitstekende voet stond met invloedrijke topfunctionarissen, een bedreiging vormde voor de doelstelling van de revolutie zelf. Het was een bureaucratische staatsbourgeoisie . . . en hoe snel kon deze de macht grijpen!

Vanwege de grote afhankelijkheid van russische experts, ontstond er bij het Chinese personeel een wrokkende serviliteit. Zoals in het huidige India, waar de deskundigheid van de vreemdeling vaak hoger wordt aangeslagen dan die van de wetenschappelijke en technisch geschoolde Indier, zo had ook de russische expert in China 'altijd gelijk'. Vijandige gevoelens van de zijde van de Chinezen bleven onuitgesproken. Enkele van degenen die bezwaar maakten waren opgeleid in kapitalistische landen en werden daarom beschuldigd van anti-socialistisch gedrag als zij russische deskundigen bekritiseerden. De houding van sommige russische experts, die op zeer grote voet leefden in China, had iets kolonialistisch en dat stak ook.

'Oude ideeën die het oude systeem weerspiegelen blijven in de hoofden van de mensen zitten . . . we moeten de ideeën veranderen . . . door socialistische opvoeding en veranderde *productieverhoudingen*, 'zei Mau.

De toekomstige managers, ingenieurs, technische deskundigen, onderzoekers en uitvinders, moesten uit de rijen van de arbeidersklasse zelf voortkomen, het moesten proletarische intellectuelen zijn, die zowel politiek bewust als wetenschappelijk grondig geschoold moesten zijn - 'Rood en deskundig'.

Een volgend probleem was de aflossing van de russische leningen en de betaling voor machinerieën en uitrusting (waarvoor meer betaald moest worden dan elders in de wereld). Veel werd afbetaald met agrarische produkten, zoals vee, granen, oliën, fruit enz., en met zeldzame metalen. Maar schulden betekenden een toenemende afhankelijkheid. Tegen 1955 kregen de Chinezen door, dat de geleverde machines niet voldeden aan de in de wereld geldende maatstaven, behalve wat de prijs betreft.

⁸⁴ Uitspraak van een hoge partijfunctionaris tegenover de schrijfster.

⁸⁵ Persoonlijk interview door de schrijfster.

Een anekdote, die misschien verzonnen is, werpt enig licht op Maus intens bezig zijn met en twijfel aan de geschiktheid van het sovjetmodel. Er wordt verteld dat hij Kang Sjeng, een oud en getrouw lid van de partij,⁸⁶ naar de Sovjetunie stuurde om de traktorpools voor de kolchozen te bekijken. Kang Sjeng kwam terug met een negatief rapport. 'Ze leggen de vijver droog om de vis te vangen', zei Mau toen hij hoorde dat deze traktorpools dienst deden als bureaus voor de inning van de belasting.

'Het huidige probleem', schreef Mau op 27 december 1955,⁸⁷ 'heeft te maken met de agrarische produktie, de industriële produktie . . . de schaal en de snelheid van de bouw van de belangrijkste projekten... de koordinatie van de handel met andere takken van de ekonomie. . . de koordinatie van het werk in wetenschap, kultuur, onderwijs en volksgezondheid . . . *op al deze gebieden wordt de toestand onderschat*. Als dit zo zou blijven, dan zou de partijleiding, inplaats van de 'voorhoede van het proletariaat', een bureaukratische en konservatieve tirannie worden, die zich had ingegraven in haar eigen privileges, zij zou een rem op snelle ontwikkeling van de produktiekrachten zijn en een hinderpaal op de weg naar vooruitgang.

Volgens Mau lag de oplossing in de verandering van de menselijke geest. Er moest een andere manier van denken en van doen zijn, die zou passen bij de doelstellingen van de Chinese revolutie en bij de konkrete werkelijkheid van China.

3. DE BOVENBOUW, DE PARTIJSTRIJD EN CONFUCIUS

Met voorschriften atteen lukt het niet . . . de instelling van de mens moet veranderen.

MALITSETOENC, 1957

Weg met Confucius'. Leuze van de eerste kulturele revolutie, mei 1919

Het 'onderschatten van de toestand', de traagheid van begrip voor de onweerstaanbare opkomst van de basis, kwam voort uit de 'bovenbouw' die ook de leiding van de kommunistische partij omvat.

'Bovenbouw' is een aanduiding voor de verzameling van filosofische, juridische, religieuze, politieke, artistieke en literaire ideeën, gewoonten, gebruiken en houdingen in elke maatschappij en de instellingen door middel waarvan zij functioneren. Zogenaamde nationale kenmerken en de politiek-kulturele gebruiken van een bepaalde groep worden door dat begrip gedekt. De bovenbouw is in marxistische termen uitgedrukt het 'totaal van de produktieverhoudingen'. Het is evenals al het andere onderworpen aan de universele wet van de tegenstelling en omvat de eenheid van de tegendelen. De bovenbouw speelt daarom een dubbele rol.

Zij is konservatief voor zover zij die klassen vertegenwoordigt die worden uitgedaagd door de nieuwe materiele en ideële verworvenheden van de basis en progressief als het deze laatste vertegenwoordigt. Binnen de partij zullen individuen die de toekomst de rug hebben toegekeerd en die de uitbuitende machten van het verleden vertegenwoordigen, zich verschuilen achter de oppervlakkige marxistische frases om een omkering van de revolutie te bevorderen. Het lidmaatschap van de partij is namelijk geen garantie dat de instelling van een mens is veranderd.

Het verhaal van de volgende achttien jaar zou gekenmerkt worden door Maus pogingen om de partij te zuiveren en te voorkomen dat zij zou degenereren tot een nieuwe klasse van uitbuiters, opdat het land 'niet van kleur zal veranderen . . . niet revisionistisch . . . of een fascistische staat zal worden'. Bij zijn krachtige pogingen om de bovenbouw te revolutioneren kwam Mau niet alleen in konflikt met Lioe Sjautji, maar ook met een vastgeroeste politieke kultuur -resultaat van vijftiengint eeuwen bestuur

Uit "Leren van Dazhai"....

In 1975 was EPO, nu gewoon het logo van een progressieve uitgeverij-drukkerij, de afkorting van "Éducation Proletarienne- Proletarische Opvoeding". Toen was EPO een "bedrijf" (eerder een werkgroep onder de voorwaarden van vzw die toen mogelijk waren), die de brochures en propagandamateriaal van AMADA (voorloper van de PVDA) drukte (stencilde, fotocopieerde en/of ofstette). EPO bracht ook een aantal boekjes uit (of deed de "herdruk") die anders niet zouden gedrukt worden. Het waren boekjes die voor AMADA-leden en/ of simpatisanten en/of te nog overtuigen mensen propagandistische en opvoedkundige waarde hadden. De leiding van EPO berustte bij een kader van AMADA. Zo had dus alles wat toen gedrukt werd min of meer de rechtstreekse goedkeuring van AMADA. Je zou kunnen veronderstellen dat de inhoud van die boeken van EPO goed gekend was door zeker de kaders van AMADA.... Zeker Boudewijn Deckers (historisch "nummer 2" binnen AMADA en later de PVDA) en Peter Franssen (lid van de redactie van AMADA later KONKREET en nog later SOLIDAIR)

⁸⁶ Kang Sjeng werd geboren in 1899. Hij is een invloedrijke lid van de CCP sinds 1924 en speelde een actieve rol in het geschil tussen China en de Sovjetunie. Aan zijn integriteit en ideologische zuiverheid is nooit getwijfeld, zelfs niet tijdens de Culturele Revolutie, toen vele hoge partijfunctionarissen onder kritiek stonden.

⁸⁷ Zie Socialist Upsurge in China's Countryside.

Veel van de boeken van EPO waren dan ook verplicht studiemateriaal voor de militanten van AMADA zoals “de filosofische essays van Mao Tse Toeng”, “De Boljevië” (Geschiedenis van de Communistische Partij der Sowjet-Unie – Bolsjewiki), De Grote Samenzwering, De Polemieken....

In 1975 publiceerde EPO “Leren van Tatchai (Dazhai), voorhoede in de opbouw van het socialisme op het platteland in China”. Hierin opgenomen een verslag, gemaakt door Hélène Marchisio, van een bezoek aan Dazhai in 1967, uit “Leren van Tatchai (Dazhai), voorhoede in de opbouw van het socialisme op het platteland in China”, EPO, 1975.

Hoofdstuk 1. Het verhaal van Song Li-Ying⁸⁸

Het verhaal van Song Li-Ying, een achtendertigjarige boerin, moeder van vijf kinderen en adjunct-secretaris van de partijcel van Dazhai....

“Voor de Bevrijding telde ons dorp 69 gezinnen, in totaal 250 bewoners, verdeeld als volgt:

- 1 het gezin van de voornaamste grootgrondbezitter die zeventig procent van alle grond bezat;
- 2 drie rijke boeren;
- 3 twaalf middelrijke boeren;
- 4 drieënvijftig families van middelarme boeren, arme boeren, landarbeiders en bedelaars die allen tezamen slechts twintig procent van de bewerkte grond bezaten

...

Ons dorp werd bevrijd in 1945. Maar het had een zware tol betaald: veertig jonge mannen, zonen van arme boeren, waren gefusilleerd door de Japanse bezetters. Dadelijk na de Bevrijding hebben we de strijd tegen de grootgrondbezitter aangevat. De landbouwhervorming kwam tot stand onder de boom waar hij een vrouw had laten doodslaan die ervan werd beschuldigd haar huur niet te hebben betaald.

Dadelijk na de verdeling van de gronden onder de boeren hebben we de oproep van voorzitter Mao “organiseer u!” beantwoord. Twee totaal verschillende groepen voor onderlinge hulp werden opgericht. De rijke boeren organiseerden de eerste groep van “de sterken”, die de beste werkers van het dorp en een twintigtal gezinnen omvatte.

De tweede groep verenigde de oude mannen en de kinderen. Dit was de groep der armen, van degenen wier zonen of vader waren gefusilleerd door de Japanners. Deze groep werd geleid door Chen Yong-kui, de vroegere verantwoordelijke van de partizanen, en telde tien families: vijf families zonder kostwinner met kinderen van tien tot veertien jaar, vier families van oude mannen waarvan de jongste zestig was, één familie met een sterke en ervaren boer: Chen Yong-kui, die toen tweeëndertig jaar was.

De verantwoordelijke van de groep der “sterken” kwam herhaaldelijk Chen Yong-kui opzoeken. “Jij bent een zeer bekwaam werker”, zei hij, “je bent niet op de plaats tussen deze nietsnutten. De grijsaards kunnen geen paard berijden, de jongeren hebben de kracht niet om een boog te spannen, laat hen aan hun lot over.” Chen Yong-kui replikeerde onmiddellijk: “De grijsaards hebben ervaring, de jongeren zullen groot worden. Wij zijn op de juiste weg... Indien de Partij ons oproept om ons te organiseren is dat om elkaar te helpen, zodat we allen tezamen de voorspoed zouden tegemoetgaan. Indien we de gezinnen die het moeilijk hebben laten vallen, waartoe dient het dan om ons te organiseren?”

En de leden van de groep der armen zetten zich onafgebroken aan het werk, stonden vroeg op en gingen laat slapen. Tijdens het dode seizoen voerden ze mest naar de velden, terwijl de “sterken” warmpjes op hun bedkachel zaten.

De oogst bracht een grote verrassing: de groep van de “nietsnutten” had 150 pond geoogst per mou, 30 pond meer dan de “sterke” arbeiders. Volgens de ouderlingen van de groep der armen was de reden hiervan: “Bij hen is er wel een groep voor onderlinge hulp, maar het is geen echte groep voor onderlinge hulp. In de lente werken ze op hun eentje, in de zomer gaat ieder zijn weg en in de herfst zien ze elkaar niet.

In 1949 bereikte de opbrengst van de groep der ouderlingen en kinderen 169 pond, 37 meer dan de andere groep. De boeren van Dazhai hadden aan de lijve ondervonden hoe sterk ze waren als ze zich organiseerden. In de volgende winter sloten 49 gezinnen van de 67 zich aan bij de groep van Chen Yong-kui. Tijdens de volgende jaren werd de groep voor onderlinge hulp stevig uitgebouwd. Grote eenheid onder leden was er het voornaamste kenmerk. Dit was niet zo bij de anderen en daar lag de reden van hun mislukking.

In 1952 deden wij een aanvraag om een coöperatieve op te richten. Aanvankelijk weigerden de provinciale autoriteiten. In 1953 werd ons voorstel ingewilligd. Toen het erop aankwam een dorp uit te kiezen om de eerste coöperatieve op te richten, die bovendien een modelcoöperatieve zou zijn, dachten de distriktsverantwoordelijken onmiddellijk aan Dazhai. Maar er was al onmiddellijk een moeilijkheid. Onder het voorwendsel dat de jonge coöperatieven onder de meest gunstige omstandigheden moesten van wal steken, beperkten de autoriteiten het aantal gezinnen dat mocht toetreden tot dertig. Maar de groep voor onderlinge hulp onder leiding van Chen Yong-kui telde 49 gezinnen. Wat moest men met de 19 overblijvende gezinnen aanvangen? Chen Yong-kui stelde de chef van het district voor om voor hen een uitzondering te maken. Maar hij stuitte op een formele weigering. 19 gezinnen mochten zich niet bij de coöperatieve aansluiten. Op een vergadering van de leden van de groep voor onderlinge hulp meldde Chen Yong-kui het antwoord van het district. De boeren waren eensgezind: “We werken nu al jaren samen, wij weigeren uit elkaar te gaan”. In de overtuiging dat ze gelijk hadden nam Chen

⁸⁸ uit “Leren van Tatchai (Dazhai), voorhoede in de opbouw van het socialisme op het platteland in China”, EPO, 1975

Yong-kui de verantwoordelijkheid op zich om iedereen in de coöperatieve op te nemen, maar hierover te zwijgen tegenover de autoriteiten. In deze omstandigheden mocht men niet mislukken. Immers, het te grote ledenaantal kon gemakkelijk gebruikt worden als verklaring voor eventuele moeilijkheden.

Chen Yong-kui was ongerust. Hij riep de leden van de jonge coöperatieve opnieuw bijeen. "Wij hebben de richtlijnen die ons waren voorgeschreven niet gevolgd", sprak hij, "nu moeten we zeker zijn van ons stuk". Iedereen ging akkoord om zijn uiterste best te doen."

...

In 1950 had Lioe Chao-chi, ter gelegenheid van de afkondiging van de nieuwe landbouwwet verklaard dat het raadzaam was de rijke boeren economisch te beschermen. Hij had hieraan toegevoegd: "De politiek van economische bescherming van de rijke boeren is een politiek op lange termijn". En toen, met name in de provincie Shanxi, een groot aantal arme en middelarme boeren aanvroegen om hun groepen van onderlinge hulp te mogen omvormen tot coöperatieve van het lagere type stuitten zij op alle mogelijke spitsvondigheden en manoeuvres. Lioe Chao-chi merkte bij een rapport hieromtrent op: "Sommigen hebben gesteld dat de verzwakking en de geleidelijke opheffing van het systeem van privébezit ontontbeerlijk is, en dat de groepen van onderlinge hulp het stadium van de landbouwcoöperatieve moeten bereiken teneinde 'de spontane kapitalistische negingen van de boeren te overwinnen'. Dit is een verkeerde en gevaarlijke opvatting van het agrarisch utopisch socialisme." De resolutie van het Centraal Comité van 1952 "over de onderlinge hulp en de coöperatieve" ging hier lijnrecht tegenin. Mao Tse-toeng schreef hierbij de volgende commentaar: "Na de overwinning van de democratische revolutie blijven sommigen ideologisch hangen in dat stadium. Zij begrijpen niets van de fundamentele wijziging in de aard van de revolutie en blijven vasthouden aan hun zagezegde nieuwe democratie in plaats van de socialistische hervormingen aan te vatten. Zij lopen het gevaar de fouten van het rechts opportunisme te begaan. Voor de landbouw is de socialistische weg de enige voor de hand liggende. Ontwikkeling van de beweging van onderlinge hulp en samenwerking en het voorturend verhogen van de landbouwproductie vormen de essentiële punten van de taak van de Partij op het platteland." Door te weigeren verkeerde richtlijnen te volgen, volgen de boeren de richting die was aangegeven door het Centraal Comité en Mao Tse-toeng.

"Eens de coöperatieve opgericht was kon men een werkplan opstellen. Nu kon de verbetering van de grond ernstig worden aangevat. De Partijcel werkte een plan uit dat voorzag in de ingebruikname van zeven ravijnen en acht heuvels en verder in de bouw van terrassen op de berg die het dorp domineert. Het was een stoutmoedig plan. De boeren zeiden: "Bij ons is geen meter vlak. Als we uit ons huis komen moeten we beginnen te klimmen. Overal liggen er stenen. En ieder jaar zijn er natuurrampen. In de winter en de lente verdort de wind alles. Drie dagen zonder regen en de vruchten worden al geel, en als het regent spoelt het water de grond weg." Dit alles is, enigszins overdreven, het beeld van Dazhai: op duizend meter hoogte, in een loesstreek; de winters zijn er bijtend koud zoals in gans Noord-China, het kwik daalt er vaak tot - 20, - 25 graden. Het regent niet in de lente en in de zomer veroorzaakt de hevige neerslag catastrofale overstromingen. Zowel het reliëf als het klimaat stellen er dus problemen.

"De boeren die geen lid waren van de coöperatieve, de leden van de groep der "sterken" bewerkten hun grond nog op hun eentje. Zij begonnen te morren: "Een ravijn is een ravijn. Sedert duizend jaar bewerkt men de grond en men is er nog niet in geslaagd één ravijn in cultuur te brengen. En onder leiding van de partij willen jullie alles overhoop gooien. Laat ons lachen! Waarom zouden jullie kunnen wat onze voorouders nog nooit gekund hebben?" Enkel zwakke elementen begonnen te twijfelen: "Hetgeen nu bestaat, heeft duizend jaar gekost", zeiden zij, "hoe zouden zij daar iets aan kunnen veranderen?"

Chen Yong-kui reageerde door beroep te doen op het klassebewustzijn van de boeren en door Voorzitter Mao te citeren: "Als we door de vijand aangevallen worden, dan is dat een goede zaak. Wij verdedigen wat de vijand bestrijdt, we bestrijden wat hij goedvindt." En hij voegde hier nog aan toe: "We moeten weten wat we willen. Als we er niet in slagen om Dazhai in tien jaar volledig te veranderen, dan zullen we er twintig of dertig jaar over doen. En als één generatie niet genoeg is dan zullen de jongeren voortdoen. Maar het zal gebeuren."

"Het werk werd aangepakt in de winter 1953-1954. De boeren pakten als eerste ravijn van de "Witte Kameel" aan, Terzelfdertijd moest er akkergrond aangevoerd worden en moest de ravijn afgedamd worden, zodat de zomerregens de aarde en de planten niet konden wegspoelen. Dit gebeurde tijdens het dode winterseizoen, ondanks de ijskoude wind, de bevroren grond en de noordwestenwind. In enkele weken bouwde men zeven stenen dammen. Het resultaat was drie nieuwe mou, de grootste akker van Dazhai; bovendien beschermden deze dammen 12 mou tegen overstromingen.

De volgende winter ('54-'55) werden vier andere ravijnen ontgonnen. Nu moest juist nog de grootste, "Het Wolvenhol", aangepakt worden. Het was niet gemakkelijk. Er dienden vijftientwintig grote dammen gebouwd en tienduizenden tonnen aarde verplaatst. De vallei werd zo in cultuur gebracht en de twee hellingen werden omgebouwd tot terrassen.

Maar de volgende zomer spoelde stortregens alles weg, juist toen de maïs uitstekend stond. De defaitisten kwamen weer opdagen en de vijanden herbegonnen hun offensief: "Wij hadden gelijk. De regen heeft alles weggeveegd, stenen dammen, aarde en planten. Alles is weer zoals voordien."

Chen Yong-kui begon hen opnieuw te overtuigen: "We hebben gelijk. We hebben een tegenslag gekend, maar deze tegenslag moet ons in staat stellen om uiteindelijk te lukken." En hij haalde een tekst van Mao Tse-toeng aan: "Als men zijn werk tot een goed einde wil brengen, moet men zijn ideeën doen overeenstemmen met de realiteit, als dat niet zo is, mislukt men in de praktijk. Na een mislukking trekt men er de les uit en brengt men zijn ideeën in overeenstemming met de wetten van de objectieve realiteit; zo kan men een mislukking omzetten in een succes. Dat is ook de betekenis van de spreekwoorden: "De nederlaag is de moeder van het succes" en "Iedere mislukking maakt ons slimmer".

Eens te meer sloegen de revolutionaire kaders, de arme en de middelarme boeren aan het werk, terwijl de anderen herhaalden: "De mens gaat zijn eigen weg, het water volgt zijn bedding. We moeten alles zijn gang laten gaan. En het spreekwoord zegt: "Mensen vechten niet met water en kippen niet met honden." Maar met al dat sarcasme konden ze de geestdrift van de leden van de jonge coöperatieve niet bekoelen. Deze zeiden tot elkaar: "We hebben pech gehad en daarom valt de klassevijand ons nu aan. We zullen misschien opnieuw een tegenslag hebben, maar we moeten vertrouwen op een totale overwinning. En ze gingen opnieuw aan de slag." "In 1957 nieuwe tegenslag. Deze keer was niet alles weggespoeld. Tijdens de eerste dagen van de stortregens bleven de boeren in de huizen om te schuilen. Behalve Chen Yong-kui en de leden van de Partijcel, die in de ravijn gingen kijken wat er gebeurde, hoe het water afvloeide. Zo pasten ze daarbij een ander basisprincipe van Mao Tse-toeng toe: "Een probleem onderzoeken is het oplossen." De spotters ontbraken weer niet: "Je ziet wel dat je het onmogelijke wilt doen. Je gorgelt maar woorden. De partij zal dit werk niet kunnen voltooien."

"Chen Yong-kui en de kaders van de coöperatieve bestudeerden het probleem nog eens grondig: "De grotten en de bruggen zijn gebouwd zoals gewelven: zo kunnen ze aan de druk weerstaan. Als we de dammen ook zo bouwen zullen ze sterker zijn. We zullen ze op diepe funderingen bouwen en met cement. Zo zal de druk van het water van de hellingen verdeeld worden en langs de kanten afvloeien."

Op die manier werden in die winter vierentwintig kleine dijken gebouwd. Men stond vroeg op en ging laat naar huis als het al lang donker was. Men at tweemaal per dag op het werk.

Begin 1958 was de ravijn terug in orde en werd kaoliang gezaaid. Weer waren er mensen die met ons kwamen spotten: "Jullie gaan een nieuwe mislukking tegemoet." De arme boeren antwoordden: "Laat ons afwachten wat er gebeurt."

De stortregens kwamen en Chen Yong-kui ging kijken wat er gebeurde. De dijken boden weerstand. En ze doen het nog. Het was een grote overwinning die het prestige van de partij in het dorp geweldig deed stijgen. De vijanden waren wel verplicht de feiten te erkennen. In hetzelfde jaar 1958 werd ook de Volkscommunie opgericht. Dazhai werd een produktiebrigade.

In de volgende jaren verbeterden de boeren verder de ontginningsmogelijkheden door de bouw van twee reservoirs, waterbekkens en twee irrigatiekanalen.

Maar in 1963 zou een nieuwe ramp Dazhai treffen. In acht dagen viel er meer regen dan in het hele jaar 1962. De dammen in de ravijnen boden stand, maar samen met bijna alle terrassen werd een gedeelte van de gewassen weggespoeld. Het ergste was wel dat 78 van de 82 bewoonde grotten instortten. Chen Yong-kui woonde op het ogenblik van de ramp een conferentie bij in de hoofdplaats van het district. Toen men hem telefoneerde gaf hij duidelijke instructies: "Denk niet teveel aan de tegenslagen, denk eerst aan de mensen en redt het vee!" Gedurende zeven dagen en nachten waren de leden van de militie en brigade aan het werk bij de redding van de boeren en hun have en goed. Het was niet altijd gemakkelijk. Naast al deze moeilijkheden waren daar de klassevijanden opnieuw met hun defaitistische roddelpraatjes."

"Om het dorp te bereiken moest Chen Yong-kui een lange omweg maken en de gezwolen rivier overzwemmen. Het eerste wat de ontmoedigde boeren vroegen was of hij de nodige kredieten had meegekregen. Er waren zelfs geen wegen meer in het dorp! Chen Yong-kui gaf geen rechtstreeks antwoord; eerst wenste hij de inwoners van het dorp geluk: "Wij hebben een grote overwinning behaald", zei hij. En toen hij hun ongelovige blikken zag, vervolgde hij: "Alle mensen zijn er nog. De beslissende factor is de mens, zowel hier als in de oorlog." En onmiddellijk organiseerde hij een studiebeweging over "de drie meest gelezen teksten" van Mao Tse-Toeng: "Hoe het volk dienen" (de toewijding aan het algemeen belang), "Aan de nagedachtenis van Norman Bethune" (de zelfverloochening en het proletarisch internationalisme), "Hoe Yukong de berg verplaatste" (vertrouw op eigen krachten, de volharding). Het moreel van de boeren steeg onmiddellijk en vier maal weigerde Dazhai de staatskredieten achtereenvolgens voor de aankoop van geneesmiddelen, voor de aankoop van matten om de huizen te herstellen en tenslotte de geregelde kredieten. Alles wel beschouwd vonden de boeren deze kredieten niet noodzakelijk. De brigade beschikte over een spaarfonds en bovendien hadden achtenzeventig families bij de kredietcoöperatieve een tegoed van in totaal 12.000 yuan. Dit geld leende ze aan de gemeenschap: "De brigade is onze familie".

"De rijke boeren waren niet tevreden over deze gang van zaken: "Jullie zijn bang voor de rijkdom", zeiden ze. Maar Chen Yong-kui antwoordde: "Waarom zouden we ten last van het land vallen, als we met ons met eigen middelen kunnen redden? Materiële steun is vlug opgebruikt en verzwakt de strijdduurzaamheid. De echte steun is de ideologische steun, die nooit uitgeput raakt en kan omgezet worden in materiële kracht. Het belangrijkste is niet door de knieën te gaan voor de moeilijkheden, ze te beschouwen als 'papieren tijgers'. Onze akkers horen tot de slechtste van de streek en de natuurlijke omstandigheden zijn niet zoals we ze zouden willen. Zullen we daarom terugkrabbelen? Neen. Voor ons is de belangrijkste, de beslissende factor de mens.

Eens te meer sloegen de boeren aan het werk. Eerst redden ze de oogst....

Tegelijkertijd ontwierp de cel een plan voor de wederopbouw van de huizen in tien jaar en van de terrassen in vijf jaar....

Oude tradities werden in eer hersteld. Zoals in vorige jaren ging men vier keer per dag naar het werk. Maar er was toch een verschil: 's avonds bouwde men aan de nieuwe huizen...

Zo werden van 1964 tot 1966 alle terrassen terug hersteld, de percelen werden vergroot en genivelleerd. In dezelfde periode werd het dorp herbouwd: tachtig huizen in grotvorm, zeventig gewone huizen en, op dit ogenblik (1967), zijn er twintig nieuwe huizen in aanbouw. Sedert 1964 ligt er in alle huizen electriciteit en een systeem voor watertoevoer....

Al deze successen overtuigden de boeren van de meerderwaardigheid van de collectieve economie. In 1963 verklaarden ze zich bereid hun privé-percelen op te geven. Deze totale verandering van een arm bergdorpje eis een voorbeeld geworden voor gans China. Daarom lanceerde Mao Tse Toeng in 1963 het ordewoord: "Alle landbouwcommunes moeten zich inspireren aan Dazhai".

Hoofdstuk 2. Balans van de ervaringen van Dazhai

In dat ordewoord lag een volledige oriëntatie voor de ontwikkeling van de landbouw vervat.

1. Zich inspireren naar het voorbeeld van Dazhai betekende de socialistische weg volgen, betekende de collectieve en niet de individuele economie ontwikkelen. Dit sloot automatisch de veroordeling in van de lijn die Lioe Chao-chi vooropstelde in de jaren 1961-1962 en die werd toegepast in een aantal communes. In China werd deze lijn aangeduid door vier moeilijk te vertalen tekens: "san ci yi bao". De kenmerken ervan waren:
2. Uitbreiding van de privé-percelen: volgens de algemene richtlijnen voor de volkscommunes mochten de privé-percelen in totaal niet meer bedragen dan vijf procent van de bebouwde grond van de commune. Maar door toepassing van de richtlijnen van Lioe Chao-chi werd in sommige communes een gedeelte van de gemeenschappelijke gronden opnieuw verdeeld onder de boeren. Zo bereikten de privé-percelen tien tot twaalf, in sommige extreme gevallen twintig procent van de bebouwde grond. Dit had tot resultaat dat sommige boeren niet meer geïnteresseerd waren in de commune: het aantal werkdagen voor collectieve arbeid verminderde, aangezien men niet alleen zijn eigen akker bewerkte maar ook nog werkdagen besteedde aan de verhandeling van de produkten op kleine markten. Anderzijds werd als gevolg van dezelfde richtlijnen de collectieve veestapel ontmanteld ten voordele van de individuele veestapels. Zo droegen dertien van de tweehonderd volkscommunes in de omgeving van Shanghai vijftienduizend varkens over aan privé-veestapels.
3. Organisatie van de productie op basis van de familie. De groepen of de brigades waren niet meer rechtstreeks verantwoordelijk voor de verwezenlijking van het productie- en organisatieschema voor de collectieve arbeid. Zij delegeerden deze verantwoordelijkheid nu aan de verschillende families waaruit ze waren samengesteld en waaronder de grond was verdeeld. De oogst was eigendom van de ganse gemeenschap alhoewel de families de hoeveelheden waarmee het plan werd overschreden mochten behouden. Maar ze moesten tevens "de verliezen compenseren door hun privé-productie of, zoals is gebeurd, door de verkoop van hun huizen. Op die manier werd de familie de objectieve basis voor de economie op het platteland. Uiteraard betekende dit een stap achteruit ten opzichte van de tijd der coöperatieven, toen de gemeenschap deze basis uitmaakte. Zo ontstonden de kiemen voor een nieuw klaseverschil: sommige families die beschikten over meer arbeiders, beter materiaal en een grotere technische kennis, kortom de families van de rijke boeren, boekten betere resultaten dan de families van de arme boeren in dit stelsel van individuele productie. De arme boeren trokken zelf de voor de hand liggende conclusies en in de meeste gevallen werd het systeem van de "san ci yi bao" slechts een zeer korte tijd toegepast. Bijvoorbeeld in de commune Meilong, in de omgeving van Shanghai pasten slechts twee groepen van de honderdacht en vijftig het systeem toe gedurende drie maanden. "De tijd van één groenteeogst", zeiden ze ons. "De oude grootgrondbezitters en de rijke boeren waren best tevreden, maar de middelarme en de arme boeren zeker niet. Zij begrepen maar al te goed dat dit nieuwe systeem een feitelijke terugkeer naar de individuele productie betekende: al de voordelen van de collectivisering verdwenen."
4. Een logisch gevolg van de vorige punten was de aanmoediging en de ontwikkeling van kleine markten op het platteland. De boeren konden er hun overschotten van hun privé-percelen en van de akkers die ze voor de gemeenschap bebouwden, komen verkopen. Van dat ogenblik af namen deze markten toe in aantal en werden ze veelvuldiger gehouden. In het begin van de jaren zestig hebben we zo markten in de provincie van Set-tsoe aan kunnen bezoeken, ze werden om de tien dagen gehouden onder enorme publieke belangstelling. Een aantal boeren – voornamelijk voormalige rijke boeren – werden "marktexperten". Ze gingen hun eigen productie en die van hun buuren verkopen, soms op ver afgelegen markten waar om een of andere reden de prijzen hoger waren. Onnodig te zeggen dat deze boeren praktisch niet meer betrokken waren bij de productie, ze waren "handelaars" en "speculanten" geworden. Aldus werden ze een negatieve ideologische kracht in hun dorpen.
5. De laatste maatregel die Lioe Chao-chi vooropstelde betrof de vrijheid van de oprichting van kleine ondernemingen die zelf voor hun winst en verlies zouden instaan.

Met deze richtlijnen beoogde Lioe Chao-chi de ontwikkeling van de productie ten allen prijze, door gelijk welk middel: "Welk belang heeft het of een kat zwart of grijs is, als ze maar muizen vangt", welk belang heeft de manier van produceren, als er maar geproduceerd wordt. Zo werden niet langer de spontane kapitalistische neigingen van boeren bestreden. Men had de tegenpool van Dazhai bereikt.

1. Het voorbeeld van Dazhai volgen betekende ook zich baseren op de allerarmste boeren, zij die in feite het grootste belang hadden bij de collectivisering en niet op de rijke boeren. De klassestrijd mocht nooit vergeten worden. Men moest vastberaden vertrouwen op de massa's en hun scheppende kracht: "Het volk en alleen het volk is de drijvende en scheppende kracht van de wereldgeschiedenis". Iedere commune zou in de eerste plaats moeten steunen op haar eigen krachten, en niet passief richtlijnen, kredieten en machines van hogerhand afwachten. Enkele cijfers geven een goed beeld van de prestatie van Dazhai. Van 1953 tot 1963 werden 112.400 werkdagen, of 112 per man en per jaar besteed aan de infrastructuur. In 1966 werden op een totaal van 38.500 werkdagen nog 13.480 aan de uitbouw van de infrastructuur besteed (in dit cijfer zijn de dagen besteed aan de bouw van de woningen niet inbegrepen)
2. Zoals in Dazhai moest de ontwikkeling van de collectieve landbouw berusten op de opvoeding, op de geduldige en voordurende vorming van de boeren en niet op materiële prikkels die het individueel en egoïstisch belang benadrukken.

Hoofdstuk 3. Dazhai in de beweging van socialistische opvoeding

Het verhaal van Chen Yong-kui

De keuze van Dazhai als "Rode Vaan" voor de landbouw was een aanvulling van de toenmalige ordewoorden van het Centraal Comité en Mao Tse Toeng voor de "beweging van socialistische opvoeding". Deze zeiden ondermeer dat "het centrale punt de klassenstrijd en de strijd tussen de kapitalistische en de socialistische weg" moest zijn.

Om tot een oplossing te komen van "de tegenstellingen tussen het socialisme en het kapitalisme", moest men "steunen op de arbeidersklasse, de arme en de middelarme boeren van vroeger, de revolutionaire kaders en andere revolutionairen; zich toeleggen op de vereniging van meer dan 95% van de massa's en de kaders om "een scherpe en onmiddellijke strijd te voeren tegen de offensieven van de kapitalistische en feodale krachten". En de tekst vervolgde: "De huidige beweging richt zich vooral tegen diegenen die ondanks hun leidende posities in de Partij, de kapitalistische weg inslaan. Onder hen zijn sommigen openlijk actief, anderen werken achter de schermen." Zij worden gesteund door "antisocialistische elementen uit de hogere niveaus die werken in de leidende organen van de communes, de arrondissementen, de districten, de departementen en zelfs op het provinciale of centrale vlak".⁸⁹

Sommigen voelden dat het op hen gemunt was. Hoe reageerden ze? Door het algemeen ordewoord van de beweging van socialistische opvoeding over te nemen, doch het van alle inhoud te ontdoen. De eerste die zich liet horen, was Lioe Chao-chi die tegenover het programma van Mao Tse-Toeng en het Centraal Comité zijn eigen tien-punten-programma formuleerde. Het was een "schijnbaar links, maar in feite rechts" programma, omdat het een aanval beoogde op de massa's en de kaders om een betere bescherming te bieden aan "de kliek" die de kapitalistische weg was ingeslagen.

Over het fundamentele punt, namelijk de keuze van de te volgen weg – de kapitalistische of de socialistische weg –, en de klassenstrijd, werd met geen woord gerept. De klemtoon lag op de "vier saneringen" (op het gebied van de boekhouding, de inventarissen van de voorraden, het gebruik van publieke goederen en de toekenning van arbeidspunten). Overal waar de actie op deze basis werd gevoerd, werden de meeste kaders het slachtoffer van verdachtmakingen en de arme boeren die het steunden werden op alle manieren onder druk gezet. Vele revolutionaire kaders werden belast, afgezet en vervangen door nakomelingen van de vroegere uitbuiters: grootgrondbezitters, rijke boeren en vertrouwensmannen van de Kwomingtang.

Tijdens ons verblijf in China in september-oktober van 1967 hebben we hiervan verschillende voorbeelden gezien en we hebben aangevoeld hoe hard die periode moet geweest zijn. Gezien in het licht van dit alles was het normaal dat Lioe Chao-chi een aanval op touw zetten tegen Dazhai, dat de overwinning van de revolutionaire lijn van Mao Tse-Toeng in levende werkelijkheid had omgezet.

"Ze vielen ons op de meest verschillende punten aan", vertelde Chen Yong-kui ons, maar telkens hadden ze een welbepaald doel: het prestige van Dazhai omverhalen, aantonen dat Dazhai zijn reputatie aangematigd had, en zo de mislukking aantonen van de brigade die voorzitter Mao aan het ganse land tot voorbeeld had gesteld. Deze mensen konden niet toegeven dat wij successen konden halen door de lijn van voorzitter Mao te volgen. Ze konden niet toegeven dat de juiste ideeën zich omzetten in materiële kracht. Ze geloofden niet in de meerderwaardigheid van de collectieve economie. Ze geloofden niet dat de mens de beslissende factor is, Vandaar hun conclusie."

"Ze hebben dus de beweging van socialistische opvoeding misbruikt door ze in een volkomen verkeerd daglicht te stellen. Eerst en vooral beschuldigden ze ons van vervalsing van productiecijfers. "Vroeger oogsten jullie maar honderd pond per mou, en nu beweren jullie een rendement te hebben van achthonderd pond. Dat is onmogelijk. Jullie hebben meer grond dan jullie aangeven." We hadden 802 mous. Volgens hen hadden we minstens het

⁸⁹ Pékin Information. "La lutte entre les deux voies dans les campagnes chinoises", 1967, nr 49, p. 18.

dubbele. Ze zonden een "werkgroep" die belast was met het nagaan van de oppervlakte van onze grond. Er zijn kaders van vijf niveau's gekomen (provincie, gewest, district, communes, brigades). Ze brachten verantwoordelijken mee van communes, brigades en groepen uit de buurt. Onze percelen zijn soms zeer versnipperd en ze dachten dat we daar gebruik van hadden gemaakt om onze cijfers te vervalsen. Zeventig kaders liepen in Dazhai de grond op te meten! Zeventig kaders gedurende vijftig daten! En verschillende keren zijn ze opnieuw begonnen. En wij, wij bleven kalm en zeker van ons stuk. Uiteindelijk was het resultaat van hun gecijfer 796 mous. Toen ze dat cijfer, dat onze aangifte bevestigde, gevonden hadden, hadden ze vóór de boeren van Dazhai zelfkritiek moeten doen. Daar is natuurlijk niets van terecht gekomen. Hoe hadden ze zich zo kunnen verlagen voor de massa's? Dat was wel een goed voorbeeld van hun klasselijfn.

"Maar ze moesten absoluut een middel vinden om Dazhai af te breken en ze zochten naar een ander middel. Ze zeiden ons: 'Jullie hebben 796 mous, tot daar aan toe. Maar hier zijn tachtig gezinnen. Dus hebben jullie zeker geen 250.000 pond aan gewassen aan de staat verkocht. Er zit ergens een fout of... een vervalsing'. Zij gingen dan alles controleren op het district. Alle cijfers hebben ze gecontroleerd. Ze konden niet geloven dat ieder gezin 3.000 pond aan graangewassen aan de staat verkocht. En nochtans toonden herhaalde controles aan dat wij gelijk hadden."

"Ze zochten een andere beschuldiging. Ze beweerden nu dat onze gewassen niet droog genoeg waren bij de verkoop en dat we zo het gewicht hadden vervalst. Met deze klakkeloze bewering liepen ze alle gezinnen af 'om het leven van de boeren beter te leren kennen'. Daar herhaalden ze hun beruchte verhaaltjes over 'de vochtigheidspercentages' van de gewassen. 'Jullie hebben 560 pond gekregen en betaald, maar rekening gehouden met het vochtigheidsgehalte hebben jullie maar 230 pond gegeten. Jullie hebben dus meer betaald dat jullie gegeten hebben. En jullie verdedigen nog de kaders. Jullie zeggen dat het goede kaders zijn. Maar in feite hebben ze tegenover jullie misdaden begaan.' Wij waren allerm minst bang. We vroegen dat er zou gediscussieerd worden op basis van de feiten. We hadden de fouten waarvan men ons beschuldigde, niet begaan. We waren ervan overtuigd dat we altijd de juiste lijn hadden gevolgd. Natuurlijk wisten we toen nog niet dat deze aanvallers de lijn van Lioe Chao-chi volgden. We beantwoordden hun beschuldigingen: 'Alles wat jullie hier vertellen heeft maar één resultaat: het proletariaat, de boeren ontmoedigen. We weten dat we 200 tot 300 pond per mou hebben geoogst. Al uw mooie cijfers zullen daar niets aan veranderen. Jullie willen ten allen prijze bewijzen dat Dazhai de titel van rode vaan niet verdient. We dulden jullie kritiek niet.'

"Eens te meer begon de werkgroep een tegenaanval: ze poogden opnieuw de boeren tegen de kaders in het harnas te jagen. 'Jullie hebben veel geproduceerd, akkoord. Maar hoe komt het dat jullie levensstandaard dan niet hoger is, dat jullie niet meer te etekn hebben?' Opnieuw was het antwoord eenvoudig. We hadden niet alleen voor onszelf geproduceerd. Indien we hard en op eigen krachten hadden gewerkt, dan was het niet alleen voor ons eigen voordeel. We wilden onze bijdrage leveren voor de uitbouw van het socialisme in ons land, tot de revolutie in de ganse wereld. En zonder twijfel was ons levenspeil zo sterk gestegen dat een vergelijking met het verleden onmogelijk was."

"De leden van de werkgroep weigerden hun nederlaag te erkennen. Nu trokken ze ons systeem van graanverdeling in twijfel. Er bestaan over gans China veel verschillende systemen. Wij hadden altijd gemeend dat de verdeling de produktie moest bevorderen. Daarom hielden we rekening met de ouderdom en het arbeidsvermogen. Een gelijke verdeling "per hoofd" zou niet redelijk zijn, want dan krijgt een kind net zo goed 460 pond als een volwassene. Zo krijgt een kroostrijk familie teveel en is er tekort in een gezin met veel arbeiders en weinig kinderen. Wij geven dus meer aan diegenen die arbeiden. De werkgroep bracht kritiek uit op onze berekeningswijze. Maar ook op dit punt hebben we niet toegegeven fouten te hebben gemaakt."

"'We willen Dazhai gezond maken', zeiden ze. 'en er zitten wormen in zijn vlaggestok. Als die wormen niet uitgeroeid worden kunnen jullie de rode vlag niet meer dragen.' De arme boeren antwoordden onmiddellijk 'Jullie zijn de echte wormen. We moeten de wormen verjagen.' En dat hebben ze dan ook gedaan: ze hebben de werkgroep weggejaagd. We werden beschuldigd van hoogmoed, maar we wisten waaraan we ons moesten houden."

"Later heeft het Centraal Comité van de partij kameraden naar Dazhai gestuurd om samen met ons de beweging van socialistische opvoeding te leiden. De beweging eindigde met de vaststelling dat wij altijd een juiste weg hadden gevolgd zowel op politiek, ideologisch, organisatorisch en economisch vlak."

"In 1965 en 1966 begonnen de aanhangers van Lioe Chao-chi een nieuwe aanval tegen Dazhai. Ze poogden een 'zwartboek'samen te stellen. Maar de Culturele Revolutie heeft hen belet hiermee verder te gaan. Bij de oproep van voorzitter Mao en het Centraal Comité om de macht te ontrukken 'aan de verantwoordelijken die de kapitalistische weg zijn ingegaan', hebben we maar al te goed begrepen dat er twee klassen, twee richtingen en twee lijnen zijn. Dazhai was de revolutionaire weg. De anderen weigerden de weg van de collectivisering in te slaan. Zij wilden een economie van "rijke boeren", boeren met een ploeg en drie paarden. Maar wij wilden niet terug naar het verleden."

Om al deze redenen hebben de boeren van Dazhai meegewerkt aan de strijd tegen de verantwoordelijken die de kapitalistische weg waren ingeslagen. Tijdens de "januari-revolutie" hebben de proletarische revolutionairen van de provincie Shanxi en van het district Xi Yang de macht overgenomen....

In het in 1975 door EPO gepubliceerde "Leren van Tatchai (Dazhai), voorhoede in de opbouw van het socialisme op het platteland in China", is verder nog een verslag opgenomen, gemaakt in 1975 zelf van een bezoek aan

China (ondermeer aan Dazhai). Er wordt daarin een nieuwere schrijfwijze gebruikt: zo staat er 'Tatschai' in plaats van 'Dazhai'.

Het hele platteland omvormen naar voorbeeld van Tatschai.⁹⁰

...

Tatschai-districten

Na de oproep van voorzitter Mao in 1964 om het voorbeeld van Tatschai na te volgen werd deze massabeweging een krachtige motor voor de landbouwontwikkeling. Over heel het Chinese grondgebied ontsproten Tatschai-volksbrigades en communes. Het land heeft opeenvolgende jaren van goede oogsten gekend; de aanleg van nieuwe velden is in omvang toegenomen en de mechanisatie van de landbouw versnelde. De nationale graanproductie bedroeg in 1974 2,4 maal deze van 1949 (het jaar van de bevrijding). Dit jaar behaalde China eenst temeer een overvloedige oogst. De 800 miljoen inwoners van het land hebben geen enkele probleem om zich te voeden en te kleden. Dit betekent een grote overwinning, een waarheid die zelfs onze vijanden moeten erkennen.

De Grote Culturele Revolutie vernietigde de 2 hoofdkwartieren van de burgerij, die van Liu Chao-chi en die van Lin Biao. Hun contrarevolutionaire revisionistische lijn werd gekritiseerd. Zo kon de revolutionaire lijn van voorzitter Mao nog beter worden toegepast en nam de "Tatschai-beweging" in kracht toe.

In 1970, na 3 jaar harde inspanningen slaagde heel Hsiyang erin een Tatschai-district te worden.

De administratieve verdeling van China ziet er als volgt uit: eerst de provincie, de autonome gebieden van de nationale minderheden en stedelijke centra rechtstreeks onder het centrale gezag; dan is elke provincie of autonoom gebied op zijn beurt verdeeld in prefecturen en deze weer in districten (zo ook de landbouwgebieden die afhangen van een stad). Elk district beheert **een aantal communes, die de basiseenheid van de staatsmacht uitmaken**. Het zijn eenheden die naast hun eigen beheer ook de officiële plaatselijke administratie verzorgen. Elke commune is samengesteld uit productie-brigades (zelf gevormd uit productie-eenheden). Op het ogenblik telt ons land 2.200 districten.

Een Tatschai-district uit de grond stampen betekent: de fundamentele ervaring van Tatschai veralgemenen over heel het district, zodanig dat de leiders op alle niveaus en in de verschillende diensten werken zoals de modelbrigade en dat de overgrote meerderheid of tenminste het merendeel van de volkscommunes en brigades ook het voorbeeld volgen.

Het district Hsiyang ligt in de bergstreek Taichang. Er is weinig water en de weinige landbouwgronden zijn op de koop toe nog arm. De productiebrigade Tatschai is slechte één van de 411 brigades in het district. Na de bevrijding was de landbouwopbrengst in Hsiyang gestegen. Maar omdat de voornaamste verantwoordelijke van het partijcomité in het district de revisionistische lijn van Liu Chao-chi toepasten en weigerden het voorbeeld van Tatschai te volgen, daalde de graanoogst met 15% tussen 1960 en 1966.

In 1966 startte dan de Grote Culturele Revolutie. Het volgend jaar begon heel de bevolking van Hsiyang, onder leiding van hun nieuw partijcomité nauwgezet het voorbeeld van Tatschai op te volgen. Ze brandmerkte het revisionisme en het kapitalisme. Ze begon bergen te verzetten en rivieren te temmen. Zo verdubbelde de graanoogst tussen 1967 en 1969 en verdrievoudigde tussen 1967 en 1971.

Ondertussen kenden bosbouw, veeteelt en nevenactiviteiten eveneens een grote opgang. De collectieve economie ontwikkelde snel en de levensvoorwaarden van de bevolking verbeterden aanzienlijk.

In 1970 ging een landbouwconferentie door voor de noordelijke gebieden. De afgevaardigden bezochten Tatschai en luisterden naar de kameraden van Hsiyang die hun ervaringen uiteenzetten. Tijdens de bijeenkomst publiceerde de Renmin Ribao, het orgaan van het Centraal Comité van de CCP een editoriaal getiteld: "In de landbouw: Leer van Tatschai!" Hierin werd vermeld dat Hsiyang een Tatschai-district was geworden.

Een grote vraag werd dus aan de leidende kameraden van de andere districten gesteld: "Waarom kunnen jullie niet wat Hsiyang heeft gedaan? Als één of twee jaar niet volstaan, neem er dan drie, nog niet genoeg, wel vier of vijf zal zeker voldoende zijn!"

Vijf jaar zijn verlopen sinds dit editorieaal verscheen en meer dan 300 modeldistricten bestaan nu in het land en kwamen er nog meer Tatschai-communes en brigades. Een grootse revolutionaire beweging om te leren van Tatschai wint hele streken en provincies....

Hsiyang, een district zoals Tatschai

De productiebrigade, onze voortrekkerseenheid op landbouwgebied, is gelegen in het district Hsiyang. Dit is nu een district geworden naar het model van Tatschai....

Het is een bergachtige streek, slecht voorzien van water en bewerkbare gronden. Maar nu zijn er in het district akkers in terrassen tegen de heuvelflanken aangelegd; vele kleine reservoirs werden gebouwd, stevige dijken langs de waterlopen opgeworpen. Overstromingen tijdens het regenseizoen zijn er niet meer bij. De steenvlaktes werden omgevormd tot vruchtbare akkers. Verlaten ravijnen werden stroken vruchtbare aarde. Zo werd er tewerk gegaan:

Op de ravijnbodem wordt een leiding aangelegd om zomerse stortvloeden te laten wegstromen. Daarna wordt de leiding bedekt met enkele lagen aarde die bebouwd kan worden. Terrasvelden zijn te klein om machines te

⁹⁰ uit "Leren van Tatschai (Dazhai), voorhoede in de opbouw van het socialisme op het platteland in China", EPO, 1975.

gebruiken, daarom worden de heuvels afgevlakt en deze grond dient om ravijnen op te vullen: zo wordt een "kunstmatige vlakte" geschapen.

Aanhoudend vermeerderd het aantal kleine industrie- en cementbedrijven, kunstmestfabrieken, koolmijnen, enzovoort. Talrijke huizen in natuur- of baksteen worden in de districthoofdplaats gebouwd. Weldra zal een fabriek starten voor kleine rupstractoren, afgestemd op de bergstreken.

In één woord, heel het district bruist van leven en de bevolking werkt met mateloze geestdrift. Overal zie je socialistische welstand.

Dit district in het Taichang-gebergte had vroeger slechts armzalige gronden. Negen jaar op de tien was het een rampgebied: door droogte of veelvuldige stormwinden, als het geen hagel of andere natuurrampen zijn. Na de bevrijding steeg echter de opbrengst: in 1958 bereikte de totale graanproductie 50.000 ton. Maar tussen 1960 en 1966 zakte ze tot 40.000 ton omdat de voornaamste vertegenwoordigers in het partijcomitee van het district de revisionistische lijn van Liou Chao-chi toepasten.

Eens de individuele economie omgevormd was tot gemeenschappelijke socialistische economie meenden enkele leden van het comitee: "We zijn allen toegetreden tot de volkscommunes, we zijn allen één en dezelfde familie geworden." Met andere woorden, ze dachten dat de strijd tussen de socialistische en kapitalistische weg voorbij was. Met zulke revisionistische gedachten in hun hoofd, konden ze de maatregelen die Liu Chao-chi nam om het kapitalisme te herstellen, niet doorzien en nog minder bestrijden. Integendeel, ze pasten ze zelfs toe; zoals bijvoorbeeld de san-zi-yi-bao (uitbreiding van het individueel grondbezit en van de vrije markten, toename van kleine bedrijven die zelf instonden voor hun winst en verlies, vaststelling van de productienormen op familiebasis) en de "4 vrijheden" (vrijheid van woekerleningen, vrijheid van koop en verkoop van gronden, vrijheid van onderneming).

De partijvel van de productiebrigade Tatchai bleef echter trouw aan de revolutionaire lijn van voorzitter Mao; ze hielden niet op het revisionisme en kapitalisme te kritiseren. Deze twee tegengestelde lijnen hebben geheel verschillende resultaten opgeleverd: in Tatchai, een gemeenschappelijke socialistische economie in volle bloei; elders, in andere delen van het district een dalende productie en een verzwakte collectieve economie. En er was geen sprake van op de gemeenschap te steunen om de natuur te veranderen....

...enkele cijfers:

Infrastructuur van de velden: ...

Mechanisatie: Meer dan 90% van de productiebrigades zijn voorzien van electriciteit. Vrachtwagens (voor gebruik op het land), tractors, bulldozers, bevoeiings- en afwateringsmachines, machines om de gewassen te behandelen en te dorsen, tesamen 14 maal meer machines dan voor de Grote Culturele Revolutie.

Graanproductie:...

Graan geleverd aan de staat: ...

Bosbouw, veeteelt en nevenproducties: ...

Collectieve economie: Vroeger redelijk sterk op het niveau der productiebrigades, maar bijna zero op het niveau van de volkscommunes. Nu bezit elke volkscommune boerderijen en kleine industrieën en in sommige gevallen leveren die 30 á 50% van het totale inkomen van de commune.

Levensniveau van de bevolking: ...

We bekijken nu even de productiebrigade Shimping in het district: een groot dorp dat 485 families of 1.970 inwoners telt. We stoppen voor de nieuwe woonwijken: een rij splinternieuwe stenen grotten met erboven een verdieping waar de brigadeleden leven. Er is stromend water en men moet geen naar kolen smakend water meer gaan putten. In het magazijn ziet men een grote keuze dagelijkse verbruiksgoederen. Een nieuwe school is in opbouw. **De verhoging van het levenspeil is slechts mogelijk dank zij de uitbreiding van de collectieve economie.** Voor de Grote Culturele Revolutie werd de brigadecel beïnvloed door de revisionistische lijn van Liu Chao-chi. Ze week af van de fundamentele partijlijn. Er was een sterke kapitalistische strekking om zijn eigen familie te verrijken. Menig jongere of volwassene trok naar Yangchuan een naburig dorp waar steenkool gedolven wordt, om er betaalde jobs uit te voeren zoals stenen bakken, steen kappen, enzovoort. De dorpsbewoners wisten niet meer waaraan zich te houden: ze verwaarloosden de gemeenschappelijke akkers, deze gingen door erosie sterk achteruit en verarmden. In 1966 was de graanproductie verminderd met 30% vergeleken met 1959 en de brigade moest beroep doen op staatssteun om het voedseltekort te overbruggen. Enkel hadden zich trouwens weten te verrijken en sommige profiteurs geraakten aan veel geld. Maar voor de meerderheid was het leven niet verbeterd.

Wanneer het vuur van de Grote Culturele Revolutie ook het dorp in gloed zette, verhoogden de boeren hun politiek bewustzijn en zijn ze teruggekeerd naar de juiste weg. Vroeger, toen ze geleid werden door de revolutionaire lijn van voorzitter Mao hadden ze de landbouwhervorming aangepakt. Ze hadden zich in landbouwcoöperatieven gegroepeerd en daarna in volkscommunes. De gemeenschappelijke rijkdom was met sprongen omhoog gegaan. Waarom ze dan de laatste jaren ter plaatse blijven trappelen? Waarom waren ze zelfs achteruit gegaan? Het antwoord hierop: het revisionisme is een politiek die voert naar de achteruitgang, naar de dood.

Ze moesten zich inspannen om Tatchai na te volgen en te volharden in de fundamentele partijlijn, want dat is "de weg van het leven". ...

Over de beslissende rol van het district-partijcomitee

"In de revolutie", leert Mao, "kan je niet zonder revolutionaire partij. En op het niveau van een district moet het partijcomitee van dat district de hoofdrol in de leiding vervullen."

China is onderverdeeld in 29 provincies (Taiwan dat nog op de bevrijding wacht, niet meegerekend), stedelijk gebieden onder rechtstreeks centraal gezag en autonome gebieden. In het geheel meer dan 2.200 districten. Als we de socialistische landbouw sterk willen ontwikkelen, dan zullen we de leiding van de Partijorganen op elk niveau moeten verstevigen. Op de nationale conferentie voor het navolgen van Tatchai in de landbouw werd het duidelijk gesteld. Het is dringend nodig een aaneengesloten leidende ploeg te hebben op districtniveau in dit partijcomitee. Dit is van doorslaggevende betekenis in de opbouw van Tatchai-districten.

Revolutionarisering van de district-partijcomitees

De leidende kameraden van Hsiyang, een Tatchai-district, verklaren terecht: "Om uit te maken of de revolutie en de socialistische opbouw in een district juist gevoerd worden, moet je eerst uitmaken of het partijcomitee de socialistische weg opgaat of de poorten openzet voor het kapitalisme. Voor je de problemen in de maatschappij kan regelen moet je ze geregeld hebben binnen de Partij en het districtcomitee."

Bijvoorbeeld: in 1972 werd Hsiyang getroffen door een uitzonderlijke droogte. Sommige kameraden in het comitee twijfelden, waren bang fouten te maken, en daarom stelden ze voor staatshulp te vragen, de grote werken aan de velden te onderbreken en de werkkrachten toe te laten wat geld bij te verdienen met nevenjobs. Enkele productiebrigades deden dat ook. Maar op dat breekpunt kwam binnen het comitee de kritiek naar boven dat men de verzwakking van de collectieve economie aangemoedigd had en het vertrouwen in eigen kracht was verloren. Dat zijn twee uitingen van revisionistische invloed en neiging tot kapitalisme, werd er gesteld. De eensgezindheid onder de comiteeleden werd hersteld en door deze ideologische strijd namen ze het besluit de moeilijkheden te overwinnen in de geest van Tatchai. En weldra haalden heel het district door hard werken, onder leiding van het comitee, een rijke oogst binnen, ondanks de droogte.

"Tegenstelling en strijd tussen vershillende opvattingen verschijnen regelmatig binnen de partij; dit weerspiegelt de klassentegenstellingen en de tegenstelling tussen het oude en het nieuwe in de maatschappij." (Mao Tse Toeng)

Om de ideologie van zijn leden meer revolutionair te maken stelde het comitee 3 strijdpunten en 2 besluiten voorop: strijd tegen de revisionistische invloed binnen het comitee, tegen het teruggrijpen naar de beperkte warenproductie en tegen het ondermijnen van de kaders door burgerlijke gedachten, het vast besluit om het marxisme, het leninisme en het denken van Mao Tse –Toeng te beheersen (het enige middel om een degelijke theoretische kennis te verwerven van de verschijnselen en de complexe strijd in de maatschappij en om zo een klaar onderscheid te zien tussen het socialisme en het kapitalisme, tussen het marxisme-leninisme en het revisionisme) en ook het vast besluit aan de zijde van de boeren te staan in de collectieve productiewerkzaamheden. Sindsdien delen de districtskaders in Hsiyang ongeveer 100 dagen in de productiewerkzaamheden, de kaders van de volkscommunes 200 dagen en die van de productiebrigades 300. Zo onderhouden zij veelzijdige, regelmatige en nauwe banden met de werkende mensen...

De boeren onderrichten in de fundamentele partijrichtlijn

Het zekerste middel om telukken in de oprichting van een Tatchaidistrict is tijdens de campagne de fundamentele partijlijn te onderwijzen.

In 1962 stelde voorzitter Mao tijdens de 10e voltallige zitting van het Centraal Comitee (ontsproten uit het 8e partijcongres) deze fundamentele lijn voor de hele historische periode van het socialisme als volgt: "De socialistische maatschappij strekt zich uit over een redelijk lange periode, waarin de klassen, de klassentegenstellingen en de klassenstrijd blijven bestaan. Evenals de strijd tussen de socialistische weg en de kapitalistische weg en het gevaar voor het herstel van het kapitalisme. Wij moeten beseffen dat deze strijd lang en complex zal zijn, onze waakzaamheid verdubbelen en de socialistische opvoeding verderzetten. Wij moeten de problemen, gesteld door de klassentegenstellingen en de klassenstrijd, begrijpen en juist oplossen, de tegenstellingen tussen ons en de vijand en die binnen het volk onderscheiden en hen juist te behandelen. Anders zal een socialistische land als het onze omslaan in zijn tegendeel. Het zal van aard veranderen en het herstel van het kapitalisme meemaken. Vanaf nu moeten we over deze kwestij spreken, dag na dag, maand na maand, jaar na jaar, opdat we er voldoende klaar zouden in zien en een marxistisch-leninistische lijn zouden volgen." Op de Nationale Conferentie om Tatchai na te volgen hebben vele voortrekkersdistricten (zij die zich hadden onderscheiden in de Tatchai-beweging) hun ervaringen doorgegeven; dat ze zulke opmerkelijke vooruitgang hebben bereikt en zo hadden bijgeleerd lag eraan dat ze de fundamentele partijlijn nauwgezet toegepast hadden zoals Tatchai dat deed en de boeren voortdurend in die zin hadden opgevoed.

Het district Tunchang (113.000 inwoners) op het eiland Hainan, provincie Kwangtung, is daarvan een voorbeeld. Het zag niet klaar in het sleutelprobleem: de klassenstrijd en de strijd tussen twee lijnen. Een handvol klassevijanden, die van hun macht beroofd waren, zoals onder andere grootgrondbezitters en rijke boeren, deed min of meer openlijk aan sabotage en zaaide wanorde. Ze stookte sommige welgestelde boeren op om de collectieve socialistische economie te ondermijnen. Of ze bepraatten de arbeiders om hun werk te verwaarlozen en liever individueel te beginnen met nevenactiviteiten. Zelfs trachtten ze kaders om te kopen. De productie bleef

door dat alles ter plaatse trappelen. In 1970 bereikte de graanoogst over heel het district genomen gemiddeld slechts 3.800 kg per hectare.

Het district lanceerde pas in 1972 de Tatchai-beweging; het partijcomitee stelde zich toen tegen de saboterende klassevijanden. Ze onderwezen de massa's op concrete levendige, dynamische manier de fundamentele lijn en moedigden hen aan de socialistische weg te volgen. En zo slaagde het gehele district erin op enkele jaren tijd 20 miljoen m³ grond en stenen te verplaatsen om de akkers om te bouwen. Ze brachten de bevoelde oppervlakte van 4.000 ha op 8.300, dat is 60% van het bebouwde land. En in 1974 bedroeg de graanopbrengst 7.300 kg per ha, dat wil zeggen het dubbel van in 1970. Olie, suiker, varkensvlees, gewassen enz... kenden eveneens een grote opgang.

De kameraden van het comitee zeggen het zo: "Verander de mens, de grond en de opbrengst. Maar voor alles de mens, want met een socialistische werkszin kunnen ze de grond en de opbrengst wel omvormen."

Gedurende de laatste jaren waakte het district om de boeren en kaders die in verschillende mate kapitalistische neigingen hadden, op te voeden. De feiten toonden dat de boeren die in de oude maatschappij leefden, nog gemerkt zijn door de ingesteldheid van de beperkte warenproductie en daardoor vatbaar voor kapitalistische ideeën. Maar het staat vast dat de overgrote meerderheid onder hen, als ze geleid en opgevoed worden door de partij, van het socialisme houden en de socialistische weg volgen.

Bijvoorbeeld het volkscommunist Fengmu. Indertijd stoorde hij zich geenszins aan de collectieve arbeid. Vaak ging hij naar de markt, sjachterde met groenten en streefde naar persoonlijke verrijking. De plaatselijke kaders bogen zich over zijn leven omdat ze hem wilden opvoeden. Hij was een boer uit een arme familie, zijn vader en grootvader hadden in de oude maatschappij de draagstoelen van de grootgrondbezitters gedragen. Zijn grootvader was doodgeslagen, zijn vader stierf van honger. Hijzelf had van jongsaf in de mijn moeten werken en had de grootste ellende gekend. De kaders hebben zijn vroegere werkmakkers en zijn verwanten gevraagd om samen met hem die miserie uit het verleden te overlopen. Dat deden ze en ze spoorden hem aan de kapitalistische weg te verlaten omdat die de klasseverschillen aanscherpt en de socialistische weg te kiezen die gemeenschappelijk welzijn meebrengt. Die raad veranderde veel bij hem en nu neemt hij actief deel aan de gemeenschappelijke arbeid waarvoor hij heel goede vermeldingen kreeg.

Enorme krachten worden bevrijd als je zonder aflatende neigingen tot kapitalisme kritiqueert, als je je laat doordringen van de socialistische beginselen en als je met steeds meer overgave bouwt aan het socialisme. Een productie-eenheid in die volkscommunes met twintig mannen en vrouwen neemt geen genoegen met het bewerken van de akkers, maar teelt ook op grote schaal hevea's (rubberplant) en fruitbomen. Ze kweken veel vee en eenden. Elk gezin levert jaarlijks 4 ton handelsgraan aan de staat. Chen Ju-chin, een tachtiger, ontgint nog steeds, in alle weer en wind, grond op de heuvels voor de gemeenschap. Daarom duiden de massa's hem aan als voorhoede-element en werd hij vorig jaar tot de partij toegelaten.

De laatste jaren heeft het district 1.700 voorhoede-elementen voortgebracht. De beweging "leer van Tatchai" gaat hier krachtig vooruit.

Het voorbeeld geven en hardnekkig werken

In de meer dan 300 Tatchai-districten in ons land hebben de partijcomitees alle één trek gemeen: aan het hoofd van de massa's wroeten zijzelf zonder aflatende wil "bergen en rivieren te veranderen".

Indertijd was het district Huihsien, in de provincie Honan (centraal China) gekend voor zijn ruw landschap, voor zijn armoede en achterlijkheid. Maar sinds de Grote Culturele Revolutie werd het een Tatchai-district. De vroegere percelen verspreid over de heuvelflanken werden omgeschakeld tot terrasakkers. Waar eerst uitgedroogde rivierbeddingen en rotsravijnen waren, zie je nu groene teelten. Een heel net van bevoeiingswerken overspant deze uitgestrekte bergstreek, wegen slingeren erdoor. De granieten toppen werden met dynamiet opgeblazen, met aarde overdekt en dicht opeen beplant met bomen. Sinds de Culturele Revolutie vermeerde de bebouwde oppervlakte met 2.000 ha, werden er 370 km nieuwe wegen aangelegd, 33 kleine en middelgrote reservoirs gebouwd en talrijke fabriekjes, beheerd op district- of communeniveau opgezet in dienst van de landbouw.

De graanopbrengst was in 1974 ondanks de droogte per eenheid gemiddeld 2,4 keer de oogst van 1965, het jaar voor het begin van de Grote Culturele Revolutie.

In het district werd een revolutionair comitee verkozen tijdens de winter van 1967, op het hoogtepunt van de Culturele Revolutie. Ook comitee-leden laakten de fouten van het oude partijcomitee dat de revisionistische lijn van Liu Chao-chi toepaste. Ze stortten zich op het probleem "waarom is Huihsien niet veranderd? Terwijl de productie-brigade Tatchai, in hetzelfde Taihangebergte als wij in Shansi, een andere weg ontdekte, terwijl het district Linhsien naast ons, doorheen de bergkammen het "Rode Vlag-kanaal" wisten te graven, een bevoeiingsstelsel dat befaamd is door heel het land!"

Daarop besloten ze de massa's voor te gaan in het omvormen van het landschap.

In het district nemen de comiteeleden sedert enkele jaren regelmatig deel aan de handenarbeid, en gaan daar waar de omstandigheden het moeilijkst en het werk het zwaarst is. De comitee-leiders werken aan de zijde van de boeren-terrasbouwers aan de rand van de afgronden, voor het bouwen aan een bergweg, met een touw om hun middel en gaan met een beitel los op de rotsen. In de lente werken ze met de boeren op de akkers, in de winter aan de waterwerken waar ze samen met hen leven.

Het comité herinnert er dikwijls aan dat de revolutionaire macht van het proletariaat grondig verschilt van de dwang van het oude regime: onze kameraden zijn geen bureaucraten en het fundamentele verschil is: wij staan ten dienste van het werkende volk. Daarom besloot het comité zijn administratief systeem te hernieuwen, opdat het in nog nauwer contact zou staan met de massa; de diensten werden vereenvoudigd en een groot aantal kaders werd naar de basiseenheden gezonden. De overgebleven kaders op de bureau's besteden 8 maanden op de 12 om de goede gang van zaken in de basiseenheden na te gaan en deel te nemen aan het dagelijkse werk om er de praktische problemen op te lossen....

Een groot aantal afgevaardigden op de nationale conferentie ter navolging van Tatchai in de landbouw voerden drukke gesprekken met zulke voorbeelden van toegewijde kaders in bepaalde verdergevoerde districten. "Al of niet handen aan je lijf hebben", vonden zij een belangrijke maatstaf voor de ledene van partijcomitees in de districten.

Voorzitter Mao zegt dat "de kaders een beslissende rol spelen, eenmaal de politieke lijn is vastgelegd". (De rol van de Chinese CP in de nationale oorlog). De ervaring van de voorhoededistricten – zij die zich echt onderscheidten in de Tatchai-beweging, bewijst eens te meer de juistheid van deze stelling.

Men kan voorzien dat er door dit gevecht ter veralgemening van de Tatchai-districten in het land nog meer districtspartijcomitees zullen komen die naar het voorbeeld van de partijcel van de produktiebrigade van Tachai of het districtcomité van Hsiyang de massa's zullen aanvoeren om het revisionisme en het kapitalisme te bekampen en het socialisme met man en macht op te bouwen.

Ivm met het loonsysteem dat zich ontwikkelde op basis van de ervaringen in Dazhai

Hoofdstuk 1. Algemene principes

"Het beheersysteem van een commune, van een brigade", zegt Chen Yong-kui⁹¹, "weerspiegelt noodzakelijkerwijze de klassenstrijd, de strijd tussen de weg van het socialisme en het kapitalisme. Wat zal nu het doel zijn van ons beheersysteem? Hoe zal het toegepast worden? Op welke mensen kan men daarbij steunen? Aan de hand van de antwoorden hierop kan men duidelijk de weg aantonen die men wenst te volgen. De beheersmethodes moeten van die aard zijn dat zij de klemtoon leggen op de socialistische opvoeding van de leden van de brigades en de kaders.

De methodes moeten het bewustzijnsniveau van de mensen verhogen en rekening houden met de klassenstrijd op het platteland. Dit alles kunnen we samenvatten in de zin: 'De politiek moet aan de leiding staan'."

"En", voegt Chen Yong-kui hieraan toe, "er zijn een aantal basisprincipes die moeten geëerbiedigd worden, in elke streek, in alle omstandigheden."

Eerste basisprincipe:

We moeten verdergaan op de weg van het socialisme: de collectieve economie verstevigen en verder ontwikkelen.

Dit wil zeggen dat de collectieve economie moet ontwikkeld worden in alle gebieden: de eigenlijke landbouw, de bosbouw, de vee- en visteelt en alle nevenactiviteiten. Sommigen beweren: "Om te eten en onze schuren te vullen zullen we wel op de collectieve economie vertrouwen, maar onze beurs zullen we met onze individuele activiteiten wel vol krijgen."

Maar wij, wij willen de superioriteit van de collectieve economie benutten. Sommigen hebben de mond vol lof over de voordelen van de individuele uitbating. Zij stellen voorop dat de produktie moet georganiseerd worden met de 'groep', of de familie als basis, dat de veeteelt aan individuele personen moet worden toevertrouwd, kortom dat alle nevenactiviteiten individuele aangelegenheden moeten worden.

Anderen beweren: "Tijdens de Landbouwhervorming moesten we wel steunen op de arme boeren, maar nu moet de productie op de middengroep van de boeren steunen, en de nevenactiviteiten op de handelaars."

Zij beweren ook: "De grootgrondbezitters hebben geen grond meer, de rijke boeren zijn nu niet meer rijk; en iedereen moet even goed werken voor zijn arbeidspunten om aan de kost te komen, nu is het voor iedereen gelijk."

Wij echter eisen dat de politiek de leiding zou krijgen. De inkomsten moeten de verschillen in de prestaties weerspiegelen. Maar sommigen zouden willen dat de arbeidspunten de leiding zouden krijgen. Zij willen van de individuele winst de voornaamste drijfveer maken. Daarom eisen ze hogere arbeidspunten.

Maar wij willen het onmiddellijke belang en het belang op lange termijn doen samengaan. De anderen zouden willen dat de ganse oogst wordt opgegeten, dat alles zou verdeeld worden, kortom dat ze van de ene dag in de andere zouden leven.

Wij willen ons gedragen als eerlijke mensen en geen valse verklaringen afleggen. We willen de wetten en de richtlijnen van de staat toepassen. Sommigen zouden wel veel willen produceren, maar hun productiecijfers niet op voorhand willen vaststellen, zodat het plan er geen rekening mee kan houden. Ze zouden ook de omvang van de natuurrampen willen overdrijven en minder aan de staat verkopen, of de handel volledig vrijstellen.

"Is dit alles geen duidelijke, openlijke klassenstrijd?". Besluit Chen Yong-kui. En nog eens legt hij de nadruk op de richting die de boeren van Dazhai willen volgen: "Wij bouwen aan het socialisme... Daarom moeten wij luisteren

⁹¹ Hij was eerst secretaris van de partijcel van Dazhai/Tatchai, vervolgens lid van het Politburo van het Centraal Comité van de Communistische Partij en plaatsvervangend ministerpresident van de staatsraad. (1967? 1975?)

naar wat de oude arme boeren ons te zeggen hebben. We moeten denken in functie van het belang van het grootste aantal mensen en rekening houden met de belangen van onze commune, maar ook, en zelfs meer, met de belangen van het land en de gehele wereld.”

Tweede basisprincipe:

We moeten het beginsel van de socialistische inkomstenverdeling toepassen:

‘Iedereen volgens zijn werk’. Zo moeten we de ijver van de boeren vergroten. Maar, zeggen sommigen, om de ijver van de boeren te vergroten, moeten er stoffelijke beloningen zijn.

Wat mij betreft, ik denk dat er geen ‘gelijkheid omwille van de gelijkheid’ moet zijn, nu niet en later niet.

Daarentegen mag men het principe van ‘wie meer werkt, verdient meer’ niet verwarren met materiële premies.

Met andere woorden: men moet rekening houden met de verschillen in de geleverde arbeid, zonder de verschillen in inkomens al te groot te laten worden.

Derde basisprincipe:

Het beheersysteem moet eenvoudig zijn. Het mag bij de massa's geen onbehagen veroorzaken:

Een al te nauwgezet systeem lijkt nergens op. De mensen willen werken en niet voortdurend systeemje spelen.

Als we terugkomen van het werk hebben we er al schoon genoeg van, wie wil er zich dan nog kopzorgen maken?

Vele leden van onze commune zijn ruwe mensen. Een systeem met veel details zou maar één resultaat hebben: hen in de war brengen.

Men beweert wel eens dat een weinig uitgewerkt systeem niet toelaat iedereen te belonen volgens zijn arbeid, of dat, hoe gedetailleerder een systeem is, hoe beter het wordt. Maar in feite moet men zich baseren op wat de meerderheid onder de boeren willen. Men moet vertrekken van de productie en de ontwikkeling ervan.

Vierde basisprincipe:

Men moet rekening houden met de concrete lokale omstandigheden:

Anders gezegd: men mag zich niet van de werkelijkheid afsnijden en vertrekken van pasklare ideeën. Van de feiten moet men vertrekken: de productieomstandigheden, het bewustzijnsniveau van de boeren en de richtlijnen van de partij. Men mag niet langer passief blijven, we moeten durven handelen, durven creatief zijn.

Vijfde basisprincipe:

De kaders moeten meewerken aan de productie:

Sommige mensen denken nog altijd dat er een grote tegenstelling bestaat tussen het werk in de leiding, het werk in de administratie en de handenarbeid, en als men één werk goed wil doen, dat men de andere moet verwaarlozen. Ik geloof dat we de zaken zo niet moeten zien. Als men aan de productie meewerkt dan verricht men reeds leidend werk. Maar niet aan de handenarbeid deelnemen betekent zijn werk maar half doen, en geen goed kader zijn.

Om echte handarbeid te verrichten zijn er drie voorwaarden: de kaders moeten eerst en vooral het moeilijke, het vuilste en het belangrijkste werk doen, en zo een voorbeeld zijn voor de boeren.

Ten tweede moeten de kaders van hun handarbeid gebruik maken om aan wetenschappelijke opzoekingen te doen. Door de geheimen van de natuur te doorgronden kan hij natuurrampen tegengaan.

Ten derde en ten laatste moeten de kaders tijdens hun handarbeid deelnemen aan de ideologische scholing. Het één mag niet van het ander gescheiden worden. Tijdens de handarbeid kan met het makkelijkst zijn hoe de problemen ontstaan en hoe men ze op tijd kan oplossen.

Zesde basisprincipe:

In de werkzaamheden van het beheer moet de politiek op de eerste plaats staan:

De basis van het beheersysteem moet het bewustzijn van de massa's zijn. Zo zal het systeem levendig zijn en tenvolte zijn rol kunnen spelen. Bij de uitwerking van een systeem moet men vertrouwen hebben in de massa's en hun wijsheid de vrije loop laten. Alle boeren moeten eraan meewerken en allen moeten het in toepassing brengen. Het is niet voldoende dat een aantal kaders “afgevaardigen” spelen. En als er fouten zijn begaan, laat iedereen er dan over discussiëren, laat iedereen dan het probleem oplossen.

Hoofdstuk 2. Hoe is het beheersysteem gegroeid?

Bij de lectuur van de algemene principes zal de lezer wel begrepen hebben dat een beheersysteem niet vast bepaald wordt voor een lange periode. Wat bijvoorbeeld het systeem van inkomensverdeling betreft heeft Dazhai ongeveer vier grote perioden gekend.

a. Eerste stadium: “Vaste punten, soepele toekenning”.

Dit systeem werd in Dazhai gebruikt tijdens de periode van de coöperatieve. Iedere avond schatte men op het werk de prestatie van iemand in functie zijn basispunten⁹² en van zijn taak. Het ideologisch niveau was in die tijd nog niet hoog en dit systeem van schatting werkte niet al te best. De discussies duurde vaak tot zonsondergang.

Als er veel arbeidspunten toegekend werden zweeg iedereen, maar in het tegenovergestelde geval begon men door elkaar te roepen en men kwam niet tot een besluit. Ten lange laatste noteerde de boekbouder wat de chef van de groep uiteindelijk 'besliste'... en om het niet ingewikkeld te maken gaf men aan iedereen zijn 'basispunten'.

Twee tegenstelling bleven hierbij onvoldoende opgelost. Ten eerste kwam men niet tot een volledig actieve inzet van de boerenmassa's. Er waren namelijk 'slimmerikken' die wel in staat waren goed te werken, maar in werkelijkheid weinig deden.

"Of we nu meer of minder werken", zeiden ze, "we krijgen toch altijd evenveel, we zijn ook niet gek."

Een tweede bezwaar bleek uit de moeilijkheden die de chefs van de groep hadden om het werk te verdelen: de goede arbeiders aanvaardden alle werk zonder protest, maar de 'slimmerikken' weigerden alle vuil of lastig werk en maakten het de kaders aldus onmogelijk om nog om het even wat anders te doen.

Waar lagen de fouten van dit systeem? De kaders hebben er veel aangeduid. De diepere oorzaak was van ideologische aard. De coöperatieven bestonden nog niet lang. Een aantal rijke en middelrijke boeren dachten nog aan het verleden en meenden dat ze op hun eentje rijk konden worden. Deze instelling veroorzaakte een liberale mentaliteit van " 't zal wel gaan" en een vermindering van hun verantwoordelijkheidsgevoel. Zo bleek dus dat deze methode niet afdoende was.

b. Tweede stadium: "Een systeem van normen en vergoeding 'per stuk' ".

Na de oprichting van de coöperatieve van het hogere tupe in 1956 bestudeerden we de ervaring van een productiebrigade in Wuxiang. Het loon werd toegekend 'per stuk', dwz voor iedere taak bestond er een systeem van normen die rekening hielden met de moeilijkheid van het werk, de vereiste technische kennis en de verantwoordelijkheid. In die tijd mobiliseerde dit systeem de actieve inzet van de massa's ten gunste van de collectieve economie.

Naargelang men meer of minder werkte verdiende men ook meer of minder arbeidspunten. De oude methode bleef in gebruik voor een aantal taken. Alhoewel deze normen hun voordeel hadden rezen toch nieuwe moeilijkheden. De taken op het land zijn talrijk en zeer verscheiden. In een dorp als Dazhai bestaat één mou gewoonlijk uit een tiental stukjes. Ieder stukje heeft zijn eigen karakter, het kan diep in een ravijn liggen, of halverwege een helling.

Nemen we als voorbeeld het ploegen. Als het werk is het iets zeer gewoon, maar om het te beoordelen hadden we wel een tiental normen nodig. Zo waren de normen verschillend naargelang de grootte van het perceel, de afstand van het dorp, de kwaliteit van de werktuigen, de trekdiere. Daarbij moesten de normen ook anders zijn naargelang de diepte van het ploegwerk, de grondsoort en het seizoen. Zo moesten de normen veranderen samen met de omstandigheden.

Als men met dit alles moest rekening houden dan valt het te begrijpen dat het vaststellen van de normen een werkje van lange adem was. En van zodra de omstandigheden zich wijzigden kon men opnieuw beginnen. Het gevolg was dat de kaders niets anders meer te doen hadden en vaak nog niet slapen na middernacht. Anderzijds bood dit systeem weinig waarborgen voor de kwaliteit van het werk. De normen bepaalden wel de kwaliteit waaraan moest voldaan worden, maar een paar boeren dachten er meer aan hun werk snel dan goed te doen, om zo meer arbeidspunten te bekomen. En een eventuele controle was praktisch onmogelijk gezien de grote verscheidenheid en de grote afstanden tussen de percelen, en gezien de kaders al zo weinig tijd hadden. Daarbij komt het nog dat van een groot aantal werkzaamheden niet kan nagegaan worden of ze goed of slecht zijn uitgevoerd. Zo kwam het dat de boeren die hun werk goed wilden doen, trager werkten en minder arbeidspunten verdienden, terwijl de 'slimmerikken' zo snel werkten en niet aan de kwaliteit van het werk dachten. Per slot van rekening werden de eerlijke mensen benadeeld en kwamen de 'plantrekkers' er het best vanaf.

We zagen ook dat door deze methode de mensen nog alleen aan de arbeidspunten dachten. 's Morgens begon men al met alle ijver arbeidspunten op te eisen, overdag werd er getwist over punten en sommigen verdienden 's avonds, op weg naar huis, nog punten! Iemand die een welbepaald stuk moest wieden trok zich niets aan van het onkruid op het muurtje ernaast of nam niet de moeite een steen op te rapen. Op een vraag waarom, antwoordde men: "Daarvoor krijgen we toch geen arbeidspunten!"

Het normensysteem had dus zijn voor- en nadelen. Het moest veranderd worden.

c. Derde systeem: "Verschillend vergoedingssysteem naargelang de taken".

De vorige methode werd ongeveer drie jaar gebruikt. Enkel voor de taken op het land bestonden 130 tot 140 normen. De oude problemen waren niet opgelost en er rezen nieuwe. Meer en meer zegden de leden op de

⁹² Basispunten: tijdens een algemene vergadering bespreken de leden van de groep de beroepskwaliteiten van iedereen en stellen aan de hand daarvan een aantal punten vast dat iedereen per dag kan verdienen. (Zie hierover: Hélène Marchisio, "Communes Populaires et Organisations Cooperatives dans les campagnes chinoises", AISC 20, 1966, p. 106.

diskussie: "Deze methode werkt niet goed." In 1960 organiseerden de partijcel en het beheerscomitee van de brigade een algemene discussie om deze tegenstellingen op te lossen. Er kwam een hervorming uit de bus. Het nieuwe systeem voorzag dat niet alle taken volgens éénzelfde systeem zouden vergoed worden. De oude methode werd verder gebruikt daar waar de hoeveelheid en de hoedanigheid van het werk gemakkelijk konden worden gecontroleerd bv. bij het mesttransport, het wieden, het binnenhalen van de oogst...

Voor de andere landbouwtaken en de bouwwerken werd nu een nieuw systeem gebruikt. Tijdens de discussie kozen de boeren iemand uit de groep als 'referentie'. Ze onderzochten hoe hij zijn werk deed en hoeveel hij presteerde. Zij gingen ook na wat in het algemeen zijn houding was ten opzichte van het werk en de gemeenschap. Daarna bepaalden ze het aantal arbeidspunten dat hij verdiend had voor één werkdag. Tenslotte vergeleek ieder zijn prestatie daarmee en stelde zijn eigen arbeidspunten vast, meer of minder of evenveel. Daarna volgde een algemene bespreking.

Daar men nog geen ervaring had met dit systeem rezen nieuwe problemen. Sommigen waren bang van hebzucht beschuldigt te worden en kenden zichzelf weinig punten toe. Anderen vroegen opzettelijk teveel. De partijcel en het bestuurscomitee bestudeerden de nieuwe situatie. Ze benadrukten als belangrijke oorzaak de scholing van de boeren. Diegenen die zichzelf te weinig punten toekenden moesten realistischer leren zijn. Zo zouden deze boeren zichzelf niet meer onderschatten in het vervolg.

Voor de 'overdrijvers' werd er besloten hen niet te dwingen hun punten te verminderen. Om het op te voeden nam men de methode aan van "het werk in koppel". Hiebij liet men een boer die zichzelf bijvoorbeeld tien punten had toegekend terwijl hij er maar acht verdiende, samenwerken met iemand die er werkelijk tien verdiende. Na amper twee dagen verminderde de eerste uit eigen beweging zijn punten omdat hij de vergelijkingen met de ander niet langer kon handhaven. Zo werkte dit systeem na een tijdje behoorlijk.

d. Vierde stadium: "Veralgemening en verbetering van het systeem van zelfbeoordeling."

In de zomer van 1963 vielen er katasastrofale stortregens. Huizen stortten in en de akkers liepen onder water. Men kwam overal handen te kort. De boeren dachten enkel aan het bestrijden van de tegenslagen en dachten niet aan arbeidspunten of normen. Ze werkten dag en nacht. Iedereen deed wat hij kon, mannen en vrouwen, de oudere mensen en de kinderen. Was één taak gedaan, dan begon men aan een andere. Iedereen werkte voor twee. Per dag veranderde men wel drie, vier of vijf maal van werk. Maar hoe moest men nu in hemelsnaam de arbeidspunten optekenen? De kaders zagen geen oplossing en besloten daarom een algemene discussie te organiseren, waarop iedereen zijn mening zou geven. Op deze vergadering zeiden de boeren: "Het systeem van beoordeling en arbeidspunten is goed. Het systeem 'per stuk' is ook goed." Het doel van al deze systemen is de werklust van de boeren te stimuleren. Het belangrijkste is dat de kwaliteit van het landbouwwerk verzekerd wordt. Als men daarvoor vertrouwt op controlesystemen dan zal het nooit gaan. Men moet steunen op het bewustzijn van de boeren.

Steunend op deze stelling kwamen de partijcel en het bestuurscomitee tot het besluit dat de ontwikkeling van het bewustzijn van de boeren het voornaamste probleem was. Bij een laag bewustzijn zouden zelfs de meest sluitende systemen niets opleveren.

Van toen af begonnen we een systeem uit te dokteren dat niet te ingewikkeld mocht zijn. We besloten dat het ideologisch werk onze eerste bekommernis zou zijn. Zo heeft de partijcel herhaaldelijk uiteenzettingen georganiseerd over het verband tussen kwaliteit en kwantiteit, het verband tussen de geproduceerde hoeveelheid, de arbeidspunten en het inkomen van iedereen. Vertrekend hiervan hebben we samen met de boeren het voor en het tegen nagegaan van de vroegere methodes die gebruikt werden voor de toekenning van de vergoedingen. Tenslotte besloten we het systeem van zelfbeoordeling en discussie te gebruiken.

Sinds dit systeem gebruikt wordt is het langzaam verbeterd, naargelang het bewustzijnspeil van de boeren steeg.

Zo werden de vergaderingen voor discussie en zelfbeoordeling langzaam minder en minder gehouden. Eerst was het iedere dag, dan om de twee dagen, nog later om de tien dagen. In 1965 nog één keer in de maand. En zo werd in 1967 een nieuw stadium bereikt:

Voor het bepalen van het aantal arbeidspunten werd maar één vergadering per jaar meer gehouden. De boer die verantwoordelijk is voor de boekhouding schrijft per dag slechts het aantal werkonderbrekingen op.

Er is ondertussen nog een belangrijke wijziging aangebracht. De methode waarbij allen hun werk met dat van één boer vergeleken, wordt niet meer gebruikt. De vergelijkingsbarema's worden opgesteld aan de hand van de verrichte arbeid (gemakkelijk, moeilijk, lastig, enz...) zonder met al te veel details rekening te houden. De schalen van de arbeidspunten schommelen tussen een maximum van 11 punten per dag, voor sterke en technisch onderlegde arbeider tot een minimum van 4 punten voor een hulpkracht (vrouwen, ouderen, jongeren) De vrouwen ontvangen gemiddeld 7,5 punten per dag.

Het ideologisch niveau van de boeren heeft zich voortduren ontwikkeld tijdens de laatste jaren en met name tijdens de Culturele Revolutie. De arbeidspunten worden steeds minder belangrijk. En de discussies onder de boeren om een taak te krijgen die veel arbeidspunten opbracht zijn volkomen verdwenen.

Hoofdstuk 3. Voordelen van het systeem van zelfbeoordeling.

De voordelen van het nieuwe systeem hebben vooral betrekking op de opvoeding van de boeren, maar er zijn er nog andere.

1. Het nieuwe systeem is duizendmaal eenvoudiger dan het normsysteem. Nu de vergaderingen voor de beoordeling niet meer zo vaak plaatshebben, hebben de boeren veel meer tijd om te lezen en te studeren. De kaders hebben nu ook meer tijd. Zo kunnen ze meer deelnemen aan de produktie onder de boeren. Dit is zeker een belangrijke verbetering.
2. De inkomensverschillen zijn minder belangrijk. Met het oudere systeem waren er boeren die maar een paar arbeidspunten per dag verdienden, anderen brachten het tot twintig, dertig... De verschillen waren dus wel tamelijk belangrijk.⁹³ Tegenwoordig worden arbeiders met verschillend technisch niveau verschillend vergoed. Het principe "iedereen volgens zijn prestatie" wordt nog altijd geërbiedigd en toegepast. Nochtans wordt erop gelet dat de verschillen niet te groot worden.
3. Met het nieuwe systeem wordt het individualisme bestreden. De boeren staren zich nu niet langer blind op het aantal punten dat zij verdienen en dat van hun buurman. Als een boer zichzelf uit eigenbelang meer punten toekent dan hij in feite verdient, dan slaat de kritiek in de eerste plaats niet op dat aantal arbeidspunten, maar wel op zijn houding ten opzichte van de arbeid. Het belangrijkste is dat men hem helpt zijn houding ten opzichte van de arbeid te verbeteren en zijn tekorten in te zien. Zo stijgt het ideologisch niveau beetje bij beetje.
4. Het nieuwe systeem laat de democratie tot haar volle recht komen. Vroeger waren het de boeren die het werk deden, en de kaders inspecteerden. De boeren deden het werk, en de kaders tekenden de arbeidspunten op. De boeren begingen de fouten, en de kaders kriticeerden. En zo konden er verhoudingen ontstaan van bestuurder en ondergeschikte. Vele kwesties werden uitsluitend door de kaders besproken. Zo geraakten de kaders overstelpt met werk. In deze omstandigheden bestond het gevaar dat sommige mensen eigenmachtig zouden gaan optreden. In het nieuwe systeem controleerden de massa's zelf de toegekende arbeidspunten, de hoedanigheid van het werk, enz... Zo zijn het de boeren zelf die al deze taken bespreken en de belangen van de gemeenschap behartigen. Het systeem steunt niet langer op een kleine groep kaders. Nu kunnen de boeren beter de kaders controleren. Iedereen wordt nu op dezelfde basis vergoed.
5. Inspectie en controle: Ook op dit gebied betekent het nieuwe systeem een enorme besparing van tijd. Het belangrijkste is echter de radicale wijziging in de atmosfeer van het werk. Vroeger was de controle bijna uitsluitend het werk van de kaders. Dit vereiste veel energie, en het resultaat was maar mager. De kaders deden bijna niets anders meer dan weg en weer lopen door de heuvels. En dat geklim langs hellingen en ravijnen was niet alleen vermoeiend, het belette de kaders ook om te helpen bij de productie. Met dit systeem waren ook de boeren niet tevreden. Nu wordt ook in dit domein de massalijn toegepast: iedereen controleert en deze controle is permanent. Als een werk slecht gedaan is, kan iedereen dat onmiddellijk zien, en er kunnen onmiddellijk maatregelen genomen worden. Maar van het grootste belang is wel het feit dat de kaders nooit controle uitoefenen op een werk waaraan ze niet zelf hebben meegewerkt.
6. In de huidige omstandigheden is het gemakkelijker geen werkplan op te stellen. Met het normsysteem moesten het aantal aangerekende werkdagen die iedere boer moest presteren, vastgesteld worden bij het begin van elk nieuw jaar. Er was echter geen overeenkomst met het aantal werkelijk gewerkte dagen: een arbeider die 20 of 30 arbeidspunten had verdiend op een dag, had 2 of 3 aangerekende werkdagen gepresteerd. Onder deze omstandigheden was het verre van gemakkelijk het aantal werkdagen die iedere boer moest presteren vast te stellen. Men moest rekening houden met de kracht, de leeftijd, het technisch niveau, enz... in andere woorden, met duizend een één bijzonderheden. Nu bestaan al deze spitsvondigheden niet meer: de boeren moeten iedere werkdag werken, behalve natuurlijk als zij ziek zijn of een ernstige reden hebben. Op deze manier wordt ten eerste veel tijd gewonnen en ten tweede wordt de oorzaak van mogelijke twisten vermeden. "Tot besluit", merkt Chen Yong-kui op, "zou het verkeerd zijn te denken dat dit systeem zomaar een eenvoudig systeem is."

Dit systeem is inderdaad het resultaat van een lange en ingewikkelde ontwikkeling. Het kon niet vroeger tot stand gebracht worden daar eerst alle elementen moesten gerijpt zijn. En deze elementen – zowel het peil van de produktiekrachten als van het ideologisch bewustzijn – waren niet gemakkelijk samen tot stand te brengen. Ten tweede mag men niet uit het oog verliezen dat het huidig systeem ontstaan is uit een veel ingewikkelder methode – het normsysteem – en een grondige ideologische arbeid.

Dankzij deze ideologische arbeid is de overgang van het ingewikkelde naar het eenvoudige mogelijk geweest. Het normsysteem was een stadium dat we noodzakelijkerwijze moesten doormaken. Het huidig systeem van zelfbeoordeling berust op de algemene houding ten opzichte van het werk, de fysische kracht, de technische ontwikkeling en de ondervonden moeilijkheden. In feite is het dus een voortzetting van het systeem van de normen.

Uit: J.V. Stalin, "Economische problemen van socialisme in de USSR", 1952

Opmerkingen over economische vraagstukken verbonden aan de discussie in november 1951

⁹³ In een volkscommune in Setchouan die we bezochten in november 1954, voorzagen de normen een toekenning van 9 arbeidspunten voor het verpoten van 1 mou rijst. Een geschoold arbeider kon per dag 3 tot 4 mou doen. Hij verdiende aldus 27 tot 36 arbeidspunten. In dezelfde commune verdienden andere arbeiders voor een andere taak 5, 7 of 8 punten.

1. Het karakter van economische wetten onder het socialisme

Het marxisme beschouwt de wetten van de wetenschap – of ze nu wetten zijn van de natuurwetenschap of wetten van politieke economie – als een weerspiegeling van objectieve processen die plaatshebben onafhankelijk van de wil van de mens....

De mens kan ze leren kennen, maar ze niet veranderen of opheffen. Hij kan er ook geen nieuwe wetenschappelijke wetten bijmaken. Hij is echter tegenover de meeste van die wetten niet krachteloos, daar waar hij de processen kan beïnvloeden.

Bij de wetten van politieke economie is het zo dat men ze kan ontdekken, erop steunen, ze gebruiken, en hun werking beperken bijvoorbeeld door de werking van andere wetten tenvolte te laten spelen.

Wetten van politieke economie verschillen van wetten van natuurwetenschappen omdat – de meeste toch – slechts werken gedurende een bepaalde historische periode waarna ze plaatsruimen voor nieuwe wetten. Ze worden niet opgeheven maar ze verliezen hun waarde door nieuwe economische omstandigheden, die niet geschapen worden door de mens maar voortkomen uit de nieuwe economische situatie.

De werking van economische wetten zijn niet onherroepelijk en de maatschappij is niet machteloos tegenover hen. Naarmate de maatschappij de economische wetten leert kennen kan ze hun werkingsterrein beperken, ze gebruiken in het voordeel van de maatschappij en hen “in een bedding dwingen”, zoals de krachten van de natuur ingeval van overstromingen bij grote rivieren.

De specifieke rol van de Sovjet-regering was: ten eerste niet de ene vorm van uitbuiting door een andere vervangen maar ze op te heffen en ten tweede bij het ontbreken van elke bestaande vormen van socialistische economie, nieuwe socialistische vormen van economie te scheppen.

Ze deed dat niet door wetten van economische wetten op te heffen en nieuwe te “vormen”, maar alleen door uit te gaan van de economische wet dat de produktieverhoudingen noodzakelijkerwijze overeen moet komen met het karakter van de produktiekrachten.

De produktiekrachten waren, vooral in de industrie, sociaal van karakter, maar de vorm van eigendom was privé, kapitalistisch. Steunend op de wet dat de produktieverhoudingen noodzakelijkerwijze moet overeenkomen met het karakter van de produktiekrachten heeft de Sovjetregering de produktiemiddelen gesocialiseerd, en ze eigendom gemaakt van heel het volk en daardoor het uitbuitingssysteem opgeheven en nieuwe socialistische vormen van economie gecreeërd.

Het ontdekken en toepassen van een nieuwe economische wet beïnvloed de belangen van vroegere maatschappelijke krachten, en ondervindt er weerstand van.

Een sociale kracht die deze weerstand kan overwinnen is daarom noodzakelijk. In ons land is zo’n kracht de alliantie van de arbeidersklasse en de boeren, die het grootste deel uitmaken van de maatschappij.

Het is niet zo dat de noodzakelijkheid van evenwichtige geproportioneerde ontwikkeling van de nationale economie het mogelijk maakt voor de Sovjetregering bestaande economische wetten op te heffen en nieuwe te scheppen. Onze jaarlijkse en vijfjaarlijkse plannen moeten niet verward worden met de objectieve economische wet van evenwichtige geproportioneerde ontwikkeling van de nationale economie. De wet van evenwichtige ontwikkeling van de nationale economie ontwikkelde zich in tegenstelling met de wet van de kapitalistische concurrentie en de anarchie van de produktie onder het kapitalisme. Zij komt voort uit de socialisering van de produktiemiddelen, nadat de wet van concurrentie en anarchie van de kapitalistische produktiewijze zijn waarde verloor.

Dat betekent dat de wet van evenwichtige ontwikkeling van de nationale economie het MOGELIJK maakt voor onze plannings-organen om de sociale produktie correct te plannen. Maar MOGELIJKHEID mag niet verward worden met ACTUELE REALITEIT....

Economische wetten, zoals de waardewet, werkzaam onder het socialisme kunnen niet “omgevormd” of zelfs “radikaal omgevormd” worden op de basis van een geplande economie. Die wetten kunnen net zo min “omgevormd” worden als “opgeheven”. Wel kan hun werkingsomgeving beperkt worden, of een vernietigende werking ingeperkt...

Het lijkt dat het hier gaat om het overlopen van reeds algemeen geweten waarheden.

Wij, van het leidend centrum, zien ieder jaar duizenden nieuwe en jonge krachten die vastbesloten zijn om ons bij te staan en vastbesloten zijn hun waarde te bewijzen, maar nog geen goede kennis hebben van het marxisme. Zij zijn wel enthousiast voor de enorme verwezenlijkingen van de Sovjet-regering en denken soms dat de Sovjetregering “alles kan bereiken” en dat zij wetenschappelijke wetten kan opheffen en nieuwe scheppen. Deze mensen moeten wij opvoeden in het marxisme-leninisme en hun geduldig de zogenaamde algemeen geweten waarheden uitleggen

2. Warenproduktie onder het socialisme

Wat moet het proletariaat en zijn partij doen in een land zoals dat van ons, waar de omstandigheden gunstig waren voor het proletariaat om de macht te grijpen en het kapitalisme omver te werpen, waar het kapitalisme zo geconcentreerd was in de industrie zodat ze kon onteigend worden en tot eigendom gemaakt van de hele maatschappij, maar waar de landbouw, ondanks de groei van het kapitalisme opgedeeld is tussen zoveel kleine

en middelgrote eigenaars-producenten dat het onmogelijk is om ook maar een onteigening te overwegen van deze producenten?

Als niet ALLE, maar slechts EEN GEDEELTE van de produktiemiddelen zijn gesocialiseerd moet het proletariaat na het grijpen van de macht meteen de waren-productie opheffen?

Het is uitgesloten, zoals sommige halfbakken marxisten beweren, dat we moeten afzien van de macht te grijpen en uit te oefenen en wachten tot het kapitalisme lukt om miljoenen kleine en middelgrote producenten te ruïneren en hen omvormd tot landarbeiders en de produktiemiddelen in de landbouw geconcentreerd heeft, om dan de macht te grijpen en AL de produktiemiddelen te socialiseren.

Ook kunnen we niet, zoals andere halfbakken marxisten beweren, om de macht te grijpen en uit te oefenen en om de kleine en middelgrote producenten te onteigenen en hun produktiemiddelen te socialiseren, alleen al om het feit dat het de boeren zou vervreemden van het proletariaat en hen in het kamp van de vijand doet belanden. Het antwoord kwam van Lenin met de teksten over “belasting in natura” en zijn beroemde “coöperatief plan”:

- a) Gunstige voorwaarden voor het overnemen van de macht mogen niet gemist worden – het proletariaat moet niet wachten met het veroveren van de macht totdat het kapitalisme erin geslaagd is om de miljoenen kleine en middelgrote individuele producenten geruïneerd heeft
- b) De produktiemiddelen in de industrie moeten onteigend worden en in openbaar bezit gebracht
- c) De kleine en middelgroten individuele producenten moeten er geleidelijk tot gebracht worden om zich te verenigen in producenten coöperatieven dwz in grote landbouwbedrijven, collectieve boerderijen
- d) De industrie moet zover mogelijk ontwikkeld worden en de collectieve boerderijen moeten een moderne technische basis krijgen en overgaan tot productie op grote schaal, niet door hen te onteigenen maar hen in tegendeel genereus te voorzien van eerste klas tractors en andere machines
- e) Om een economische band te verzekeren tussen stad en platteland, tussen industrie en landbouw moet de waren-productie (ruil door middel van aankoop en verkoop) nog een zekere tijd blijven bestaan. Want dit is de enige vorm van economische band met de stad die de boeren aanvaarden. De Soviet-handel – staats, coöperatief en collectieve boerderijen – moet zo goed mogelijk ontwikkeld worden waarbij alle soorten kapitalisten onteigend moeten worden van hun handelsactiviteit

Waren-productie leidt niet onder alle voorwaarden tot kapitalisme. Waren-productie is niet hetzelfde als kapitalisme, de kapitalistische productiewijze is de hoogste vorm van waren-productie.

Waren-productie leidt tot kapitalisme ALS er privé-eigendom is van de produktiemiddelen, ALS de arbeidskracht op de markt komt als een waar die gekocht kan worden door de kapitalist en gebruikt in het proces van de productie, en ALS daardoor het systeem van uitbuiting van loonarbeiders door kapitalisten bestaat in het land. Kapitalistische productie begint als de productie-middelen geconcentreerd worden in privé-handen waarbij de werkers beroofd worden van de produktiemiddelen en gedwongen worden om hun arbeidskracht te verkopen als een waar.

Men kan waren-productie niet zomaar afschaffen.

In ons land zijn er twee basisvormen van socialistische productie.: staats- of productie in openbaar bezit en collectieve landbouwbedrijven waarvan men niet kan zeggen dat ze in openbaar bezit zijn. In staatsbedrijven zijn de produktiemiddelen openbaar bezit. In de collectieve landbouwbedrijven, hoewel de produktiemiddelen (land, machines) van de staat zijn is het produkt van de productie eigendom van de verschillende collectieve landbouwbedrijven omdat de arbeid en het zaad van hen is. Het land dat in de vorm van een eeuwige pacht is gegeven aan de collectieve landbouwbedrijven wordt door hen gebruikt alsof dit virtueel van hen was, hoewel zijn het niet kunnen verkopen, kopen, verhuren of in onderpand geven.

Hierdoor beschikt de staat alleen over het produkt van de staatsbedrijven, terwijl het produkt van de collectieve landbouwbedrijven als hun eigendom erover kan beschikken. De collectieve landbouwbedrijven zullen zich alleen willen ontdoen van hun produkten in de vorm van waren, waardoor zij tegen ruil de produkten krijgen die zij willen.

Tot nu toe willen de collectieve boerderijen geen andere economische relatie met de stad erkennen dan die in de vorm van waren – ruil door aan- en verkoop.

Als er in plaat van twee basis productiesectoren, de staatssector en de collectieve landbouwsector er één overkoepelende productiesector komt, met het recht te beschikken over al de consumptie-goederen in het land, dan zal waren-circulatie, met zijn “geld-economie” verdwijnen als een onnodig element in de nationale economie. Hoe de vorming van een enkelvoudige en eengemaakte sector er zal komen, is het door eenvoudig opslorpen van de collectieve landbouwsector door de staatssector – hetgeen niet aannemelijk is omdat dit zou neerkomen op een onteigening van de collectieve boerderijen – of doormiddel van de oprichting van een enkelvoudig nationaal economisch orgaan (waarin de staatsindustrie en de collectieve landbouwbedrijven zullen vertegenwoordigd zijn), met het recht om een boekhouding bij te houden van al de verbruikersgoederen in het land, en eventueel een verdeling doormiddel van produktenruil – is een speciaal vraagstuk dat een aparte discussie vereist....

In zijn “Kritiek op het programma van Gotha” erkent Marx dat arbeid geleverd aan de maatschappij voor de uitbreiding van productie, voor onderwijs en openbare gezondheidszorg, voor administratieve taken, voor de opstapeling van reserves enzovoort... even noodzakelijk is als de arbeid ontwikkeld voor de voorziening van de verbruiks-behoefes van de arbeidersklasse.

1. De waardewet onder het socialisme

Waar waren en waren-productie nog blijven bestaan onder het socialisme zal de werking van de waardewet ook nog bestaan.

De werking van de waardewet in ons land strekt zich allereerst uit in de waren-circulatie voor de warenruil door aan- en verkoop vooral bij waren bestemd voor persoonlijk gebruik. Hier heeft de waardewet, binnen bepaalde grenzen de functie als regulator.

De werking van de waardewet is niet beperkt tot de waren-circulatie maar is ook werkzaam in de productie. De waardewet werkt hier dan wel niet als regulator, maar kan toch niet ontkent worden in de sturing van de productie.

Hierdoor moeten de bedrijven rekening houden met de waardewet. Dit is op zich niet slecht omdat het de leiding van de bedrijven oefent in een rationeel beheer van de productie en het opmaken van correcte boekhouding en het uitgaan van exacte cijfers in plaats van "benaderde cijfers".

Maar de werking van de waardewet heeft niet zo'n grote impact als onder het kapitalisme. De werking van de waardewet in ons economisch systeem is beperkt en aan stricte voorwaarden gebonden, net zoals de werkingssfeer van waren-productie gelimiteerd is en aan voorwaarden gebonden.

De waardewet kan in ons systeem niet functioneren als regulator van de productie.

De waardewet is verbonden met het bestaan van de waren-productie. Met het verdwijnen van de warenproductie zal de waardewet ook verdwijnen.

Het is niet zo dat in ons huidige economisch systeem, dat van het socialisme dat de eerste fase is van de ontwikkeling van een communistische samenleving, de waardewet de "verhoudingen" regelt van de arbeid verdeeld over de verschillende takken van de productie.

Als dit wel zo zou zijn dan zou het onbegrijpelijk zijn dat de lichte industrie die het meest winstgevend is niet tot het uiterste is ontwikkeld en waarom er voorrang wordt gegeven aan de zware industrie die vaak minder winstgevend is en soms in het geheel niet winstgevend.

Als dit wel zo zou zijn dan is het onbegrijpelijk waarom bepaalde plants van zware industrie die nog steeds niet winstgevend zijn en niet "erg grote returns" van de arbeid van de werkers opleveren niet gesloten zijn en waarom nieuwe plants in de lichte industrie die zeker winstgevend zouden zijn en "grote returns" op de arbeid van de werkers zou opleveren niet geopend worden.

Als dit wel zo zou zijn is het onbegrijpelijk waarom werkers niet worden verplaatst van minder winstgevende plants maar wel noodzakelijk voor onze nationale economie naar plants die meer winstgevend zijn – in overeenstemming met de waardewet die dan de "verhoudingen" van de arbeid zou regelen verdeeld over de produktietakken.

De waardewet kan alleen maar een regulator van de productie zijn onder het kapitalisme met privé-eigendom van de produktiemiddelen, concurrentie en anarchie in de productie en overproductiecrises.

In ons land is de werking van de waardewet gelimiteerd door de gesocialiseerde eigendom van de produktiemiddelen en door de wet van evenwichtige ontwikkeling van de nationale economie en is hierdoor ook gelimiteerd door onze jaarlijkse plannen en vijfjarenplannen die een benaderde weerspiegeling zijn van deze wet.

De wet van evenwichtige ontwikkeling van de nationale economie en economische planning heffen niet het principe op van winstgevendheid.

Als winstgevendheid niet beschouwd wordt vanuit het standpunt van individuele plants of bedrijven en niet over een periode van één jaar, maar vanuit het standpunt van de gehele nationale economie en over een periode van pakweg tien of vijftien jaar, hetgeen de meest correcte manier is om het vraagstuk te behandelen, dat is de tijdelijke en onstabiele winstgevendheid van sommige plants of bedrijven totaal niet te vergelijken met de hogere vorm van stabiele en blijvende winstgevendheid die we verkrijgen uit de werking van de wet van evenwichtige ontwikkeling van de nationale economie die ons behoed voor de schadelijke effecten van periodieke economische crisissen.

2. De opheffing van de antithesis tussen Stad en Platteland en tussen geestelijke en fysieke arbeid en de verdwijning van de verschillen tussen hen
3. Het uiteenvallen van één enkele wereldmarkt en het verdiepen van de crisis van het wereldomvattend kapitalistisch systeem
4. De onvermijdelijkheid van oorlogen tussen kapitalistische landen
5. De economische basiswetten van het moderne kapitalisme en die van het socialisme
6. Andere vraagstukken
7. Het internationaal belang van een marxistisch boek over politieke economie
8. Manieren ter verbetering van het ontwerp-boek over politieke economie

Antwoord aan kameraad Alexander Ilych Notkin

Betreffende de vergissingen van kameraad L. D. Yaroshenko

1. De hoofdfout van kameraad Yaroshenko

2. Andere fouten van kameraad Yaroshenko

Antwoord aan de kameraden A. V. Sanina en V. G. Venzher

1. Het karakter van de economische wetten van het socialisme
2. Maatregelen op de boerdereijen in collectief bezit te verheffen tot het niveau van openbaar bezit.

Welke maatregelen zijn nodig om collectieve-boerderij eigendom, dat geen openbare eigendom is te doen stijgen tot het niveau van openbare ("nationale") eigendom?

Sommige kameraden denken dat men gewoon de collectieve-boerderij eigendom moet nationaliseren en het uit te roepen tot openbare eigendom, zoals dit gedaan is met kapitalistische eigendommen. Zo'n voorstel is fout en onaanvaardbaar. Collectieve-boerderij eigendom is socialistisch eigendom en we kunnen die gewoon niet hetzelfde behandelen als kapitalistische eigendom.

Deze kameraden geloven dat de omzetting van eigendom van individuen of groepen van individuen in staatseigendom de enige, en ook de beste vorm is van nationalisering. Het feit is nu dat omzetting in staatseigendom is niet de enige en ook niet de beste vorm van nationalisering, maar de initiele vorm van nationalisering, zoals Engels dit heel juist beschrijft in Anti-Dühring. Ontegensprekelijk, zolang de staat bestaat is de omzetting in staatseigendom de meest natuurlijke initiele vorm van nationalisering.

Maar de staat zal niet eeuwig bestaan. Met de uitbreiding van het werkterrein van het socialisme in de meerderheid van de landen van de wereld, zal de staat afsterven, en natuurlijk zal de omzetting in staatseigendom van de eigendom van individuen of groepen van individuen dan zijn betekenis verliezen. De staat zal afsterven, maar de maatschappij blijft bestaan. Zo zal de erfgenaam van de openbare eigendom niet de afgestorven staat zijn maar de maatschappij zelf in de vorm van een centraal economie leidend orgaan. Dit beseffende, wat moet er nu gedaan worden om de collectieve-boerderij eigendom te doen stijgen naar het niveau van openbare eigendom?

Het voorstel gemaakt door de kameraden Sanina en Venzher als belangrijkste middel voor het verhogen van het eigendomsniveau van collectieve-boerderij eigendom is, de basis benodigheden voor de productie geconcentreerd in de machine en tractorstations te verkopen aan de collectieve boerderijen zodat het hun eigendom wordt, waardoor de staat ontheven wordt van de noodzaak om kapitaalinvesteringen te doen in de landbouw en om de collectieve boerderijen zelf verantwoordelijk te maken voor de onderhoud en ontwikkeling van de machine en tractor-stations....

De auteurs brengen verschillende argumenten naar voren ter ondersteuning van hun voorstel.

Ten eerste. Naar aanleiding van de opmerking van Stalin dat de produktiemiddelen niet verkocht worden zelfs niet aan collectieve boerderijen, betwijfelen de auteurs van het voorstel de juistheid van de stelling door te verklaren dat de staat toch altijd nog produktiemiddelen verkoopt aan de collectieve boerderijen zoals kleinere benodigheden zoals zeizen en sikkels en kleine krachteenheden en daarom net zo goed de andere produktiemiddelen kan verkopen zoals machines van de machine- en tractorstations.

Dit argument is onhoudbaar. De staat, verkoopt natuurlijk kleinere benodigheden aan de collectieve boerderijen en moet dit doen in overeenstemming met de regelgeving in de landbouw en met de grondwet. Maar kunnen we de categorie van kleinere benodigheden en de basis landbouwproduktiemiddelen zoals de machines van de machine- en tractorstations en laat ons zeggen, het land die één van de basis middelen van productie zijn in de landbouw, over één kam scheren? Dit kan niet omdat de kleinere benodigheden in geen opzicht beslissen over het lot van de collectieve boerderijen, zoals de machines van de machine- en tractorstations en het land zelf, wél over het land van de landbouw beslissend zijn in de huidige omstandigheden....

Ten tweede...(verwijzing naar een experiment van overheveling van machines in handen van enkele collectieve boerderijen)...

De uitbreiding van de collectieve-boerderij-beweging en de ontwikkeling van uitbouw van collectieve boerderijen overtuigde én de collectieve boeren én de leidende kaders van het feit dat de concentratie van de basisbenodigheden voor de landbouwproductie in de handen van de staat en dus in de handen van de machine- en tractorstations, de enige weg was om een grote uitbreiding te verzekeren van de collectieve-boerderij productie.

Wat is de oorzaak van de enorme uitbreiding van de landbouwproductie in ons land? Dat komt door de gestegen hoeveelheid van moderne technische uitrusting, de grote hoeveelheden van moderne machines die dienen in al de takken van de productie. Maar het is niet een algemene kwestie van machinerie; het is de kwestie dat er geen stilstand kan zijn in de machinerie, ze moeten continu geperfectioneerd worden, oude machines moeten naar de schroothoop en vervangen worden door nieuwere machines. Zonder dit is er geen blijvende vooruitgang in onze socialistische landbouw mogelijk.

Maar wat is de betekenis van het verschromten van honderdduizenden oude wieltractoren en ze vervangen door tractoren op rupsbanden door tienduizenden van oude oogst-combines te vervangen door nieuwere modernere machines of van de ontwikkeling van nieuwe machines voor bijvoorbeeld industriële teelten? Dit betekent een uitgave van miljarden roebels die maar gerecupereerd kunnen worden na een periode van zes á acht jaar.

Zelfs als hun inkomen in de miljoenen bedraagt kunnen onze collectieve boerderijen die miljardenkost niet dragen als het zes tot acht jaar duurt voordat zij die kost er kunnen uithalen.

Zo'n uitgave kan alleen door de staat gedragen worden...

Stel dat we het voorstel van de kameraden Sanina en Venzer aanvaarden en de basis benodigdheden voor de productie, de machines van de machine- en tractorstations, verkopen aan de collectieve hoederijen als hun eigendom. Wat zou het resultaat zijn?

Het resultaat zou zijn dat de collectieve boerderijen de eigenaars worden van de belangrijkste produktieinstrumenten waardoor ze een bijzondere status krijgen die zelfs niet gedeeld wordt met de staatsbedrijven die zelfs niet hun produktieinstrumenten bezitten....

Ten tweede zou er een uitbreiding komen van de warencirculatie tot de instrumenten voor de landbouwproductie. Wordt hier de ontwikkeling naar het communisme mee versneld of vertraagd?

De belangrijkste fout van de kameraden Sanina en Venzher ligt erin dat zij de rol en het belang van de warencirculatie onder het socialisme niet begrijpen. Zij begrijpen niet dat de warencirculatie haaks staat op de vooruitgaande ontwikkeling van socialisme naar communisme. Zij denken dat de overgang van socialisme naar communisme mogelijk is zelfs met warencirculatie, dat warencirculatie hiervoor geen hinderpaal is....

Wij, marxisten, zeggen dat de overgang van socialisme naar communisme en het communistisch principe van verdeling van producten naar noden en behoefte, alle warenruil uitsluit en ook de omzetting van producten in waren en hen omzetting in (ruil)-waarde uitsluit.

...

Om de collectieve-boerderij eigendom te doen stijgen naar het niveau van openbare eigendom, moet het overschot van de collectieve-boerderij output onttrokken worden aan het systeem van warencirculatie en ingepast worden in het systeem van productenruil tussen staats-industrie en de collectieve boerderijen...

28 September 1952. J. Stalin

Noten

Uit "The Great Reversal, the privatisation of China 1978 - 1989", William Hinton, Monthly Review Press, 1990:

Dazhai Revisited: 1987⁹⁴

Dazhai is a mountain village in Shanxi province that Mao Zedong chose as a model of rural development, primarily because it practiced cooperation and self-reliance. This small community of eighty families turned a barren, gully-scarred mountainside into rich, terraced farmland with irrigated yields that rivaled Iowa's. Dazhai peasants planted apple, walnut, and mulberry trees, raised silkworms, honey bees, chickens, and fat pigs, built a brick kiln, a bean noodle plant, a bauxite mine, and used the income from their crops and shops to build solid, stone housing for every family, educate both children and adults, and provide medical care for all.

After Mao's death Deng Xiaoping and his colleagues repudiated Dazhai, denounced its accomplishments as fraudulent and finally, in 1983, carried out from above the complete reorganization of the village. Newly appointed leaders drawing salaries from the state contracted its collectively built and collectively worked fields to individual families for private operation. Since then, the reformers claim, Dazhai residents have prospered mightily. They have increased crop yields, opened flourishing new sidelines, raised per capita incomes, and raised living standards. Dazhai, according to a recent story in *Xinhua News* (September 17, 1987), now demonstrates the superiority of the "responsibility system" over the cooperative egalitarianism of the past.

All this sounds plausible.

Unfortunately for the credibility of *Xinhua News*, on-the-spot investigations fail to support the main thrust of the story. I have been to Dazhai many times in the last fifteen years, five times while the village still served as a collective model and four times after it suffered repudiation and underwent various stages of reform. Several of these visits were prolonged and intensive. The last was a one-day stopover in June 1987. My sister, Joan Hinton, followed this up with a longer stay in August.

Conclusion: since 1979 the Chinese media have consistently misrepresented Dazhai, disparaging collective achievements on the one hand and idolizing reform achievements on the other, with equal disregard for facts in both cases.

Biased Comparisons

Today's reports credit reform at Dazhai with:

- A sharp rise in gross income. Overall returns of 185,000 yuan in 1978 grew to 650,000 yuan in 1986.
- A sharp rise in per capita income. The average disposable income per person grew from 186 yuan in 1978 to 650 yuan in 1985. (However, disposable income fell to 608 in 1986 due to heavy investment in a second coal mine.)

⁹⁴ This article originally appeared in *Monthly Review* 39, no. 10 (March 1988).

-- The creation of new money-earning enterprises and industries. Together they brought in over 490,000 yuan in 1986.

Close examination of these claims is revealing -- and more for what they leave out than for what they include.

First, none of the yuan figures given are corrected for inflation.

The Chinese yuan has depreciated greatly since 1978. If one takes the official rate of exchange between the yuan and the U.S. dollar, the figures show a sharp decline in relative value from 1.6 yuan to the dollar in 1978 to 3.7 yuan to the dollar today. These official rates probably do not reflect the real decline of the yuan vis-à-vis the dollar. The black market rate is now closer to 6 or 7 than to 3.7. Nor do the figures take into account the decline of the dollar itself.

If one rates the yuan against a representative list of commodities on sale in China, the deterioration is also substantial. The yuan today will buy less than half the goods it bought in 1978. In Shanxi province a few years ago, corn sold for 9 cents a jin. Today it sells for 24 cents. Official figures from the November 9 *China Daily* describe a 27 percent jump in prices between 1985 and 1987 alone. To make figures comparable across the board, all 1978 figures ought to be at least doubled or all 1986 figures halved.

Second, prereform and postreform figures cannot be directly compared. They describe different things.

Whereas in the postreform period money income represents most of the income received, in the prereform period money income (paid out as cash or as grain with a fixed cash value) made up only 60 to 75 percent of total income. Brigade members, as shareholders in the collective, received most or all of their housing, medical care, fuel, electricity, and other goods and services free. The total value of these fringe benefits is hard to estimate, but figured at prereform prices it must be counted as worth at least 50 yuan per capita per annum. While today's contracting members still enjoy some fringe benefits, the relative contribution of the latter to total income is far less.

In assessing prereform incomes, furthermore, one must take into account the value of the newly created liquid assets added annually to the accumulation fund and the value of the fixed assets created by joint labor in capital construction, which occupied the labor force for many months every year. These assets were mainly high-yield, terraced fields and solid, calamity-proof stone caves for family homes. The fields brought no immediate return but ensured a higher level of earned income in the future. While it is difficult to give a monetary value to such assets, from the labor expended per mu and from the cash value per mu of fertile crop land and the cash value of cave homes, one can estimate that they were worth at least an additional 50 yuan per capita per annum.

To make a valid comparison one would have to add all these figures together: $186 + 50 + 50 = 286$, then double the sum to correct for inflation. The answer, 572, approaches the current per capita figure of 650.⁹⁵ To be fair, the increased collective assets of present-day Dazhai should also be figured into the current per capita income figures. They would surely raise them by a significant amount. The figures, however, would not rise as high as one might expect because in the past winter labor done for workpoints created the new assets. Today all community work such as fixing roads, repairing terraces, building new fields, extending irrigation, and adding new enterprises must be paid for with money wages.

Workpoints entitle a participant only to a proportionate share of that part of community income that is set aside for distribution as individual earnings. The more workpoints the labor force as a whole expends on capital construction, the less each point is worth because the work yields no income in the current year. By working on capital construction all winter an individual peasant can increase his or her share of the total fund distributed, as compared to the share of someone who does not join the work. But the work done will not increase the overall size of the fund, for that is determined by the value of the crops harvested and also by the income of sideline enterprises minus production expenses and funds set aside for welfare and for future expenses and investments. These latter two categories usually are combined in an accumulation fund.

Money wages, on the other hand, must be paid out of the accumulation fund, thus transferring wealth from the community to the individual. As the value of the fixed assets goes up, the liquid assets held in the accumulation fund go down. Furthermore, the wages earned should already be figured into the per capita income figure. None of this was true in the past.

In the past, also, all production expenses were clearly defined and accounted for. They were deducted from net income before the village set aside the welfare fund, the accumulation fund, and the distribution fund. Today, with almost all production in private hands, it is impossible to get a breakdown of production expenses. No one will volunteer any information. Of the 630,000 yuan of gross income in 1986, 306,000 went to individuals and it is this figure, divided by 504, that gives the per capita average earning of 608 for that year. However, it stands to reason that a certain amount of production expenses have to come out of this 306,000. The village pays for seed, fertilizer, insecticides, water, electricity, and plowing, if the latter is done by village tractor. Peasants still own their own tools, many own implements and draft animals, while

⁹⁵ Many peasants of course prefer cash in hand and the possibility of television sets tape recorders, and washing machines to increased fixed assets in land or houses Nevertheless these assets cannot be ignored.

eight own four-wheeled tractors and six own trucks. These privately owned tools, draft animals, tractors, and trucks all run up depreciation, repair (or veterinary) upkeep, and operations costs. While some of these, such as fuel, may already be accounted for, others, such as fodder, certainly have not been. They must be deducted from the net income figures of the families involved, thus shrinking the per capita income averages reported for postreform Dazhai.

An additional small but significant difference between pre and post 1983 village accounts arises from the unprecedented addition of the village party secretary to the state payroll, thus relieving the village of the burden of supporting him. Since no Dazhai resident would agree to carry out privatization policy, the government, in December 1982, sent a state cadre in to implement the decisions of a county reform work team. Since then the township has paid the salary of the Communist Party secretary. The man who currently holds the job gets 700 yuan per year, plus 3 yuan per day when talking to visitors. By August 1987 he had earned over 270 yuan from this source alone. Since he also has the use of a plot of land he earns something from the crops as well.

In the minds of Dazhai people any salary from the state places a person on the far side of a great divide that separates peasants, who live off their own hard physical labor, from those who do other kinds of work. The latter are always outsiders. The fact that someone on the state payroll runs their village upsets them deeply and throws a disturbing light on the reforms.

No matter how one adds up or balances out the various discrepancies described above, clearly the gap between 1978 earnings and 1986 earnings is not as great as the highly selective figures and dubious accounting procedures behind current reports suggest.

There remains another big reason why pre and postreform figures cannot be directly compared. The labor pool tapped in the two periods has not only significantly expanded, it has undergone qualitative change. In 1978 there were around 200 people in the village labor force. In 1986 there were more than 250, but the increase was not enough to staff all the enterprises. So the village went outside for help. Whereas prereform Dazhai employed little or no outside labor, postreform Dazhai now employs substantial numbers of nonresident laborers in its most profitable sideline, the coal mines, and probably elsewhere as well. One-third of the miners are from other villages -- something like twenty-five out of seventy-five men. Thus the labor force has grown not only by fifty but by seventy-five and possibly more. Judging by trends elsewhere in China, one must assume that there are outside day laborers employed in Dazhai's other small plants, orchards, and on private trucks and tractors as well. The total increase, conservatively estimated, may well amount to a 40-percent rise in labor power since 1978.

This expanded labor force obviously swells the gross income of the village. It also expands the per capita income because even though outside workers take their wages home they leave behind the surplus value created by their labor. This component of gross income swells the accumulation fund owned by all residents and in the long run also pushes up per capita incomes realized as wages earned from new capital investments and as subsidized fringe benefits. One Shandong village that employs outside miners in a local gold mine is building 10,000-yuan houses for all its residents.

Third, while new enterprises have indeed brought in large amounts of added income, other prereform projects have declined or even collapsed. The truth is, if it were not for the coal mines, Dazhai income, corrected for inflation, could well be below that of 1978.

The starting date for all current reports is 1978. Dazhai gross income that year was 185,000 yuan. In 1983 the first coal mine came on stream, adding hundreds of thousands of yuan to the gross. By 1986 the coal produced sold for 350,000 yuan. Subtract this from the total income, given as 630,000 yuan, and you get 280,000 yuan from other sources. Cut this in half to correct for inflation and you have 140,000 yuan, 45,000 yuan below the gross figure for 1978. Even if the correction is exaggerated, the reform doesn't look all that good. How can this be?

It can be because the village abandoned several profitable collective enterprises after 1983 and at the same time failed to maintain the high standards of field and crop care that made Dazhai famous. The list of abandoned enterprises includes a bean noodle factory that earned 10,000 yuan and supplied by-product feed for a pig-raising project that earned 20,000; a blacksmith and welding shop that earned 7,000; a wine plant that earned 5,000; and a horse-raising project making use of rangeland elsewhere that earned 40,000 to 50,000. Altogether these projects produced 92,000 yuan worth of income that no longer comes in. The large building that once housed the bean noodle factory along with all its adjacent piggens stands vacant on the slope of Tigerhead Mountain.

Other unused or underused resources on Tigerhead Mountain include many mulberry trees that once nourished silkworms and many walnut and persimmon trees that appear to be, if not abandoned, at least neglected.

Since the official line is that Dazhai, in the past, paid attention only to grain production, village leaders today introduce a number of still-functioning enterprises that were built long ago as if they were new, as if they were another result of the reform. These include the brick kiln which previously earned 20,000 yuan (Hinton family members worked there in 1971), the soysauce and vinegar plant which contributed 10,000, and several tractors which contributed 10,000, earned by hauling freight on the road.

Legitimate new enterprises, other than the coal mine, include a flour mill, a rock crusher, and additional

privately owned trucks and tractors engaged in transportation. The new trucks and tractors bring in around 70,000 yuan, considerably less than the amount lost by closing down old enterprises.

Agriculture in Decline

The deterioration of agriculture since the reform is serious and plainly visible. With the exception of fruit from the expanding orchards, which Chinese class as a sideline, crop yields are falling. This year I saw only a few fields that had the kind of crops that made Dazhai famous in the days of Chen Yonggui -- thick, dark green fast-growing luxuriant corn and sorghum. The plant growth standing in Dazhai fields this June reflected the wide range of management skills and commitment to farming that privatization has brought to the land. I noticed great variations in plant color, stalk height, seeding rates, germination rates, and crop care. I had to conclude that the contracting peasants of today are unlikely to match the collective crops of a decade ago, and the statistics bear this out.

The reformers like to dwell on the 1983 crop, the harvest collected during the first year of the reform. It was apparently bountiful, with an average yield of 149 bushels to the acre and a record total yield of 500 long tons of grain. The problem is that while this yield was often approached, even surpassed per acre, if not in total crop, in the past, it has not been duplicated since. The weather behaved ideally in 1983, and the soil, under collective care for decades, had reached a high state of fertility. Since then the weather has not been so favorable, and the contracting families have paid indifferent attention to fertility, seed quality, and other crucial inputs. Yields have suffered accordingly:

1984		94 bushels per acre
1985	(drought year)	105 bushels per acre
1986	(drought year)	94 bushels per acre
1987		35 bushels per acre (estimated)

Before the reform Dazhai also suffered drought years. 1982 was one of them. The reformers like to compare the 70 bushels per acre yield of that year with the bumper 149 bushel crop of 1983. However, in 1975 Dazhai, as a collective, harvested 129 bushels per acre; in 1976, 132 bushels per acre; in 1977, 154 bushels per acre; and in 1978, 113 bushels per acre. Even if these figures are exaggerated, as critics now claim, they cannot be reduced by much. I saw the crops in 1977 and 1978. They were the best I ever saw in Shanxi. To be fair, one should match good years against good years and bad years against bad years, not compare the worst with the best.

From the mid-1970s right through to the reform in the early 1980s the crops in Xiyang county, influenced by Dazhai's example, were excellent on the whole. At various times I saw them, admired them, and even marvelled that mountain terraces could produce so much. Since privatization in 1983 the trend has clearly been downhill, not only in Dazhai village but also in neighboring villages once known for their bountiful crops. Here, for example, are some figures for Shiping and Nannao:

<i>Shiping</i>				
1973			70 bu/acre (drought year)	
1979			103 bu/acre	
1982			347 bu/acre (drought year)	
1986			38 bu/acre (drought year)	
1987			less (drought year)	
		(estimated)		
<i>Nannao</i>				
1977			110 bu/acre	
1979			99 bu/acre	

1981	.	57 bu/acre	
1982	.	57 bu/acre (drought year)	
	.	year of reform	
1986	.	50 bu/acre (drought year)	
1987	.	less (drought year)	
	(		
	e		
	s		
	t		
	i		
	m		
	a		
	t		
	e		
	d		
	)		

Not only have yields declined in the last few years but the infrastructure, which includes terraces, access roads to fields, and irrigation systems, has deteriorated. At Dazhai the terraces seemed to be standing well. They are exceptionally well built. But the access road was eroding badly last June. An individual peasant had contracted the road-maintenance job and was clearly not living up to his contract. Over the county as a whole I saw many, many collapsed terraces, in some places as many as one quarter of the total. Each collapse means a reduction in crop area and a reduction in yield.

Random coal mining at Shiping has so disturbed the ground water that all the wells have run dry. If it were not for "West-Water-East," the local irrigation project so roundly denounced by the central government during the repudiation of Dazhai, the village would be without water.

Coal to the Rescue

As for Dazhai, with the abandonment of many old projects, declining yields on the land, and much of the infrastructure wearing out, all the reformers really can lay claim to are several new privately owned trucks and tractors running the road, a 25 percent expansion of fruit-orchard acreage, and two coal mines. However, since most of the fruit trees were planted long ago and are only now reaching bearing age, the reforms of 1983 hardly deserve credit. This leaves the question of the mines, by far the most important new source of income. All the trucks and tractors together only bring in 90,000 yuan, the orchards (old and new), 110,000. But the first mine shaft alone yields 350,000, making it the primary factor in the postreform economy. In 1987 coal production began at a second shaft which is supposed to yield more, in the long run, than the first. Coal mining will almost certainly dominate the Dazhai economy in the future.

But can the reformers legitimately claim credit for these mines? Are they something that would not exist without the reform? The answer, quite obviously, is no.

Dazhai, as a collective, went in for mining long ago. In the early 1960s under Chen Yonggui's leadership, work began on a coal pit. A bad accident held up the work. The village, preoccupied with capital construction on the land and reluctant to divert labor elsewhere gave up the effort for the time being. In the 1970s prospectors discovered bauxite in Xiyang county. Dazhai then opened a bauxite mine. Brigade members worked the ore successfully for several years, then abandoned the project when the market for local bauxite collapsed. Why the market collapsed is not clear to me, but it affected many mines in many villages. It was not something peculiar to Dazhai. According to reports made to me by Dazhai leaders in 1987, work began on the first new coal shaft in 1980, several years before the reform, but the mine came on stream in 1983, the year that the village parceled out the land. Coal began to flow just in time to give the reform a great boost. The peasants, however, began work on the mine while still organized as a collective. They created it as a community project, rooted in the collective tradition of the past and only contracted it out to an individual entrepreneur, one Liang Bingliang, when two years later they had privatized everything else. So how can the reform claim credit for the coal mine today?

Reformers may argue that under the collective system Dazhai could not hire miners from outside to work in the pit and thus could not mine on the scale that makes the mine profitable today. That may be true, but as a cooperative they could achieve the same scale by setting up a joint enterprise with one or more neighboring villages.

Reformers may argue that prior to 1979 the state claimed ownership over all mineral resources and discouraged local efforts to exploit them. This may also be true, yet long before 1979 many communes and villages in Xiyang county opened coal mines and bauxite mines, rock quarries, and lime pits. If state policy discouraged this, it was singularly ineffective. With the reform, state policy changed. It could have changed on this issue without any overall reform. The state did not have to carry out the privatization of farming in order to encourage, facilitate, and finance the collective exploitation of local resources.

Two contrasting experiences -- failure to pursue coal mining in the 1960s and the success of Dazhai's mine today -- are linked not so much to reform policy as to the history of off-farm resource development and infrastructural progress in Xiyang county as a whole. In the 1960s lots of coal lay underground in and around Yangquan City, the railroad town on the main trunk line from Shijiazhuang to Taiyuan. While the state opened huge mines there, supplying coal to burgeoning industries all over north and central China, the road south to Xiyang remained narrow, tortuous, and rough. High transportation costs discouraged aspiring miners in Xiyang's hills.

Today the situation is entirely different. Big units have all but mined out Yangquan coal. Buyers are looking for new sources of supply. The state has built a modern, hard-surface highway all the way into Xiyang and is now constructing a railroad to and through the town. Xiyang coal is both very much in demand and relatively easy to ship out. These favorable factors have done far more than reform policy, it seems to me, to induce Dazhai peasants to mine coal.

Behind the Defamation

One is impelled to ask: Why does the media in China so persistently distort the truth about Dazhai? Deng and his group surged to power with the slogan "Seek Truth from Facts." Yet it seems that facts still carry little weight whenever they conflict with the demands of policy. Today's policy requires cadres to challenge Mao's model; better yet, overthrow it. Reports must show that the "responsibility system" works better than the collective system not only in some previously stagnant Sichuan or Anhui village, but above all right in Mao's chosen community in the Shanxi highlands.

Warping Dazhai's story in this way hardly squares with a serious commitment to "Seek Truth from Facts." Dazhai was a very successful example of "revolutionary politics in command," of "the socialist road," of "self-reliance in the main," and of "public first, self second" as the guiding principles of life. Dazhai owed its success, not to state subsidies and army manpower as the reformers now claim, but to the consistent hard work and cooperative spirit of Dazhai's citizens and to the genius of Chen Yonggui. If the cooperative movement had worked as well over China as a whole as it did at Dazhai, the whole question of rural reform would never have come up.

In the 1970s some 30 percent of China's villages, following the Dazhai model, were doing well. Another 40 percent, in the middle, showed potential but also confronted many problems. Thirty percent at the bottom, either misapplying or ignoring the Dazhai model, were stagnating. They were doing very poorly indeed. The responsibility system arose as an answer for that bottom 30 percent. Applied there, it quickly solved many problems. The party and government then spread it to the whole country, fanning up a reform wind that swept all of the intermediate villages and finally most of the leading villages along the same path regardless of the wishes of the inhabitants. To clear the way, to make privatization irresistible, the reformers evidently felt they had to discredit, undermine, and transform all leading examples of the collective period, either that or ignore them, by-pass them, and leave them in political, social, and economic limbo. This latter method worked with communities that were not very well known, but it would hardly do for famous brigades like Dazhai or Long Bow. Thus the bizarre contradiction between the slogan "Seek Truth from Facts" and the practice of the reform whenever it came face to face with a thriving, well-known cooperative village. Truth, as had so often been the case in prior periods of upheaval and change in China, became the first casualty of the reform.

Truth has long been a casualty on the wage-labor front. Having defined socialism as "public ownership" plus "distribution according to work performed," reform leaders have consistently denied that some peasants were hiring others and getting rich by expropriating the surplus value thus generated. By the same token they have long ignored the kind of productive relations set up since the reform at the coal mines in Dazhai, whereby one community expropriates the surplus value created by the labor force of another. Such arrangements raise serious problems for the transition to socialism and should be high on the agenda in any discussion of the future of Chinese society. Yet month after month, year after year, official spokesmen for rural policy have reiterated only the oft-heard proposition that it is perfectly all right for some people to get rich first since they are getting rich by working hard. Others need only apply themselves to catch up.

Now finally, at the Thirteenth Party Congress, China's leaders have done an about-face. Henceforth, the documents state, no limits will be placed on the hiring of wage labor whether by individuals, stock companies, or cooperative communities. The practice is a legitimate one at the current stage of development. All this is given theoretical justification by the sudden creation of a new stage of socialism -- "the primary stage" -- and of a new category of enterprises -- "private" as distinct from "individual." This latter term now turns out to refer only to self-employed craftsmen and "mom-and-pop" store-type ventures which can graduate to "private" status as the number of employees grows.

This is refreshing. No more denials, no more evasions, just open support for the kind of primitive accumulation through exploitation of wage labor that has been spreading across the country for a long time.

But the implications for socialism are no less serious than they were before the admission. Justifying anything and everything that promotes the development of productive forces on the grounds that this is

the primary stage of socialism is neither adequate as theory nor reassuring as practice. Mixed economies are inherently unstable. That's why Mao pushed cooperation in the first place. It is by no means self-evident that public ownership of land, resources, and major productive equipment will lead to socialism under a system where the bulk of these resources are contracted out to individuals with full managerial privileges, including the right to hire and fire, buy and sell, build up or liquidate. What is emerging side-by-side with a rapidly expanding private sector of the economy is a universal, multilayered concession system that lavishly rewards those who control productive resources, and most lavishly rewards those who control the most.

Under these new arrangements all sectors of the economy generate social polarization on a massive scale and simultaneously build up vested interests in a reform status quo that tilts precariously toward capitalism -- all this at a time when capitalism, on a world scale, is entering upon unprecedented crisis.

Since the reforms carried out in 1983, polarization has been no stranger to Dazhai. While those who contract enterprises or purchase trucks and tractors with cheap government credit can parlay their control over means of production into family incomes in excess of 10,000 yuan per year, others who lack labor power, capital or credit have sunk to bare subsistence levels. A former women's leader tills three mu (all she can handle). She sold 600 jin of grain in 1986 for 100 yuan and in addition received a pension of 72 yuan for herself and 72 yuan for her aging husband. However, she never saw a substantial part of this pension money. The township checked it off as payment on the color TV which she now owns but in which she enjoys little equity. While boasting of the number of TVs and appliances owned by Dazhai citizens, the newspapers fail to tell how many are actually paid for.

So what used to be a community of relatively equal laboring people who shared their collective income on the basis of work performed is rapidly turning into a stratified community consisting of a well-to-do minority moving into position to realize unearned incomes, a middle income majority (many of them primarily wage workers), and a sub-strata of the poor, handicapped primarily by the lack of labor power. Capital assets including means of production held or controlled now have more to do with income levels than work done.

Ironic Lessons, Past and Present

In summing up the lessons of Dazhai, past and present, one can hardly avoid being overwhelmed by the irony of its current situation. The village that was once China's primary symbol of cooperation has now turned into its opposite. Today's Dazhai can easily stand as a symbol of the pitfalls that, with the maturing of reform, confront all agriculture. While new policies have undoubtedly stimulated a considerable upsurge in rural sideline production, particularly in areas such as Xiyang county where there are nonfarm resources like coal, it is increasingly clear that on the land, in crop production and especially in grain production, the reforms lack "staying power." Following a year of peak production in 1984, grain output dropped back 30 million tons in 1985 and has virtually stagnated since. Many signs indicate that the 1987 crop, not yet reported, may well be sharply down.⁹⁶

The *China Daily* of October 31, 1987, quotes Deng Xiaoping as saying he expects development in all other fields to go well during all of the 1990s but that he is deeply concerned about agricultural production. Other leaders recently quoted in the same paper complain about the negative results of the reform -- the damage done to water conservancy projects, the shrinking area of cultivated land, the drop in soil fertility, the lowered resistance of soils to disaster, and the weakening of institutions that provide technical services to rural people. The *China Daily* reports that the root cause of all these problems is "the imperfect mechanism for rural accumulation fund. . . . We used to think that farmers would tackle the problem of expanding production by themselves. . . . but we failed to see how much ability farmers have for accumulation. . . . Farmers in recent years have used their income mainly for nonproductive purposes, such as buying consumer goods and building houses."

Dazhai today vividly illustrates every one of these problems. While nonfarm enterprises -- coal mines, trucks, tractors for transport -- flourish, agriculture slowly declines, infrastructure washes out, fertility drops, yields fall, technical support fades. Most shocking is the realization that Dazhai, the village that once sold a higher proportion of its crop to the state than the big mechanized state farms on the virgin lands of the northeast, this year (according to figures given to us) raised too little grain to feed its own population.

In 1987 the village planted 83.3 acres of corn that yielded an estimated 35 bushels per acre for a total of over 2,900 bushels. Since no one eats corn any more, Dazhai peasants swap the corn for wheat at the rate of two pounds of corn to one pound of wheat flour. 2,900 bushels of corn amounts to 82 tons of dry shelled corn which can be swapped for 41 tons of wheat flour. Since, on the average, each person consumes 0.7 lbs of wheat flour a day, the 504 people of Dazhai consume 128,772 pounds a year, or a little more than 64 tons. Thus, according to official figures, they are 23 tons short in 1987. Will they go

⁹⁶ The latest claim (*China Daily*, February 2, 1988), is a grain output of 401.2 million tons in 1987. But this figure is suspect. It is almost exactly the figure that the plan called for. Chinese officials, when making up annual reports and given a choice between planned figures and real ones, will almost always report the plan as an accomplishment. Who wants to rock the boat by taking responsibility for anything else?

hungry? No. Because every year they under-report the crop, hold grain in reserve, and have something to tide them over a bad year. This year many families are still eating grain left over from the bumper crop of 1983.

That being the case, how does the government know how much grain is harvested each year? The answer is the government doesn't know. Nobody knows. What is known, nevertheless, is that crops are getting smaller. To Dazhai people it doesn't matter. Almost every family has members engaged in sideline production. In the mines people make 9 yuan a day. Grain that miners don't raise they can buy. But if these declining yields are extrapolated out to cover the country as a whole, the gravity of the situation becomes obvious.

If too many villages fail to raise enough grain to feed themselves, the shortages will eventually reach a point where they cannot be made up from any alternative source. That is the spectre that haunts the reformers. That is the soft underbelly of the responsibility system. In China grain production is no sideline. It is, as Mao so often said, the key link. When you are concerned, as Deng is, about agricultural production and especially grain production in the 1990s, you are concerned about the main activity, the bedrock livelihood, of some 800,000,000 people, and about food supplies for over 1 billion. You are concerned about the heart of the economy. On this front the peasants of China have yet to be heard from. So far they have been voting with their feet.